

OP Yrityspankki Oyj:n
toimintakertomus ja
tilinpäätös 2019

Sisällysluettelo

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2019	6
Toimintaympäristö	7
Konsernin tulos	8
Tilikauden keskeiset tapahtumat	9
Konsernin vakavaraisuus	10
Luottoluokitukset	11
Konsernin riskiasema	11
Segmenttien tulos	14
Yrityspankki	14
Vakuutus	16
Muu toiminta	18
Konsernin rakennejärjestelyt	19
Hallinnointi ja johto	19
Henkilöstö ja palkitseminen	19
Vastuullisuus	20
Yhteisvastuu	20
Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja	21
Hallituksen esitys voitonjaosta	21
Vuoden 2020 näkymät	21
Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät	22
Tulos vuosineljänneksittäin	23
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	23
Tunnuslukujen laskentakaavat	24
KONSERNITILINPÄÄTÖS (IFRS).....	27
Konsernin tuloslaskelma	27
Konsernin laaja tuloslaskelma	28
Konsernitase	29
Konsernin oman pääoman muutoslaskelma	30
Konsernin rahavirtalaskelma	31
Segmenttikohtaiset tiedot	33
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	37
Liite 1. OP Yrityspankki -konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	39
Liite 2. OP Yrityspankki -konsernin riskienhallinnan periaatteet	61
Liite 3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset	88
TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	90
Liite 4. Korkokate	90
Liite 5. Vakuutuskate	91
Liite 6. Nettopalkkiotuotot	92
Liite 7. Sijoitustoiminnan nettotuotot	94
Liite 8. Liiketoiminnan muut tuotot	95
Liite 9. Henkilöstökulut	96
Liite 10. Poistot ja arvonalentumiset	96
Liite 11. Liiketoiminnan muut kulut	97
Liite 12. Saamisten arvonalentumiset	98
Liite 13. Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	98
Liite 14. Tuloverot	99
VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT	100
Liite 15. Käteiset varat	100
Liite 16. Saamiset luottolaitoksilta	100
Liite 17. Johdannaissopimukset	101
Liite 18. Saamiset asiakkailta	101
Liite 19. Sijoitusomaisuus	102
Liite 20. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	103
Liite 21. Aineettomat hyödykkeet	104
Liite 22. Aineelliset hyödykkeet	107
Liite 23. Vuokrasopimukset	108
Liite 24. Muut varat	110
Liite 25. Verosaamiset ja -velat	110

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	112
Liite 26. Velat luottolaitoksille	112
Liite 27. Johdannaissopimukset	112
Liite 28. Velat asiakkaille	113
Liite 29. Vakuutusvelka	114
Liite 30. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	119
Liite 31. Varaukset ja muut velat	124
Liite 32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	131
Liite 33. Oma pääoma	133
MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	136
Liite 34. Annetut vakuudet	136
Liite 35. Saadut rahoitusvakuudet	136
Liite 36. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	137
Liite 37. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti	139
VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	144
Liite 38. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	144
Liite 39. Ehdolliset velat ja varat	144
Liite 40. Johdannaissopimukset	145
Liite 41. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely	151
MUUT LIITETIEDOT	152
Liite 42. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa	152
Liite 43. Lähipiiritapahtumat	156
Liite 44. Muuttuva palkitseminen	158
Liite 45. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä	163
Liite 46. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	178
RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT.....	179
Liite 47. OP Yrityspankki -konsernin vastuiden maajakauma	179
YRITYSPANKKITOIMINNAN JA MUUN TOIMINNAN RISKIASEMA.....	181
Liite 48. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset	181
Liite 49. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys	183
Liite 50. Saadut vakuudet vakuuslajeittain	183
Liite 51. Varainhankinnan rakenne	184
Liite 52. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan	184
Liite 53. Likviditeettireservi	186
Liite 54. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan	187
Liite 55. Korke- ja markkinariskin herkkyyshanalyysi	188
VAKUUTUSTOIMINNAN RISKIASEMA	189
Liite 56. Vahinkovakuutustoiminnan riskinotto-kyky	189
Liite 57. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys	189
Liite 58. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia	190
Liite 59. Suurvahinkojen kehitys	191
Liite 60. Vakuutusliikkeen kannattavuus	192
Liite 61. Vakuutusvelan luonnetta kuvaavia tietoja	193
Liite 62. Vakuutusvelan arvioitu maturiteettijakauma	193
Liite 63. Vahinkovakuutuksen sijoitusten jakauma	194
Liite 64. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskien herkkyyshanalyysi	195
Liite 65. Vahinkovakuutuksen korkosijoitusten riskiasema	196
Liite 66. Vahinkovakuutuksen sijoitusten valuuttariski	197
Liite 67. Vahinkovakuutuksen sijoitusten vastapuoliriski	197

VAKAVARAISUUS	197
Liite 68. Omat varat	199
Liite 69. Omien varojen vähimmäisvaatimus	199
Liite 70. Vakavaraisuuden tunnusluvut	201
Liite 71. Yritysvastuut toimialoitain	202
Liite 72. Johdannaissopimukset ja vastapuoliriski	204
EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)	205
Emoyhtiön tuloslaskelma	205
Emoyhtiön tase	206
Emoyhtiön rahavirtalaskelma	208
Laatimisperiaatteet	210
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot, FAS	223
TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	224
Liite 1. Korkotuotot ja korkokulut	224
Liite 2. Leasingtoiminnan nettotuotot	224
Liite 3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	224
Liite 4. Palkkiotuotot ja -kulut	225
Liite 5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	225
Liite 6. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	226
Liite 7. Suojauslaskennan nettotulos	226
Liite 8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	226
Liite 9. Liiketoiminnan muut tuotot	226
Liite 10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	226
Liite 11. Liiketoiminnan muut kulut	226
Liite 12. Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusvaroista, taseen ulkopuolisista sitoumuksista sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot	227
Liite 13. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain	227
TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	228
Liite 14. Saamiset luottolaitoksilta	228
Liite 15. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	228
Liite 16. Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle annettu omaisuus	229
Liite 17. Saamistodistukset	229
Liite 18. Tappiota koskeva vähennyserä	231
Liite 19. Osakkeet ja osuudet	232
Liite 20. Johdannaissopimukset	233
Liite 21. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja muutokset tilikauden aikana	235
Liite 22. Muut varat	236
Liite 23. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	236
Liite 24. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	237
Liite 25. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	238
Liite 26. Muut velat	238
Liite 27. Pakolliset varaukset	238
Liite 28. Siirtovelat ja saadut ennakot	238
Liite 29. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	239
Liite 30. Oma pääoma	240
Liite 31. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelpoiset varat	241
Liite 32. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan	242
Liite 33. Taseen luokittelu	243
Liite 34. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti	244
Liite 35. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät	246
MUUT LIITETIEDOT	247
Liite 36. Muuttuva palkitseminen	247
Liite 37. Annetut vakuudet	248
Liite 38. Eläkevastuut	248
Liite 39. Rahoitusleasing ja muut vuokravastuut	249
Liite 40. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	249
Liite 41. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä	249

Liite 42. Henkilöstö ja toimitusten jäsenet sekä lähipiiri	250
Liite 43. Omistukset muissa yrityksissä	251
Liite 44. Maakohtaiset tiedot	252
Liite 45. Notariaattitoiminta	252
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen ja allekirjoitukset sekä tilinpäätösmerkintä	253
Tilintarkastuskertomus	255

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2019

Tulos ennen veroja
1–12/2019

412 milj. €

Korkokate
1–12/2019

+8 %

VakuutusKate
1–12/2019

-27 %

CET1-
vakavaraisuus
31.12.2019

14,9 %

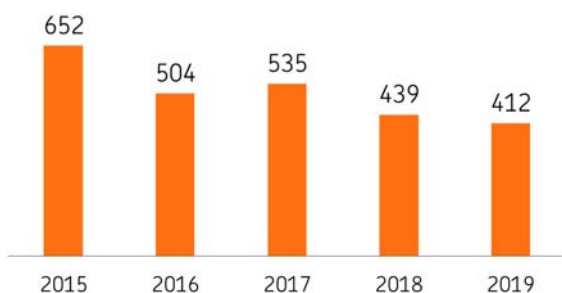
- **Konsernin** tulos ennen veroja oli 412 miljoonaa euroa (439). Tuotot kasvoivat 11 prosenttia ja kulut 4 prosenttia. Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 76 prosenttia 384 miljoonaan euroon ja korkokate 8 prosenttia 295 miljoonaan euroon. Lakisääteisen työeläketurvan hoidon ja vakuutuskannan siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle vuoden 2018 lopussa laski vertailukauden kuluja 34 miljoonaa euroa. Tämä huomioiden vertailukelpoiset kulut laskivat 2 prosenttia. Tilikauden tulosta heikensivät vakuutuskatteen lasku 146 miljoonaa euroa, saamisten arvonalentumisten kasvu 38 miljoonaa euroa ja ICT-kulujen kasvu 8 miljoonaa euroa.
- **Yrityspankin** tulos ennen veroja laski 27 prosenttia 262 miljoonaan euroon. Tulosta heikensivät sijoitustoiminnan nettotuottojen lasku sekä kulujen ja saamisten arvonalentumisten kasvu. Sijoitustoiminnan nettotuottojen laskuun vaikuttivat johdannaisten arvostusmallien muutokset, johdannaisten luotto- ja vastapuoliriskin arvomuutokset sekä vertailukautta pienemmät myyntivoitot. Korkokate kasvoi 10 prosenttia ja oli 383 miljoonaa euroa. Luottokanta kasvoi vuodessa 6 prosenttia 23,7 miljardiin euroon. Kulu-tuotto-suhde oli 41,1 prosenttia (32,6).
- **Vakuutuksen** tulos ennen veroja kasvoi 66 prosenttia 200 miljoonaan euroon sijoitustoiminnan tuottojen kasvettua. Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 242 miljoonaa euroa (28). VakuutusKate laski 402 miljoonaan euroon (549). Vakuutuskatetta pienensi vakuutusvelan diskonttokoron lasku 136 miljoonaa euroa. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,7 prosenttia (92,0).
- **Muun toiminnan** tulos ennen veroja oli -50 miljoonaa euroa (-42) korkokatteen laskettua. Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.
- CET1-vakavaraisuus oli tilikauden lopussa 14,9 prosenttia (15,1). Uuden maksukyvyttömyyden määritelmän maaliskuussa 2020 suunnitellun käyttöönoton arvioidaan heikentävän CET1-vakavaraisuutta 0,7 prosenttiyksikköä.

Tulos ennen veroja, milj. €	1–12/2019	1–12/2018	Muutos, %
Yrityspankki	262	361	-27,2
Vakuutus	200	120	66,1
Muu toiminta	-50	-42	-
Konserni yhteensä	412	439	-6,2
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,8	8,5	-0,7*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,49	0,54	-0,05*

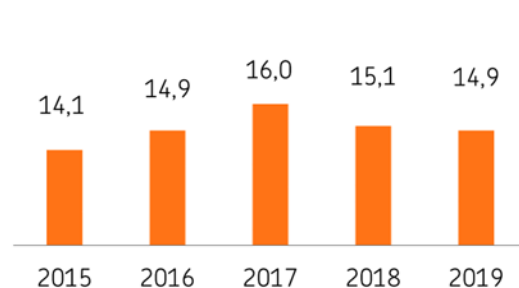
Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2018 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2018 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

*Suhdeluvun muutos

Tulos ennen veroja, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu hidastui vähitellen vuoden 2019 aikana ja jäi keskimäärin hitaimmaksi sitten vuosikymmenen alun. Erityisesti maailmankaupan kehitys oli heikkoa osin kauppasodan vuoksi. Vaisun talouskehityksen myötä inflaatio pysyi verkkaisena.

Euroopan keskuspankki laski syyskuussa talletuskoron -0,4 prosentista -0,5 prosenttiin. Lisäksi EKP alkoi marraskuun alussa jälleen ostaa arvopapereita markkinoilta 20 miljardilla eurolla kuukaudessa.

Lyhyet markkinakorot laskivat vuoden 2019 aikana hieman. Pidemmät korot laskivat selvemmin, mutta vuoden lopulla korot toipuivat loppukesän pessimistisistä tunnelmista. Osakemarkkinoilla kurssit nousivat loppuvuonna, kun suurimpien riskien nähtiin helpottaneen. Vuoden aikana osakemarkkinat vahvistuivat selvästi.

Suomen talouskasvu hidastui ennakkotietojen mukaan hieman edellisestä vuodesta. Talouskasvua kannattelivat kulutus ja palveluiden vienti. Tavaravienti kärsi vientimarkkinoiden kangertelusta. Rakentamisen kasvu hidastui, ja investoinnit kokonaisuutena kehittyivät heikosti. Asuntomarkkinat piristyivät vuoden loppua kohti. Kysyntä kohdistui pienempiin kerrostaloasuntoihin, ja hinnat nousivat keskimäärin vain hieman.

Talouden kehitys jatkuu vaimeana Suomen päävientialueilla. Euroopan keskuspankki on linjannut, että ohjauskorot säilyvät ennallaan tai matalammalla, kunnes inflaationäkymä vastaa tavoitetta. Suomen talouden kasvu jää hitaaksi, kun viennin kehitys vaimenee ja rakentaminen vähenee. Kotitalouksien kysyntää tukee silti suotuisa reaali-palkkojen kehitys, ja verrattain vahvana säilyvä työmarkkina. Myös asuntomarkkinoiden näkymät säilyvät yhä vakaan myönteisinä.

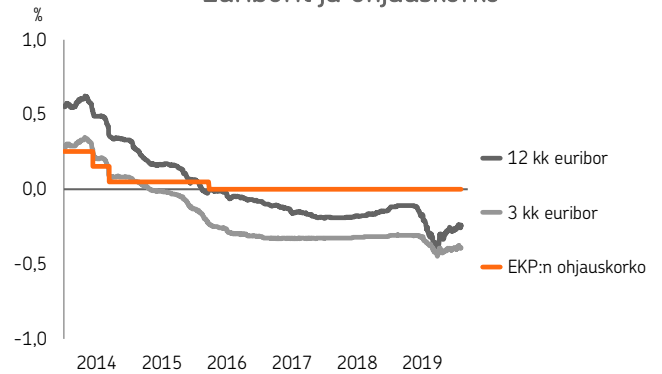
Kotitalouksien luottokannan kasvu kiihtyi vuoden viimeisellä neljänneksellä 3,0 prosenttiin. Positiivisen kehityksen taustalla oli asuntolainojen lisääntynyt kysyntä. Suomen Pankin tilastoimien kulutusluottojen kasvu hidastui 4,3 prosenttiin. Kulutusluottojen kasvu kertyi yksinomaan vakuudettomista luotoista. Yritys- ja asuntoyhteisöluotot kasvoivat 7,3 prosenttia. Pankkibarometri ennakoii kotitalousluotoille varovaista kasvua, sen sijaan yritysluottojen kasvunäkymät arvioidaan heikommaksi.

Talletuskanta kasvoi viime vuoden vertailukaudesta 4,3 prosenttia. Kotitaloustalletusten vuosikasvu hidastui 6,6 prosenttiin. Yritystalletukset lisääntyivät 5,0 prosenttia vuoden takaisesta, sitä vastoin julkisyhteisötalletusten määrä väheni.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo kohosi vuoden 2019 lopussa 124,7 miljardiin euroon. Sijoitusympäristön myönteinen kehitys nosti sekä osakerahastojen että korkorahastojen arvoja.

Vakuutustoimialalla maksutulo kasvoi vuonna 2019 yli kolme prosenttia. Myönteistä kehitystä varjostavat epävarmat talousnäkymät, korkosijoitusten heikot tuotot sekä kasvussa olleet korvauskulut.

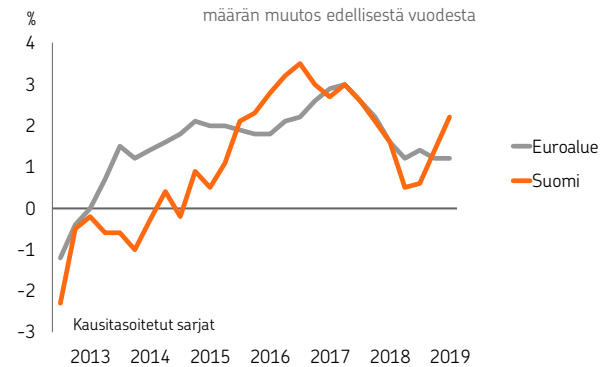
Euriborit ja ohjauskorko

Lähde: Suomen Pankki

BKT

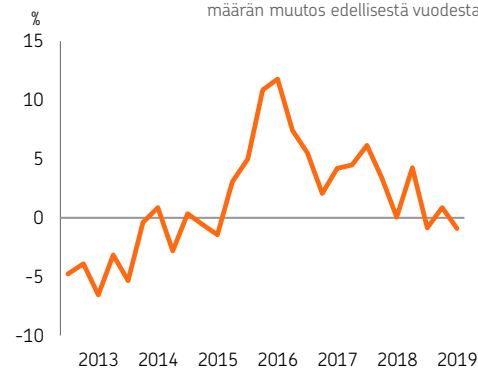
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus

Investoinnit Suomessa

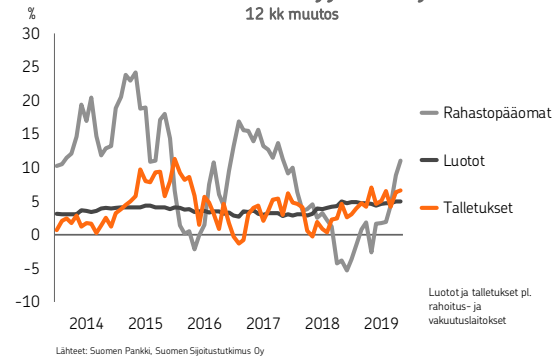
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus

Finanssialan volyymikehitys

12 kk muutos

Lähteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoitus tutkimus Oy

Konsernin tulos

Milj. €	1-12/ 2019	1-12/ 2018	Muutos, %
Korkokate	295	274	7,6
VakuutusKate	402	548	-26,7
Nettopalkkiotuotot	-28	-23	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	450	200	125,6
Liiketoiminnan muut tuotot	47	47	-0,6
Tuotot yhteensä	1 165	1 046	11,4
Henkilöstökulut (ilman työeläkevastuun siirtoa)	184	193	-4,9
Lakisääteisen työeläkevastuun siirto		-34	
Poistot ja arvonalentumiset	63	83	-24,6
Liiketoiminnan muut kulut	386	369	4,7
Kulut yhteensä	632	611	3,5
Saamisten arvonalentumiset	-51	-13	-
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-4	-2	-
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-66	19	-447,7
Tulos ennen veroja yhteensä	412	439	-6,2

Vuoden 2018 vertailulukuja on muutettu liitetaulukoissa kuvatulla tavalla kaupankäynnin korkotuottojen ja -kulujen esittämisen muutoksen seurauksena.

Tammi-joulukuu

Konsernin tulos ennen veroja oli 412 miljoonaa euroa (439). Tuotot kasvoivat 11,4 prosenttia 1 165 miljoonaan euroon ja kulut 3,5 prosenttia 632 miljoonaan euroon. Tulosta kasvatti sijoitustoiminnan nettotuottojen ja korkokatteen kasvu. VakuutusKate jäi vertailukautta pienemmäksi. Vakuutuskatteen laskuun vaikutti vakuutusvelan laskennassa käytetyn diskonttokoron lasku. Tulosta heikensivät lisäksi saamisten arvonalentumisten sekä ICT-kulujen kasvu ja vertailukautta suuremmat henkilöstökulut. Vertailukauden henkilöstökuluja pienensi lakisääteisen työeläketurvan hoidon ja vakuutuskannan siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle.

Korkokate kasvoi 295 miljoonaan euroon (274). Korkokatetta kasvatti pääasiassa Yrityspankki-segmentin luottokannan kasvu. VakuutusKate laski 402 miljoonaan euroon (548). Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 0,9 prosenttia. Ilman vertailukaudella myytyä Baltian liiketoimintaa vakuutusmaksutuotot kasvoivat 4,0 prosenttia. Vakuutusvelan diskonttokoron lasku kasvatti vahinkovakuutuksen korvauskuluja 136 miljoonaa euroa. Korvauskulut ilman diskonttokoron laskua ja Baltian liiketoimintaa kasvoivat 5,6 prosenttia. Vakuutus-segmentin operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,7 prosenttia (92,0).

Nettopalkkiotuotot olivat -28 miljoonaa euroa (-23). Palkkiotuotot kasvoivat 11 miljoonaa euroa 171 miljoonaan

euroon ja palkkiokulut 16 miljoonaa euroa 199 miljoonaan euroon. Palkkiotuottoja kasvattivat vertailukautta suuremmat palkkiotuotot arvopapereiden välityksestä, luotonannosta sekä terveys- ja hyvinvointipalveluista. Konserni maksaa OP Ryhmän jäsenpankeille vahinkovakuutusten ja johdannaisten myynnistä palkkioita, jotka kasvattavat palkkiokuluja ja heikentävät nettopalkkiotuotot negatiivisiksi. Maksetut palkkiokulut jäsenpankeille kasvoivat vertailukaudesta 15 miljoonaa euroa. Ilman näitä sisäisiä myyntipalkkiokuluja palkkiokulut olivat vertailukauden tasolla.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 450 miljoonaa euroa (200). Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot kasvoivat 229 miljoonaa euroa 375 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen vakuutusvelan diskonttokoron muutosta, 136 miljoonaa euroa, vastaava erä näkyy sijoitustoiminnan nettotuotoissa positiivisena arvomuutoksena. Sijoitusten tulosvaikutteiset käyvän arvon muutokset kasvoivat 92 miljoonaa euroa. Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot kasvoivat 26 miljoonaa euroa 91 miljoonaan euroon. Näitä muun laajan tuloksen erä kasvattivat pääasiassa saamistodistusten myyntivoitot. Vakuutus-segmentin sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 308 miljoonaan euroon (9). Yrityspankki-segmentin sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 115 miljoonaan euroon (162) ja Muun toiminnan 26 miljoonaan euroon (27). Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin vahinkovakuutuksen oman

pääoman ehtoihin sijoituksiin sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach), mikä heikensi tilikauden tulosta 66 miljoonaa euroa, kun vertailukaudella se paransi tulosta 19 miljoonaa euroa. Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa. Väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien tilikauden tuotot sijoitustoiminnasta, 384 miljoonaa euroa, kasvoivat 166 miljoonaa euroa. Vakuutus-segmentin tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat vertailukaudesta 214 miljoonaa euroa 242 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 8,4 prosenttia (0,1).

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 47 miljoonaa euroa (47). Tilikauden tuottoja kasvattivat työterveyspalveluliiketoiminnan myynnistä syntynyt myyntivoitto ja OP Ryhmän sisällä jäsenpankeilta saatujen tuottojen kasvu. Baltian vahinkovakuutustoiminnan myyntivoitto kasvatti vertailukauden tuottoja 16 miljoonaa euroa.

Kokonaiskulut olivat 632 miljoonaa euroa (611). Vertailukaudella toteutunut työeläkevastuun siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle pienensi vertailukauden kuluja 34 miljoonaa euroa. Ilman työeläkevastuun siirron vaikutusta henkilöstökulut laskivat vertailukaudesta 10 miljoonaa euroa ja olivat 184 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset pienentyivät 63 miljoonaan euroon (83). Vertailukauden poistoja kasvattivat 18 miljoonalla eurolla liiketoimintojen hankinnasta muodostuneiden omaisuuserien poistot. Arvonalentumispoistot olivat 6 miljoonaa euroa vertailukautta pienemmät. Poistoja kasvattivat 3 miljoonalla eurolla tilikauden alusta käyttöön otetun IFRS 16 -standardin mukaisista käyttöoikeusomaisuuseristä tehtävät poistot. Liiketoiminnan muita kuluja kasvatti ICT-kulujen kasvu 28 miljoonalla eurolla. Tuotannon ICT-kulut kasvoivat 23 miljoonaa euroa 137 miljoonaan euroon ja kehittämismenot 9 miljoonaa euroa 106 miljoonaan euroon. Nämä sisältävät lisenssimaksuja, ostettuja palveluita, muita hankkeisiin liittyviä ulkoisia kustannuksia sekä omaa työtä. Kehittämismenoista aktivoitiin 38 miljoonaa euroa (34). Viranomaismaksut jäivät 2 miljoonaa euroa vertailukautta pienemmiksi.

Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 38 miljoonalla eurolla 51 miljoonaan euroon. Saamisten arvonalentumisten kasvuun vaikuttivat luottoriskiparametrien muutokset, lopulliset luottotappiot, luottokannan kasvu ja luottojen siirtyminen eri arvonalentumisvaiheiden välillä. Odotettavissa olevat luottotappiot saamistodistuksista eivät olleet merkittäviä.

Tilikauden keskeiset tapahtumat

Uudet segmentit

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto päätti 6.6.2018 OP Ryhmän keskusyhteisön johtokunnan uudesta työnjaosta, mikä muutti segmenttirakennetta OP Ryhmässä ja OP Yrityspankki -konsernissa vuoden 2019 alusta. OP Yrityspankki -konsernin uudet segmentit ovat Yrityspankki, Vakuutus ja Muu toiminta.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätös

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) päätti 11.2.2019 laajan selvityksen, joka liittyi OP Ryhmän asiakasetuohjelmaan sekä toimintaan vähittäispankkipalveluissa ja vahinkovakuutusmarkkinoilla. Selvityksen mukaan OP Ryhmä toimii kilpailulain mukaisesti, eikä OP:n bonusjärjestelmä ole kilpailulain vastainen. KKV katsoo, että OP:n toiminnalla ei ole markkinoiden sulkemiseen johtavia vaikutuksia vahinkovakuutusmarkkinoilla. Selvityksen myötä KKV on päättänyt asian käsittelyn.

Pohjola brändin käyttöönotto vahinkovakuutusliiketoiminnassa

OP Ryhmä otti käyttöön Pohjola brändin vahinkovakuutusliiketoiminnassa 1.6.2019 alkaen, jolloin OP Vakuutus Oy:n toiminimi muuttui Pohjola Vakuutus Oy:ksi. Samanaikaisesti Pohjola Terveys Oy:n toiminimi muuttui Pohjola Sairaala Oy:ksi.

Pohjola Sairaalan uusi strategia

Pohjola Sairaala tarkensi strategiaansa ja keskittyi jatkossa ortopediaan ja urheiluklinikatoimintaan. Osana muutosta Pohjola Sairaala Oy myi työterveyspalveluliiketoiminnan Mehiläiselle. Kauppa toteutui 1.6.2019.

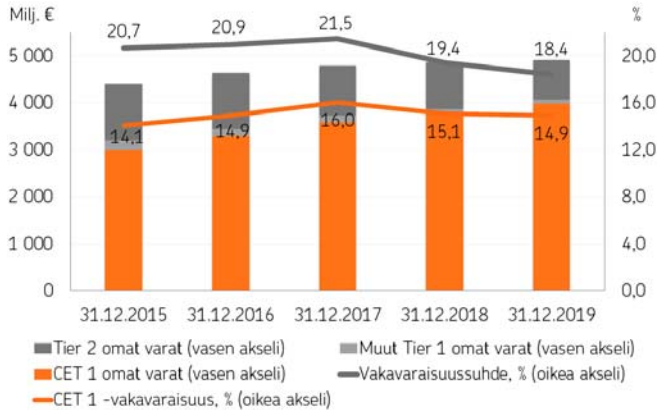
OP Yrityspankki uudistaa toimintaansa

OP Ryhmän Yrityspankki- ja Vakuutus-liiketoimintoja koskeneet yhteistoimintaneuvottelut alkoivat 26.8.2019 ja päättyivät 8.10.2019. Liiketoimintojen organisaatorakenteita muokataan tukemaan uutta itseohjautuvaa toimintamallia. Yhteistoimintaneuvottelujen kohteena olleissa organisaatioissa työskenteli noin 3 000 henkilöä. Neuvotteluiden seurauksena 300 tehtävää lakkasi, mutta samaan aikaan syntyi 185 uutta tehtävää. Uusien toimintatapojen mukaiset organisaatiot aloittivat toimintansa 1.1.2020.

OP Yrityspankin hallitus päätti lokakuussa 2019 sulkea Shanghain edustuston. Toimet edustuston lopettamiseksi on aloitettu, ja lopullinen sulkemisajankohta on riippuvainen Kiinan viranomaisista ja olemassa olevien sopimusten päättämisestä.

Konsernin vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus

Luottolaitosvakavaraisuus

Konsernin CET1-vakavaraisuus oli tilikauden lopussa 14,9 prosenttia (15,1).

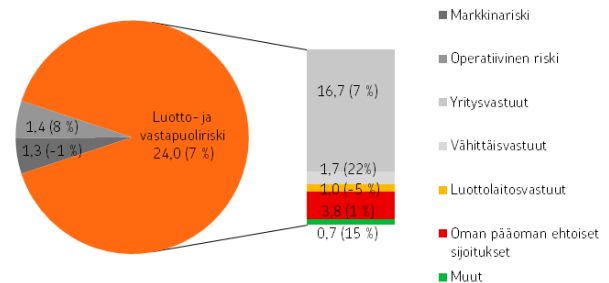
Luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 7 prosenttiin.

Ydinpääoma oli tilikauden lopussa 4,0 miljardia euroa (3,8). Ydinpääomaan ei lueta vakuutusliiketoiminnan tulosta.

Kokonaisriski oli tilikauden lopussa 26,7 miljardia euroa (25,0) eli 6,6 prosenttia suurempi kuin viime vuodenvaihteessa. Luottoriskin keskimääräiset riskipainot pysyivät ennallaan, ja erityisesti yritysluottokanta kasvoi vuodenvaihteesta. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoihin sijoituksiin sisältyy konsernin sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 3,7 miljardia euroa noin 280 prosentin riskipainolla. OP Yrityspankki -konserni kuuluu OP Ryhmään, jonka vakavaraisuutta valvotaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan. Osana OP Ryhmää OP Yrityspankki Oyj on EKP:n valvonnassa.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti joulukuussa 2019 edelleen olla asettamatta pankeille syklistä vähentävää lisäpääomavaatimusta.

Kokonaisriski 31.12.2019, yhteensä 26,7 mrd. € (muutos vuoden alusta 7 %)

OP Ryhmän näkemyksen mukaan merkittävimmät luottolaitosvakavaraisuuteen vaikuttavat avoimet sääntely- ja valvontaympäristön muutokset ovat: EKP:n sisäisten mallien (IRBA) läpikäynnin (TRIM) mahdolliset velvoitteet ja uudesta maksukyvyttömyden määritelmästä aiheutuvat valvojan velvoitteet.

Uuden maksukyvyttömyden määritelmän mukainen prosessi tunnistaa maksukyvyttömyksiä aikaisempaa herkemmin mm. julkisten maksuhäiriöiden perusteella sekä henkilöasiakkaissa laajentamalla maksukyvyttömyden velallisen kaikkiin vastuihin. Uudistuksen odotetaan lisäävän maksukyvyttömyshavaintojen määrää ja heikentävän luottoriskiparametrejä. Uuden maksukyvyttömyden määritelmän suunnitellusta käyttöönotosta maaliskuussa 2020 aiheutuvan valvojan velvoitteen arvioidaan heikentävän CET1-vakavaraisuutta 0,7 prosenttiyksikköä. Vakavaraisuusvaikutuksessa on huomioitu myös määritelmämuutoksesta aiheutuva tilinpäätöksen odotettujen luottotappioiden (ECL) kasvu, jonka arvioidaan olevan alle 5 prosenttia.

EKP:n sisäisten mallien (IRBA) läpikäynnin (TRIM) vaikutukset yritysvastuisiin ovat vielä avoimena. Vaikutuksiin odotetaan tarkennusta vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen (MREL) vaatimukseksi on asetettu 13,4 miljardia euroa eli 27,3 prosenttia vuoden 2017 lopun kokonaisriskin määrästä. OP Ryhmän tavoitteena on kattaa MREL-vaatimus omilla varoilla ja muilla huonomman etuoikeuden veloilla. OP Ryhmän MREL-suhdeluku oli arviolta 43 prosenttia tilikauden lopussa. SRB on vahvistanut OP Ryhmän kriisinratkaisustrategian, jossa kriisinratkaisutoimet kohdistettaisiin Single Point of Entryä toimivaan OP Yrityspankkiin.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Vahinkovakuutuksen omia varoja kasvatti sijoitusten arvonnousu. Vastaavasti osakkeiden arvonnousu kasvatti pääomavaateen määrää. Vakavaraisuusasema vahvistui vuoden aikana.

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Omat varat, milj. €*	1 008	818
Pääomavaade, milj. €*	699	621
Solvenssisuhde, %*	144	132
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	144	132

*siirtymäsäännökset huomioiden.

Luottoluokitukset

OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset 31.12.2019

Luokitus- laitos	Lyhyt varain- hankinta	Pitkä varain- hankinta		
		Näkymä	Näkymä	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	Vakaa	AA-	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokitukset 31.12.2019

Luokituslaitos	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A+	Vakaa
Moody's	A2	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Global Ratings Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service (Nordics) AB:stä. Pohjola Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limitedistä ja Moody's Deutschland GmbH:sta. Yhtiöiden luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset eivät muuttuneet vuonna 2019.

Moody's nosti tammikuussa 2019 Pohjola Vakuutus Oy:n taloudellista vahvuutta kuvaavaa luottoluokitusta yhdellä pykälällä A3:sta A2:een. Luottoluokituksen näkymät Moody's säilytti vakaina. Luokituksen noston taustalla oli vakuutustoiminnan tiivis integraatio OP:n liiketoimintaan ja pääomasuunnitteluun, vahva vahinkovakuutuksen markkinaosuus sekä hyvä taloudellinen asema.

Konsernin riskiasema

Konsernin rahoitus- ja maksuvalmius on hyvä. Rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvänä.

Konsernin markkinariski laski tilikaudella. Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli tilikauden lopussa 90 miljoonaa euroa (98).

VaR-tunnusluku sisältää vahinkovakuutusyhtiön kokonaistaseen, trading-toiminnan ja muun toiminnan likviditeettireservin sekä sisäisen pankin korkoposition.

Operatiivisten riskien arvioidaan olevan tavoitteen mukaisesti maltillisella tasolla. Tilikaudella toteutuneet operatiivisten riskien kustannukset eivät olleet merkittäviä.

Yrityspankki

Yrityspankin keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena.

	31.12.2019	31.12.2018
Vastuut*, mrd. €	38,8	36,0
yrittäjäasiakkaiden vastuut, mrd. €	32,0	30,4
joista parhaimmissa luottoluokissa**, %	60,6	63,8
joista muissa luottoluokissa (pois lukien maksukyvyttömät), %	38,6	35,7
joista maksukyvyttömiksi luokitellut, %	0,8	0,5
maksukyvyttömiksi luokitellut***, mrd. €	0,3	0,1
henkilöasiakkaiden vastuut, mrd. €	2,2	1,9
joista parhaimmissa luottoluokissa**, %	17,6	17,8
joista muissa luottoluokissa (pois lukien maksukyvyttömät), %	81,6	81,6
joista maksukyvyttömiksi luokitellut, %	0,8	0,6
maksukyvyttömiksi luokitellut***, mrd. €	0,0	0,0
muut vastuut, mrd. euroa	4,6	3,7
Ongelmasaamiset****, mrd. €	0,2	0,1
Ongelmasaamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,9	0,6
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,5	0,4
Terveet lainanhoitojoustosaamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,4	0,2
Terveet lainanhoitojoustosaamiset ongelmasaamisista, %	42,8	36,6

*Yrityspankki-segmentin vastuut. Johdannais- ja valuuttatradings sekä joukkolainat siirtyivät 1.1.2019 alkaen Muu toiminta -segmentistä Yrityspankki-segmenttiin. Vertailulukua on oikaistu.

**Henkilöasiakkaiden luottoluokissa A+-B- olevat sopimukset ja luottoluokissa 1-5,5 (IG) olevien yritysasiakkaiden vastuut

***Henkilöasiakkaiden luottoluokissa F olevat sopimukset ja luottoluokissa 11-12 olevien yritysasiakkaiden vastuut

****Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä saamia, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto.

Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitojoustosaamia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamisiksi.

Kahden asiakkaan asiakasriski ylitti vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen kymmenen prosenttia omista varoista. Suurten asiakasriskien määrä oli 1,2 miljardia euroa ja asiakasriskejä kattavat omat varat 4,9 miljardia euroa (4,9).

Yritysvastuiden merkittävimmät toimialat	31.12.2019	31.12.2018
Palvelut, %	12,3	11,1
Energia, %	11,6	12,9
Kauppa, %	11,5	10,6
Muut toimialat, %	64,6	65,4
Yhteensä	100	100

Baltian liiketoiminnan vastuut kasvoivat 3,9 miljardiin euroon (3,3), joka oli 9,9 prosenttia (9,2) Yrityspankki-segmentin kokonaisvastuista.

Vakuutus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkeluotoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi eläkeluotoista vakuutusvelkaa 48 miljoonaa euroa (45). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason lasku 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 26 miljoonaa euroa (23).

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vahinkovakuutuksen merkittävin markkinariski on markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus. Vahinkovakuutuksen diskonttokorko laskettiin 1,5 prosentista 1,0 prosenttiin marraskuun lopussa. Vahinkovakuutuksen vakuutusvelan korkoriski oli suojattu johdannaisilla, jolloin diskonttokoron muutosta vastaava erä näkyy johdannaisten positiivisena arvonmuutoksena sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Vakuutusvelan arvostamisessa käytettävän korkotason muutosten aiheuttamaa tulosvaihtelua vaimennetaan edelleen joukkolainasijoituksilla ja johdannaissopimuksilla.

Sijoitusten riskiasema oli tilikaudella vakaa. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli tilikauden lopulla 54 miljoonaa euroa (50). Sijoitussalkun omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisilla. Salkun korko- ja luottoriski säilyi vakaana.

Muu toiminta

Muu toiminta -segmentin keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Merkittävin markkinariskitekijä on luottospreadien muutosten vaikutukset likviditeettireserviin sisältyvien saamistodistusten arvoon.

Likviditeettireservin saamistodistusten markkina-arvoon suhteutettu markkinariski (VaR 95 %) pysyi vakaana tilikaudella. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa OP Yrityspankin ylläpitämällä likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressiskenaarion osalta.

OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 141 prosenttia (143).

OP Ryhmän pitkäaikaisen rahoituksen riittävyyttä seurataan muun muassa rakenteellista rahoitusriskiä mittaavalla NSFR-suhdeluvulla. Sääntelyssä NSFR-suhdeluvulle ei ole vielä asetettu vähimmäisvaatimusta. OP Ryhmän NSFR-suhdeluku oli nykytulokintojen mukaan 112 prosenttia (111).

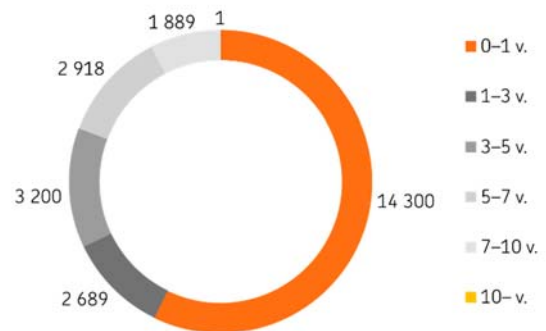
Likviditeettireservi

Mrd. €	31.12.2019	31.12.2018	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	11,9	12,2	-2,5
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	11,1	9,2	20,9
Vakuuskelpoiset yritysluotot	0,0		
Yhteensä	23,0	21,4	7,6
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	2,0	1,3	48,9
Likviditeettireservi markkina-arvoin	25,0	22,7	10,0
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,8	-0,7	22,6
Likviditeettireservi vakuusarvoin	24,2	22,0	9,6

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia ja arvopaperistettuja saamisia.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 31.12.2019, milj.€

OP Ryhmän keskusrahallaitoksena toimivalle OP Yrityspankki Oyj:lle osuuspankit ja OP Osuuskunta tytäryhtiöineen ovat merkittävä asiakasryhmä. Muu toiminta ja Yrityspankki-segmenttien yhteenlasketuista vastuista 16,0 prosenttia muodostui OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen vastuista. Nämä vastuut kasvoivat tilikauden aikana 131 miljoonaa euroa eli 1,1 prosenttia. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OP Osuuskunnan vastuut ovat investointitasoa.

Muun toiminnan vastuut	31.12.2019	31.12.2018
Muun toiminnan kokonaisvastuut*, mrd. euroa	36,7	48,2
Rahoitus- ja vakuutuslaitosten vastuut, mrd. euroa	18,9	18,5
Julkisyhteisöjen vastuut, mrd. euroa	16,5	28,5
Yritys- ja asuntoyhteisövastuut, mrd. euroa	1,3	1,2
joista parhaimmissa luottoluokissa, %	99,9	99,8
joista muissa luottoluokissa, %	0,1	0,2

*Johdannais- ja valuuttatradings sekä joukkolainat siirtyivät 1.1.2019 alkaen Muu toiminta -segmentistä Yrityspankki-segmenttiin. Vertailulukku on oikaistu

Segmenttien tulos

OP Yrityspankki -konsernin liiketoimintasegmentit ovat Yrityspankki ja Vakuutus. Muu toiminta -segmentissä esitetään liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Yrityspankki

- Tulos ennen veroja laski 27,2 prosenttia 262 miljoonaan euroon sijoitustoiminnan nettotuottojen laskettua ja saamisten arvonalentumisten kasvettua.
- Tuotot pienenevät 3,0 prosenttia. Korkokate kasvoi 9,7 prosenttia. Sijoitustoiminnan nettotuotot pienenevät 28,9 prosenttia johdannaisten arvostusmalleihin tehtyjen muutosten, luotto- ja vastapuoliriskin arvonmuutosten (CVA) ja vertailukautta alhaisempien myyntivoittojen seurauksena.
- Kulut kasvoivat 220 miljoonaan euroon (180), josta ICT-kulujen kasvun osuus oli 15 miljoonaa euroa. Ilman vertailuvuonna tehtyä työeläkevastuun siirtoa kulut kasvoivat 3,9 prosenttia.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 6,2 prosenttia 23,7 miljardiin euroon.
- Saamisten arvonalentumiset heikensivät tulosta 51 miljoonaa euroa (12). Järjestämättömät saamiset olivat 0,5 prosenttia (0,4) luotto- ja takauskannasta.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat rahoituksen ja maksamisen järjestelmien kehittämiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1-12/2019	1-12/2018	Muutos, %
Korkokate	383	349	9,7
Nettopalkkiotuotot	11	21	-48,6
Sijoitustoiminnan nettotuotot	115	162	-28,9
Liiketoiminnan muut tuotot	26	19	33,9
Tuotot yhteensä	536	552	-3,0
Henkilöstökulut (ilman työeläkevastuun siirtoa)	58	62	-6,6
Lakisääteisen työeläkevastuun siirto		-32	
Poistot ja arvonalentumiset	14	16	-11,8
Liiketoiminnan muut kulut	148	134	10,6
Kulut yhteensä	220	180	22,3
Saamisten arvonalentumiset	-51	-12	
OP-bonukset	-2		
Tulos ennen veroja	262	361	-27,2
Kulu-tuotto-suhde, %	41,1	32,6	8,5**
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %*	0,5	0,4	0,1**
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,91	1,30	-0,39**
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,92	1,30	-0,38**
	31.12.2019	30.12.2018	Muutos, %
Luottokanta, mrd. €	23,7	22,3	6,2
Takauskanta, mrd. €	3,1	2,6	20,4

*Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamisia sekä tällaisiin saamisiin kohdistuneita asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitojoustoja.

**Suhdeluvun muutos.

Yrityspankki-segmentti tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille rahoitus- ja kassanhallintapalveluja sekä ulkomaankaupan rahoituspalveluja. Palvelutarjontaan kuuluvat myös velkaemissioiden järjestäminen, corporate finance -palvelut, custody-, osake-, valuutta-, rahamarkkina- ja johdannaistuotteet sekä sijoitustutkimus. Virossa, Latviassa ja Liettuaissa OP

Yrityspankilla on sivukonttorit ja rahoitusyhtiötuotteita tarjoavat tytäryhtiöt.

Yrityspankin luottokanta kasvoi vuodessa 6,2 prosenttia 23,7 miljardiin euroon. Takauskanta oli 3,1 miljardia euroa (2,6) ja sitovat nostamattomat luottolimiitit 4,2 miljardia euroa (4,3). Pääomamarkkinatuotteiden kysyntä kasvoi vertailukaudesta.

Tilikaudella OP laajensi OP Autorahoitus -palvelun myös kuluttajien väliseen autokauppaan ja autorahoituksessa otettiin käyttöön yksityishenkilöiden autoleasing. OP Autorahoituksen myöntää OP Yrityspankki Oyj.

Huhtikuussa OP otti käyttöön saapuvat SEPA-pikasiirrot, joiden avulla asiakkaat voivat vastaanottaa reaaliaikaisia maksuja muista rahalaitoksista yhtenäisen euromaksualueen sisällä. Lokakuussa OP alkoi tarjota asiakkailleen sekä saapuvat että lähtevät reaaliaikaiset SEPA-pikasiirrot. Muutos toteutetaan vaiheittain eri kanavissa.

Marraskuussa OP Yrityspankki Oyj nousi parhaaksi pankiksi Prosperan Corporate Banking 2019 Finland -tutkimuksessa keskisuurten yritysten kategoriassa eli liikevaihdoltaan 0,5-1,5 miljardin euron yrityksissä.

Tilikauden tulos

Yrityspankin tulos ennen veroja laski 27,2 prosenttia 262 miljoonaan euroon (361). Tuotot laskivat 3,0 prosenttia. Kulut kasvoivat 22,3 prosenttia, mutta ilman vertailukauden työeläkevastuun siirtoa kulut kasvoivat 3,9 prosenttia. Kulu-tuotto-suhde heikkeni vertailukauden tasolta ja oli 41,1 prosenttia (32,6).

Korkokate kasvoi 9,7 prosenttia pääosin luottokannan kasvun seurauksena 383 miljoonaan euroon (349). Nettopalkkiotuotot laskivat 11 miljoonaan euroon (21). Nettopalkkiotuottojen laskuun vaikutti OP Ryhmän sisällä osuuspankeille maksettujen palkkioiden kasvu.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 115 miljoonaa euroa ja pienenisivät 28,9 prosenttia vertailukaudesta. Vertailukauden sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvatti yksittäinen 15 miljoonan euron myyntivoitto. CVA-arvostus heikensi tulosta 12 miljoonaa euroa, vertailukaudella se paransi tulosta 9 miljoonaa euroa. Johdannaisten arvostusmalleihin tehdyt muutokset laskivat sijoitustoiminnan nettotuottoja 25 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 7 miljoonaa euroa vertailukaudetta suuremmat. Tuottojen kasvuun vaikuttivat OP Ryhmän sisällä osuuspankeilta saadut tuotot. Saamisten arvonalentumiset olivat 51 miljoonaa euroa (12). Järjestämättömät saamiset olivat 0,5 (0,4) prosenttia luotto- ja takauksista.

Kulut olivat 220 miljoonaa euroa (180). Henkilöstökulut ilman vertailukauden työeläkevastuun siirron vaikutusta, 32 miljoonaa euroa, laskivat 4 miljoonaa euroa 58 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat vertailukaudesta 14 miljoonaa euroa. ICT-kuluja kasvattivat pääasiassa tuotannon kulujen kasvu.

Vakuutus

- Tulos ennen veroja kasvoi 66,1 prosenttia ja oli 200 miljoonaa euroa (120) sijoitustoiminnan myyntivoittojen kasvettua.
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 0,9 prosenttia (4,0 prosenttia ilman vuonna 2018 myytyä Baltian liiketoimintaa). Vahinkovakuutuksen diskonttokorko laskettiin 1,5 prosentista 1,0 prosenttiin, mikä pienensi vakuutuskatetta 136 miljoonaa euroa.
- Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 242 miljoonaa euroa (28) väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien. Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoon oli 96 miljoonaa euroa (14).
- Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,7 prosenttia (92,0) ja operatiivinen riskisuhde 65,1 prosenttia (64,5). Operatiivinen toimintakulusuhde oli 27,7 prosenttia (27,4).
- Kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten palveluiden kehittämiseen ja aloitettuun perusjärjestelmäuudistukseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2019	1–12/2018	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot	1 479	1 466	0,9
Korvauskulut	1 077	917	17,4
Vakuutuskate	402	549	-26,7
Vahinkovakuutuksen nettopalkkiotuotot	-49	-53	-
Terveys ja hyvinvointi, nettopalkkiotuotot	13	12	12,9
Nettopalkkiotuotot	-36	-41	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	308	9	-
Muut nettotuotot	-4	6	-166,1
Tuotot yhteensä	671	522	28,4
Henkilöstökulut	125	124	0,9
Poistot ja arvonalentumiset	47	65	-27,8
Liiketoiminnan muut kulut	230	230	0,4
Kulut yhteensä	403	419	-3,9
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-2	-2	-
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-66	19	-447,7
Tulos ennen veroja	200	120	66,1
Koko pääoman tuotto (ROA), %	2,93	1,76	1,16*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	2,96	1,79	1,16*
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	92,7	92,0	
Operatiivinen riskisuhde, %	65,1	64,5	
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	27,7	27,4	

* Suhdeluvun muutos.

Vakuutus-segmentti tarjoaa vahinkovakuutuspalveluita, ja toimintaa harjoitetaan Suomessa kahdessa yhtiössä. Pohjola Vakuutus Oy on yleisvahinkovakuutusyhtiö, ja A-Vakuutus Oy on keskittynyt ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen. Matkavakuuttamiseen keskittynyt Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen sulautui Pohjola Vakuutus Oy:öön 31.10.2019. Vahinkovakuutuksen tuotteisiin kuuluvat yritys- ja yksityis-asiakkaille myytävät vahinkovakuutukset. Vakuutukseen kuuluu myös Pohjola Sairaala Oy, jolla on viisi sairaalaa.

OP Ryhmä otti käyttöön Pohjola-brändin vahinkovakuutusliiketoiminnassa 1.6.2019 lukien, jolloin OP Vakuutus Oy:n toiminimi muuttui Pohjola Vakuutus Oy:ksi. Samanaikaisesti Pohjola Terveys Oy:n toiminimi muuttui Pohjola Sairaala Oy:ksi.

Pohjola Sairaala tarkensi strategiaansa ja keskittyi jatkossa ortopediaan ja urheiluklinikatoimintaan. Osana muutosta Pohjola Sairaala myi työterveyspalveluliiketoiminnan Mehiläiselle 1.6.2019.

Sekä henkilö- että yritysasiakkaiden vakuutusmaksutuotot kasvoivat tilikaudella. Maksutuotot kasvoivat yhteensä 4,0 prosenttia ilman vertailukauteen sisältyneitä myydyin Baltian liiketoiminnan maksutuottoja.

Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä Pohjola Sairaalan palveluihin. Leikkausasiakkaiden antama NPS-luku oli tammi-joulukuussa 97 (96).

Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten asiointi- ja ostopalvelujen kehittämiseen sekä aloitettuun perusjärjestelmien uudistamiseen. Ajoneuvovakuutusasiakkaille lanseerattiin uusi 24/7-hätäpalvelu ajoneuvojen kaskovahinkojen hoitoon.

Tilikauden tulos

Tulos ennen veroja oli 200 miljoonaa euroa (120). Vakuutuslaski 402 miljoonaa euroon (549). Vahinkovakuutuksen diskonttokorko laskettiin 1,5 prosentista 1,0 prosenttiin, mikä pienensi vakuutuslasketta 136 miljoonaa euroa. Vertailukauteen sisältyi 16 miljoonaa euroa myydyin Baltian liiketoiminnan vakuutuslasketta.

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,7 prosenttia (92,0). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä poistoja yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä eikä diskonttokoron muutosta.

Vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1-12/2019	1-12/2018	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	826	798	3,6
Yritysassiakkaat	653	624	4,6
Baltia	-	44	
Yhteensä	1 479	1 466	0,9

Maksutuotot kasvoivat 4,0 prosenttia ilman vertailukauteen sisältyneitä Baltian maksutuottoja.

Korvauskulut ilman diskonttokoron laskua ja Baltiaa kasvoivat 5,6 prosenttia. Tammi-joulukuussa kirjattiin 87 uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa (96), joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 80 miljoonaa euroa (107). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutokset heikensivät tulosta 4 miljoonaa euroa (1).

Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin, ilman diskonttokoron muutoksen vaikutusta, paransivat vakuutusteknistä katetta 24 miljoonaa euroa (42). Vahinkovakuutuksen operatiivinen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 65,1 prosenttia (64,5).

Kulut laskivat 3,9 prosenttia ja olivat 16 miljoonaa euroa pienemmät kuin vertailukaudella. Vertailukauteen sisältyi 8,7 miljoonaa euroa myydyin Baltian liiketoiminnan kuluja. Operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 27,7 prosenttia (27,4).

Sijoitustoiminta

Tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1-12/2019	1-12/2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	84	38
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	249	-5
Jaksotettu hankintameno	1	2
Vahinkovakuutuserät	-27	-28
Osakkuusyhtiöt	1	1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	308	9
Väliaikainen poikkeusmenettely	-66	19
Yhteensä	242	28

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja

Milj. €	1-12/2019	1-12/2018
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €*	96	14
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	8,4	0,1
Korkosijoitusten Running Yield, %	1,3	1,5
	31.12.2019	31.12.2018
Sijoituskanta, milj. €	3952	3730
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	92	94
A-luokiteltuja saamisia, vähintään, %	61	62
Modifioitu duraatio, %	4,0	4,3

* Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisien vakuutusvelan arvomuutos.

Muu toiminta

- Tulos ennen veroja oli -50 miljoonaa euroa (-42).
- Tukkuvarainhankinnan ja likviditeetin kustannukset heikensivät korkokatetta.
- Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.

Avainlukuja

Milj. €	1-12/2019	1-12/2018	Muutos, %
Korkokate	-64	-54	-
Nettopalkkiotuotot	-2	-1	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	26	27	-5,5
Liiketoiminnan muut tuotot	7	6	14,5
Tuotot yhteensä	-33	-21	-
Henkilöstökulut (ilman työeläkevastuun siirtoa)	1	7	-88,3
Lakisääteisen työeläkevastuun siirto		-2	-
Muut kulut	17	14	18,2
Kulut yhteensä	18	20	-9,6
Saamisten arvonalentumiset	0	-1	-
Tulos ennen veroja	-50	-42	-
Saamiset ja velat yhteenliittymän keskusyhteisölle ja jäsenluottolaitoksille, nettorahoitusasema, mrd. €	-3,8	-1,2	-

Muuhun toimintaan on keskitetty OP Ryhmää tukevat toiminnot kuten keskuspankki ja likviditeettireservi. Muun toiminnan vastuulla on myös jäsenluottolaitosten ja keskusyhteisökonsernin rahoituksen ja maksuvalmiuden hallinta. Se vastaa myös ryhmän tukkuvarainhankinnasta yhdessä OP-Asuntoluottopankki Oyj:n kanssa. Liiketoiminnan tuotot muodostuvat pääosin korkokatteesta ja sijoitustoiminnan nettotuotoista. Sen merkittävimmät riskilajit ovat markkinariskit ja luottoriski. Muussa toiminnassa esitetään lisäksi ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu liiketoimintasegmenteille.

Tilikauden tulos

Konsernin sisäistä toimintamallia on tilikauden alusta muutettu siirtämällä korko- ja valuuttatradings sekä joukkovelkakirjalainakaupankäynti Muu toiminta -segmentistä Yrityspankki-segmenttiin. Lisäksi kaksi tytäryhtiötä on siirretty Vakuutus-segmenttiin. Vertailutiedot on oikaistu.

Muu toiminta -segmentin tulos ennen veroja oli 50 miljoonaa euroa negatiivinen (-42). Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli -51 miljoonaa euroa (-146).

Tukkuvarainhankinnan ja likviditeetin kustannukset heikensivät korkokatetta vertailukaudesta.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 26 miljoonaa euroa (27). Sijoitustoiminnan nettotuottoja paransi syys- ja joulukuussa ennenaikaisesti takaisinmaksetun TLTRO II -rahoituksen suojausten purusta syntynyt tulosvaikutus 16 miljoonaa euroa. Rahoitusta maksettiin ennenaikaisesti takaisin syyskuussa 2,0 miljardia euroa ja joulukuussa 2,0 miljardia euroa.

Sijoitustoiminnan nettotuotot sisälsivät saamistodistusten myyntivoittoja 7 miljoonaa euroa (20) ja osinkotuottoja -1 miljoonaa euroa (1).

OP Yrityspankin rahoituksen saatavuus säilyi hyvänä. OP Yrityspankki laski liikkeeseen pitkäaikaisia senior-ehtoisia joukkovelkakirjalainoja tammi-joulukuussa yhteensä 1,2 miljardia euroa, josta helmikuussa laskettiin kansainvälisillä pääomamarkkinoilla liikkeeseen 500 miljoonan euron senior-ehtoinen vakuudeton vihreä joukkovelkakirjalaina viiden vuoden maturiteetilla. Ensimmäinen vihreä joukkovelkakirjalaina suunnattiin kansainvälisille vastuullisille instituutiosijoittajille, ja sen kautta hankitut varat kohdistetaan kestäväen yritysrahoitukseen. Rahoitettavia toimialoja ovat uusiutuva energia, ympäristöystävällinen rakentaminen (green buildings) ja kestävä maankäyttö kestäväen metsätalouden avulla.

Kesäkuussa laskettiin liikkeeseen ensimmäinen uuden huonomman etuoikeuden luokan (senior non-preferred) 500 miljoonan euron joukkovelkakirjalaina, jonka maturiteetti on viisi vuotta. Marraskuussa laskettiin liikkeeseen toinen 500 miljoonan euron senior non-preferred -joukkovelkakirjalaina, jonka maturiteetti on kymmenen vuotta. Yhteensä uuden huonomman etuoikeusluokan joukkovelkakirjalainoja laskettiin tilikaudella liikkeeseen 1,2 miljardia euroa. Senior non-preferred -joukkovelkakirjalainat kattavat kriisinratkaisuviranomaisen OP Ryhmälle asettamaa omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen (MREL) vaatimusta.

Joulukuussa OP Yrityspankki osallistui Euroopan keskuspankin kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden kolmanteen sarjaan (TLTRO III) 2,0 miljardilla eurolla.

Senior- ja senior non-preferred -ehtoisen tukkuvarainhankinnan velkakirjojen sekä TLTRO-rahoituksen keskimarginaali oli joulukuussa 22 korkopistettä (14). Kustannusta kasvattivat uuden huonomman etuoikeusluokan liikkeeseenlaskut.

Yhteensuostumisen keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten sijoitukset OP Yrityspankkiin olivat tilikauden päättyessä 3,8 miljardia euroa suuremmat kuin niiden keskuspankista ottama rahoitus. Nettoaseman kehitykseen on vaikuttanut erityisesti OP-Asuntoluottopankin katettu joukkovelkakirjalainahankinta, joka ohjautuu aiempaa enemmän osuuspankkien sijoituksina keskuspankkiin.

Konsernin rakennejärjestelyt

OP Yrityspankki Oyj:llä on yritysasiakkaille pankkipalveluita tarjoavat tytäryhtiöt ja sivuliikkeet Virossa, Latviassa ja Liettuassa. OP Yrityspankki on selvittänyt erilaisia strategisia vaihtoehtoja Baltian pankkiliiketoimintojen osalta. Selvitys saatiin ensimmäisellä vuosineljänneksellä valmiiksi, ja OP Yrityspankki on päättänyt jatkaa nykyistä pankkiliiketoimintaa Baltiassa.

Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen sulautui Pohjola Vakuutus Oy:öön. Sulautumisen täytäntöönpano rekisteröitiin 31.10.2019.

Pohjola Vakuutus Oy ja A-Vakuutus Oy ovat 29.5.2019 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan A-Vakuutus Oy sulautuu Pohjola Vakuutus Oy:öön. Finanssivalvonta on antanut suostumuksensa sulautumiselle 10.12.2019. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.3.2020.

OP Yrityspankki Oyj on luovuttanut liiketoimintasiirtona täysin omistamalleen OP Säilytys Oy:lle arvopapereiden säilytys- ja selvitysliiketoiminnan sekä säilytysyhteisöliiketoiminnan. Liiketoimintasiirto toteutettiin 1.11.2019

OP Yrityspankki Oyj:n ja OP Osuuskunnan täysin omistaman Checkout Finland Oy:n suunniteltu sulautuminen on rauennut.

OP Yrityspankki -konsernissa suunnitellaan edelleen rakennejärjestelyä, jossa Vahinkovakuutus-segmentti siirrettäisiin OP Yrityspankki -konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Tämän järjestelyn toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä.

Hallinnointi ja johto

OP Yrityspankin johtamisjärjestelmän perustan muodostavat liiketoimintasegmentit. OP Yrityspankin toimintaa johdetaan osana OP Ryhmän johtamisjärjestelmää.

OP Yrityspankki Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa 19.3.2019 hallitukseen valittiin puheenjohtajaksi OP Ryhmän pääjohtaja Timo Ritakallio ja hallituksen jäseniksi OP Ryhmän talousjohtaja Vesa Aho, OP Ryhmän ryhmäpalveluiden johtaja Tony Vepsäläinen, OP Ryhmän lakiasiainjohtaja Tiia Tuovinen ja Helsingin Seudun Osuuspankin toimitusjohtaja Jarmo Viitanen.

Tilintarkastajaksi tilikaudeksi 2019 valittiin varsinaisessa yhtiökokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha-Pekka Mylén.

Hallituksen jäsenet Tony Vepsäläinen ja Tiia Tuovinen erosivat hallituksen jäsenyydestä 30.6.2019. Hallituksen uusiksi jäseniksi valittiin 1.7.2019 alkaen OP Turun Seudun toimitusjohtaja Olli-Pekka Saario ja OP Keski-Suomen toimitusjohtaja Pasi Sorri.

OP Yrityspankki on esittänyt selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä erillisessä kertomuksessa, joka on saatavilla yhtiön internetsivuilla www.op.fi.

Henkilöstö ja palkitseminen

Konsernin palveluksessa oli tilikauden lopussa 2 675 henkilöä (2 507). Henkilömäärä kasvoi tilikauden aikana pääosin vakuutustoiminnassa, jossa henkilöstön määrää kasvattivat pääosin ryhmän sisäiset järjestelyt.

Henkilöstö tilikauden lopussa

	31.12.2019	31.12.2018
Yrityspankki	700	679
Vakuutus	1 947	1 791
Muu toiminta	28	36
Yhteensä	2 675	2 507

OP Ryhmän Yrityspankki- ja Vakuutus-liiketoimintoja koskeneiden ja lokakuussa 2019 päättyneiden yhteistoimintaneuvotteluiden seurauksena 300 tehtävää lakkasi, mutta samaan aikaan syntyi 185 uutta tehtävää. Uusien toimintatapojen mukaiset organisaatiot aloittivat toimintansa 1.1.2020.

OP Ryhmän ja OP Yrityspankin muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitetusta kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitetusta henkilöstörahostosta.

Vuosille 2017–19 on vahvistettu johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä. Lisäksi henkilöstölle suunnattu OP Ryhmän henkilöstörahoston palkitsemisjärjestelmä jatkuu vuoden ansaintajaksoin.

Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely. Palkitsemisjärjestelmä 2017–19 noudattelee edellisen kolmivuotisen ansaintajakson pääperiaatteita.

Pitkän aikavälin tavoitemittareiksi OP Osuuskunnan hallintoneuvosto on asettanut OP Ryhmän tuloksen ennen veroja, asiakaskokemuksen sekä mobiiliasioinnin kasvun (digitaalinen asiointi). Ryhmätasoiset tavoitteet ovat yhtenevät johdon kannustinjärjestelmässä ja OP Ryhmän henkilöstörahostossa.

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto päätti 12.6.2019, että koko henkilöstön palkitsemisjärjestelmää uudistetaan vuodesta 2020 alkaen. OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu jatkossa lyhyen aikavälin palkitsemisesta ja henkilöstörahostosta. Ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioidaan lyhyen aikavälin palkitsemisen ja henkilöstörahoston mittareissa.

Vastuullisuus

OP Ryhmän arvot sekä vastuullisuutta koskevat linjaukset ohjaavat myös OP Yrityspankin toimintaa.

OP Ryhmä noudattaa kansainvälisiä taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun periaatteita. Ryhmä on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteen periaatteiden edistämiseen. Vuonna 2019 OP Ryhmä allekirjoitti perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet.

Monimuotoisuuden edistämiseksi OP Ryhmän tavoitteena on, että molempien sukupuolien osuus määritellyissä johtajatehtävissä on vähintään 40 prosenttia. Vuoden 2019 lopussa naisten osuus oli 26 prosenttia (24).

Vuoden 2019 aikana kehitetty yritysrahoituksen ESG-analyysi (Environment, Social, Governance) huomioi ympäristöön liittyvät näkökulmat monipuolisesti OP Yrityspankin määrittelemän olennaisuustaulukon pohjalta. ESG-analyysi käsittelee ilmastonmuutosta läpileikkaavana teemana. Kaikissa analyyseissa arvioidaan yhtiöiden vaikutukset ilmastonmuutokseen, ilmastonmuutoksen hillintätoimien merkityksellisyys sekä ilmastonmuutoksen vaikutukset yhtiöihin. Mikäli yhtiö ei ole itse tehnyt systemaattista ilmatoriskianalyysia tai tehtyä analyysejä olisi hyvä täydentää, OP Yrityspankin ESG-analytiikot nostavat kehitysehdotuksia analyyysiin osana asiakastyötä.

OP Yrityspankki laski helmikuussa 2019 liikkeeseen ensimmäisen 500 miljoonan euron senior-ehtoisen vihreän joukkovelkakirjalainan, joka suunnattiin kansainvälisille vastuullisille instituutiosijoittajille. Sen kautta hankitut varat kohdistetaan kestäväan yritysrahoitukseen. Rahoitettavia toimialoja ovat uusiutuva energia, ympäristöstävällinen rakentaminen (green buildings) ja kestävä maankäyttö kestäväan metsätalouden avulla.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto vahvisti OP:n uuden ryhmätasoisien vastuullisuusohjelman 11.12.2019. Päivitetty vastuullisuusohjelma kiteytyy neljään keskeiseen teemaan ja lupaukseen, jotka ohjaavat ohjelman tavoitteita ja tekoja:

- Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja: Edistämme oman talouden hallintaa ja vaurastumista kaikissa ikäryhmissä.
- Edistämme kestävää taloutta: Tuemme kestävää kehitystä ja ilmastonmuutoksen hillintää sekä autamme siihen sopeutumisessa.
- Tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä: Työllistämme, liikutamme ja turvaamme suomalaisia sekä luomme hyvinvointia. Edistämme paikallisesti taloudellisen elinvoimaisuuden kehittymistä.

- Käytämme tietopääomaamme vastuullisesti: Hyödynnämme asiakastietoa sekä tekoälyä läpinäkyvästi asiakkaidemme parhaaksi. Palvelujen kehittämisen lähtökohtana on saavutettavuus ja paras asiakaskokemus kaikissa kanavissamme.

OP Ryhmän vastuullisuusraportointi perustuu GRI-standardeihin ja on luettavissa osana OP:n vuosikatsausta osoitteessa op-year2019.fi.

Yhteisvastuu

OP Yrityspankki Oyj on talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitetun yhteenliittymän keskusyhteisön (OP Osuuskunta) jäsen ja kuuluu sanottuun yhteenliittymään.

Yhteenliittymään kuuluvat OP Yrityspankki Oyj:n ohella yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva OP Osuuskunta, muut keskusyhteisön konsolidointiryhmään kuuluvat yritykset, keskusyhteisön jäsenluottolaitokset ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. OP Yrityspankki -konserniin kuuluvat vakuutusyhtiöt eivät kuulu edellä tarkoitettuun yhteenliittymään.

Yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset (147 osuuskuntia, OP Yrityspankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP-Korttityhtiö Oyj) ja keskusyhteisö ovat keskinäisessä vastuussa toistensa veloista. Velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta eräänytneestä saatavastaan, voi vaatia suoritusta keskusyhteisöltä, kun päävelka on eräännyt. Mainitussa tapauksessa keskusyhteisön on laadittava laissa tarkoitettu osittelulaskelma kunkin jäsenluottolaitoksen maksettavaksi tulevasta vastuuosuudesta. Jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu määräytyy luottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

Jäsenluottolaitokset, mukaan lukien OP Yrityspankki Oyj, ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilanteen ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin sekä keskusyhteisön toisen jäsenluottolaitoksen puolesta suorittaman velan maksuun talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 5 luvun mukaisesti.

Jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Keskusyhteisö valvoo talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti jäsenluottolaitosten toimintaa, vahvistaa niiden toiminnassa noudatettavaksi edellä tarkoitetun lain 5 §:ssä tarkoitetut toimintaperiaatteet sekä antaa jäsenluottolaitoksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita vakavaraisuuden ja riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja

OP Yrityspankki Oyj kuuluu talletussuojarahastoon ja sijoittajien korvausrahastoon.

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja (ml. OP Yrityspankki Oyj) pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvilta talletuspankeilta yhteensä enintään 100 000 euroon asti.

Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan osuuspankkien yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Sijoittajalle korvataan saamiset enintään 20 000 euroon saakka. Rahasto ei korvaa arvopaperien kurssimuutoksista tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia.

Talletussuojasta vastaa valtiovarainministeriön alainen Rahoitusvakuusvirasto.

Hallituksen esitys voitonjaosta

Tilinpäätöksen 31.12.2019 mukaan yhtiön voitonjakokelpoiset varat, joihin sisältyi tilikauden voitto 144 039 687,27 euroa, olivat yhteensä 1 145 929 653,65 euroa. Yhtiön jakokelpoiset varat olivat yhteensä 1 477 310 490,71 euroa.

Hallitus esittää, että tilikaudelta 2019 ei jaeta osinkoa, ja että tilikauden voitto kirjataan edellisten tilikausien voitto/tappio -tilille.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä.

Vuoden 2020 näkymät

Rahoitusmarkkinoilla riskien nähtiin hellittäneen vuoden jälkipuoliskolla. Korot nousivat elokuun pohjalukemista, mutta jäivät vuoden alkua matalammalle. Osakekurssit jatkoivat viimeisellä vuosineljänneksellä nousua. Vuoden aikana osakemarkkinat vahvistuivat selvästi. Euroopan keskuspankki laski syyskuussa talletuskoron -0,4 prosentista -0,5 prosenttiin ja alkoi marraskuun alussa ostaa arvopapereita markkinoilta 20 miljardilla eurolla kuukaudessa. EKP ilmoitti pitävänsä ohjauskorot nykytasolla tai matalammalla kunnes inflaationäkymä vastaa tavoitetta. Pitkittynyt poikkeuksellisen matala korkotaso rasittaa rahoituslaitoksia.

Vuonna 2020 luottokannan laadun ja luottokysynnän odotetaan pysyvän hyvänä ja vahinkovakuutuksen maksutuottojen odotetaan säilyvän hyvällä tasolla. Tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin, markkinoiden kasvuvauhtiin, kilpailutilanteen muutoksiin, arvonalentumisiin ja suurvahinkojen vaikutukseen korvausmenoon.

Vuonna 2020 arvio koko vuoden tuloksen kehityksestä annetaan ainoastaan ryhmätasolla OP Ryhmän tilinpäätöstiedotteessa ja osavuosisikatsauksissa.

Kaikki tässä tilinpäätöstiedotteessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön, OP Yrityspankki -konsernin ja sen eri toimintojen kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät

Keskeiset tuloslaskelmaerät, milj. €	2017	2018	2019
Korkokate	259	274	295
Vakuutuskate	459	548	402
Nettopalkkiotuotot	-17	-23	-28
Sijoitustoiminnan nettotuotot	390	200	450
Muut tuotot	26	47	47
Henkilöstökulut	164	159	184
Muut kulut	404	452	448
Saamisten arvonalentumiset	-12	-13	-51
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-2	-2	-4
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		19	-66
Tulos ennen veroja	535	439	412
Keskeiset tase-erät - vastaavaa, milj. €			
Käteiset varat	12 825	12 239	11 914
Saamiset luottolaitoksilta	9 294	9 726	9 126
Johdannaissopimukset	3 426	3 663	4 874
Saamiset asiakkailta	20 120	22 351	23 829
Sijoitusomaisuus	15 506	16 353	17 174
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	892	838	823
Muut erät	2 382	1 554	1 385
Vastaavaa yhteensä	64 445	66 725	69 126
Keskeiset tase-erät - vastattavaa, milj. €			
Velat luottolaitoksille	14 035	15 575	15 334
Johdannaissopimukset	3 216	3 287	3 882
Velat asiakkaille	18 837	16 422	15 503
Vakuutusvelka	3 143	3 157	3 234
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjalainat	16 791	20 338	22 726
Muut vieraan pääoman erät	4 273	3 800	4 074
Oma pääoma	4 149	4 147	4 374
Vastattavaa yhteensä	64 445	66 725	69 126

Tulos vuosineljänneksittäin

Milj. €	1-3/ 2019	4-6/ 2019	7-9/ 2019	10-12/ 2019	1-12/ 2019	1-12/ 2018
Korkokate	67	69	74	84	295	274
Vakuutuskate	109	158	131	3	402	548
Nettopalkkiotuotot	-5	-10	-2	-12	-28	-23
Sijoitustoiminnan nettotuotot	86	64	73	227	450	200
Liiketoiminnan muut tuotot	10	20	8	9	47	47
Tuotot yhteensä	267	302	286	311	1 165	1 046
Henkilöstökulut	46	51	41	46	184	159
Poistot ja arvonalentumiset	13	13	12	25	63	83
Liiketoiminnan muut kulut	101	97	88	99	386	369
Kulut yhteensä	160	161	141	171	632	611
Saamisten arvonalentumiset	-4	-9	3	-40	-51	-13
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-1	-1	-1	-1	-4	-2
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-38	-6	-3	-19	-66	19
Tulos ennen veroja	64	124	143	81	412	439
Tuloverot	13	21	30	15	79	87
Kauden tulos	51	103	113	65	332	352

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2017	2018	2019
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,6	8,5	7,8
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (ROE), %	9,5	5,3	9,6
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,7	0,5	0,5
Omavaraisuusaste, %	6,4	6,2	6,3
Kulujen osuus tuotoista, %	51,1	58,4	54,3
Henkilöstö keskimäärin	2 458	2 638	2 695
Konsernin osakekohtaiset tunnusluvut			
Oma pääoma/osake, euro	12,80	12,73	13,45
Osinko/osake, euro*	0,67	0,54	-
Osinko/tulos, %*	49,7	49,9	-
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa, kpl	319 551 415	319 551 415	319 551 415

* Hallituksen ehdotus 2019

OP Osuuskunta omistaa kaikki OP Yrityspankki Oyj:n osakkeet. Osakkeiden lukumäärä ei ole muuttunut tilikauden aikana.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääöma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{\text{Tilikauden tulos + OP-bonukset verojen jälkeen}}{\text{Oma pääöma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{\text{Tilikauden tulos + OP-bonukset verojen jälkeen}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Osinko / tulos, %	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Osinko/osake	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettava osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Oma pääöma /osake	$\frac{\text{Oma pääöma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöksessä}}$
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$
Tuotot sijoitustoiminnasta	Sijoitustoiminnan nettotuotot + Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Järjestämättömät saamiset (netto)}}{\text{Luotto- ja takauskanta tilikauden lopussa}} \times 100$
Tappiota koskevan vähennyserän kattavuusaste (coverage ratio), %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä}}{\text{Saamiset asiakkailta (taseen- ja taseen ulkopuoliset erät)}} \times 100$
Maksukyvyttömyyden havainnointiaste (default capture rate), %	$\frac{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset, jotka olivat vaiheessa 2 vertailukaudella}}{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset tilikaudella}} \times 100$

Vahinkovakuutuksen tunnusluvut:

Operatiivinen vahinkosuhte, %	$\frac{\text{Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset ja yrityskauppojen yhteydessä syntyneiden aineettomien erien poistot}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	$\frac{\text{Operatiivinen vahinkosuhte} + \text{operatiivinen liikekulusuhde}}{\text{Operatiivinen riskisuhte} + \text{operatiivinen toimintakulusuhde}}$
Operatiivinen riskisuhte (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$

Erillislaskentaan perustustuvat tunnusluvut

Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Omat varat}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}} \times 100$
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}} \times 100$
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisään virtaukset stressitilanteessa}} \times 100$
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}} \times 100$
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde	$\frac{\text{Ryhmittymän omat varat yhteensä}}{\text{Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä}} \times 100$

Vahinkovakuutuksen operatiivinen tulos

Milj. €	1-12/2019	1-12/2018	Muutos %
Vakuutusmaksutuotot	1 478	1 465	0,9
Korvauskulut	1 060	1 039	2,0
Liikekulut	311	308	0,9
Aineettomien poisto-oikaisu		18	
Vakuutustekninen kate	107	136	-20,8
Diskonttokoron lasku	-136		
Sijoitustuotot ja -kulut	307	2	-
Muut tuotot ja kulut	-23	-31	-
Tulos ennen veroja	255	106	139,4
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-65	23	
Tulos ennen veroja	190	130	46,6

Vahinkovakuutuksen tunnuslukujen laskennassa käytetään vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Konsernitilinpäätös, IFRS

Tilinpäätöslaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

Milj. €	Liite	2019	2018
Korkokate	4	295	274
Vakuutuskate	5	402	548
Nettopalkkiotuotot	6	-28	-23
Sijoitustoiminnan nettotuotot	7	450	200
Liiketoiminnan muut tuotot	8	47	47
Tuotot yhteensä		1 165	1 046
Henkilöstökulut*	9	184	159
Poistot ja arvonalentumiset	10	63	83
Liiketoiminnan muut kulut	11	386	369
Kulut yhteensä		632	611
Saamisten arvonalentumiset	12	-51	-13
OP-Bonukset omistaja-asiakkaille		-4	-2
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	13	-66	19
Tulos ennen veroja		412	439
Tuloverot	14	79	87
Tilikauden tulos		332	352
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta		328	346
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		5	7
Tilikauden tulos		332	352

* OP Ryhmä siirsi vuoden 2018 lopussa pääosan lakisääteisen työeläketurvan hoidosta ja vakuutuskannasta Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle. Siirto pienensi OP Yrityspankki -konsernin vuoden 2018 eläkekuluja ja paransi tulosta ennen veroja 34 miljoonaa euroa.

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. €	Liite	2019	2018
Tilikauden tulos		332	352
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	31	-6	23
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon rahaston muutos			
Käypään arvoon arvostamisesta	33	35	-141
Rahavirran suojauksesta	33	0	-2
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	33	66	-19
Muuntoerot		0	0
Tuloverot			
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	25	1	-5
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käypään arvoon arvostamisesta	33	-7	28
Rahavirran suojauksesta	33	0	0
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	33	-13	4
Tilikauden laaja tulos		409	241
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		404	234
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		5	7
Yhteensä		409	241

Konsernitase

Milj. €	Liite	31.12.2019	31.12.2018
Käteiset varat	15	11 914	12 239
Saamiset luottolaitoksilta	16	9 126	9 726
Johdannaissopimukset	17	4 874	3 663
Saamiset asiakkailta	18	23 829	22 351
Sijoitusomaisuus	19	17 174	16 353
Aineettomat hyödykkeet	21	709	722
Aineelliset hyödykkeet	22	114	117
Muut varat	24	1 334	1 489
Versaamiset	25	51	65
Varat yhteensä		69 126	66 725
Velat luottolaitoksille	26	15 334	15 575
Johdannaissopimukset	27	3 882	3 287
Velat asiakkaille	28	15 503	16 422
Vakuutusvelka	29	3 234	3 157
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	30	22 726	20 338
Varaukset ja muut velat	31	2 148	1 897
Verovelat	25	452	421
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	32	1 474	1 482
Velat yhteensä		64 752	62 577
Oma pääoma	33		
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma		428	428
Käyvän arvon rahasto		70	-12
Muut rahastot		1 093	1 093
Kertyneet voittovarot		2 710	2 559
Määräysvallattomien omistajien osuus	42	74	80
Oma pääoma yhteensä		4 374	4 147
Velat ja oma pääoma yhteensä		69 126	66 725

Konsernin oman pääoman muutoslaskelma

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma				Yhteensä	Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto*	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot		lattomien omistajien osuus	
Oma pääoma 31.12.2017	428	164	1 093	2 404	4 089	60	4 149
IFRS 9 -siirtymän vaikutus 1.1.2018		-46		2	-45		-45
Oma pääoma 1.1.2018	428	118	1 093	2 406	4 044	60	4 104
Tilikauden laaja tulos		-129		364	234	7	241
Kauden tulos				346	346	7	352
Muut laajan tuloksen erät		-129		18	-111		-111
Voitonjako				-211	-211	-13	-224
Muut			0	0	0	26	26
Oma pääoma 31.12.2018	428	-12	1 093	2 559	4 067	80	4 147

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma				Yhteensä	Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto*	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot		lattomien omistajien osuus	
Oma pääoma 1.1.2019	428	-12	1 093	2 559	4 067	80	4 147
Tilikauden laaja tulos		81		323	404	5	409
Kauden tulos				328	328	5	332
Muut laajan tuloksen erät		81		-5	77		77
Voitonjako				-173	-173	-11	-184
Muut			0	0	0	1	1
Oma pääoma 31.12.2019	428	70	1 093	2 710	4 299	74	4 374

* Liite 33

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. €	Liite	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos		332	352
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut		249	-124
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-1 482	-2 656
Saamiset luottolaitoksilta	16	471	-66
Johdannaissopimukset	17	-53	-89
Saamiset asiakkailta	18	-1 503	-2 264
Sijoitusomaisuus	19	-433	-381
Muut varat	24	36	144
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-1 110	-1 027
Velat luottolaitoksille	26	-414	1 470
Johdannaissopimukset	27	5	-7
Velat asiakkaille	28	-918	-2 415
Vakuutusvelka	29	-14	58
Varaukset ja muut velat	31	231	-133
Maksetut tuloverot		-53	-85
Saadut osingot		32	39
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		-2 032	-3 500
Investointien rahavirta			
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä			67
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	21,22	-42	-45
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	21,22	4	1
B. Investointien rahavirta yhteensä		-39	23
Rahoituksen rahavirrat			
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	32		-50
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	30	27 587	27 007
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	30	-25 795	-23 489
Maksetut osingot		-173	-211
Vuokrasopimusvelat	23	-3	
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä		1 617	3 258
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)		-453	-219
Rahavarat tilikauden alussa		13 355	13 575
Rahavarat tilikauden lopussa		12 902	13 355
Saadut korot		1 097	1 189
Maksetut korot		763	-914

Milj. €	2019	2018
Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Saamisten arvonalentumiset	51	13
Vakuustoitominnan realisoitumaton nettotulos	124	28
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	165	-139
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-31	-34
Muiden sijoitusten käyvän arvon muutos	-166	-84
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt		-34
Poistot ja arvonalentumiset	63	83
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-1	-1
Maksetut tuloverot	53	85
Saadut osingot	-32	-39
Muut	23	13
Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa		
Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus		-17
Oikaisut yhteensä	249	-124
Rahavarat		
Käteiset varat	15	11 914
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta		988
Yhteensä	12 902	13 355

Segmenttiraportointi

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto päätti 6.6.2018 OP Ryhmän keskusyhteisön johtokunnan uudesta työnjaosta, mikä muutti segmenttirakennetta vuoden 2019 alusta. OP Yrityspankki siirtyi julkaistavassa osavuosisikatsaus- ja tilinpäätösraportoinnissa uusien segmenttien mukaiseen raportointiin vuoden 2019 ensimmäisestä osavuosisikatsauksesta lukien. Vertailuvuoden 2018 segmenttitiedot on oikaistu vastaamaan uutta segmenttijakoa.

OP Yrityspankki -konsernin liiketoimintasegmentit ovat Yrityspankki ja Vakuutus. Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta esitetään segmentissä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi noudattaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Segmenttijako ja esittämistapa perustuvat johdon raportointiin. Segmenttien tulosta ja kannattavuutta seurataan tulos ennen veroja tasolla.

Yrityspankki

Yrityspankki tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille rahoitus-, kassanhallintapalveluja sekä ulkomaankaupan rahoituspalveluja. Palvelutarjontaan kuuluvat myös velkaemissioiden järjestäminen, corporate finance -palvelut, custody-, osake-, valuutta-, rahamarkkina- ja johdannaistuotteet sekä sijoitustutkimus. Virossa, Latviassa ja Liettuassa OP Yrityspankilla on sivukonttorit ja rahoitusyhtiötuotteita tarjoavat tytäryhtiöt. Liiketoiminnan nettotuotot muodostuvat pääosin korkokatteesta, palkkiotuotoista ja sijoitustoiminnan nettotuotoista. Kulut muodostuvat pääosin henkilöstö- ja ICT-kuluista. Liiketoiminnan merkittävin riskilaji on luottoriski, mutta liiketoimintaan sisältyy myös markkinariskejä ja operatiivisia riskejä.

Vakuutus

Vakuutus tarjoaa vahinkovakuutuspalveluita, ja toimintaa harjoitetaan Suomessa kahdessa yhtiössä. Pohjola Vakuutus Oy on yleisvahinkovakuutusyhtiö, ja A-Vakuutus Oy on keskittynyt ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen. Vahinkovakuutuksen tuotteisiin kuuluvat yritys- ja yksityisasiakkaille myytävät vahinkovakuutukset. Liiketoiminnan nettotuotot muodostuvat pääosin vakuutuskatteesta ja sijoitustoiminnan nettotuotoista. Vahinkovakuutusliiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat vakuutusriskit sekä sijoitusriskit.

Vakuutukseen kuuluu myös Pohjola Sairaala Oy, jolla on viisi sairaalaa. Sairaaloiden toiminta on keskittynyt ortopediaan ja urheiluklinikkatoimintaan. Pohjola Sairaaloiden tulos syntyy lääkäripalkkioista sekä toimenpiteiden ja diagnostiikan laskutuksesta.

Konsernissa henkilöstön lakisääteisiin etuusperusteisiin eläkejärjestelyihin liittyviä riskejä kohdistuu ainoastaan Vakuutussegmenttiin. Näihin liittyvä riskitaso on kuitenkin maltillinen.

Muu toiminta

Muuhun toimintaan on keskitetty OP Ryhmää ja sen liiketoimintaa tukevat toiminnot kuten keskuspankki ja likviditeettireservi. Muun toiminnan vastuulla on myös jäsenluottolaitosten ja keskusyhteisökonsernin rahoituksen ja maksuvalmiuden hallinta. Se vastaa myös ryhmän tukkuvarainhankinnasta yhdessä OP-Asuntoluottopankki Oyj:n kanssa. Liiketoiminnan nettotuotot muodostuvat pääosin korkokatteesta ja sijoitustoiminnan nettotuotoista. Sen merkittävimmät riskilajit ovat markkinariskit ja luottoriski. Muussa toiminnassa esitetään lisäksi ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu liiketoimintasegmenteille.

Segmenttiraportoinnin laatimisperiaatteet

Segmenttiraportointi noudattaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Segmenteille on kohdistettu ne tuotot, kulut, varat ja velat, joiden on katsottu välittömästi kuuluvan ja olevan järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu segmenteille, sekä segmenttien väliset konsernieliminoinnit raportoidaan sarakkeessa "Konsernieliminoinnit".

Segmenttien pääomitus perustuu luottolaitoslain mukaiseen OP Ryhmän vakavaraisuuslaskelmaan. Vakavaraisuuslaskennan mukaiset pääomavaateet on jaettu liiketoimintasegmenteille. Yrityspankki-segmentille on kohdistettu pääomia siten, että Ydinvakavaraisuus (CET1) on 22 prosenttia (21). Vakuutus-segmentille on kohdistettu pääomia siten, että Vakuutuksen solvenssisuhde (SII) on 120 prosenttia (120). Pääomien allokoinnilla on vaikutusta segmentin maksamiin konsernin sisäisiin korkoihin. Oman pääoman kohdistus liiketoimintasegmenteille suoritetaan muuhun toimintaan sisältyvän OP Ryhmän keskuspankin avulla, jolloin tavoitetasosta poikkeavien omien pääomien tulosvaikutus näkyy Muun toiminnan tuloksessa.

Tulos 2019, milj. €	Yrityspankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni-eliminoinnit	Konserni yhteensä
Korkokate	383	-19	-64	-5	295
- josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-3	-14	17		
Vakuutuskate		402		-1	402
Nettopalkkiotuotot	11	-36	-2	-1	-28
Sijoitustoiminnan nettotuotot	115	308	26	1	450
Liiketoiminnan muut tuotot	26	16	7	-2	47
Tuotot yhteensä	536	671	-33	-8	1 165
Henkilöstökulut	58	125	1	0	184
Poistot ja arvonalentumiset	14	47	1	0	63
Liiketoiminnan muut kulut	148	230	16	-8	386
Kulut yhteensä	220	403	18	-8	632
Saamisten arvonalentumiset	-51	0	0		-51
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-2	-2			-4
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-66			-66
Tulos ennen veroja	262	200	-50		412

Baltian maista nettotuotot olivat yhteensä 11 miljoonaa euroa.

Tulos 2018, milj.€	Yrityspankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni-eliminoinnit	Konserni yhteensä
Korkokate	349	-17	-54	-4	274
- josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-1	-12	13		
Vakuutuskate		549		-1	548
Nettopalkkiotuotot	21	-41	-1	-1	-23
Sijoitustoiminnan nettotuotot	162	9	27	1	200
Liiketoiminnan muut tuotot	19	23	6	-2	47
Tuotot yhteensä	552	522	-21	-7	1 046
Henkilöstökulut	30	124	5	0	159
Poistot ja arvonalentumiset	16	65	2	0	83
Liiketoiminnan muut kulut	134	230	12	-7	369
Kulut yhteensä	180	419	20	-7	611
Saamisten arvonalentumiset	-12	0	-1		-13
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-2			-2
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		19			19
Tulos ennen veroja	361	120	-42		439

Baltian maista nettotuotot olivat yhteensä 10 miljoonaa euroa.

Tase 31.12.2019, milj.€	Yrityspankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni-eliminoinnit	Konserni yhteensä
Käteiset varat	19	617	11 891	-613	11 914
Saamiset luottolaitoksilta	124	12	9 023	-33	9 126
Johdannaissopimukset	4 384	23	468	0	4 874
Saamiset asiakkailta	24 502	0	111	-784	23 829
Sijoitusomaisuus	1 005	3 503	12 699	-34	17 174
Aineettomat hyödykkeet	45	645	19		709
Aineelliset hyödykkeet	1	111	2		114
Muut varat	339	684	321	-10	1 334
Verosaamiset	0	11	40		51
Varat yhteensä	30 418	5 606	34 576	-1 474	69 126
Velat luottolaitoksille	757		15 361	-784	15 334
Johdannaissopimukset	3 657	38	195	-8	3 882
Velat asiakkaille	11 349	136	4 664	-646	15 503
Vakuutusvelka		3 234			3 234
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 441		21 318	-34	22 726
Varaukset ja muut velat	764	388	998	-2	2 148
Verovelat	2	95	355	0	452
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	9	135	1 329		1 474
Velat yhteensä	17 979	4 026	44 221	-1 474	64 752
Oma pääoma					4 374

Baltian maista nettovararat olivat 44 miljoonaa euroa.

Tase 31.12.2018, milj.€	Yrityspankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni-eliminoinnit	Konserni yhteensä
Käteiset varat	19	249	12 199	-227	12 239
Saamiset luottolaitoksilta	116	15	9 614	-18	9 726
Johdannaissopimukset	3 448	32	185	-3	3 663
Saamiset asiakkailta	23 009	0	21	-679	22 351
Sijoitusomaisuus	878	3 633	11 878	-35	16 353
Aineettomat hyödykkeet	52	646	23		722
Aineelliset hyödykkeet	0	114	2	0	117
Muut varat	-180	749	1 116	-197	1 489
Verosaamiset	0	12	53		65
Varat yhteensä	27 341	5 451	35 092	-1 159	66 725
Velat luottolaitoksille	606		15 647	-679	15 575
Johdannaissopimukset	3 025	11	259	-9	3 287
Velat asiakkaille	11 442	136	5 089	-246	16 422
Vakuutusvelka		3 157			3 157
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 011		19 362	-34	20 338
Varaukset ja muut velat	609	561	919	-192	1 897
Verovelat	1	67	353	0	421
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-24	135	1 371		1 482
Velat yhteensä	16 670	4 067	43 000	-1 159	62 577
Oma pääoma					4 147

Baltian maista nettovararivat olivat 34 miljoonaa euroa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Sisällysluettelo

1. OP Yrityspankki -konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. OP Yrityspankki -konsernin riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet
3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

4. Korkokate
5. Vakuutuskate
6. Nettopalkkiotuotot
7. Sijoitustoiminnan nettotuotot
8. Liiketoiminnan muut tuotot
9. Henkilöstökulut
10. Poistot ja arvonalentumiset
11. Liiketoiminnan muut kulut
12. Saamisten arvonalentumiset
13. Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)
14. Tuloverot

Varoja koskevat liitetiedot

15. Käteiset varat
16. Saamiset luottolaitoksilta
17. Johdannaissopimukset
18. Saamiset asiakkailta
19. Sijoitusomaisuus
20. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset
21. Aineettomat hyödykkeet
22. Aineelliset hyödykkeet
23. Vuokrasopimukset
24. Muut varat
25. Verosaamiset ja -velat

Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot

26. Velat luottolaitoksille
27. Johdannaissopimukset
28. Velat asiakkaille
29. Vakuutusvelka
30. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
31. Varaukset ja muut velat
32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
33. Oma pääoma

Muut tasetta koskevat liitetiedot

34. Annetut vakuudet
35. Saadut rahoitusvakuudet
36. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
37. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot

38. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
39. Ehdolliset velat ja varat
40. Johdannaissopimukset
41. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Muut liitetiedot

42. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa
43. Lähipiiritapahtumat
44. Muuttuva palkitseminen
45. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä
46. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Riskienhallinnan liitetiedot

47. OP Yrityspankki -konsernin vastuiden maajakauma

Yrityspankkitoiminnan ja muun toiminnan riskiasema

48. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset
49. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys
50. Saadut vakuudet vakuuslajeittain
51. Varainhankinnan rakenne
52. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan
53. Likviditeettireservi
54. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan
55. Korko- ja markkinariskin herkkyyshanalyysi

Vakuutustoiminnan riskiasema

56. Vahinkovakuutustoiminnan riskinotto-kyky
57. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys
58. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia
59. Suurvahinkojen kehitys
60. Vakuutusliikkeen kannattavuus
61. Vakuutusvelan luonnetta kuvaavia tietoja
62. Vakuutusvelan arvioitu maturiteettijakauma
63. Vahinkovakuutuksen sijoitusten jakauma
64. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskien herkkyyshanalyysi
65. Vahinkovakuutuksen korkosijoitusten riskiasema
66. Vahinkovakuutuksen sijoitusten valuuttariski
67. Vahinkovakuutuksen sijoitusten vastapuoliriski

Vakavaraisuus

68. Omat varat
69. Omien varojen vähimmäisvaatimus
70. Vakavaraisuuden tunnusluvut
71. Yritysvastuut toimialoittain
72. Johdannaissopimukset ja vastapuoliriski

Liite 1. OP Yrityspankki-konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yleistä

OP Yrityspankki-konserni (OP Yrityspankki) on johtava vahinkovakuuttaja ja yksi johtavista yritysrankeista Suomessa. OP Yrityspankilla on vakiintunut ja laaja yhtiöistä ja instituutioista koostuva asiakaskunta, jolle se tarjoaa kattavan valikoiman pankki- ja vahinkovakuutuspalveluita. Lisäksi OP Yrityspankki tarjoaa henkilöasiakkaille vahinkovakuutuspalveluita. OP Yrityspankki toimii myös keskuspankkina OP Ryhmän osuuspankeille.

OP Yrityspankki Oyj kuuluu OP Ryhmään, joka muodostuu 147 osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. OP Ryhmän jäsenluottolaitoksiin kuuluvat OP Yrityspankki Oyj, Helsingin Seudun Osuuspankki, OP-Korttiyhtiö Oyj ja OP Osuuskunnan jäsenosuuspankit.

Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti jäsenluottolaitokset, mukaan lukien OP Yrityspankki ja OP Osuuskunta vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että laissa määritellyt selvitystilän edellytykset täyttyvät, OP Osuuskunnalla on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan ylimääräisiä maksuja viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettujen loppusummien perusteella.

OP Yrityspankin kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity katuosoite on Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki. OP Yrityspankin rekisteröity postiosoite on PL 308, 00013 OP. Jäljennös OP Yrityspankki -konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai yhtiön toimipisteestä.

OP Yrityspankin emoyhtiö on OP Osuuskunta, jonka konsernitilinpäätökseen OP Yrityspankki -konsernin tiedot yhdistellään.

Jäljennös OP Osuuskunnan tilinpäätöksestä on saatavissa käyntiosoitteessa Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki. OP Ryhmän tilinpäätös on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai yhtiön toimipisteestä osoitteesta Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

OP Yrityspankin hallitus hyväksyi tilinpäätöstiedotteen julkaistavaksi 4.2.2020 ja hallitus hyväksyi tilinpäätöksen 4.2.2020.

1 Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardia ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2019. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1606/2002 mukaisesti. OP Yrityspankin liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

OP Yrityspankki otti käyttöön vuonna 2019 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IFRS 16 -standardi "Vuokrasopimukset" 1.1.2019 lähtien. OP Ryhmä sovelsi siirtymässä rajoitetusti takautuvaa menetelmää, jolloin vertailutietoja ei oikaistu ja siirtymän kertynyt vaikutus kirjattiin oman pääoman kertyneiden voittovarojen oikaisuksi 1.1.2019. IFRS 16 -standardiin siirtymän vaikutukset on esitetty liitetiedossa 3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset.
- IASB julkaisi syyskuussa 2019 Viitekorkouudistus-asiakirjan, jolla muutettiin standardeja IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7. Muutokset hyväksyttiin Euroopan Unionissa 15.1.2020, ja muutoksia on sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Aikaisempi soveltaminen on sallittua. OP Yrityspankki sovelsi IAS 39 -standardiin tehtyjä muutoksia jo tilikaudella 2019. Siirtymän vaikutukset on esitetty liitetiedossa 3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset.
- IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2015–2017 (sovellettava pääosin 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienemmät muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.
- Muutos IFRS 9 -standardiin Rahoitusinstrumentit 1.1.2019 alkaen: "Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen korvaus" Muutos sallii tiettyjen ennakkaikaisesti takaisinmaksettavissa olevien rahoitusvarojen arvostamisen jaksotettuun hankintameno. Muutoksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta OP Yrityspankin tilinpäätökseen.
- Uusi IFRIC 23 -tulkinta, joka tuli voimaan 1.1.2019. Muutoksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta OP Yrityspankin tilinpäätökseen.

OP Yrityspankki -konsernin tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojausessa (suojatun riskin osalta), johdannaispimuksia ja sijoituskiinteistöjä.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina. Liitetaulukoiden erissä esitetty numero nolla tarkoittaa sitä, että erä sisältää saldoa, mutta se pyöristyy noltaan. Mikäli erässä ei esitetä mitään (tyhjä), erän saldo on nolla.

OP Yrityspankki -konsernin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaiset Pilari 3 -vakavaraisuustiedot erillisessä OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportissa. OP Yrityspankki -konsernin tilinpäätöksessä esitetään kooste vakavaraisuudesta.

2 Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon arvioita ja harkintaa edellyttäviä laatimisperiaatteita on käsitelty jäljempänä yksityiskohtaisemmin kohdassa 18 "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät".

3 Yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön OP Yrityspankki Oyj:n sekä tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on määräysvalta. OP Yrityspankki -konsernilla on määräysvalta yrityksessä, jos se olemalla osallisena siinä altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa (strukturoidut yhteisöt mukaan luettuina). Suurin osa tytäryrityksistä on täysin konsernin omistuksessa, jolloin määräysvalta perustuu äänivaltaan.

OP Yrityspankki toimii sijoittajana ja sijoitusrahastojen hallinnoijana erilaisissa sijoitusrahastoissa saadakseen sijoitustuottoja sekä erilaisia palkkiotuottoja. Rahastot, jotka on luokiteltu strukturoiduiksi yhteisöiksi, on konsolidoitu konsernin tilinpäätökseen silloin, kun konsernin määräysvalta ei perustu äänioikeuksiin vaan merkityksellisten toimintojen ohjaamiseen, altistumiseen rahaston muuttuviin tuottoihin sekä rahaston hallinnon järjestämiseen. Määräysvallan muutoksia konserniin yhdistellyissä rahastosijoituksissa seurataan neljännesvuosittain. Määräysvallan tarkastelussa otetaan huomioon sijoittajan valta ohjata sijoituskohteen merkityksellisiä toimintoja sekä sijoittajan altistumista muuttuville tuotoille.

Kun konsernin määräysvalta lakkaa, jäljelle jäävä omistusosuus arvostetaan määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja kirjanpitoarvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Tämä käypä arvo toimii alkuperäisenä kirjanpitoarvona, kun jäljelle jäävää osuutta myöhemmin käsitellään osakkuusyrityksenä, yhteisyrittäksenä tai rahoitusvaroina. Lisäksi asianomaisesta rahastosta aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja määriä käsitellään ikään kuin konserni olisi suoraan luovuttanut niihin liittyvät varat ja velat. Tämä voi tarkoittaa, että aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjatut määrät siirretään tulosvaikutteisiksi.

Konsernin keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yhtiön yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä. Nettovarat ylittävä osuus hankintamenosta esitetään liikearvona. Mikäli hankintameno on pienempi kuin nettovarojen käypä arvo, erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Hankintaan liittyvät menot kirjataan toteutuessaan kuluksi. Mahdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti raportointikauden päättymispäivänä.

Osakkuusyhtiöt, joissa OP Yrityspankilla on yli 20–50 prosenttia osakekannan äänimäärästä ja joissa OP Yrityspankki käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa, mutta ei määräysvaltaa, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Pääomaosuusmenetelmää sovellettaessa sijoitus kirjataan alun perin hankintameno määräisenä ja sitä lisätään tai vähennetään kirjaamalla sijoittajan osuus sijoituskohteen hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyhtiön velvoitteiden täyttämiseen. Osakkuusyrityksinä käsitellyt pääomasijoitusrahastot on arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 9 -standardin mukaisesti IAS 28 -standardin sallimalla tavalla.

Yhteisjärjestely on järjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteinen määräysvalta on järjestelyä koskevan määräysvallan pitämistä yhteisenä sopimukseen perustuen, ja se vallitsee vain silloin, kun merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksymistä. Yhteisjärjestely on joko yhteinen toiminto tai yhteisyrittäys. Yhteisyrittäys on järjestely, jossa konsernilla on oikeuksia järjestelyyn nettovarallisuuteen, kun taas yhteisessä toiminnossa konsernilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia veloitteita. Kiinteistöyhtiöt yhdistellään OP Yrityspankki-konsernin tilinpäätökseen yhteisinä toimintoina yhdistelemällä konsernin omistusosuutta vastaava osuus kiinteistöyhtiön omaisuuseristä ja veloista.

Tilikauden aikana hankitut tytär- tai osakkuus- tai yhteisjärjestelyt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, yhteisen määräysvallan tai huomattavan vaikutusvallan ja luovutetut vastaavasti siihen saakka, jolloin määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

3.1 Määräysvallattomien omistajien osuudet

Tilikauden tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajien osuuteen ja määräysvallattomien omistajien osuuteen esitetään

tuloslaskelmassa, ja laajan tuloksen jakautuminen esitetään erillisessä laajassa tuloslaskelmassa.

Tilikauden tulos sekä laaja tulos kohdistetaan määräysvallattomille omistajille siinäkin tapauksessa, että sen seurauksena määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään taseessa osana omaa pääomaa. Mikäli sijoituskohteen pääoma ei täytä IAS 32:n mukaisia oman pääoman kriteereitä, esitetään määräysvallattomien osuus nettovarallisuudesta velkana.

Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteellisenä osuutena hankinnan kohteen nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin hankinnalle.

4 Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan valuuttakurssivoittona tai -tappioiden tuloslaskelman erään Sijoitustoiminnan nettotuotot.

5 Rahoitusinstrumentit

5.1 Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimissa.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla, tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten niiden käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Epälikvideille tuotteille on tyypillistä, että hinnoittelumallilla laskettu hinta poikkeaa toteutuneesta kauppahinnasta. Toteutunut kauppahinta on kuitenkin paras osoitus tuotteen käyvästä arvosta. Toteutuneen kauppahinnan ja markkinahintoja käyttävän hinnoittelumallin avulla lasketun hinnan erotuksena saatu tulos, Day 1 profit/loss, jaksotetaan tuloslaskelmaan sopimuksen voimassaoloajalle tai sitä lyhemmälle ajalle ottaen huomioon tuotteen rakenne ja vastapuoli. Jaksottamatta oleva osuus tuloutetaan kuitenkin heti, mikäli tuotteelle on saatavilla aito markkinahinta tai markkinoille muodostuu vakiintunut hinnoittelukäytäntö. OP Yrityspankin taseessa ei ole merkittävää määrää epälikvidejä rahoitusvaroja.

5.2 Rahoitusvarat- ja velat

5.2.1. Jaksotettu hankintameno

Jaksotettu hankintameno on se määrä, johon rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka on arvostettu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, vähennettynä lyhennyksillä, lisätynä tai vähennettynä alkuperäisen määrän ja erääntyvän määrän välisen erotuksen kertyneillä, efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketuilla jaksotuksilla ja, kun on kyse rahoitusvaroista, oikaistuna tappiota koskevalla vähennyserällä.

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan odotettavissa olevana voimassaoloaikana saatavaksi tai suoritettavaksi arvioidut maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräisen kirjanpitoarvon tai rahoitusvelan jaksotetun hankintameno suuruiseksi. Efektiivistä korkoa laskettaessa rahavirrat arvioidaan ottamalla huomioon rahoitusinstrumentin kaikki sopimusehdot ilman odotettavissa olevia luottotappioita ("ECL"). Laskelma sisältää kaikki sellaiset sopimusapuolten välillä suoritettavat tai saatavat palkkiot ja korkopisteet, jotka ovat kiinteä osa efektiivistä korkoa, transaktiomenot sekä kaikki muut yli- tai alikurssit. Palkkioita, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin korkoa, ovat esim. lainan nostoon liittyvät toimisto- ja järjestelypalkkiot, ja ne jaksotetaan rahoitusinstrumentin odotettavissa olevalle juoksuajalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle, jos se on asianmukaista. Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 -standardin mukaisesti, ja näitä ovat esim. lainan hoitoon liittyvät palkkiot.

Arvioituihin rahavirtoihin sisällytetään odotettavissa olevat luottotappiot, kun lasketaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroilta, joiden katsotaan alkuperäisenä kirjaamisajankohtana olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (ns. "POCI").

Korkotuotot

Korkotuotot on laskettu soveltamalla efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräiseen kirjanpitoarvoon, paitsi silloin, kun kyseessä ovat:

- a) ostetut tai alun perin myönnetty luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat, joiden osalta sovelletaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenoon
- b) rahoitusvarat, jotka eivät ole ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja, mutta joista on myöhemmin tullut luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (tai jotka ovat vaiheessa 3). Näiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintameno (eli nettomääräiseen kirjanpitoarvoon odotettavissa olevan luottotappion vähentämisen jälkeen).

5.2.2. Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvostetaan rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Välittömästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen rahoitusvarasta kirjataan odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä, jos rahoitusvara arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta. Tämä aiheuttaa tuloslaskelmaan kirjanpidollisen tappion äskettäin myönnetyistä tai äskettäin ostetuista rahoitusvaroista.

5.3 Rahoitusvarojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

OP Yrityspankki luokittelee rahoitusvarat seuraaviin ryhmiin:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat (FVTPL)
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat (FVOCI)
- Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat.

5.3.1 Luotot ja saamistodistukset

Luottojen ja saamistodistusten luokittelu ja myöhempi arvostaminen riippuvat seuraavista tekijöistä:

- a) OP Yrityspankin liiketoimintamallista rahoitusvarojen hallinnoinnissa
- b) rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista.

Näiden tekijöiden perusteella OP Yrityspankki luokittelee luotot ja saamistodistukset kolmeen seuraavaan arvostusryhmään:

- 1) Jaksotettuun hankintameno arvostettavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Erän kirjanpitoarvo sisältää odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän, ja korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä korkotuottoihin.
- 2) Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja ja myymällä rahoitusvaroja. Lisäksi sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Muutokset käyvässä arvossa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Arvonalentumisvoitot tai -tappiot sekä valuuttakurssivoitot tai -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, siirretään käyvän arvon rahastoon kertynyt voitto tai tappio luokittelun

muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi eräksi sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu korko kirjataan korkotuottoihin tai sijoitustoiminnan nettotuottoihin (vakuutusyhtiöiden sijoitukset).

- 3) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia rahoitusvaroja pidetään kaupankäyntitarkoituksessa tai kun rahoitusvara ei täytä jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien kriteereitä. Voitot ja tappiot kirjataan sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien saamistodistusten ja johdannaisten korkotuotot ja -kulut esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Liiketoimintamalli

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, miten OP Yrityspankki hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. OP Yrityspankissa liiketoimintamallin ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat pelkästään sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä vai sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä sekä rahavirroista, jotka saadaan myymällä rahoitusvara, vai onko kyseessä kaupankäynti. Kaupankäyntiliiketoimintamalliin kuuluvat rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintamallia arvioidessaan OP Yrityspankki ottaa huomioon tulevat toimenpiteet liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi. Arviointiin kuuluu aikaisempi kokemus rahavirtojen keräämisestä, kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan yhteisön johtoon kuuluville avainhenkilöille, kuinka riskejä hallitaan ja kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan. Esimerkiksi OP Yrityspankin myöntämiä yritysluottoja pidetään hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi. Lisäksi OP Yrityspankin likviditeettireservisalkun liiketoimintamallin tavoitteena on kerätä sopimukseen perustuvia rahavirtoja sekä rahoitusvarojen myynti.

Liiketoimintamallin muutos

Liiketoimintamallin muutoksia odotetaan tapahtuvan harvoin sisäisten tai ulkoisten muutosten seurauksena, ja niiden täytyy olla OP Yrityspankin toiminnan kannalta merkittäviä. Liiketoimintamallin muutoksista päättää OP Osuuskunnan hallitus. Liiketoimintamalli muuttuu silloin, kun OP Yrityspankki hankkii tai luovuttaa jonkin liiketoiminta-alueen tai lopettaa sen toiminnan. Liiketoimintamallin muutos dokumentoidaan asianmukaisesti ko. liiketoimintayksikön toimesta, ja se käsitellään Taloudessa ja Riskienhallinnassa sen kirjanpitoaikavaikeuksien selvittämiseksi (ml. vaikutukset ECL:ään). Yhteisön liiketoimintamallin tavoitteen muutos täytyy toteuttaa ennen luokittelun muutospäivää.

Luokittelun muutosta sovelletaan prospektiivisesti luokittelun muutospäivästä eteenpäin. Luokittelun muutospäivä on seuraavan raportointikauden ensimmäinen päivä, jota ennen

päätös luokittelun muutoksesta on tehty. Aikaisempia raportointikausia ei oikaista takautuvasti.

Seuraavassa taulukossa esitetään erilaisten luokittelujen muutosten kirjanpitoaikavaikeudet:

Alkuperäinen arvostusluokka	Uusi arvostusluokka	Kirjanpitoaikavaikeus
Jaksotettu hankintameno	FVTPL	Käypä arvo määritellään luokittelun muutospäivänä. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän aikaisemman jaksotetun hankintameno ja käyvän arvon välisestä erosta mahdollisesti aiheutuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.
FVTPL	Jaksotettu hankintameno	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi bruttomääräinen kirjanpitoarvo. Efektiivinen korko määritellään luokittelun muutospäivän käyvän arvon perusteella.
Jaksotettu hankintameno	FVOCI	Rahoitusvaroihin kuuluvan erän aikaisemman jaksotetun hankintameno ja käyvän arvon välisestä erosta mahdollisesti aiheutuva voitto tai tappio kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Efektiivistä korkoa ja odotettavissa olevien luottotappioiden määrää ei oikaista luokittelun muutoksen seurauksena.
FVOCI	Jaksotettu hankintameno	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi jaksotettu hankintameno. Aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt voitto tai tappio kuitenkin poistetaan omasta pääomasta ja kirjataan oikaistamaan rahoitusvaroihin kuuluvan erän käypää arvoa luokittelun muutospäivänä. Efektiivistä korkoa ja odotettavissa olevien luottotappioiden määrää ei oikaista luokittelun muutoksen seurauksena.

FVTPL	FVOCI	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi kirjanpitoarvo. Efektiivinen korko määritellään luokittelun muutospäivän käyvän arvon perusteella.
FVOCI	FVTPL	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi kirjanpitoarvo. Aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt voitto tai tappio siirretään luokittelun muutoksesta johtavana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi luokittelun muutospäivänä.

Rahavirtaominaisuudet

Silloin kun OP Yrityspankin liiketoimintamalli on muu kuin kaupankäynti, OP Yrityspankki arvioi, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa. Perustyyppisessä lainanhoitojärjestelyssä sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua ("SPPI"), jossa koron merkittävimmät osatekijät ovat korvaus rahan aika-arvosta, luottoriskistä, lainanantoon liittyvistä riskeistä ja voittomarginaalista. Valtaosa OP Yrityspankin rahoitusvaroista on perustyyppisiä lainanantojärjestelyjä.

OP Yrityspankin kaikki henkilöasiakkaille myönnetty luotot ja osa yritysasiakkaiden luotoista sisältävät mahdollisuuden ennenaikaiseen takaisinmaksuun. Ehdot ovat kuitenkin yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa, koska ennen eräpäivää maksettava määrä vastaa sopimuksen mukaista nimellismäärää ja kertynyttä (mutta maksamatonta) sopimuksen mukaista korkoa, joka voi sisältää lisäkorvauksen sopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä.

Saamistodistusten rahavirtaominaisuudet testataan Bloombergin SPPI-työkalulla, jonka antaman palautteen pohjalta joko hyväksytään tai hylätään SPPI-testi ilman lisätutkimuksia (palautteena pass/fail) tai tutkitaan rahavirtaominaisuudet OP:n sisäisen ohjeistuksen mukaisella tavalla ennen luokittelupäätöstä (palautteena "further review required"). Menetelmä tunnistaa sopimusehdoista useita eri elementtejä, jotka vaikuttavat siihen, täyttyykö SPPI-määrittäminen.

Silloin kun sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat alttiina esim. osakkeiden hintojen tai lainanottajan taloudellisen tuloksen muutoksille, ei kyseessä ole perustyyppinen lainanantojärjestely, ja tällaiset rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Tyypillisesti tällaisia ovat erilaiset rahastosijoitukset, jotka eivät täytä oman pääoman määritelmää IAS 32:n mukaisesti liikkeeseenlaskijan tilinpäätöksessä.

Rahoitusvaroihin sisältyviä kytkettyjä johdannaisia ei eroteta pääsopimuksesta, vaan ne huomioidaan sopimukseen perustuvien rahavirtojen kokonaisarvioinnissa.

Jos rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudatettua liiketoimintamallia muutetaan, voidaan rahoitusvaroja joutua uudelleenluokittelemaan. Uudelleenluokittelua sovelletaan ehtakautuvasti luokittelun muutospäivästä lähtien. Tällaisia muutoksia odotetaan tapahtuvan hyvin harvoin.

5.3.2 Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Oman pääoman ehtoiset instrumentit ovat instrumentteja, jotka osoittavat oikeutta osuuteen yhtiön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Tyypillisesti tällaisia ovat osakesijoitukset.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

5.3.3 Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttaminen

Maksusuunnitelman muutoksia tehdään normaaliin asiakassuhteen hoitoon kuuluvana toimenpiteenä, mutta myös tilanteissa, joissa asiakkaan maksukyky on heikentynyt. Tällöin heikentyneestä maksukykyä joudutaan antamaan myönnytys lainaehdoin – esimerkiksi lyhennysvapaa – rajoitetuksi ajaksi. Yleensä näissä tilanteissa lainan sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia, eivätkä ne johda kyseisen lainan taseesta pois kirjaamiseen. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Jos lainaehdoin tehtävät muutokset ovat merkittäviä tai laina muutoin neuvotellaan uudelleen, OP Yrityspankki kirjaa alkuperäisen lainan pois taseesta ja kirjaa samalla taseeseen muutetun uuden lainan. Tällöin muutoksen tekemisajankohta on lainan alkuperäinen kirjaamisajankohta, kun muutettuun lainaan sovelletaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia. Tyypillisesti tämä tarkoittaa, että tappiota koskevan vähennyserän määrä vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevia luottotappioita. OP Yrityspankki luokittelee muutoksen syyt ja vakavuusasteet sisäisellä luokituksella, jolla seurataan, onko taseesta pois kirjaamiseen yhteydessä ollut näyttöä siitä, että muutettu laina on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Tällöin se kirjataan alun perin myönnettynä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneena rahoitusvaroihin kuuluvana eränä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmalliseen omaisuuserään on tehty huomattava muutos.

Muutoin rahoitusvaroihin kuuluvat erät kirjataan pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai kun OP Yrityspankki siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle ja siirto täyttää taseesta pois kirjaamisen edellytykset.

5.3.4 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat vakuutusyhtiöiden rahoitusvarat

Rahoitusvaroihin kuuluva erä arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, ellei sitä arvosteta jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. OP Yrityspankki voi nimenomaisesti luokitella rahoitusvaroja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi (käyvän arvon optio), silloin kun näin toimimalla poistetaan tai vähennetään ns. kirjanpidollista epäsymmetriaa rahoitusvarojen ja niihin liittyvien rahoitusvelkojen arvostamisessa.

5.3.5 Väliaikainen poikkeusmenettely

OP Ryhmän vahinkovakuutuksen sijoitustoimintaan liittyvät oman pääoman ehtoiset instrumentit ja rahastosijoitukset luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin rahoitusvaroihin. Merkittävään osaan näistä oman pääoman ehtoisista instrumenteista OP Ryhmä soveltaa väliaikaista poikkeusmenettelyä (ns. overlay approach), joka palauttaa näiden instrumenttien tulosvaikutukset IAS 39 -standardin mukaisiksi. Näitä sijoituksia käsitellään kuten IAS 39 -standardin mukaisia myytävissä olevia rahoitusvaroja. Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa. Väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen lopetetaan viimeistään silloin, kun IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardi tulee voimaan. Väliaikaisella poikkeusmenettelyllä pyritään sovittamaan yhteen IFRS 9 ja IFRS 17 -standardien eriaikaisesta voimaantulosta aiheutuva väliaikainen tulosvolatiliteetti, kun sijoitukset arvostetaan IFRS 9 -standardin mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mutta niihin liittyvää vakuutusvelkaa ei voida vielä arvostaa käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 17 -standardin mukaisesti.

IAS 39 -standardin mukaan myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintameno, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättynä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon.

Arvonmuutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuus erä kirjataan pois taseesta tai on objektiivista näyttöä siitä, että sen arvo on alentunut. Myytävissä olevien rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi katsotaan oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintameno.

Jos arvopaperin markkina-arvo arvon alentumiskirjauksen jälkeen edelleen alentuu, kirjataan arvon alennus tuloslaskelmaan. Jos arvon alentuneen oman pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

5.4 Arvon alentuminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenoon arvostettavista ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista tase-eristä (muut kuin oman pääoman ehtoiset instrumentit) sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan jokaisena raportointipäivänä, ja ne kuvastavat:

- vinoutumatonta ja todennäköisyyksillä painotettua rahamäärää, joka määritetään arvioimalla mahdollisten tulevien vaihtelualue
- rahan aika-arvoa ja
- järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on raportointipäivänä saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja ja joka koskee toteutuneita tapahtumia, vallitsevia olosuhteita ja ennusteita tulevista taloudellisista olosuhteista.

5.4.1 Sopimusten luokittelu kolmeen arvon alentumisvaiheeseen

Sopimukset luokitellaan kolmeen eri vaiheeseen. Eri vaiheet kuvastavat luoton laadun heikkenemistä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

- Vaihe 1: sopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL.
- Vaihe 2: sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan koko voimassaoloajan ECL.
- Vaihe 3: maksukyvyttömät sopimukset, joille lasketaan myös koko voimassaoloajan ECL.

Lisäksi sopimukset, jotka on alun perin myönnetty arvoltaan alentuneina, ovat aina koko voimassaoloajan odotetun tappion laskennan piirissä (POCI).

Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

OP Yrityspankissa sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa (IRB). Maksukyvyttömyyttä arvioidaan OP Yrityspankin sisäisellä maksukäyttäytymiseen perustuvalla luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti, kun taas yritysasiakkaissa tarkastellaan asiakaskokonaisuutta. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun on todennäköistä, ettei asiakas maksa luottovelvoitteitaan täysimääräisesti ilman, että OP Yrityspankki turvautuu toimiin (esim. vakuuden realisointiin), tai viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Maksukyvyttömyyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömyyden määritelmää. Tämän jälkeen maksukäyttötymisen luokka palautuu 6 kuukauden viiveellä.

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävä lisääntymistä arvioidaan sekä laadullisilla että määrällisillä kriteereillä. Lainanhoitojoustoa pidetään laadullisena kriteerinä. Muut laadulliset tekijät koostuvat erilaisista luottoriskin mittareista (esim. kovenanttirikkomuksista), ja ne huomioidaan luokittelumalleissa tai maksukäyttötymisen luokan arvioinnissa.

OP Yrityspankki on sisällyttänyt suhteellisia ja absoluuttisia kynnysarvoja luottoriskin merkittävän luottoriskin määrällisen lisääntymisen määrittämiseen ottaen huomioon kaikki järjellä ja perusteltavissa oleva informaatio.

Määrällinen muutos arvioidaan koko voimassaoloajan PD-lukujen (PD-käyrä) suhteellisen muutoksen perusteella. Alkuperäinen koko voimassaoloajan PD-käyrä lasketaan luoton myöntöhetkellä huomioiden makroekonomiset tekijät. Seuraavaksi määritellään luonnollinen hyväksyttävä vaihteluväli sille, milloin luottoriskin ei katsota lisääntyneen merkittävästi lainan jäljellä olevan maturiteetin aikana. Hyväksyttävä vaihteluväli on mallinnettu erikseen henkilö- ja yritysasiakkaille. Tuloksena saadaan ns. kynnysarvokäyrä, johon kunakin raportointipäivänä verrataan senhetkistä jäljellä olevaa koko voimassaoloajan PD-käyrää: jos kynnysarvo ylittyy, luottoriski on kasvanut merkittävästi ja luotosta kirjataan koko luoton juoksuajalle laskettu luottotappio. Tämän suhteellisen muutoksen rajan lisäksi edellytetään, että luottoluokassa on tapahtunut heikennys alkuperäisestä, jotta siirtyminen koko voimassaoloajan ECL-laskentaan ei tapahdu vain ajan kulumisen perusteella. Lisäksi heikoimpiin luottoluokkiin sovelletaan absoluuttista luottoluokan rajaa.

Edellä mainittujen kriteerien lisäksi rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet yli 30 päivää tai luottoon on myönnetty lainanhoitojousto.

OP Yrityspankki ei ole soveltanut luottoriskin merkittävän lisääntymisen arvioinnissa IFRS 9 -standardin sallimaa siirtymäsääntöä alhaisen luottoriskin olettamasta niille sopimuksille, joille ei ilman kohtuuttomia kustannuksia ja työmäärää saada laskettua alkuperäistä koko voimassaoloajan PD:tä.

OP Yrityspankki seuraa säännöllisesti, miten tehokkaasti edellä mainitut kriteerit havaitsevat luottoriskin merkittävän lisääntymisen ennen kuin sopimukseen perustuvat maksut ovat erääntyneet yli 30 päivää, ja että sopimukset eivät yleensä siirry arvonalentumisvaiheesta 1 suoraan arvonalentumisvaiheeseen 3, ja tekee suhteellisen muutoksen laskutapaan tarvittavat kalibroinnit.

5.4.2 Laskentamenetelmät

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan pääosin järjestelmäperusteisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyys/tappio-osuus -menetelmällä (PD/LGD-menetelmä) sopimuskohtaisesti kaikille henkilö- ja yritysasiakkaiden vastuulle. Tämän lisäksi suurimmille vaiheessa 3 oleville yritys vastuulle käytetään asiantuntija-arvioon perustuvaa kassavirtaperusteista ECL-laskentamenetelmää.

5.4.2.1 PD/LGD-menetelmä

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla probability of default (PD) x loss given default (LGD) x exposure at default (EAD) kaikille portfolioille sopimuskohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä. PD kuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä alla kuvatun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisesti. LGD kuvaa tappio-osuutta maksukyvyttömyyshetkellä, ja siihen vaikuttaa mm. vakuuksien ja erilaisten takauksien määrä ja tyyppi. EAD kuvaa vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä sisältäen taseessa olevan vastuun (pääoman ja kertyneen koron) sekä odotetun käytön taseen ulkopuolisista eristä maksukyvyttömyyshetkellä.

ECL-laskenta perustuu kolmeen eri skenaarioon. Riskiparametrit PD, LGD ja EAD lasketaan vuosikohtaisesti kussakin skenaariossa. Vuosittaiset ECL-luvut diskontataan raportointipäivään, ja eri skenaarioiden luvuista lasketaan todennäköisyyksillä painotettu ECL. Diskonttaustekijänä käytetään sopimuksen efektiivistä korkoa tai sen arviota. Sopimuksen jäljellä oleva maturiteetti on rajoitettu laskennassa maksimissaan 30 vuoteen.

Sopimuksen koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (lifetime PD) mallit on tehty erikseen henkilöasiakkaille ja yritysasiakkaille. PD-malleihin vaikuttaa keskeisesti sopimuksen luottoluokka, luoton ikä (henkilöasiakkaat) sekä mallin alasegmentti, joka määräytyy yritysasiakkaille luokittelumallin perusteella ja henkilöasiakkaille tuotetyypin perusteella. Lisäksi PD-estimaatit ovat riippuvaisia makrotaloudellisista tekijöistä ja niiden ennusteista kussakin skenaariossa.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista: 1) maksukyvyttömyystilasta toipumisen todennäköisyydestä, 2) vakuudellisesta palautusosuudesta ja 3) vakuudettomasta palautusosuudesta. Eri komponenttien arvot riippuvat keskeisesti tuotetyypistä, toimialasta (yritykset) ja vakuustyyppistä. Makrotaloudelliset tekijät ja niiden ennusteet vaikuttavat kahteen ensimmäiseen komponenttiin.

Sopimuksen koko voimassaoloajan vastuu maksukyvyttömyyshetkellä (lifetime EAD) perustuu tuotetyypistä riippuen sopimuksen mukaisiin kassavirtoihin, odotettuun käyttöasteeseen, ennakaisen takaisinmaksun todennäköisyyteen ja maturiteettimalliin.

Sopimuksen voimassaoloajan määrittäminen

Sopimuksen voimassaoloaika on velkakirjalainoilla sopimuksen mukainen maturiteetti, joka ottaa huomioon maksusuunnitelman mukaiset lainan lyhennykset. Ennenaikaisen takaisinmaksun mallia sovelletaan vakuudellisiin velkakirjalainoihin (pl. maksukyvyttömät), mutta se ei lyhennä sopimuksen maturiteettia vaan huomioidaan osana sopimuksen EAD:tä.

Valmiusluotot (esim. luottokortit) ovat toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia, ja niille on mallinnettu odotettu maturiteetti. Mallinnettu maturiteetti riippuu tuotetyypistä ja luottoluokasta, ja se on keskimäärin n. 15 vuotta.

Tulevaisuuteen suuntautuva informaatio

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuva informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. OP Yrityspankin ekonomistit päivittävät makroekonomiset skenaariot neljännesvuosittain, ja ne ovat samoja, joita muutoinkin käytetään OP Yrityspankin taloudellisessa vuosisuunnittelussa. Makroekonomiset ennusteet kattavat 5 vuotta, ja ne on ekstrapoloitu 30 vuoteen asti tuotantofunktiota käyttäen. Käytetyt makroekonomiset tekijät ovat: BKT:n kasvu, työttömyysaste, investointien kasvu, inflaatio, ansiotason muutos ja 12 kk Euribor -korko. Lisäksi asuntojen hintaindeksiä käytetään LGD-malleissa. Käytettäviä skenaarioita on kolme: perus, vahva ja heikko. Skenaarioille on myös arvioitu toteutumisen todennäköisyydet.

Makroekonomisten ennusteiden laatiminen ja niiden heijastaminen tulevaisuuteen aina 30 vuoteen saakka sisältää suuren määrän epävarmuutta, ja siten toteutuneet tulokset voivat merkittävästi poiketa ennustetusta. OP Yrityspankki on analysoinut, että ECL-laskennassa käytettävien riskiparametrien komponenttien ja makroekonomisten tekijöiden muutoksen suhde ei ole lineaarinen. Näin ollen makroekonomiset ennusteet edustavat OP Yrityspankin parasta näkemystä mahdollisista skenaarioista ja lopputulemista.

5.4.2.2 Asiakaskohtainen asiantuntija-arvioon perustuva kassavirtaperusteinen ECL-menetelmä

Suurimmille R-rating mallin piirissä oleville vaiheessa 3 oleville yritysvaluille lasketaan ECL asiantuntija-arviona asiakaskohtaisesti kassavirtaperusteisella menetelmällä. Asiantuntija-arvio laaditaan rating- tai luottopäätöksen yhteydessä.

Laskennassa hyödynnettävä eteenpäin katsova informaatio on osa luottoanalyytikon laatimaa yrityksen luottokelpoisuusarviota ja rating-esitystä, jossa otetaan kantaa liiketoiminnan, markkinoiden, kilpailutilanteen sekä ennustetun kassavirran kehitykseen. Laskennassa otetaan huomioon myös makrotaloudellisten muuttujien vaikutusta kuvaavat skenaariot (vahva, perus ja heikko), ja niiden perusteella lasketaan asiakkaan painotettu odotettu luottotappio. Skenaarioiden määrittelyssä hyödynnetään PD/LGD-mallissa käytettyjä skenaarioita.

Kun asiakaskohtaisessa asiantuntija-arvioon perustuvassa ECL-laskennan piirissä oleva asiakas ei enää täytä maksukyvyttömän kriteereitä ja se on rating-prosessin yhteydessä tunnistettu ja luokiteltu "terveeksi" vastapuoleksi, se poistuu tämän menetelmän piiristä ja palautuu normaalin PD/LGD-mallin mukaiseen odotetun luottotappion laskennan piiriin.

5.4.3 Saamistodistusten arvonalentuminen

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu tappio kirjataan tulosvaikutteisesti ja oikaisemaan käyvän arvon rahastoa.

OP Yrityspankki käyttää saamistodistusten odotetun tappion laskennassa kahta toisistaan erillistä mallia. Ensisijaisena mallina käytetään Bloombergin mallia. Niille joukkovelkakirjalainoille, joita Bloombergin malli ei ECL:n kullakin määrittäshetkellä tue, käytetään OP:n omaa luottoluokitustietoihin pohjautuvaa mallia.

5.4.3.1 Bloombergin malli

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaavalla $PD \times LGD \times EAD$ kaikille portfolioille ostoeräkohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä.

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) pohjana käytetään pörssiinoteerattujen yhtiöiden tapauksessa Mertonin distance-to-default (DD) -mallia, jonka antama tulos muunnetaan PD-arvoksi mallin historiallisen toteuman perusteella.

Lukua oikaistaan yhtiöiden tilinpäätöstiedoista poimituilla taseen vahvuutta, likviditeettiriskiä ja tuloksetekokykyä kuvaavilla tunnusluvuilla. Näitä tunnuslukuja puolestaan on normalisoitu taseen ulkopuolisten erien arvioidun vaikutuksen mukaan.

Yksityisten yhtiöiden tapauksessa PD-mallinnus perustuu yhtiön saatavilla olevista tilinpäätöstiedoista kerättyihin tunnuslukuihin ja sektorille mallinnettuun keskimääräiseen riskiin.

Maksukyvyttömyyden määritelmä on yhtenevä kansainvälisten valvojen edellyttämän maksukyvyttömyyden määritelmän kanssa ja käsittää konkurssit, maksujen suorittamatta jättämisen, ongelmalliset uudelleenjärjestelyt ja valtion pakkolunastukset.

LGD-mallin toipumisosuus perustuu maksukyvyttömien saamisten historiallisiin toipumisosuuksiin. Toipumisosuus määritellään maksukyvyttömän saamisen kauppahinnasta, ja siinä huomioidaan etuoikeus maksuihin, liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus, toimialan luonne, suhdannesykli, vakuustyyppi, alue jne.

5.4.3.2 Luottoluokitustietoihin pohjautuva malli

Mallissa haetaan ostoerille sekä hankintahetken että raportointihetken luottoluokitukset ja konvertoidaan ne PD-luvuiksi. Ensisijaisesti käytetään ulkoisten luottoluokitusten

keskiarvoja, toissijaisesti sisäistä luottoluokitusta, mikäli ulkoisia luokituksia ei ole.

PD:t vastaavat historiallisia toteutuneita maksukyvyttömyyksiä luottoluokitusluokittain kullekin aikavälille luottoluokituksen antohetkestä. Historiadata, johon määritetty vastaavuus pohjautuu, on kattava ja pitkältä aikaväliltä. LGD:t vastaavat myös tutkittuja historiallisia toteumia sijoitus-/vakuuslajeittain (senioriteetti, covered bond-status) eikä niitä erikseen arvioida liikkeeseenlaskija- tai sijoituskohtaisesti. Koska ulkoiset luottoluokitukset mittaavat PD:n sijaan kokonaisluottoriskiä (ECL), vaikuttaa niiden tapauksessa LGD ainoastaan ECL:n jakautumiseen PD- ja LGD-komponenttien välillä.

5.4.3.3 Saamistodistusten luokittelu arvonalentumisvaiheisiin

Molemmissa laskentamalleissa luottoriskin merkittävä lisääntyminen todetaan yhdenmukaisin kriteerein, samoin siirrot vaiheeseen 3.

Vaiheeseen 2 siirretään sellaiset sijoitukset, joiden yhden vuoden PD on kaksinkertaistunut siten, että prosenttiyksiköissä muutos on vähintään 0,2, sijoitukseen on myönnetty lainanhoitajusto tai sen maksut ovat yli 30 päivää erääntyneet. Vaiheeseen 3 luokitellaan maksukyvyttömyään liikkeeseenlaskijaan liittyvät sijoitukset, jos sen maksut ovat erääntyneet yli 90 päivää tai jos asiakas on ongelma-asiakas.

5.4.4 Taseen ulkopuolisten erien arvonalentuminen

Useisiin OP Yrityspankin tarjoamiin tuotteisiin kuuluu vakiona tai jossain elinkaaren vaiheessa nostovara, limiitti tai muu taseen ulkopuolinen luottositoumus. Esimerkiksi valmiusluottoihin, kuten luottokortteihin ja luotollisiin tileihin, sisältyy sekä laina että sitoutuminen nostamattomaan osuuteen. Lisäksi OP Yrityspankki on myyjäosapuolena erilaisissa takauksissa kuten rahoitustakauksissa sekä muissa kaupallisissa tai viranomaistakauksissa, joihin kaikkiin sovelletaan IFRS 9 -standardin arvonalentumisen sääntöjä. Luottositoumusten ja takaussopimusten osalta alkuperäisen kirjaamisen katsotaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia sovellettaessa tapahtuneen päivänä, jona OP Yrityspankista tulee peruuttamattoman sitoumuksen osapuoli. Näin ollen odotetun tappion laskennassa huomioidaan vain OP Yrityspankkia sitovat erät.

Näille erille lasketaan odotettu tappio samoilla periaatteilla kuin luotoille. Samoin luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan samoin perustein. Tällaisille tuotteille mallinnetaan EAD, joka ennustaa vastuiden määrää maksukyvyttömyshetkellä. Se sisältää sekä käyttöasteen että luottovasta-arvokertoimen. Lisäksi toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille sovelletaan maturiteettimallia. Mallissa huomioidaan tilanteet, joissa OP Yrityspankilla on sopimukseen perustuva mahdollisuus vaatia takaisinmaksua ja peruuttaa nostamatonta osuutta koskeva sitoumus, mutta se ei rajoita altistumista luottotappioille sopimuksen mukaisena irtisanomisaikana.

5.4.5 Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen

Pääsääntöisesti odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappiota koskeva vähennyserä lainan kirjanpitoarvon vähennykseksi erilliselle tilille. Kun on kyse luottositoumuksista ja takaussopimuksista, tappiota koskeva vähennyserä kirjataan varaukseksi. Niihin tuotteisiin, joihin sisältyy sekä lainasaaminen (ts. rahoitusvaroihin kuuluva erä) että sitoumus nostamattomaan osuuteen (ts. luottositoumus), eikä OP Yrityspankin ole mahdollista yksilöidä nostamatonta osuutta koskevaan sitoumukseen liittyviä odotettavissa olevia luottotappioita erillään rahoitusvaroja koskevasta komponentista, luottositoumuksen liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan yhdessä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tappiota koskevan vähennyserän kanssa.

5.4.6 Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Lopullisen luottotappion kirjaaminen on taseesta pois kirjaamiseen johtava tapahtuma. Silloin kun rahoitusvaroihin kuuluvaa erää ei voida kohtuudella odottaa saavan perityksi kokonaan tai osaksi, kirjataan lopullinen luottotappio pienentämään suoraan rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräistä kirjanpitoarvoa.

Laina kirjataan pois taseesta, kun vakuudet on realisoitu tai kun konkurssipesän loppukokous on pidetty, velkajärjestely tai yrityssaneeraus on päätynyt tai kun perintä on lopetettu. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi.

5.5 Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

5.6 Rahoitusvelkojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Lisäksi velat vakuutusyhtiöiden myöntämistä sijoitussopimuksista, joilla ei ole oikeutta harkinnanvaraiseen lisäetuun, luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Kaupankäyntivelkoihin luokitellaan myös velvoitteet toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty mutta jotka eivät ole omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksi myynti).

OP Yrityspankki ei ole alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi.

Rahoitusvelat (tai rahoitusvelan osa) poistetaan taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa – toisin sanoen, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Jos OP Yrityspankki vaihtaa rahoitusvelkoja alkuperäisten lainantajien kanssa ja jos niiden ehdot poikkeavat huomattavasti toisistaan, vaihtoa on käsiteltävä alkuperäisen rahoitusvelan kuoletuksena. Tällöin syntyneet menot tai palkkiot kirjataan osana kuolettamisesta johtuvaa voittoa tai tappiota. Jos vaihtoa tai muutosta ei käsitellä kirjanpidossa kuoletuksena, lasketaan muutetun rahoitusvelan jaksotettu hankintameno uudelleen diskonttaamalla muutetut sopimusperusteiset rahavirrat käyttämällä alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Rahoitusvelan jaksotetun hankintameno muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Syntyneillä menoilla tai palkkioilla oikaistaan velan kirjanpitoarvoa, ja ne kirjataan kuluiksi ehdoiltaan muuttuneen velan jäljellä olevana juoksuaikana. OP Yrityspankki ei ole tehnyt rahoitusvelkojen vaihtoja olemassa oleviin rahoitusvelkoihin.

5.7 Nettoutus

Taseessa nettoutetaan sellaiset rahoitusvarat ja -velat, joissa OP Yrityspankilla on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa, ja se aikoo toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. Taseessa nettoutetaan keskusvastapuoliselvityksessä olevat OTC-korkojohdannaiset, jotka selvitetään päivittäisessä selvitysprosessissa London Clearing Housen kanssa tai ICE Clear Europeanin kanssa. Selvitystapana käytetään settled-to-market (STM) tai collateralized to market (CTM) käytäntöä.

5.8 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset luokitellaan suojaaviin ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin ja ne sisältävät korkojohdannaiset, valuuttajohdannaiset, osakejohdannaiset, hyödykejohdannaiset ja luottojohdannaiset. Johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon.

Keskusvastapuoliselvityksessä olevien OTC-korkojohdannaisten käyvät arvot selvitetään päivittäin käteis-suorituksella. Taseessa nämä selvitetty johdannaiset netotetaan ja ne näkyvät nettona käteisvarojen muutoksena. Muut johdannaiset esitetään taseessa bruttoperiaatteella, jolloin positiiviset arvonmuutokset esitetään johdannaissuoroina ja negatiiviset arvonmuutokset johdannaissuoroina.

Konsernin riskienhallinta on laatinut suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määrittellä suojaavaksi.

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon

suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

Sopimuksia ei käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei täytä standardin kriteerejä. Konsernin emoyhtiössä OP Yrityspankki Oyj:ssä tehdään myös johdannaissopimuksia, joilla tosiasiaa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä näitä kriteerejä.

5.8.1 Suojaavat johdannaiset

OP Yrityspankissa on laadittu suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määrittellä suojaavaksi. Suojausperiaatteiden mukaisesti OP Yrityspankissa voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta ja rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta. OP Yrityspankissa suojattavat riskikategoriat ovat käyvän arvon ja rahavirran korkoriskit sekä valuuttariski.

Sopimuksia ei käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei täytä standardin kriteerejä. OP Yrityspankissa tehdään myös johdannaissopimuksia, joilla tosiasiaa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä mutta jotka eivät täytä näitä kriteerejä.

5.8.2 Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä koronvaihtosopimuksista saatujen ja niistä maksettujen korkojen erotus merkitään tuloslaskelman Sijoitustoiminnan nettotuottoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot taseen Johdannaissopimuksiin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoitustoiminnan nettotuotot. Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään johdannaissopimukset, varat ja negatiiviset erään johdannaissopimukset, velat.

5.9 Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämutoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tehokkella ja suojausperiodin aikana vertailemalla suojaavan instrumentin ja suojattavan erän käypien arvojen tai rahavirtojen muutoksia

keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia. Kuitenkin viitekorkouudistuksesta johtuen, jos retrospektiivisen tehokkuustestin todellinen tulos on ko. rajojen ulkopuolella arvioidaan voiko suojauslaskenta jatkua vai tuleeko se lopettaa. Tämä sisältää mm. sen, että suojauksen odotetaan edelleen olevan prospektiivisesti tehokas ja että suojaussuhteen tehokkuus voidaan laskea luotettavasti. Prospektiivisessä tehokkuustestauksessa arviotaessa onko suojaus edelleen erittäin todennäköinen viitekorkoa ei muuteta viitekorkouudistuksen vuoksi. Tehokkuustestauksen yhteydessä arvioidaan myös viitekorkouudistuksen myötä mahdollisia markkinaosapuolista johtuvia vaikutuksia OP Yrityspankin suojaussuhteisiin. OP Yrityspankki lopettaa soveltamasta muutoksia suojaussuhteiden tehokkuustesteihin silloin kun, viitekorkouudistuksesta johtuva epävarmuus lakkaa vaikuttamasta suojattavan erän tai suojaavan johdannaisen viitekorkoihin perustuviin rahavirtoihin tai kun suojaussuhde lopetetaan. OP Yrityspankki soveltaa IAS 39 mukaista suojauslaskentaa ja siihen liittyviä viitekorkouudistuksen tuomia muutoksia.

OP Ryhmään perustettiin Viitekorkotyöryhmä, jonka tehtävänä on seurata viitekorkojen uudistusprosessin etenemistä ja vaikutuksia myös OP Yrityspankille. OP Ryhmässä on tehty vertailuarvoasetuksen edellyttämä jatkuvuus suunnitelma, jossa määritellään varakorko sopimuksille, jos viitekorkoja ei ole saatavilla, ja jossa tunnistetaan olemassa olevat sopimusehdot tuotteittain. Suunnitelmaa päivitetään sitä mukaa, kun viitekorkouudistus etenee. OP Yrityspankki ottaa käyttöön uudistettuja viitekorkoja markkinakäytännön mukaan uusissa sopimuksissa. Vanhan sopimuskannan osalta muutokset toteutetaan ottamalla käyttöön markkinoilla sovellettavia käytäntöjä IBOR-korkojen korvaamiselle.

5.9.1 Käyvän arvon suojauslaskenta

Korkoriskin käyvän arvon suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (kuten keskuspankkivelat, omat emissiot ja eräät määräaikaistalletusten emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. Käyvän arvon portfoliosuojausmallia sovelletaan tiettyjen korkoputkiluottojen korkoriskin suojaukseen. Suojausinstrumentteina käytetään korko-optiota, koronvaihtosopimuksia sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia (OTC swap -sopimuksia). Valuuttariskin suojaus kohdistuu vahinkovakuutuksen osakerahastosijoituksiin.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana suojatun riskin osalta käypään arvoon, ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan instrumentin ja suojattavan erän arvonmuutokset kirjataan pankkitoiminnassa

tuloslaskelman korkokatteeseen ja sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Vahinkovakuutuksessa ne kirjataan sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Suojaussuhteesta aiheutuva mahdollinen tehottomuus voi aiheutua suojaavan instrumentin ja suojattavan erän rahavirtojen ajallisesta eriaikaisuudesta ja se kirjataan vastaavasti edellä mainittuihin eriin.

Euribor-koron laskentaperiaatteet muuttuivat 2019 aikana. Heinäkuussa 2019 Belgian finanssiviranomainen (FSMA) ja Markkinaviranomainen (Markets Authority) ovat myöntäneet Euriboriin liittyvän valtuutuksen European Union Benchmark Regulation nojalla. Tämä mahdollistaa sen, että markkinaosapuolet voivat jatkaa Euriborin käyttöä 1.1.2020 jälkeen sekä nykyisille että uusille sopimuksille. OP Yrityspankki odottaa, että Euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa, eikä odota muuttavansa suojattavaa riskiä toiseksi viitekoroksi. Näistä syistä OP Yrityspankki ei näe, että viitekorkomuutos suoraan vaikuttaisi käyvän arvon suojauksiin, joissa viitekorkona on Euribor.

5.9.2 Rahavirran suojauslaskenta

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen ja velkojen korkorahavirtoja. Lisäksi rahavirran suojausta käytetään korkosidonnaisuuksittain määritellyn luottokannan tulevien korkovirtojen suojaukseen. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihtosopimuksia.

Johdannaissopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Suojaussuhteesta aiheutuva mahdollinen tehottomuus voi aiheutua suojaavan instrumentin ja suojattavan erän rahavirtojen eriaikaisuudesta ja se kirjataan tuloslaskelman korkokatteeseen. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulokseen sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

OP Yrityspankki on arvioinut missä määrin rahavirran suojaukset ovat riippuvaisia viitekorkouudistukseen liittyvästä epävarmuudesta raportointipäivänä. Suojattavat erät ja suojaavat johdannaiset jatkavat indeksointia viitekorkoon, jota ei muuteta ja jonka noteeraukset jatkuvat päivittäin ja jonka rahavirrat vaihdetaan vastapuolten kanssa kuten ennenkin. Kuitenkin, rahavirran suojausten pituudet ylittävät päivän, jolloin EONIA-korkoa ei enää julkaista vaan se tullaan korvaamaan uudella €STR -korolla. Myös LIBOR korko odotetaan korvattavan uudella viitekorolla. Tähän siirtymään ja uuteen viitekorkoon liittyy vielä epävarmuutta, joka voi myöhemmin vaikuttaa suojaussuhteen tehokkuuteen tai erittäin todennäköinen -ehdon arviointiin. Myöskään rahavirran suojausten osalta OP Yrityspankki ei näe viitekorkouudistuksen aiheuttavan epävarmuutta ajoitukseen tai Euribor rahavirtoihin raportointipäivänä 31.12.2019.

6 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä, luetaan sijoituskiinteistöiksi. Omassa tai henkilökunnan käytössä olevaa osuutta ei kuitenkaan lueta sijoituskiinteistöksi silloin, kun tämä osa on myytävissä erikseen. Konsernin taseessa sijoituskiinteistöt esitetään sijoitusomaisuutena.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen alun perin hankintamenoa, joka sisältää transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen sijoituskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon. Myös rakenteilla olevat sijoituskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon edellyttäen, että käypä arvo on luotettavasti määritettävissä. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Jos vertailukelpoista markkinatietoa arvioitavaa kohdetta vastaavien kiinteistöjen toteutuneista kauppahinnoista ei ole saatavilla, käytetään liike-, toimisto- ja teollisuuskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyn pohjana tuottoarvolaskentaa ja kohdekohtaiseen nettotuottoon perustuvia sisäisiä laskentamalleja. Tuottoarvon laskennassa hyödynnetään OP Yrityspankin sisäistä ja ulkoista tietoa. Kohteen nettotuotto muodostuu vuokratuottojen ja hoitokulujen erotuksesta ja se perustuu voimassa olevien vuokrasopimusten mukaiseen tuottoon tai, sikäli kun voimassa olevaa vuokrasopimusta ei ole, keskimääräisiin markkinavuokriin. Tuotoista vähennettävät kulut perustuvat pääosin toteutuneisiin kuluihin. Laskennassa huomioidaan myös oletus kohteen vajaakäytöstä. Tuottoarvon laskentaa varten markkinavuokra- ja kustannustasoista hankitaan tietoa oman asiantuntemuksen lisäksi ulkopuolisista lähteistä. Sijoituskiinteistöjen tuottovaatimukset määräytyvät kohteen käyttötarkoituksen, sijainnin ja kunnan/ajanmukaisuuden perusteella ja ne perustuvat riippumattoman ulkopuolisen asiantuntijan toimittamiin markkinatietoihin.

Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppa-arvomenetelmällä perustuen vastaavanlaisten kohteiden toteutuneisiin kauppahintatietoihin ja OP Yrityspankin sisäiseen asiantuntemukseen. Rakentamattomien tonttien arvossa on huomioitu arviointihetken kaavoitus- ja markkinatilanne. Merkittävimpien kohteiden käypä arvo perustuu ulkopuolisten, AKA-auktorisoitujen arvioitsijoiden laatimiin arviokirjoihin. Ulkopuoliset arvioitsijat käyttävät arviointinsa pohjana kassavirta-analyysia.

7 Aineettomat hyödykkeet

7.1 Liikearvo

Liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus käyvin arvoin hankinnan kohteessa ja

aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuna ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

Ennen nykyisen IFRS 3 -standardin voimaantuloa tapahtuneissa hankinnoissa liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoa, joka ylittää konsernin osuuden hankittujen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana.

Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoa vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Arvonalentumistestausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat joko liiketoimintasegmenttejä, niihin kuuluvia yrityksiä tai niiden sisäisiä liiketoiminta-alueita. Liikearvo kohdistetaan hankinta-ajankohdasta lähtien niille rahavirtaa tuottaville yksiköille tai rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän liiketoimintojen yhdistämisestä johtuvista synergiaeduista, ja lisäksi sellaiselle alimmalle tasolle, jolla liikearvoa seurataan sisäistä johtamista varten. Mikäli OP Yrityspankin sisäistä raportointirakennetta uudelleen organisoidaan, liikearvo allokoidaan muutoksen kohteena oleville rahavirtayksiköille niiden käypien arvojen suhteessa tai muun menetelmän perusteella, mikä kuvastaisi luovutettuun toimintoon liittyvää liikearvoa paremmin.

7.2 Liikearvon arvonalentumistestaus

Rahavirtaa tuottavalle yksikölle, jolle on kohdistettu liikearvoa, tehdään arvonalentumistesti vuosittain ja aina kun esiintyy jokin viite siitä, että rahavirtayksikön arvo saattaa olla alentunut. OP Yrityspankin rahavirtayksiköiden arvo on liikearvojen testausta varten määritelty käyttämällä yli-/alijäämän nykyarvomenetelmää. Menetelmässä kuluvan tilikauden ja tulevien tilikausien kerrytettävissä olevista rahavirroista vähennetään oman pääoman tuottovaatimus. Mahdollinen ylijäävä tuotto diskontataan oman pääoman tuottovaatimusta vastaavalla diskonttokorolla rahavirtojen nykyarvon määrittämiseksi.

Rahavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat seuraavan viiden vuoden kassavirtaodotuksiin sekä testausyksikön terminaaliarvoon, jotka diskontataan nykyarvoon. Rahavirtalaskelmien ennusteet johdetaan OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistamasta OP Ryhmän kehittämisen suuntaviivat määrittävästä jatkuvasta strategiaprosessista ja niistä edelleen johdetuista odotuksista liiketoimintojen kehittymisestä jatkossa.

7.3 Asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat asiakassuhteet arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Asiakassuhteista muodostuva aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. OP Yrityspankki-konsernissa hankittujen asiakassuhteiden taloudelliseksi vaikutusajaksi on arvioitu 10–15 vuotta.

7.4 Tuotemerkit

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat tuotemerkit arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Tuotemerkkien taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, koska ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Näistä ei kirjata poistoja. OP Yrityspankin tuotemerkit ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankinnasta. Arvon alentumistestaus on suoritettu erikseen IAS 36:n mukaisesti Pohjola- sekä A-Vakuutus-tuotemerkeille.

Tuotemerkkien arvoa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Tuotemerkkien arvo on määritetty soveltaen menetelmää, jossa tuotemerkkien arvoksi määriteltiin tuotemerkin omistamisesta tulevaisuudessa kertyvät nykyhetken diskontatut rojaltsiästä. Tuotemerkkien testauksessa diskonttokorkona käytetään vahinkovakuutusliiketoiminnalle määritettyä markkinaehtoista oman pääoman kustannusta lisätynä hyödykekohtaisella 3 prosentin riskipreemiolla. Tuotemerkkien testausperiodin pituudeksi on määritetty IAS 36 -standardin mukainen 5 vuotta.

7.5 Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Ohjelmistojen ja lisenssien osalta poisto-aika on pääsääntöisesti 4 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta 5 vuotta.

Sisäisesti aikaansaatuisten aineettomien hyödykkeiden (ohjelmistot) kehittämisestä johtuvat menot aktivoidaan siitä lähtien, kun on todettu, että ohjelmistosta saadaan tulevaisuudessa taloudellista hyötyä. Aktivoitaviin menoihin sisältyvät mm. lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset sekä omaa työtä. Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, arvioidaan vuosittain arvonalentumisen varalta. Tutkimusmenot kirjataan tilikaudella kuluksi.

7.6. SaaS-palvelu

SaaS-palveluiden (Software as a Service) kehittämisestä johtuvat menot kirjataan muiden varojen ennakkomaksuihin. Ennakkomaksuihin aktivoitava määrä on projekti, joka tehdään ennen kuin palveluntoimittaja pystyy tuottamaan palvelua. SaaS-palveluissa määräysvalta on toisella osapuolella, eikä niitä aktivoida aineettomaksi hyödykkeeksi. Ennakkomaksua puretaan sopimuksen ajan kuluessa siitä lähtien kun hyödyke on valmis käytettäväksi. Ennakkomaksuihin kirjataan muun muassa ostetut palvelut ja muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset.

8 Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Hyödykkeet

poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	20–50 vuotta
Koneet ja kalusto	3–10 vuotta
ICT-laitteistot	3–5 vuotta
Autot	5–6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

8.1 Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteiden olemassaolosta riippumatta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain keskeneräisistä hyödykkeistä, liikearvosta ja niistä aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton (tuotemerkit). Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä, ylittävä osa kirjataan kuluksi.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla (nettomyyntihinta) tai sitä korkeampi käyttöarvo. Kerrytettävissä oleva rahamäärä pyritään lähtökohtaisesti määrittämään omaisuuserän nettomyyntihinnan kautta. Jos nettomyyntihintaa ei voida määrittää, omaisuuserälle määritellään käyttöarvo. Käyttöarvo on niiden vastaisten rahavirtojen nykyarvo, jonka omaisuuserän odotetaan kerryttävän. Diskonttauskorkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä. Edellä mainittujen vuosittain testattavien omaisuuserien arvonalentumistarve määritellään aina käyttöarvon laskennan kautta.

Mikäli omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön eli liiketoimintasegmentin tai siihen kuuluvan yrityksen kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Arvon alentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumisen kirjaamisajankohdasta. Arvon alentumistappiota ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen osalta arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä, onko viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Viitteitä arvon alentumisesta ovat merkittävät markkina-arvon alentuminen sekä todisteet epäkuranttiudesta tai fyysisestä vahingoittumisesta. Jos omassa käytössä olevan kiinteistön todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus kirjataan arvonalennuksena kuluksi.

9 Vuokrasopimukset

9.1 Vuokrasopimukset vuonna 2019

OP Yrityspankki arvioi sopimuksen syntymisajankohtana onko sopimus vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Kyseessä on IFRS 16:n mukaisesti käsiteltävä vuokrasopimus, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät kaikilta osin:

- sopimus perustuu yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan niin, että OP Yrityspankkiin kuuluvilla yhtiöillä tai sen työntekijöillä on oikeus päättää omaisuuserän käytöstä koko vuokrakauden aikana silloin, kun OP Yrityspankki on vuokralle ottajana, ja asiakkaalla tai sen konserniin kuuluvilla yhtiöillä on päätäntävalta kohteen käytöstä silloin, kun OP Yrityspankki on vuokralle antajana
- sopimuksella sovitaan oikeuksista ja velvollisuuksista ja niihin liittyvistä maksuista
- sopimuksella yksilöity omaisuuserä on vain OP Yrityspankkiin kuuluvien yhtiöiden ja työntekijöiden käytössä silloin, kun OP Yrityspankki on vuokralle ottajana, ja asiakkaan tai sen konserniin kuuluvien yhtiöiden käytössä silloin, kun OP Yrityspankki on vuokralle antajana.

Vuokralle annettujen hyödykkeiden kirjaaminen

OP Yrityspankki luokittelee vuokralle annetut hyödykkeet sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingisopimuksiksi tai operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingisopimus, mikäli se siirtää vuokralaiselle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on operatiivinen vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingisopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet kirjataan taseeseen saamisina asiakkailta. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan

korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta samansuuruisen tuottoasteen.

Operatiivisella vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja ne poistetaan tasapoistoin vuokra-ajan kuluessa. Vuokratuotot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa, ja ne kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralle annettujen sopimusten vuokra-ajaksi määritetään sopimuksessa määritetty kiinteä kesto, jota ei voi jatkaa tai keskeyttää ilman painavaa syytä tai sanktiota.

Vuokralle otettujen käyttöoikeusomaisuuserien kirjaaminen

Vuokralle otetut käyttöoikeusomaisuuserät esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja ne poistetaan pääsääntöisesti vuokra-aikana. Vastaava vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa ja niiden korkokulut korkokatteessa. Vuokrasopimukseen liittyvät palvelukorvaukset, jotka erotetaan vuokranmäärästä, esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa. Palvelukorvauksen erottaminen tehdään käyttöoikeusomaisuuseräluokakohtaisesti.

OP Yrityspankki määrittelee vuokralle otettujen sopimusten vuokra-ajaksi sopimuksen

- kiinteän keston, jota ei voi jatkaa tai keskeyttää ilman painavaa syytä tai sanktiota tai
- johdon arvion mukaan korkeintaan 3 vuotta, kun kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Jos sopimus on ensin kiinteä ja jatkuu sen jälkeen toistaiseksi voimassaolevana kuten edellä kuvattiin, on vuokra-aika näiden yhdistelmä. Kun tällainen sopimus on irtisanottu, vuokra-ajaksi määritellään irtisanomisaika. OP arvioi vuokra-aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että toimitiloissa ollaan pidempään, koska toimitilasopimusten kohteet ovat sijainniltaan keskeisiä eikä vastaavia korvaavia tiloja ole välttämättä saatavilla.
- vuokralle antajan irtisanomisajan, jos kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva muu kuin toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Sopimuksen vuokra-aikaa jatketaan aina irtisanomiskauden päätyttyä uudella irtisanomisajalla, ellei sopimusta ole irtisanottu. OP arvioi vuokra-aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty pidemmäksi ajaksi, koska tällaisten sopimusten jatkuva päättäminen ja uusiminen ei olisi taloudellisesti kannattavaa. Tai
- vuokrakohteen käyttöajan, jos se on lyhempi kuin edellä mainituilla tavoilla määritetyt vuokra-ajat.

Vuokrasopimusvelan laskennassa OP Yrityspankki käyttää yleensä vuokralle ottajan lisäluoton korkoa. Lisäluoton korkona käytetään OP Yrityspankin keskuspankin noteeraamaa korkoa, jolla keskuspankki antaa luottoa osuuspankeille ja OP Ryhmän tytäryrityksille.

OP Yrityspankki soveltaa vuokralle ottajalle sallittuja kirjaamista koskevia helpotuksia. Arvoltaan vähäisistä ja lyhytaikaisista vuokrasopimuksista tilikauden kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Näihin vuokrasopimuksiin sisältyy kannettavia tietokoneita, matkapuhelimia ja pienempiä koneita ja laitteita sekä kertaluonteisesti vuokrattuja koneita ja laitteita.

OP Yrityspankin vuokralle otetut sopimukset ovat pääosin toimitilojen, työsuhteautojen ja turvalaitteiden vuokrasopimuksia.

9.2 Vuokrasopimukset vuonna 2018

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohdaksi.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet esitetään taseessa saamisina asiakkailta. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta saman suuruisen tuottoasteen.

Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitusleasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohdaksi taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo, tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatusta varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella saman suuruisen korkoprosentti.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja ne poistetaan tasapoistoin vuokra-ajan kuluessa. Vuokratuotot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja ne kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Muulla vuokrasopimuksella vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa.

10 Työsuhde-etuudet

10.1 Eläke-etuudet

OP Yrityspankin konserniyhtiöiden työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa ja OP-Eläkekassassa. Eräät OP Yrityspankki - konsernin yritykset ovat järjestäneet työntekijöilleen lisäeläketurvan joko OP-Eläkesäätiön tai vakuutusyhtiön kautta.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa hoidetut eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia ja OP-Eläkekassassa hoidetut eläkejärjestelyt työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeiden rahastoiduilta osin ovat etuuspohjaisia järjestelyjä. Vakuutusyhtiöissä hoidetut järjestelyt voivat olla joko etuus- tai maksupohjaisia. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaan etuuspohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään henkilöstökulut. Maksupohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut maksetaan vakuutusyhtiölle ja kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä ei ole muita maksuvelvoitteita. Etuuspohjaisen eläkejärjestelyn supistuminen, veloitteen täytyminen tai muuttaminen kirjataan tulosvaikutteisesti tapahtumahetkellä.

Etuuspohjaiset järjestelyt vakuutusyhtiöissä, OP-Eläkekassassa ja OP-Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä velkaeränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä OP-Eläkekassan, OP-Eläkesäätiön ja hyväksyttävien vakuutusten järjestelyihin kuuluvien varojen käyväällä arvolla.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu käyttäen ennakoitua etuusosoikeuslaskentaa perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetty diskonttaus korko on määritelty yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen raportointikauden päättymispäivän markkinatuoton perusteella.

Eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Kirjattaessa uudelleen määrittämisestä johtuvia erä muihin laajan tuloksen eriin, ei näitä erä enää siirretä tulosvaikutteisesti myöhemmillä tilikausilla.

10.2 Johdon pitkän aikavälin palkitseminen

Konsernissa on käytössä johdon lyhyen- ja pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä, joiden perusteella niihin kuuluvat henkilöt voivat saada joko pelkästään rahana tai OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tai sen nimeämän palkitsemisvaliokunnan päättämään viiteinstrumenttiin sidottuna ja rahan yhdistelemänä. Palkkiota maksetaan ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamastaan työsuorituksesta. Palkitsemisjärjestelmien arvioitu maksimimäärä lasketaan järjestelmän myöntämishetkellä. Kuluksi kirjattava määrä jaksetaan henkilöstökuluihin ja siirtovelkoihin oikeuden syntymisajanjakson kuluessa.

Saavutettujen tavoitteiden mukaista toteutuneen palkkion määrä tarkistetaan neljännesvuosittain. Alkuperäisiin arvioihin

tehtävien tarkistusten mahdolliset vaikutukset kirjataan henkilöstökuluna tuloslaskelmaan, ja vastaava oikaisu tehdään siirtovelkoihin.

11 Vakuustustoiminnan varat ja velat

11.1 Vakuustustoiminnan rahoitusvarojen ja velkojen luokittelu

Vakuustustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu on esitetty kohdassa Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen konsernin taseessa.

11.2 Vakuutusyhtiöiden myöntämien sopimusten luokittelu ja ryhmittely

Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään sopimuksen omistajalta vakuutusyhtiölle merkittävä vakuutusriski, siten kuin se on määritelty IFRS 4 -standardissa. Muut sopimukset, joita vakuutusyhtiö saa toimilupansa perusteella myöntää, ovat sijoitus- tai korvauksenhoitosopimuksia. Jos sopimuksessa ei ole tilinpäätöshetkellä merkittävää vakuutusriskiä, mutta sopimuksen omistajalla on oikeus muuttaa sopimusta siten, että sopimus siirtää merkittävän vakuutusriskin yhtiölle, niin sopimus luokitellaan vakuutus sopimukseksi. Vahinkovakuutusyhtiöiden myöntämät sopimukset ovat lähes kaikki vakuutus sopimuksia.

Vakuutus sopimukset jaetaan sopimuksen riskin mukaan ryhmiin siten, että kussakin ryhmässä sopimusten riskit ovat homogeenisia. Vahinkovakuutus sopimusten ryhmittelyssä otetaan huomioon vakuutettu kohde ja eroavuudet vakuutus sopimuskausien pituuksissa tai siinä, kuinka kauan keskimäärin kuluu vakuutus tapahtuman sattumisesta siihen, että se on kokonaan korvattu (vahingon selviämisenopeus).

Vakuutus sopimusten pääryhmät ovat lyhytkestoiset vahinkovakuutus sopimukset ja pitkäkestoiset vakuutus sopimukset.

Lyhytkestoisten vakuutus sopimusten voimassaoloaika on yleensä 12 kuukautta tai vähemmän, hyvin harvoin yli kaksi vuotta. Etenkin yksityishenkilöiden vakuutukset, ajoneuvovakuutukset ja lakisääteiset tapaturmavakuutukset ovat yleensä jatkuvia vuosivakuutuksia, jotka luetaan lyhytkestoisiksi.

Pitkäkestoisiksi vahinkovakuutus sopimuksiksi luokitellaan ne vakuutus sopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta. Näitä ovat ainaisvakuutukset sekä asuntokauppalaan mukaiset rakennusvirhevakuutukset.

Vakuutus sopimusten kuvaukset on esitetty riskienhallinnan periaatteiden vakuustustoiminnan osuudessa.

11.3 Vakuutusyhtiöiden myöntämien sopimusten kirjaaminen ja arvostaminen

Sopimukset kirjataan silloin, kun yhtiöllä alkaa velvollisuus maksaa niistä korvaus mahdollisen vakuutus tapahtuman sattuessa.

Vakuutus sopimukset arvostetaan ja käsitellään vakuutus sopimus standardin IFRS 4 mukaan. Sijoitus sopimukset arvostetaan IFRS 9- standardin mukaan.

Vakuutusyhtiöiden myöntämien vakuutus sopimus standardin mukaan arvostettavien sopimusten velka lasketaan pääosin kansallisiin laatimisperiaattein. Tasoitus määrää ei kuitenkaan lueta velkaan ja se huomioidaan omassa pääomassa.

Velka koostuu vakuutus maksuvastuusta ja korvaus vastuusta. Vahinkovakuutuksen vakuutus maksuvastuu on voimassa olevien sopimusten jäljellä olevien vakuutus aikojen odotettavissa olevista korvauksista ja muista kuluista aiheutuva velka. Korvaus vastuu on jo sattuneiden tunnettujen tai tuntemattomien vakuutus tapahtumien aiheuttamista korvaus- ja selvittely kuluista aiheutuva velka.

11.3.1. Vahinkovakuutusyhtiöiden myöntämien sopimusten arvostaminen

Vakuutus maksut tuloutetaan vakuutus sopimuksen voimassaoloaikana pääsääntöisesti ajan kulumisen suhteessa. Rakennusvirhevakuutuksissa ja ainaisvakuutuksissa tuloutus tapahtuu kuitenkin vakuutus riskin jakautumisen suhteessa. Näissä vakuutuksissa tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutus maksutulosta merkitään taseeseen vakuutus maksuvastuuna ja jaksotetaan vakuutus maksutuotoksi riskiä vastaavasti sopimuksen voimassaolo kaudelle.

Asiakkaalle maksettavat korvaukset ja vahingon selvittelystä aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset kirjataan korvauskuluksi vahingon sattumishetken perusteella. Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä maksamatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös konsernin vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan korvaus vastuuseen. Korvaus vastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että tilastollisesti varatuista vahingoista. Korvaus vastuuseen sisältyvä varaus jo sattuneiden vahinkojen vielä toteutumattomia vahingon selvittely kuluja varten perustuu korvaus käsittelyn arvioituihin kustannuksiin.

Lakisääteisen rakennusvirhevakuutuksen ja ainaisvakuutusten vakuutus maksuvastuu sekä eläkemutoisiin korvauksiin liittyvä vakuutus velka diskontataan. Diskonttaus koron määrittämisessä otetaan huomioon yleinen korkokehitys. Eläkemutoisten korvausten vakuutus velan diskonttaus koron muutos huomioidaan yhtenä jatkuvasti päivitettävänä kirjanpidollisen arvion muuttujana. Korko ei saa ylittää vastuuta kattavan omaisuuden tuotto-odotusta eikä viranomais määräyksillä säädettyä tasoa. Ajan kulumisesta johtuva velan lisäys (diskonttaus koron purkautuminen) esitetään tuloslaskelmassa

omana eräänään sijoitustoiminnan nettotuotoissa vahinkovakuutuksen erissä.

Vahinkovakuutuksen vakuutusvelan korkoriskiä pienennetään hankkimalla korkojohdannaisia ja suoria korkosijoituksia, jotka arvostetaan taseessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Johdannaisten arvo sisältyy vakuutusvelkaan, jotta vakuutusvelka reagoi markkinakorkojen muutoksiin.

Johdannaisten myyntivoitto tai -tappio jaksotetaan vakuutusvelan jäljellä olevalle juoksuajalle pääsääntöisesti alentamalla tai korottamalla diskonttauskorkoa. Johdannaisten myyntitappio voidaan jaksottaa korottamalla diskonttauskorkoa vain, jos suunnitelman mukaista korkotasoa ei ylitetä. Vakuutusvelkaa suojaavien sijoitusinstrumenttien myynnillä voidaan kattaa diskonttauskoron suunnitelmallista laskemista vain rajoitetusti. Rajoituksena on enimmillään arvonmuutos, joka on kertynyt kyseisen hetken tavoitetason ylittävästä korkoliikkeestä.

11.4 Vakuutusopimuksiin liittyvän velan riittävyystesti

Tilinpäätöspäivänä arvioidaan, onko taseeseen merkitty velka riittävä. Testauksessa käytetään tarkasteluhetken arvioita vakuutusopimusten tulevista rahavirroista. Jos arviointi osoittaa, että vakuutusopimuksista aiheutuvan velan kirjanpitoarvo ei ole riittävä, velan määrää kasvatetaan vajauksella ja vajuus kirjataan tulokseen.

11.5 Vakuutusmaksutulo

Tuloslaskelman vakuutuskatteeseen sisältyvä vakuutusmaksutulo on vastike kauden aikana alkaneesta vakuutusturvasta.

Vakuutusmaksutulosta on vähennetty vakuutusmaksuvero mutta ei palkkioita eikä vakuutusmaksusaamisten luottotappioita.

Vahinkovakuutusopimusten vakuutusmaksut kirjataan vakuutusmaksutuloksi vakuutuskauden alkaessa.

11.5.1 Vakuutusopimuksiin liittyvät saamiset ja velat

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksusaamiset kirjataan vakuutuskauden alkaessa, kun oikeus saamiseen syntyy. Saamiset ovat pääasiassa saamisista vakuutusentajilta ja vain vähäisessä määrin vakuutusedustajilta. Etukäteen maksetut vakuutusmaksut merkitään velkoihin erään "Velat ensivakuutustoiminnasta".

Vahinkovakuutuksen vakuutusopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä saamisen arvonalentumisesta, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti. Saamisista vähennetään sekä lopullisiksi todetut arvonalentumiset (luottotappiot) että veloituksen

perimisvaiheen perusteella tilastollisesti todetut arvonalentumiset.

11.6 Vahinkotavara ja regressisaamiset

Korvausselvittelyn yhteydessä yhtiön haltuun otettu vahingoittunut omaisuus tai vahinkoihin liittyvät riidattomat regressisaamiset vähennetään vakuutusvelasta.

Vuonna 2018 regressisaamiset ja yhtiön omistukseen siirtynyt vahinkotavara kirjattiin käyvästä arvostaan taseen erään Muut varat korvauksen maksun yhteydessä.

11.7 Jälleenvakuutusopimukset

Konsernin ottamalla jälleenvakuutuksella tarkoitetaan sopimusta, joka täyttää vakuutusopimuksen määritelmän ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli konserni joutuu itse muiden vakuutusopimusten perusteella korvausvelvolliseksi.

Jälleenvakuutusopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä siitä, ettei konserni saa mahdollisesti kaikkia rahamääriä, joihin sillä on oikeus sopimuksen ehtojen mukaan, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti kerryttävissä olevaa rahamäärää vastaavalle tasolle.

Jälleenvakuutusopimusten perusteella saatavat suoritukset merkitään taseessa erään muut varat, saamiset jälleenvakuutustoiminnasta. Viimeksi mainitut saamiset vastaavat jälleenvakuuttajien osuutta konsernin jälleenvakuuttamien vakuutusopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. Jälleenvakuuttajille maksamatta olevat vakuutusmaksut kirjataan taseen erään muut velat, velat jälleenvakuutustoiminnasta.

11.8 Rinnakkaisvakuutus ja poolit

Konserni osallistuu joihinkin rinnakkaisvakuutusjärjestelyihin yhdessä muiden vakuutusentajien kanssa. Rinnakkaisvakuutusopimuksista konserni käsittelee vakuutusopimuksena vain sopimuksessa tarkoitetun konsernin oman osuuden. Konsernin vastuu rajoittuu tähän osuuteen.

Konserni merkitsee osuuksia vakuutusopimuksista myös poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimukseen, jotka vahvistetaan vuosittain. Konserni käsittelee vakuutusopimuksina oman suhteellisen osuutensa poolien hoitamasta ensivakuutusliikkeestä ja poolilta jäsenille tulevasta jälleenvakuutusliikkeestä. Poolin osuus näistä vakuutusopimuksista käsitellään jälleenvakuutuksena. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Konserni kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

12 Varaukset ja ehdolliset velat

Velvoitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisaikankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi velvoitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

13 Tuloverot ja laskennalliset verot

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OP Yrityspankin konserniyhtiöiden tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriiin tai muihin laajan tuloksen eriiin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriiin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella ja laskennalliset verot voimassa olevan verokannan tai tilinpäätöspäivään mennessä hyväksytyt, tulevia vuosia koskevan verokannan perusteella.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistettavista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan. Laskennallista verosaamista ei kirjata siltä osin kun ei todennäköisesti synny verotettavaa tuloa, jota vastaan verotuksellisia tappioita taikka hyvityksiä voidaan hyödyntää. Konsernissa merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät verotuksellisista varauksista (mm. luottotappiovarauksesta), sijoitusten arvostamisesta käypään arvoon sekä vahinkovakuutuksen tasoitusmäärän eliminoinnista.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamia ei netoteta. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyt verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa.

14 Tuloutusperiaatteet

14.1 Korkotuotot

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan efektiivisen koron menetelmällä. Efektiivisen koron menetelmästä kerrotaan tarkemmin laatimisperiaatteiden kappaleessa 5.2.1 Jaksotettu hankintameno. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Saamisen hankintameno ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin. Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan lainan juoksuajalle korkotuottoihin ja -kuluihin.

14.2 Nettopalkkiotuotot

Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin mukaisesti. IFRS 15 -standardin mukaiset palkkiotuotot tuloutetaan, kun palvelun sovitut suoritevelvoitteet luovutetaan asiakkaalle ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen. Palkkiotuotot kirjataan siihen määrään, johon odotetaan olevan oikeutettu asiakkaalle luovutettavia luvattuja palveluja vastaan. Palkkiokulut kirjataan suoriteperusteella nettopalkkiotuottoihin.

Yrityspankki-segmentissä palkkioita peritään henkilöasiakkailta ja yritysasiakkailta. Palkkiotuotot koostuvat luotonannon ja maksuliikkeen palkkiotuotoista. Lisäksi yrityspankkitoiminnassa peritään OP Yrityspankin ulkopuolisia palkkioita muun muassa arvopapereiden välityksestä, omaisuudenhoidosta ja takauksista. Edellä mainitut erät koostuvat useasta erilaisesta palkkiotyypistä, joiden suoritevelvoitteet täytyvät palkkion luonteen mukaisesti joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Luotonannon, omaisuudenhoidon ja takausten palkkioiden suoritevelvoitteet täytyvät pääosin ajan kuluessa, muiden pankkitoiminnan palkkioiden yhtenä ajankohtana. Vastikemäärä on palveluissa pääosin listahinta tai sopimuksessa sovittu.

Vakuutus-segmentissä sopimukset, jotka eivät sisällä vakuutusriskiä, tuloutetaan IFRS 15 -standardin mukaisesti ja esitetään nettopalkkiotuotoissa. Palkkiotuotot koostuvat pääosin terveys- ja hyvinvointipalveluiden tuotoista sekä vakuutusten välityksen palkkioista. Tuotot terveys- ja hyvinvointipalveluista kirjataan hoitokäyntikohtaisesti, kun palvelu on suoritettu. Palkkio veloitetaan asiakkaalta palvelun jälkeen hinnaston mukaan. Työterveyssovimuksissa tuotot tuloutetaan ajan kuluessa sopimuskauden aikana ja palkkio veloitetaan asiakkaalta kuukausittain sopimuksen mukaan. OP Yrityspankki toimii terveys- ja hyvinvointipalveluissa IFRS 15 -standardin mukaisena päämiehenä, jolloin ammatinharjoittajille maksettava palkkio esitetään palkkiokuluissa. OP Yrityspankin kumppanit maksavat vakuutusten välityksestä palkkiotuottoja sopimuksessa sovitun vastikkeen mukaisesti. Suoritevelvoitteet täytyvät ajan kuluessa, ja palkkiot peritään asiakkaalta kuukausittain.

Myyntituotot asiakassopimuksista jaotellaan tilinpäätöksessä segmenttien mukaisesti (Liite 6: Nettopalkkiotuotot).

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen. Osinkotuotot esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

15 Yhteenvedo tuloslaskelmaerien esittämisestä tilinpäätöksessä:

Korkokate	<p>Korkoinstrumenttien saadut ja maksetut korot, jaksotettu nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus, korkojohdannaisten korot sekä arvonmuutos käyvän arvon suojauksessa</p> <p>Palkkiot, joiden katsotaan olevan korvausta pankin ottamasta rahoitusinstrumenttiin liittyvästä riskistä ja joiden katsotaan kuuluvan kiinteäksi osaksi rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa</p>
Vakuutuskate	Vahinkovakuutusmaksutuotot ja vahinkovakuutuskorvaukset
Nettopalkkiotuotot	<p>Palkkiotuotot luotonannosta, talletuksista, maksuliikkeestä, arvopapereiden välityksestä, arvopapereiden liikkeeseenlaskusta, rahastoista, omaisuudenhoidosta, lainopillista tehtävistä, takauksista, vakuutusten välityksestä sekä terveys- ja hyvinvointipalveluista.</p> <p>Palkkiokulut maksuliikkeestä, arvopapereiden välityksestä, arvopapereiden liikkeeseen laskusta, omaisuudenhoidosta, vakuutustoiminnasta sekä terveys- ja hyvinvointipalveluista.</p>
Sijoitustoiminnan nettotuotot	<p>Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot, korkotuotot, valuutta-arvostukset sekä arvonalentumiset ja niiden peruutukset.</p> <p>Käypään arvoon tulosaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutokset sekä osingot ja osuudet. Lisäksi kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen korkotuotot ja -kulut.</p> <p>Jaksotettuun hankintamenuon kirjattujen lainojen ja muiden saamisten tuotot sekä arvonalentumiset.</p>

	<p>Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset, vuokrat ja muut kiinteistöihin liittyvät kulut.</p> <p>Käyvän arvon - ja pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävien osakkuusyhtiöiden tuotot.</p>
Liiketoiminnan muut tuotot	Keskuspankkipalvelumaksut ja muut toimintatuotot
Henkilöstökulut	Palkat, palkkiot, eläkekulut, henkilösivukulut
Liiketoiminnan muut kulut	ICT-tuotanto- ja -kehittämiskulut, ostetut palvelut, toimitiloihin liittyvät kulut, viranomaismaksut, tietoliikenne, markkinointi, yhteiskuntavastuu ja muut kulut.
Saamisten arvonalentumiset	Odotettavissa olevat luottotappiot asiakkailta, taseen ulkopuolisista eristä ja saamistodistuksista sekä lopulliset luottotappiot ja niiden palautukset.

16 Viranomaismaksut

OP Yrityspankki maksaa eri viranomaisille maksuja. Pankkivalvonnasta vastaa Euroopan keskuspankki. Vakuutus-, menettelytapa- ja makrovalvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Kriisinratkaisusta vastaa EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). Viranomaismaksut kirjataan vuoden alussa kokonaisuudessaan liiketoiminnan muihin kuluihin.

16.1 Vakausmaksu

Vakaussmaksuja kerätään euroalueen kriisinratkaisurahastoon (Single Resolution Fund, SRF) vuoteen 2023 asti siten, että rahaston tavoitetaso, vähintään 1 prosenttia korvattavien talletusten määrästä saavutetaan. Kriisinratkaisurahastoa hallinnoi EU:n kriisinratkaisuneuvosto, joka päättää myös vakaussmaksujen määrästä. SRF varmistaa, että rahoitussektori rahoittaa rahoitusjärjestelmän vakauttamisen. Vakausmaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella.

16.2 Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU vaatimukset. Sääntöjensä nojalla vanha talletussuojarahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen talletussuojarahastoon siinä suhteessa, kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa. Rahoitusvakaussrahasto määrää maksun jokaiselle jäsenpankille mutta laskuttaa sen suoraan vanhalta talletussuojarahastolta. Talletussuojamaksusta ei tullut OP Yrityspankille kuluvaikutusta vuosina 2018 ja 2019.

16.3 Rahoitusvakausviraston hallintomaksu

Rahoitusvakausviraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

16.4 Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

16.5 Euroopan keskuspankin valvontamaksu

OP Ryhmä OP Yrityspankki mukaan lukien on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa.

17 Segmenttiraportointi

Toimintasegmenttien määrittelyn lähtökohtana on taloudellinen informaatio, jota toiminnasta vastaava päättäjä säännöllisesti seuraa. Raportoitavat toimintasegmentit ovat Yrityspankki, Vakuutus ja Muu toiminta.

Kuvaus toimintasegmenteistä ja segmenttiraportoinnin laatimisperiaatteet on kerrottu segmenttikohtaisten tietojen yhteydessä.

18 Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan velan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja epävarmuustekijöitä. Vahinkovakuutuksen osalta ulkoista toimintaympäristöä koskevien oletusten lisäksi arviointi pohjautuu pääosin omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattiseen analysointiin. Johdon harkintaa edellytetään erityisesti velan diskonttauskoron määrittämisessä sekä arvioitaessa jo sattuneiden vahinkojen korvausmenoa. Vakuutus sopimuksiin liittyvien arvioiden epävarmuustekijöistä ja niiden vaikutuksista on kerrottu liitetiedossa 59 Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyyks.

Strukturoituihin yhteisöihin tehtyjen sijoitusten tuottaman määräysvallan tarkastelussa arvioidaan sijoittajan valtaa ohjata sijoituskohteen merkityksellisiä toimintoja sekä sijoittajan altistumista muuttuville tuotoille. Merkityksellisiä toimintoja koskevan vallan ja muuttuville tuotoille altistumisen tarkastelu sisältää harkintaa. Määräysvallan syntymistä arvioidaan tarkemmin, kun sijoituksen tuottama osuus sijoituskohteen nettovarallisuudesta ja tuotosta ylittää 10–20 prosenttia. Sijoituskohte konsolidoidaan tytäryrityksenä viimeistään silloin kun konsernin osuus yhtiön muuttuvasta tuotosta ylittää 37

prosenttia ja muuttuvan tuoton ja määräysvallan välillä todetaan yhteys.

Liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja käytettävän diskonttauskoron suhteen. Näiden oletusten ja arvioiden vaikutukset on kerrottu liitetiedossa 20 Aineettomat hyödykkeet.

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamallien määrittämiseen liittyy useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, mm:

- Oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin
- Malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta
- Sopimuksen maturiteetin määrittäminen eräpäivättömille luotoille (valmiusluotot)
- Käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen
- Sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla
- Makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kanssa
- Makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, mm:

- Henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate)
- Absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvyttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OP Yrityspankin luottoriskiprosessiin
- Ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1.

Varsinainen ECL-lukujen laskenta suoritetaan em. malleja käyttäen ilman johdon harkintaa, paitsi jos kyseessä on vaiheessa 3 oleva suuri yritys vastuu, jolloin ECL lasketaan asiantuntija-arvioon perustuvalla kassavirtaperusteisella ECL-menetelmällä.

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon on lisäksi arvioitava, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio

instrumentin käyvistä arvosta. Kun rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla, johdon harkintaa tarvitaan tällöin sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Siltä osin, kun mallien tuottamiin tuloksiin ei ole käytettävissä markkinoilta saatavia syöttötietoja, johdon on arvioitava, kuinka paljon käytetään muita tietoja.

Eläkevelvoitteiden nykyarvo riippuu useista eri tekijöistä, jotka määritetään useita oletuksia käyttäen. Diskonttauskorko, tulevat palkkojen ja eläkkeiden korotukset ja inflaatio ovat oletuksia, joita käytetään eläkkeistä aiheutuvia nettomenoja (tai -tuloja) määritettäessä. Vakuutusmatemaattisten oletusten muutokset vaikuttavat eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvoon. Asia on esitetty tarkemmin liitetiedossa 29 Varaukset ja muut velat.

Sijoituskiinteistöjen arvostaminen käypään arvoon pohjautuu tietyiltä osin johdon tekemiin arvioihin kohteiden markkina-arvoista. Sijoituskiinteistöjen arvostuksessa on käytössä myös tuottoarvomenetelmään pohjautuva laskentamalli, jossa hyödynnetään arvioita kohteiden tulevista nettotuotoista. Asia on esitetty tarkemmin liitetiedossa 36 Toistuvasti käypään arvoon arvostettavien erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaan. Omassa käytössä olevien kiinteistöjen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo perustuu johdon tekemään arvioon (Liite 21: Aineelliset hyödykkeet).

19 Uudet standardit ja tulkinnot

IASB (International Accounting Standards Board) on julkaissut myös seuraavia merkittäviä standardimuutoksia.

19.1 IFRS 17 Vakuutus sopimukset –standardi

Vakuutus sopimusstandardi IFRS 17 julkaistiin 18.5.2017, ja se korvaa nykyisen IFRS 4 -vakuutus sopimusstandardin.

Standardin tärkein päämäärä on yhtenäistää vakuutusvelan arvostus globaalisti; nykyisen vakuutus sopimusstandardin arvostus perustuu kansallisiin arvostuksiin. IFRS 17:n mukaan arvostus perustuu ajantasaisiin estimaatteihin kuten vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuslaskentakin. IFRS 17 -standardi eroaa kuitenkin vakavaraisuuslaskennasta tarkoituksensa ja periaatepohjaisuutensa osalta.

Vakuutus sopimukset arvostetaan nk. yleisen arvostusmallin (GA) mukaan jokaisena raportointipäivänä käyttäen seuraavia kolmea osaa:

- Vastaisten rahavirtojen arvioita, jotka oikaistaan aika-arvolla
- OP Yrityspankin riskinottohalukkuutta kuvaavaa muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskevaa riskioikaisua ja
- Palvelumarginaalia, joka määritellään sopimusta kirjattaessa siten, että sopimuksesta ei synny kirjaushetkellä voittoa, mutta tappio kirjataan heti. Palvelumarginaali edustaa kertymätöntä voittoa, ja se tuloutetaan vakuutuskauden aikana perustuen siihen, miten vakuutuspalvelu tuotetaan.

Nykyinen käytäntö, jossa vakuutusvelka voi sisältää implisiittisiä marginaaleja riskin kantamisesta ja tulevista voitoista, lakkaa ja johtaa siihen että velan muutokset esitetään läpinäkyvästi.

IFRS 17 sallii vakuutus sopimusten arvostamiseen myös vaihtoehdoisen yksinkertaistetun vakuutusmaksujen kohdistamiseen perustuvan lähestymistavan (PAA) sopimuksille, joiden vakuutuskausi on enintään yksi vuosi, tämän tyyppisiä sopimuksia ovat esimerkiksi vahinkovakuutus tuotteet.

Lisäksi standardissa on yleisestä arvostusmallista modifioitu muuttuvaan palkkioon perustuva lähestymistapa (VFA), jota tulee soveltaa sopimuksille, joilla on suora oikeus osuuteen sopimuksen ylijäämästä. VFA-mallissa yhtiön osuus alla olevien sijoitusten käyvän arvon muutoksista sisältyy palvelumarginaaliin, joka muuttuu jokaisena raportointipäivänä. Tyypillisesti tällaisia sopimuksia ovat esimerkiksi henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset sopimukset.

Rahoitusriskiä koskevista oletusmuutoksista ja markkinamuutoksista aiheutuvia velan muutoksia voidaan puskuroida tuloksessa varojen vastaavilla muutoksilla. Standardi antaa oikeuden luokitella uudelleen vakuutusyhtiöiden rahoitusvaroja hetkellä, kun standardi otetaan käyttöön.

Uusi standardi tuo muutoksia vakuutus sopimusten arvostustapaan sekä taseen että tuloksen esittämistapaan. Taseen esittämistä varten vakuutus sopimusten oikeudet ja veloitteet netotetaan ja esitetään joko varoissa tai veloissa. Tuloslaskelmassa esitetään välisummana vakuutus palvelutulos ja lisäksi erikseen sijoitustoiminnan tuotto, joka erotetaan säästömuotoisesta henkivakuutuksesta.

Lisäksi uusi standardi tuo lisää laadullisia ja määrällisiä liitetietovaatimuksia, mm. täsmäytyslaskelmia vakuutus sopimusten nettomääräisten kirjanpitoarvojen muutoksista kauden aikana ja arvostuskomponenttikohortaisen vakuutus palvelutuoton analyysin.

IFRS 17 -standardilla on vaikutuksia OP Yrityspankin vahinkovakuutus tuotteiden arvostamiseen ja kirjaamiseen sekä niiden esittämiseen tilinpäätöksessä. OP Yrityspankki on organisoimut hankkeen, jossa työstetään standardin käyttöönottoa sekä arvioidaan IFRS 17 -standardin vaikutusta OP Yrityspankin taloudelliseen asemaan ja tulokseen.

IFRS 17 -standardia on sovellettava 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. IASB on kuitenkin päättänyt marraskuussa 2018, että se esittää IFRS 17 -standardin käyttöönottopäivän siirtämistä niin, että se olisi 1.1.2022. Lykkäysesitys käsitellään luonnosstandardin kuulemisen jälkeen. IFRS 17 -standardia ei ole vielä hyväksytty Euroopan Unionissa.

19.2 Muut tulevat standardimuutokset

Standardeihin IFRS 3, IAS 1 ja IAS 8 tehdyt muutokset tulivat voimaan 1.1.2020. Muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta OP Yrityspankin tilinpäätökseen.

Liite 2. OP Yrityspankki -konsernin riskienhallinnan periaatteet

1 OP Yrityspankin riskinoton periaatteet

OP Yrityspankin toiminta perustuu OP Ryhmän arvoihin, vahvaan vakavaraisuuteen ja osaavaan riskienhallintaan. Riskinottoamme ohjaavat OP Ryhmän arvot, jotka ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

Keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamat OP Ryhmän riskinoton periaatteet kuvaavat riskinottomme lähtökohdat ja keskeiset periaatteet. Riskinottohalumme määrittelee sen, mitä ja mihin toimintaan liittyviä riskejä olemme valmiit ottamaan hoitaessamme perustehtäväämme strategisten tavoitteiden puitteissa. Valtaosan tuloksestamme saamme aikaiseksi asiakasliiketoiminnasta ja sen yhteydessä otetuista ja hinnoitelluista ansaintariskeistä. Otamme pääosin perustehtävämme hoitoon liittyviä riskejä. Muuhun toimintaan liittyvän riskinoton tuottojen generoimiseksi pidämme vähäisenä tai tilapäisenä.

Menestyksemme perustuu asiakkaidemme tarpeiden tunnistamiseen ja kykyyn palvella asiakkaitamme heidän odotuksiaan vastaavasti ja samalla kulutehokkaasti. Menestyksemme perustuu myös kykyymme hallita niitä riskejä, jotka otamme kantaaksemme kun palvelemme asiakkaitamme. Pitkällä aikavälillä maltillisen riskinoton puitteissa haemme markkinoiden mukaista kasvua. Tämä edellyttää vahvaan riskienhallintaan nojaavaa harkittua riskinottoa.

OP Yrityspankki -konsernissa edistämme huolellisuuteen perustuvaa toimintatapaa, joka ilmenee sisäiseen valvontaan myönteisesti suhtautuvana vahvana riskikulttuurina. Palkitsemisperiaattemme kannustavat huolelliseen toimintaan, laadukkaaseen asiakaspalveluun sekä tuloksen, riskien ja pääomien tasapainon säilymiseen.

Jotta voimme toteuttaa riskinottohalun mukaista toimintaa, meillä on oltava riittävästi riskinkantokykyä, joka muodostuu riskinottokyvystä ja riskinottokapasiteetista. Riskinottokyky on osaamista ja se ilmenee muun muassa siten, että tunnemme asiakkaamme ja heidän tarpeensa, osaamme hinnoitella asiakkaisiin liittyvät riskit ja heidän meille siirtämät riskit ja hallita riskit porfoliotasolla sekä osaamme kvantifioida eri riskien kattamiseen tarvittavan pääoman ja likvidit varat. Lisäksi osaamme järjestää liiketoimintamme luotettavasti ja toiminnan jatkuvuutta turvaasti sekä omaamme toimintakykyä sopeuttaa tarvittaessa riskiasemaa nopeasti ja strategista jostavuutta muuttaa riskinottoa.

Riskinottokapasiteetti muodostuu pääomista ja likviditeetistä. Vahvan riskinottokapasiteetin avulla voimme palvella asiakkaitamme pitkäjänteisesti ja myös vaikeissakin markkinaolosuhteissa sekä varmistaa jälleenrahoituksen saatavuus ja sen suhteellinen edullisuus. Haluamme ylläpitää sellaisia pääomien ja likvidien varojen määriä sekä sellaista rahoitusrakennetta, joiden turvin meidän on mahdollista toteuttaa nykyisiä liiketoimintamallejamme erittäin suurella todennäköisyydellä.

Riskinoton periaatteet luovat yhdessä strategian kanssa lähtökohdat liiketoimintojen tavoiteasetannalle. Mitattavissa olevat riskit rajoitetaan limiiteillä, jotka keskusyhteisön johtokunta asettaa Yrityspankille ja sen konsernille. Limiitit ohjaavat ja rajaavat riskinoton pysymistä riskinoton periaatteiden mukaisina. Limiitit asettavat riskinotolle ylärajan, jonka ylittäminen tai uhka ylityksestä käynnistää eskalointimenettelyn. Määrällisiä rajoitteita täydentävät riskipolitiikkojen linjaukset ja muu riskienhallinnan ohjeistus, jotta myös vaikeammin kvantifioitavat riskit tulevat katettua.

2 Riskienhallinta

2.1 Riskienhallinnan tavoite

Laadukas riskienhallinta on asiakaslähtöisen liiketoiminnan perusta ja kilpailuetu. Lisäksi se tukee OP Ryhmän ja sen yhtiöiden liiketoiminnan kannattavuutta sekä luottamuksen kasvattamista suhteessa asiakkaisiin ja muihin sidosryhmiin.

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata OP Ryhmän ja sen yritysten riittävä riskinkantokyky ja varmistaa, ettei liiketoiminnan riskinotto vaaranna kannattavuutta, vakavaraisuutta, maksuvalmiutta tai strategisten tavoitteiden saavuttamista ja siten turvata toiminnan jatkuvuus.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että

- kaikki merkittävät riskit tunnistetaan, mitataan ja arvioidaan sekä merkittäviksi määritellyt määrälliset riskit limitoidaan
- ansaintariskejä hallitaan ja seuraamusriskejä pienennetään tehokkaasti
- merkittävät riskit katetaan riittävällä pääomalla ja niille on asetettu riittävät johdon pääoma- ja likviditeettipuskurit
- riskinottokapasiteetti allokoidaan ansaintalogiikoille ja liiketoimintasegmenteille strategian ja riskinottohalun mukaisesti

- riskienhallintaprosessit ovat tehokkaita, kattavat ja riittävät
- asiakaspalveluprosessit ja sisäiset prosessit ovat kustannustehokkaita ja ne tuottavat ajantasaista ja laadukasta tietoa johdolle päätöksenteon tueksi, raportointiin ja valvojan tarpeisiin
- johdon päätöksenteko perustuu riittävään, tarkkaan ja oikea-aikaiseen riskitietoon
- toiminnan jatkuvuus on varmistettu kaikissa tilanteissa ja nopea toipuminen häiriötilanteissa
- johdolla on käytettävissä riittävästi tietoa ja monipuolisia skenaarioita toimintaympäristön muutosten arviointiin, strategisten valintojen tekemiseen, riskien ja pääomien ja likviditeetin riittävyyden arviointiin ja strategista joustavuutta muuttaa riskinottoa
- liiketoimintojen riskinoton ja riskipolitiikkojen noudattamista valvotaan, liiketoiminta hinnoittelee ansaintariskit kestäväällä tavalla yli syklien ja sijoitustoiminnan tuotot ovat oikeassa suhteessa sijoitustoiminnan riskeihin
- riskiasemaa valvotaan, että se pysyy riskinottoa koskevien periaatteiden ja vahvistettujen limiittien puitteissa ja että limiittien ylitykset käynnistävät etukäteen määritellyt eskaloitimenettelyt ja korjaustoimenpiteitä seurataan
- riskiasemaa analysoidaan ja siitä raportoidaan johdolle

2.2 OP Yrityspankin riskienhallinnan organisointi

OP Yrityspankki kuuluu OP Ryhmään ja talletuspankkien yhteenliittymälain mukaiseen osuuspankkien yhteenliittymään, ja se on OP Osuuskunnan (keskusyhteisön) tytäryhtiö. OP Ryhmän ja keskusyhteisökonsernin johtaminen perustuu keskusyhteisön hallintoneuvoston ohjaukseen ja valvontaan. Keskusyhteisön johtokunnalla on konsernin emoyhtiön hallituksena vastuu konsernin johtamisesta.

OP Yrityspankin hallituksen tulee toiminnassaan ja päätöksenteossaan ottaa huomioon keskusyhteisön hallintoneuvoston ja johtokunnan antamat tai niiden valtuuttamana tehdyt linjaukset, vahvistetut periaatteet ja annetut ohjeet.

OP Yrityspankki noudattaa keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamia riskinoton ja riskienhallinnan periaatteita sekä keskusyhteisön riskienhallinnan antamaa muuta ohjeistusta. Yhtiöillä on velvollisuus noudattaa lisäksi keskusyhteisön talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 17 §:n nojalla antamia ohjeita.

Hallitus

OP Yrityspankin hallituksen tehtävänä on muun muassa huolehtia riskien hallinnasta, yhtiön sisäisen valvonnan ja valvontajärjestelmien riittävyydestä ja luotettavuudesta sekä toimintaa koskevan sääntelyn, OP Ryhmän yhteisten toimintaperiaatteiden ja keskusyhteisön antamien ohjeiden noudattamisesta.

Hallitus päättää muun muassa yhtiön liiketoimintastrategian ja hyväksyy vuosittain liiketoimintasuunnitelman, tavoitteet ja vuosisuunnitelman sekä valvoo niiden toteuttamista.

Se vahvistaa myös riskipolitiikan, OP Ryhmän varainhankintasuunnitelman, pääomasuunnitelman, joka sisältää vakavaraisuustavoitteet ja varautumissuunnitelman, likviditeetin sijoitussuunnitelman sekä merkitsee tiedoksi talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 17 §:n mukaiset ohjeet ja hyväksyy tai käsittelee muut ohjeet keskusyhteisön antaman ohjeistuksen mukaan. Hallitus huolehtii, että yhtiöllä on tehty jatkuvuussuunnittelu, jatkuvuussuunnitelmat ovat ajantaiset ja että niitä testataan vuosittain.

Hallitus valvoo ja seuraa riskienhallinnan toteuttamista ja sitä, että yhtiön riskienhallinta on lakien, viranomaismääräysten ja keskusyhteisön antamien ohjeiden mukaista. Hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävyydestä ja valvoo niiden kattavuutta ja toimivuutta. Lisäksi se valvoo pääomien määrää ja laatua, tuloksen kehittymistä, riskiasemaa sekä riskipolitiikan ja limiittien noudattamista.

Vakuutustoimikunta

Vakuutusriskien merkitsemisessä ylin päättävä elin vuonna 2019 on ollut vakuutustoimikunta. Sen tehtävänä on ollut vahinkovakuutuksen vakuutusriskien hallinta. Vakuutustoimikunta teki vahvistettujen valtuuksien puitteissa vakuutusliikkeen merkitsemistä koskevia päätöksiä ja raportoi päätöksistään vakuutusasiakkaat -johtoryhmälle.

Toimitusjohtaja

OP Yrityspankin toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä huolehtii yhtiön kokonaisuohjauksesta siten, että yhtiölle asetetut tulos-, vakavaraisuus- ja muut tavoitteet

saavutetaan yhteisiä strategioita ja toimintaperiaatteita noudattaen.

Liiketoiminnot

OP Yrityspankki -konsernin liiketoiminnot ja konsernin tytäryritykset toteuttavat OP Ryhmän strategiaa, vastaavat toimintansa suunnittelusta ja sisäisestä valvonnasta. Ne tekevät riskipäätökset riskinottoa ja riskipolitiikkaa koskevien rajoitusten ja muun ohjeistuksen puitteissa, hinnoittelevat transaktionsa riskiperusteisesti, soveltavat riskienhallintakehikkoa, valvovat riskiasemaansa ja sen pysymistä niille vahvistettujen limiittien ja valvontarajojen puitteissa sekä kantavat vastuun ottamistaan riskeistään ja tietojen kattavuudesta ja oikeellisuudesta järjestelmissä. Riskienhallinta on integroitu osaksi OP Yrityspankin ja sen konsernin liiketoimintaa ja sen johtamista.

Riskienhallinta

OP Ryhmän ryhmätason riskienhallinnasta vastaa keskusyhteisön riskienhallinta, joka on liiketoiminnoista riippumaton toiminto. OP Yrityspankki -konsernin riskienhallinnan tehtävät on keskitetty keskusyhteisön riskienhallintaan.

Riskienhallinta johtaa ryhmän sisäistä riskienhallintaprosessia, omistaa riskienhallintakehikon ja vastaa riskienhallintajärjestelmien ja riskienhallinnan menetelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Se ylläpitää, kehittää ja valmistelee riskienhallinnan periaatteita johtokunnan ja hallintoneuvoston vahvistettavaksi sekä ylläpitää muuta riskienhallintaan liittyvää ohjeistusta. Riskienhallinta ohjaa, valvoo ja tukee riskinoton ja riskienhallinnan periaatteiden toteuttamista OP Ryhmässä ja sen yrityksissä sekä valvoo riskipäätösprosesseja ja niiden laatua. Se myös tukee ryhmän taseen tehokasta käyttöä riskilähtöisellä taseen analysoinnilla ansaintariskien suhteen.

Riskienhallinta yhdessä talous- ja keskuspankkitoiminnon kanssa varmistaa, että kannattavuus, riskit ja riskinottokapasiteetti ovat tasapainossa keskenään. Riskienhallinta tukee vakavaraisuudenhallintaa kehittämällä ja valvoen riskeistä johdetun taloudellisen pääomavaateen sekä viranomaisvaateiden laskennan

periaatteita, malleja ja menetelmiä. Lisäksi riskienhallinta valvoo, että liiketoimintojen riskinotto noudattaa strategiaa ja riskinoton periaatteita. Se valvoo OP Ryhmän ja sen yhtiöiden riskiasemaa ja raportoi siitä keskusyhteisön hallintoneuvostolle ja sen riskienhallintavaliokunnalle, johtokunnalle sekä keskusyhteisön ja sen segmenttien ja yhtiöiden toimivalle johdolle.

Riskienhallinta vastaa OP Ryhmän elvytysuunnitelman ylläpidosta ja koordinoi kriisinvirkautusviranomaisille toimitettavien tietojen toimittamista.

Säännösten noudattamista valvoo ja compliance-riskien arvioinnista OP Ryhmässä vastaa liiketoiminnoista riippumaton OP Ryhmän compliance. Riskienhallinta tekee tiivistä yhteistyötä compliance-toiminnon kanssa compliance-riskien hallinnassa.

Riippumaton riskienhallinta järjestetään siten, että se on riittävää suhteessa ryhmän ja sen kunkin liiketoimintasegmentin ja yhtiön toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmennus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa OP Ryhmälle ja parantaa sen toimintaa. Sisäinen tarkastus tukee OP Ryhmää tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation governance-, riskienhallinta- ja valvontaprosessien tehokkuuden ja vaikuttavuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Sisäinen tarkastus on organisoitu liiketoimintaorganisaatiota vastaavasti ja se vastaa ryhmätasoisesta, riskiperusteisesta sisäisen tarkastuksen suorittamisesta kaikissa OP Ryhmän yhteisöissä. Sisäinen tarkastus tarkastaa strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteuttamista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan laatua, sisäisten kontrollien tehokkuutta, raportoinnin luotettavuutta, lakien, muun sääntelyn ja vastaavien kriteereiden noudattamista, sisäisten politiikkojen ja ohjeiden noudattamista sekä toiminnan tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

3 OP Ryhmän riskienhallintaprosessi

OP Ryhmän riskienhallintaprosessi sisältää:

- Riippumattoman riskienhallinnan valmisteleman ja ylläpitämän ohjauskehikon
 - Riskinottoa ohjaavat riskinoton ja riskienhallinnan periaatteet ja niitä tarkentavat riskipolitiikat ja muun riskienhallinnan ohjeistuksen
 - Menetelmien luomisen riskien tunnistamiselle, arvioinnille, mittaamiselle, hinnoittelulle ja rajaamiselle
 - Riskinotokapasiteetin tarpeen määrittelyn ja allokoinnin liiketoiminnoille strategian mukaisesti
- Operatiivisen liiketoiminnan päivittäisen riskienhallinnan
 - Riskien tunnistamisen, hinnoittelun ja jatkuvan seurannan
 - Riskipositivoiden hallinnan ja riskiaseman pysyminen sille asetettujen rajoitteiden ja tavoitteiden puitteissa
- Riippumattoman riskienhallinnan suorittaman sisäisen valvonnan ja raportoinnin
 - Riskinoton, riskipolitiikkojen ja hinnoittelun noudattamisen valvonnan
 - Riskiaseman analysoinnin ja raportoinnin johdolle

3.1 Riskienhallinnan ohjauskehikko

3.1.1 Riskienhallinnan ylläpitämä ohjeistus

Riskienhallinta laatii ja ylläpitää riskinottoon ja riskienhallintaan liittyviä periaatteita, joita tarkentavat riskipolitiikat ja muu riskienhallinnan ohjeistus.

Riskinoton periaatteissa (Risk Appetite Statement, RAS) keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa OP Ryhmän riskinoton lähtökohdat ja keskeiset periaatteet sekä ryhmän limiitit ja riskitoleranssit. Riskienhallinnan periaatteissa (Risk Appetite Framework, RAF) hallintoneuvosto vahvistaa, miten OP Ryhmän riskienhallintaprosessi käytännössä järjestetään sekä miten riskejä tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja hallitaan. Periaatteet ovat kaikkia ryhmän yrityksiä velvoittavia.

Ansaintalogiikkakohtaiset riskipolitiikat tarkentavat riskinoton periaatteita ja deagoivat päätösvaltuuksia riskinoton suhteen. Tämän vuoksi riskienhallinta valmistelelee riskipolitiikat yhdessä liiketoimintojen kanssa. OP Ryhmän, pankkitoiminnan ja vahinko- ja

henkivakuutuksen riskipolitiikoissa vahvistetaan vuosittain liiketoimintojen ja yritysten noudatettaviksi ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet, limiitit ja valvontarajat, joilla liiketoimintaa ohjataan ryhmän strategiassa ja riskinoton periaatteissa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi.

Lakisääteisellä OP Ryhmän elvytysuunnitelmalla luodaan viitekehys ja määritellään toimintavaihtoehdot, joilla turvataan osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvien luottolaitosten toiminnan jatkuvuus tilanteessa, jossa yhteenliittymän taloudellinen asema on merkittävästi heikentynyt. Taloudellisen aseman katsotaan heikentyneen merkittävästi ainakin, jos yhteenliittymä on vaarassa jättää sen toiminnalle säädetyt taloudelliset edellytykset täyttämättä tai jos se muutoin rikkoo elvytysuunnitelmassa määriteltyjä hälyttävien indikaattorien raja-arvoja. Likviditeetin varautumissuunnitelma tai pääomasuunnitelman valmiustasojen ohjausmenettelyiden mukaiset maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden vahvistamiseen käytettävissä olevat keinot ovat todennäköisesti käytössä ennen elvytysuunnitelman käyttöönottoa.

Lisäksi riskienhallinta ylläpitää ja antaa yhteenliittymälain mukaisia ohjeita riskienhallinnasta sekä muuta riskinottoa ja riskienhallintaa tarkentavia ohjeita ja kuvauksia ryhmän yhtiöille. Riskienhallinta huolehtii myös ohjeistusta tukevasta koulutuksen, neuvonnan ja muun tuen järjestämisestä.

3.1.2 Riskien tunnistamista, arviointia, mittaamista, hinnoittelua ja rajaamista koskevat menetelmät

Riskien tunnistaminen

OP Ryhmän liiketoimintaan ja toimintaympäristöön sisältyviä riskejä tunnistetaan ja arvioidaan jatkuvasti.

Vähintään vuosittain tehtävässä kattavassa riskientunnistamisprosessissa riskienhallinta yhteistyössä liiketoimintojen edustajien kanssa kartoittaa riskit, joita kohdistuu tai saattaa kohdistua OP Ryhmän toimintaympäristöön ja sen yhtiöiden liiketoimintaan ja vastuisiin. Samoin tunnistetaan ja arvioidaan riskikeskittymät riskilajien sisällä sekä ryhmätasolle kumuloituvat riskit ja riskikeskittymät.

Riskienhallinta arvioi riskin merkittävyyttä stressitestauksella ja riskin sisällyttämistä säännönmukaiseen stressitestaushjelmaan. Lisäksi se arvioi olemassa olevan riskin mittaustodologian ja tehokkuuden ja päättää uuden riskin mittaustavasta.

Riskien tunnistamisprosessin tulosten perusteella riskienhallinta esittää vuosittain Riskinoton periaatteissa OP Ryhmän merkittävät riskit hallintoneuvoston vahvistettavaksi.

Riskien tunnistamisprosessin tuloksia hyödynnetään myös riskipolitiikkojen laatimisessa, kun määritellään riskinkantokyvyn ja riskinottohalun mukaisia riskienhallinnallisia linjauksia, toimenpiteitä, tavoitteita ja limiittejä. Riskienhallinta ylläpitää riskiluetteloa merkittävistä riskeistä.

Keskusyhteisön johto linjaa, mitkä merkittävistä riskeistä katetaan taloudellisella pääomavaateella ja mitkä niistä jätetään mahdollisesti kattamatta perustelluista syistä, jolloin niitä hallitaan huolellisella toiminnalla. Likviditeettistrategiassa ja sitä tarkentavissa ohjeissa ja suunnitelmissa linjataan, miten likviditeettiriski katetaan reservein, likviditeetin varautumissuunnitelman keinoin sekä kasvattaen kykyä muuttaa tasetta likviditeetiksi.

Ennen kuin ryhmässä otetaan käyttöön uusia tuotteita, palveluja, toimintamalleja tai järjestelmiä, liiketoiminta arvioi niiden riskit riskienhallinnan hyväksymien menettelytapojen mukaisesti. OP Ryhmä tarjoa asiakkaille vain ryhmätasolla hyväksytyjä tuotteita ja käyttää ryhmätasolla hyväksytyjä liiketoimintamalleja.

Riskien arviointi ja mittaaminen

OP Ryhmä käyttää kehittämiään malleja (sisäiset mallit) riskien mittaamiseen, pääomavaateen arviointiin, liiketoiminnan hinnoitteluun sekä kirjanpidossa käytettävien arvojen määrittämiseen. Malleissa huomioidaan niiden yhteensopivuus OP Ryhmän liiketoimintamallin, riskinottohalun ja riskiprofiilin kanssa. Kaikki käytettävät mallit ovat ryhmäkohtaisia. Niiden keskeiset parametrit ja oletukset ovat yhtenevät ryhmässä ja sen yhtiöissä. Käytössä olevat mallit ovat riskienhallinnan tai sääntelyn niin edellyttäessä valvojan hyväksymiä.

OP Ryhmässä keskeisessä osassa ovat luottoriskin vakavaraisuuslaskennassa käytettävät sisäiset mallit, koska sääntely asettaa runsaasti vaatimuksia sisäisten menetelmien käytölle. OP Ryhmällä on valvojan viranomaisen lupa käyttää luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRB-menetelmä) yritys- ja luottolaitosvastoille, vähittäisvastoille ja oman pääoman ehtoisiin sijoituksille.

Taloudellinen pääomavaade

Vakavaraisuuslaskentaan perustuvan viranomaispääomavaateen ja omien varojen laskennan lisäksi OP Ryhmässä on käytössä oma taloudellisen pääomavaateen ja sisäisen pääoman laskentamalli. Niiden avulla arvioidaan riskien kanton tarvittavaa pääoman määrää (taloudellinen pääomavaade) ja OP Ryhmän käsitystä siitä, miten paljon sillä on erää, joilla se voi kattaa tappioita (sisäinen pääoma). Taloudellisen pääomavaateen laskennassa otetaan huomioon riskit laajemmin kuin vakavaraisuuslaskennassa. Lisäksi eroja liittyy käytettäviin parametreihin, estimaatteihin ja riskikeskittymien huomioon ottamiseen.

Taloudellinen pääomavaade on OP Ryhmän oma arvio pääoman määrästä, joka riittää kattamaan liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskeistä syntyvät mahdolliset tappiot 99,97 prosentin todennäköisyydellä seuraavan vuoden aikana.

Taloudellinen pääomavaade on riskinoton mittari, jossa liiketoimintojen riskit, riskilajista riippumatta, ovat keskenään mahdollisimman vertailukelpoisia. Siinä lasketaan riskilajikohtaisilla malleilla riskille euromääräinen tappion määrä, jonka arvosta yrityksen pitää vähintään varata sisäistä pääomaa riskin kattamiseksi. Laskennassa käytetään harkittuja riskimittareita, stressiskenaarioita ja asiantuntija-arvioita. Riskienhallinta tarkastelee mallin toimivuutta vähintään vuosittain ja esittää riskienhallintatoimikunnalle muutoksia menetelmiin tai parametreihin.

Taloudellinen pääomavaade jakautuu määrällisiin riskeihin sekä laadullisiin, ns. arvioitaviin riskeihin. Ensin mainittujen riskien mittaamiseen käytetään tunnettuja yleisesti hyväksytyjä kvantitatiivisia menetelmiä. Jälkimmäisten riskien osalta arvio perustuu voimakkaammin laadullisiin asiantuntija-arvioihin. Määrällisiä riskejä ovat luottoriski, pankkitoiminnan korko-, osake- ja kiinteistöriski, sekä pitkäaikaisen sijoitus- ja vakuutustoiminnan markkinariskit, trading-toiminnan markkinariskit ja vakuutusriskit. Arvioitavat riskit sisältävät operatiivisen riskin ja muut vaikeammin kvantitatiivisesti mitattavat riskit. Muihin arvioitaviin riskeihin sisällytetään ne merkittäviksi arvioidut riskit, joita ei ole otettu huomioon taloudellisen pääomavaateen muissa riskilajikohtaisissa malleissa. Nämä riskit syntyvät tyypillisesti ulkoisista tekijöistä, kuten muutoksista kilpailu- ja markkinatilanteesta tai viranomaisten sääntelytoimenpiteistä.

OP Yrityspankki -konsernin taloudellinen pääomavaade lasketaan yhdistämällä riskilajikohtaiset pääomavaateet sekä huomioimalla riskilajien väliset hajautushyödyt.

Pääomavaade lasketaan ja raportoidaan OP Yrityspankin johdolle kvartaaleittain.

Sisäinen pääoma (pysyvät omat varat) on ryhmän oma arvio omista varoista, jotka kattavat taloudellisen pääomavaateen laskentaan sisältyviä riskejä. Perustana ovat yrityksen omat pääomat, jotka on saatettu yhteismitalliseksi pääomavaateen laskentaoletusten kanssa (mm. luottamustaso, aikahorisontti, vakuutusyhtiöoikaisu).

Taloudellista pääomavaadetta käytetään OP Ryhmässä määritettäessä riskitoleranssi-, limiitti-, valvontaraja- ja tavoitemittareita sekä pääomasuunnittelun pääomapuskuria. Muita käyttökohteita ovat riskiperusteinen hinnoittelu sekä liiketoimintojen kannattavuuden ja pääomien sitoutumisen arviointi.

Taloudellisella pääomavaateella ohjataan riskinottoa ja riskipainotettuja saatavia kattavammin ja tarkemmin kuin viranomaisten pääomavaatimuksilla. Näin varmistetaan, että tulevaisuuden ennusteet ja liiketoiminnan tavoitteet eivät pitkälläkään aikavälillä vaaranna ryhmän toimintaedellytyksiä.

Stressitestausta

OP Ryhmä käyttää stressitestausta sen arvioimiseen, miten erilaiset vakavat ja riskimallien oletuksista poikkeavat, mutta mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa ryhmän ja/tai sen yritysten maksuvalmiuteen, riskiasemaan, kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen. Stressitesteillä arvioidaan sekä yksittäisten riskitekijöiden vaikutusta, että useiden muuttujien samanaikaisten muutosten vaikutuksia. Stressitestauksessa hyödynnetään erilaisten herkkyyso- ja skenaarioanalyysien lisäksi käänteisiä stressitestejä. Stressitestit tukevat ja täydentävät muiden riskinmittausmenetelmien antamaa kuvaa riskiasemasta.

Stressitestausta avulla tunnistetaan keskeisiä riskejä ja arvioidaan niiden merkittävyyttä sekä käännetään ja mitoitetaan ryhmän riskiottohalukkuus riskitoleransseiksi ja -limiiteiksi sekä riskipolitiikkojen linjauksiksi. Stressitesteillä pyritään kattamaan kaikki riskinoton periaatteissa merkittäviksi tunnistetut riskilajit.

Stressitestausta menetelmiä hyödynnetään taloudellisen pääomavaateen laskennassa erityisesti muiden arvioitavien riskien pääomavaateen määrittelemiseksi, mutta myös pääomavaateen laskentaa täydentävinä menetelminä esim. pääomasuunnittelussa, likviditeetin hallinnassa, jatkuvuus- ja toipumissuunnittelun pohjana sekä elvytysuunnitelman valmistelussa. Stressitesteillä selvitetään myös sisäisten mallien tuottamien

viranomais- ja sisäisten pääomavaateiden riittävyttä erilaisissa toimintaympäristöissä.

Hinnoittelu

Riskienhallinta hyväksyy liiketoiminnan hinnoittelussa käytettävät mallit ja menetelmät ennen kuin niiden käyttöönotosta tehdään päätös tasehallintatoimikunnassa.

Limitointi ja eskaloitimenettelyt

Mitattavissa olevat merkittävät riskit rajoitetaan limiiteillä, jotka keskusyhteisön johtokunta asettaa Yrityspankille ja -konsernille. Limiiteillä rajoitetaan ja ohjataan riskinottoa riskinoton periaatteiden ja kulloistenkin strategioiden suuntaan. Riskilimiiteillä turvataan se, ettei yritys ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että se vaarantaisi yrityksen vakavaraisuuden, kannattavuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Määrällisiä rajoitteita täydentävät riskipolitiikkojen linjaukset ja muu riskienhallinnan ohjeistus, jotta myös vaikeammin kvantifioitavissa olevat riskit tulevat katettua.

Keskusyhteisön riskienhallinta valvoo, että ryhmän yritykset pysyvät niille asetettujen limiittien puitteissa. Riskienhallinta raportoi säännöllisesti valvontahavainnot sekä limiittimittareiden toteumat OP Yrityspankin johdolle ja rajat asettaneille tahoille.

Limiitit ja valvontarajat asettavat riskinotolle ylärajan, jonka ylittäminen tai uhka ylityksestä käynnistää Riskienhallinnan periaatteissa määritellyn eskaloitimenettelyn.

3.1.3 Riskinottokapasiteetin tarpeen määrittely ja allokointi liiketoiminnoille strategian mukaisesti

OP Ryhmässä pääomahallinnan keskeisenä tehtävänä on määrittää käytettävissä oleva pääoman määrä (pysyvät omat varat eli sisäinen pääoma) ja pääomatarpeen määrä (taloudellinen pääomavaade). Sisäinen pääoma allokoidaan ryhmän ansaintalogiikkakokonaisuuksille ja liiketoimintasegmenteille strategian ja riskinottohalun mukaisesti - OP Yrityspankki -konsernissa muun muassa Yrityspankki- ja vahinkovakuutukselle. Liiketoimintasegmentin tai ansaintalogiikkakokonaisuuden riskinotto (taloudellinen pääomavaade) ei saa ylittää sille allokoitua sisäisen pääoman määrää.

Viranomaisvaateen näkökulmasta OP Yrityspankissa seurataan luottolaitosvakavaraisuutta (erityisesti CET1) sekä omia varoja ja niiden laatua. Pääomien laadun osalta olennaista on niiden pysyvyys ja käytettävyys tappioiden kattamiseen. Tämän johdosta

vakavaraisuustavoitteet perustuvat vahvaan ydinvakavaraisuuteen. Lisäksi seurataan sisäisesti Raveli rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaista vakavaraisuutta.

Vuosittain laadittavalla OP Yrityspankin pääomasuunnitelmalla varmistetaan ennakoivasti vakavaraisuuden riittävyys suunnittelukaudella ja eri skenaarioiden mukaisissa poikkeuksellisissakin olosuhteissa ja siten varmistaa toiminnan jatkuvuus.

Pääomasuunnitelma sisältää vakavaraisuuden tilanneanalyysin, vakavaraisuustavoitteet ja toimenpiteet, varautumissuunnitelman valmiustasojen ja ohjausmenettelyjen muodossa, jonka mukaan toimitaan, mikäli OP Yrityspankin vakavaraisuus heikkenee, sekä skenaariolaskelmat pääomien riittävyyden arvioimiseksi.

Jokainen OP Ryhmään kuuluva yritys vastaa ensisijaisesti itse vakavaraisuudestaan ja asettaa sille tavoitetasot ja limiitit keskusyhteisön ohjeistuksen mukaan. Mahdollisissa kriisitilanteissa OP Ryhmän sisäinen pääomien allokointi tapahtuu ensisijaisesti markkinaehtoisesti vapaaehtoisin järjestelyin. Keskusyhteisö vastaa OP Ryhmään kuuluvien yhtiöiden pääomittamisesta tilanteissa, joissa yhtiöiden omat voimavarat eivät riitä toimintaedellytysten turvaamiseen. Viime kädessä pääomien allokointi osuuspankkien yhteenliittymässä perustuu talletuspankkien yhteenliittymälakia koskeviin säännöksiin.

Likviditeetin hallinta

OP Yrityspankissa toimiva OP Ryhmän keskuspankki vastaa keskitetysti ryhmän pankkitoiminnan likviditeetistä ja hallinnoi likviditeettireserviä. OP Yrityspankki hankkii ryhmälle rahoitusta tukkumarkkinoilta varainhankintasuunnitelman mukaisesti.

Talletusvarainhankinta on OP Ryhmän merkittävin varainhankinnan muoto. Talletusten osalta korostetaan talletusten pysyvyyttä ja vältetään talletusten hankkimista aggressiivisella hinnoittelulla.

Tukkuvarainhankinnalla pyritään aktiivisesti ja ennakoivasti kattamaan rahoitustarpeet, jotka syntyvät taseen saatavien ja talletuskannan kasvuerosta, varainhankinnan erääntymisestä ja muista sisäisistä tavoitteista sekä sääntelyvaateista. Tukkuvarainhankinnan on oltava hajautettu sekä ajallisesti, sijoittajittain että markkinasegmenteittäin.

OP Ryhmän pankkitoiminnan likviditeettiasemaa hallitaan

- ennakoivalla rahoitusrakenteen suunnittelulla, ryhmän riskitoleransseilla ja riskilimiiteillä sekä

niistä ryhmän yrityksille johdetuilla limiiteillä, valvontarajoilla ja tavoitetasoilla,

- maksuvalmiustilanteen seurannalla ja oikein mitoitettulla likviditeettireservillä,
- päivittäisen maksuvalmiuden suunnittelulla ja hoidolla,
- valmiustasopohjaisella varautumissuunnittelulla sekä
- tehokkaalla ja jatkuvalla likviditeettitilanteen ohjauksella.

OP Ryhmä turvaa pankkitoiminnan maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressiskenaarion osalta.

Vakuutustoiminnan maksuvalmiusriskiä tarkastellaan yhtiöittäin vakuutusliiketoiminnan lähtökohdista. Vakuutusyhtiöiden sijoitusomaisuus toimii yhtiökohtaisesti yhtiön maksuvalmiusreservinä. Yhtiöiden likviditeettivaatimukset otetaan huomioon sijoitussalkun allokaatiojakaumassa.

3.1.4 Riskienhallinnan suorittama ohjaus ja sisäinen valvonta

Ohjaus

Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaan keskusyhteisöllä on velvollisuus ohjata ja valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa sekä antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita muun muassa riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta.

Yhteenliittymälain kriteerin täytyttyä valvoja on antanut keskusyhteisölle luvan myöntää poikkeuksia jäsenluottolaitoksille yhteenliittymälaisissa tarkemmin mainituissa tilanteissa. Tärkeimmät poikkeukset liittyvät luottolaitoslain vakavaraisuutta ja suuria asiakasriskejä koskevaan sääntelyyn sekä vakavaraisuusasetuksen likviditeettiä koskevaan sääntelyyn.

Valvonta ja raportointi

Keskusyhteisön riskienhallinta valvoo OP Ryhmän ja sen yhtiöiden riskienhallintaa ja maksuvalmiuden hallintaa, riskinottoa, liiketoimintojen hinnoittelua ja riskienhallinnan prosesseja ja niiden laatua. Riskienhallinta analysoi ryhmän ja sen yhtiöiden riskiasemaa ja sen kehitystä, riskinoton pysymistä sille asetettujen toleranssien, limiittien ja valvontarajojen

puitteissa sekä riskipoliitikan noudattamista. Lisäksi riskienhallinta varmistaa toiminnan jatkuvuutta valvomalla jatkuvuussuunnitelmien vuosittaista ylläpitoa ja testausten toteuttamista ryhmän yhtiöissä ja keskusyhteisökonsernissa.

Riskienhallinta raportoi säännöllisesti havainnoistaan ja arvioistaan keskusyhteisön johdolle, OP Yrityspankin hallitukselle ja segmenttien johtoryhmille.

Lisäksi riskienhallinta valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset noudattavat riskienhallinnan antamia ohjeita ja raportoi mahdollisista ohjeiden rikkomuksista keskusyhteisön compliancella.

Operatiivisen riskiraportoinnin riippumattomuus toteutuu OP Ryhmässä siten, että keskusyhteisö teettää mitattavia riskejä koskevat raportit ryhmän yhtiöille keskitetysti liiketoiminnasta erillään.

4 OP Yrityspankki -konsernin merkittävät riskit ja niiden hallinta

4.1 Riskien ryhmittely

OP Yrityspankki -konserni harjoittaa harjoittaa pankki- ja vahinkovakuutustoimintaa ja sen liiketoimintasegmentit ovat Yrityspankki ja Vakuutus. OP Yrityspankilla on Virossa, Latviassa ja Liettuassa sivukonttorit ja rahoitusyhtiöt tuotteita tarjoavat tytäryhtiöt. Pohjola Vakuutus Oy:n omistama Pohjola Sairaala Oy keskittyy ortopediaan ja urheiluklinikatoimintaan.

Liiketoimintaan liittyvät riskit ryhmitellään ansaita- ja seuraamusriskeihin. Ansaita- ja seuraamusriskit liittyvät nykyiseen liiketoimintaan ja niihin voimassaoleviin sopimuksiin, joita konsernin yritykset ovat tehneet asiakkaidensa ja muiden vastapuolien kanssa. Perusliiketoiminnan harjoittamisessa otetaan tietoisesti ansaintariskejä tuottojen aikaansaamiseksi. Seuraamusriskit johtuvat puolestaan perusliiketoiminnan harjoittamisesta ja ne liittyvät siten kaikkeen harjoitettavaan liiketoimintaan. Näistä riskeistä ei synny tuottoja, vaan ainoastaan taloudellisia tappioita ja/tai maineen menetystä riskien mahdollisesti realisoituessa. Tulevan liiketoiminnan riskit liittyvät siihen, millä ehdoin ja volyymin solmitaan uusia joko nykyisenkaltaisia tai kokonaan uudenlaisia sopimuksia. Asiakastoiminnan uusmyynnin ja uusien markkinatransaktioiden volyymit ja marginaalit vaikuttavat OP Yrityspankki -konsernin ja sen yritysten tulokseen merkittävästi.

4.2 OP Yrityspankki -konsernin merkittävät riskit

Merkittäviä ansaintariskejä ovat pankkitoimintaan liittyvät luotto-, likviditeetti- ja markkinariskit.

Vakuutustoiminnassa korostuvat vahinkovakuutusriskien lisäksi sijoitustoiminnan ja vakuutusvelan markkinariskit. Pohjola Sairaalan osalta terveystoimialan parhaita käytänteitä yhdistetään olemassa olevaan riskienhallintakehikkoon relevanttien riskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi sekä sääntelyn noudattamisen varmistamiseksi.

Seuraamusriskeistä compliance-riskin hallinta korostuu sääntelyn monimutkaistuesssa ja valvonnan tiukentuesssa. Operatiivisten riskien merkitys kasvaa kaikissa liiketoiminnoissa palvelujen digitalisoituessa ja palkkioperusteisen liiketoiminnan merkityksen kasvaessa. Taloudellisten menetysten ja maineen heikkenemisen lisäksi riskien toteutuminen voi aiheuttaa viranomaisanktioita.

Sekä pankki- että vakuutustoiminnassa malliriski on noussut keskeiseksi mallien vaikuttaessa muun muassa riskin valintaan, luottojen sekä niihin kytkettyjen johdannaisten ja vakuutusten hintoihin, vakuutusvelkojen arvoihin, vakavaraisuusvaateisiin, odotettavissa olevien luottotappioiden määrään (ECL, Expected Credit Losses) ja johdannaissopimusten luottoriskien mittaamiseen (CVA, Credit Valuation Adjustment).

Johdannais- ja jälleenvakuutus sopimukseen liittyvä puolestaan vastapuoliriskiä.

Esimerkiksi asiakkaista, toimialoista ja tuotteista voi syntyä keskittymäriskejä yksittäisten riskilajien sisällä ja samoin ne voivat kumuloitua yksittäisistä yrityksistä ja segmenteiltä konsernitason tasolle.

OP Yrityspankki -konsernin yritykset hallitsevat ansaintariskejä aktiivisesti portfoliotasolla riskipoliitikoissa asetettujen kvantitatiivisten limiittien ja muun ohjeistuksen puitteissa. Seuraamusriskien pienentäminen on erityisesti liiketoimintojen vastuulla huolellisen ja laadukkaan toiminnan ja selkeiden vastuutusten avulla.

Puutteellinen sisäinen reagointi ja joustamattomuus liiketoiminta- ja kilpailuympäristössä tai asiakkaiden arvoissa ja teknologiassa tapahtuneisiin muutoksiin aiheuttaa riskin strategian toteutumiseksi.

Maineriski liittyy kaikkeen toimintaan ja se on usein seurausta jonkin riskin toteutumisesta.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu OP Yrityspankki -konsernin merkittävät riskit. Taulukon jälkeisissä

kappaleissa on kuvattu riskien luonnetta ja niiden hallintakeinoja.

OP Yrityspankki -konsernin merkittävät riskit

Luottoriskit	Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että rahoitusinstrumentin sopimosapuoli ei pysty täyttämään sopimuksenmukaisia takaisinmaksuvelvoitteitaan ja aiheuttaa täten toiselle osapuolelle taloudellisen tappion.
Likviditeettiriskit	Likviditeettiriski muodostuu maksuvalmiusriskistä, rakenteellisesta rahoitusriskistä, varainhankinnan keskittymäriskistä ja taseen sitoutuneisuudesta.
Markkinariskit	Markkinariskillä tarkoitetaan sopimuksen arvoon tai sopimuksen ansaintaan kohdistuvaa epäedullista muutosta, joka aiheutuu rahoitusmarkkinoilla havaittavien hintojen muutoksista. Markkinariskeihin kuuluvat taseen ja taseen ulkopuolisten erien korko-, valuutta-, volatilitteetti-, luottospread-, osake-, kiinteistö- ja mahdolliset muut hintariskit.
Vahinkovakuutusriskit	Vahinkovakuutusriskit muodostuvat vahinko- ja varausriskeistä. Vahinkoriski syntyy siitä, että vahinkoja tapahtuu keskimääräistä enemmän tai ne ovat poikkeuksellisen suuria. Varausriski syntyy siitä, että jo tapahtuneiden vahinkojen korvausmenot ovat suuremmat kuin on ennakoitu tai maksusuoritusten ajoitus poikkeaa ennakoidusta.

Vastapuoliriskit	Vastapuoliriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että sopimuskomppani ei täytä taloudellisia velvoitteitaan. Vastapuoliriski voi liittyä johdannaissopimukseen, kaupankäyntiin tai jälleenvakuutusopimukseen.
Operatiiviset riskit	Operatiivinen riski on riski haitallisesta seuraamuksesta, joka voi aiheutua puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, prosesseista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Operatiivinen riski sisältää myös oikeudellisen riskin, turvallisuusriskit ja tietoturvariskit.
Malliriski	Malliriskillä tarkoitetaan mahdollista tappiota tai maineen menetystä aiheutuen sellaisista mallien tulosten perusteella tehdyistä päätöksistä, joissa syynä on mallien kehittämisen, täytäntöönpanon tai käytön virheet.
Compliance-riskit	Riski, joka aiheutuu ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen, asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen tai eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä.
Keskittymäriskit	Riskit, joita voi syntyä liiketoiminnan liiallisesta keskittymisestä yksittäisille asiakkaille, tuotteille, toimialoille, maturiteettijaksolle tai maantieteellisille alueille.
Maineriski	Riski maineen tai luottamuksen heikkenemisestä, joka johtuu negatiivisesta julkisuudesta tai on seurausta jonkin riskin toteutumisesta.

Tulevan liiketoiminnan riskit	Riski siitä, millä ehdoin ja volyymin solmitaan uusia joko nykyisenkaltaisia tai kokonaan uudenlaisia sopimuksia.
Strategisiin valintoihin ja strategian toimeenpanoon liittyvät riskit	Riski, joka syntyy puutteellisesta sisäisestä reagoinnista ja joustamattomuudesta liiketoiminta- ja kilpailuympäristössä tai asiakkaiden arvoissa ja teknologiassa tapahtuneisiin muutoksiin.

4.3 Luottoriskit

Määritelmällisesti luottoriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että rahoitusinstrumentin sopimusosapuoli ei pysty täyttämään veloitteitaan ja aiheuttaa siten toiselle osapuolelle taloudellisen tappion. OP Yrityspankki - konsernissa luottoriskiä muodostuu ensisijaisesti pankkitoiminnan yritysrahoituksesta. Luottoriskiä voi syntyä myös joukkovelkakirjalainoista, saamistodistuksista, johdannaissopimuksista ja taseen ulkopuolisista sitoumuksista (luottojen ja limiittien nostovarot, takaukset ja remburssit) sekä jälleenvakuutusopimuksista. Maa- ja selvitysriskit luetaan myös luottoriskeihin.

Sijoitustoiminnassa velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan toteutuneesta maksukyvyttömyydestä johtuva luottotappio luetaan osaksi sijoitustoiminnan markkinariskiä. Jälleenvakuutusopimukseen ja johdannaissopimukseen liittyvä luottotappioriski sekä arvopaperi- ja valuuttakauppohin liittyvä selvitysrishti luetaan vastapuoliriskeihin. Maariski sisällytetään keskittymäriskeihin.

Luottolaitoksiin liittyvästä luottoriskistä ja maariskistä pääosa syntyy pankkitoiminnan maksuvalmiuden hoidosta. Luottolaitoksiin kohdistuvaa maariskiä syntyy myös korkotrading-toiminnasta ja saamistodistussalkun hoidosta sekä ryhmän ulkomaankaupan rahoituksesta. Jäljempänä käsitellään luottoriskiä, joka syntyy pankkitoimintaan liittyvästä rahoitustoiminnasta.

Luottoriskien mittaaminen

Riskienhallinta seuraa säännöllisesti luottoriskien kehitystä suhteessa toleransseihin, limiitteihin sekä osuuspankkien valvontarajoihin.

Luottoriskiä mitataan ongelmasaamisten, järjestämättömien saamisten ja terveiden lainanhoitajoustejen osuudella luotto- ja takauskannasta sekä taloudellisen pääoman vaateella suhteessa vastuun määrään maksukyvyttömyyshetkellä. Odotettavissa olevia luottotappioita verrataan luotto- ja takauskantaan. Luottosalkun keskittymiä seurataan asiakkaittain, toimialoittain ja maittain. Luottosalkulle ja uusluotonannolle on Riskipolitiikassa asetettu sisäiseen luottoluokitukseen perustuvia laadullisia tavoitteita. Luottokannan ja luottoriskin taloudellisen pääomavaateen kasvueroa mitataan kasvun ja riskinoton tasapainon varmistamiseksi.

Riskiä arvioidaan luottoriskimallien avulla. Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD, Probability of Default) arviointimallien lisäksi luottoriskin mittaamisessa käytetään tappio-osuuden ja vastuun määrän ennustemalleja. Vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, Exposure at Default) on ennuste pankin saatavan määrästä asiakkaan maksukyvyttömyyden alkaessa. Taseen ulkopuolisten sitoumusten määrä maksukyvyttömyyshetkellä määräytyy luottovasta-arvokertoimien (CF, Conversion Factor) perusteella. Tappio-osuus (LGD, Loss Given Default) on arvio pankille aiheutuvasta taloudellisesta tappiosta, osuutena EAD:sta, jos asiakkaasta tulee maksukyvytön.

Luottoriskimallit

Todennäköisyys sille, että luotolle tulee maksuhäiriöitä vuoden kuluessa	=	Maksukyvyttömyyden todennäköisyys PD (%)
Arvio tappiosta, joka luotosta toteutuisi, jos sille tulisi maksuhäiriöitä	=	Tappio-osuus LGD (%)
Arvio summasta, jonka asiakas olisi velkaa pankille maksukyvyttömyyden toteutuessa	=	Vastuu EAD (€)

Luottoriskimalleja hyödynnetään laajasti luottoriskin mittaamisessa ja hallinnassa, muun muassa

- luoton myöntämisessä ja hinnoittelussa,
- rahoituksen päätösvaltuuksien määrittämisessä,
- luottosalkun laadullisten tavoitteiden asettamisessa ja seurannassa,
- luottoriskiraportoinnissa,
- vakavaraisuuslaskennan sisäisten luokitusten menetelmässä (IRBA)
- taloudellisen pääomavaateen ja odotetun tappion laskennassa sekä
- odotettavissa olevan luottotappion laskennassa.

Luottoluokittelu ja maksukyvyttömyyden todennäköisyys

Luottoluokittelujärjestelmällä tarkoitetaan malleja, prosesseja ja tietojärjestelmiä, joilla ryhmän vastapuolten maksukyvyttömyyden todennäköisyys arvioidaan ja vastapuolet ryhmitellään maksukyvyttömyyden todennäköisyyden mukaisesti luottoluokkiin (henkilöasiakkaat sopimuksittain ja muut asiakkaittain).

OP Ryhmän luottoluokittelujärjestelmä on sisäisten luottoluokitusten menetelmän mukainen. OP Ryhmällä on valvojan viranomaisen lupa käyttää luottoriskin laskennassa sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA) vähittäis-, yritys- ja luottolaitosvastuille.

Luottoluokittelujärjestelmä on ryhmätasoinen ja se kattaa kaikki asiakassegmentit. Luokitteluissa hyödynnetään sekä asiantuntija- että automaattiluokitteluja.

Maksukyvyttömyydellä tarkoitetaan, että asiakkaan jostakin vastuusta aiheutuu OP Ryhmälle yli 90 päivää erääntynyt saatava tai muu vakava maksuhäiriö. Maksukyvyttömyyden on myös asiakas, joka ei selviydy täysimääräisesti vastuistaan ilman pankin toimenpiteitä (esim. vakuuden realisointi). Maksukyvyttömyyden todennäköisyys eli PD on kullekin luottoluokalle arvioitu keskimääräinen maksukyvyttömyystapahtumien osuus vuoden aikana yli suhdannekierron. Hyvässä taloussuhdanteessa luottoluokan toteutunut maksukyvyttömyyden asiakkaiden osuus tyypillisesti alittaa luokan PD:n. Maksukyvyttömyyden todennäköisyys kasvaa heikkoihin luottoluokkiin siirryttäessä monikymmenkertaiseksi hyviin luottoluokkiin verrattuna.

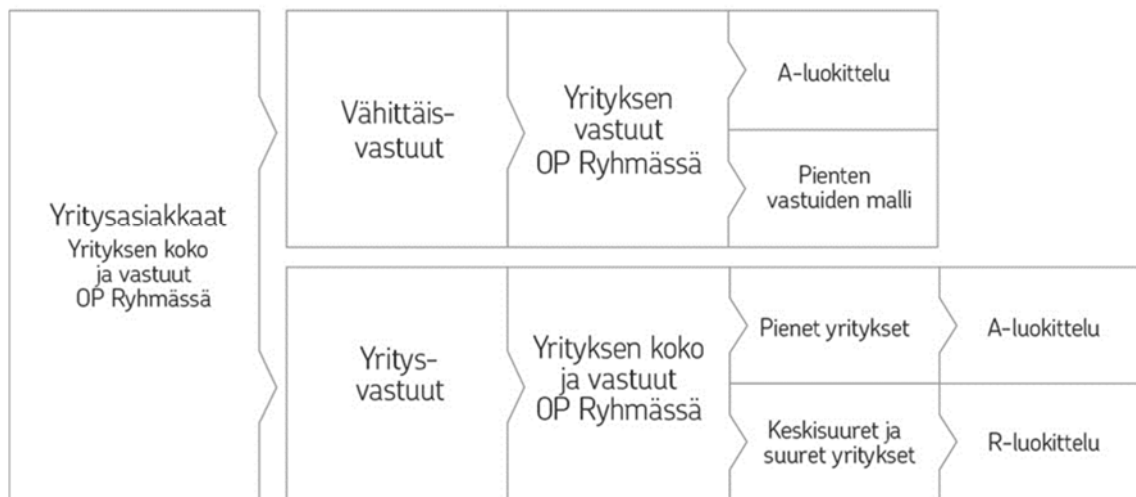
Liiketoiminnan ja riskienhallinnan vastuut on asiantuntijaluokitteluissa tarkoituksenmukaisesti eriytetty niin, että päätöksenteko on keskitetty riippumattoman riskienhallinnan rating-päätäjille.

Luottoluokitteluprosessin jatkuva seurantavastuu on vastuupankeissa, ja luokitukset tulee pitää aina keskeytyksettä voimassa. Asiakkaiden luottoluokituksen on annettava oikea kuva asiakkaan tilasta ja velanhoitokyvystä, ja rahoituspäätöksen tulee tukeutua voimassa oleviin ja ajantasaisiin luottoluokkiin. Luottoluokituksella ohjataan asiakasvalintaa, suhtautumista vakuusvajeeseen ja vastuiden hinnoittelua.

Yritysassiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arviointi

Yritysassiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä arvioidaan OP Ryhmän sisäisellä 20-portaisella asteikoilla 1,0-12,0, joista luokkiin 11-12 luokitellaan maksukyvyttömät asiakkaat.

Yritysassiakkaiden luokittelu OP Ryhmässä

Keskisuurten ja suurten yritysasiakkaiden R-luokittelu perustuu yrityksen taloudellisiin tunnuslukuihin ja laadullisiin taustatietoihin, joiden pohjalta tilastollinen malli tuottaa luokitusehdotuksen. Asiakkaaseen perehtynyt asiantuntija tekee rating-esityksen mallin tuottaman luokitusehdotuksen ja muun käytettävissä olevan tiedon pohjalta. Mahdolliset tulevaisuuden näkymiin liittyvät muutokset ja epävarmuudet otetaan huomioon varoitusmerkkeinä ja mallin antamaan luokitteluun tehtävinä poikkeuksina. Luottoluokka päätetään keskusyhteisön riippumattomassa riskienhallinnassa ratingsesityksen pohjalta vähintään vuosittain, heikkojen asiakkaiden osalta puolivuositain.

Pienten yritysasiakkaiden A-luokittelun perustana on Suomen Asiakastiedon automaattiluokittelumalli Rating Alfa. Rating Alfa muuttujina on yrityksen ja sen vastuuhenkilöiden maksuhäiriö- ja maksutapatietoja, tilinpäätöstunnuslukuja ja asiakkaan perustietoja. Rating Alfa tuottamat riskipisteet on kuvattu (kalibroitu) OP Ryhmän sisäisiin luottoluokkiin. Rating Alfa tuottamista riskipisteistä ja OP Ryhmän sisäisistä maksukäyttäytymistä kuvaavista tiedoista muodostetaan OP Ryhmän luottoluokat, joita tarvittaessa muutetaan asiantuntija-arvioiden perusteella. Lähes kaikkien Yritysvastuut-ryhmään kuuluvien A-luokiteltujen asiakkaiden luottoluokan oikeellisuus arvioidaan pankeissa vähintään vuosittain, heikkojen luottoluokkien

ja tarkkailulista-asiakkaiden osalta arviointi on tehtävä puolivuositain.

Yritysassiakkaiden, joilla on vähäiset vastuut, luokitellaan pienten vastuiden luokittelumallilla (P). Luokittelumalli on kuukausittain laskettava automaattiluokittelu, joka muodostetaan asiakkaan perustietojen, asiointitietojen ja maksukäyttäytymistietojen perusteella.

Yritysluokittelumallien luottoluokat ovat vertailukelpoisia, koska luokittelumallista riippumatta kullakin luottoluokalla on sama maksukyvyttömyyden todennäköisyys. Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden johtamisessa on hyödynnetty viime vuosina toteutuneita maksukyvyttömyystietoja, pitkän aikavälin luottotappiotietoa ja konkurssitilastoja sekä mallin syklistä. Luokkakohtaisten maksukyvyttömyyden todennäköisyyksien päivityksen tarve arvioidaan vuosittain.

OP Ryhmän ja Standard & Poor'sin (S&P) yritysasiakkaiden luottoluokkien välinen vastaavuus

S&P Rating	AAA...AA-	A+...A-	BBB+...BBB-	BB+...BB-	B+...B-	CCC+...C
OP Ryhmä	1,0–2,5	3,0–4,0	4,5–5,5	6,0–7,0	7,5–8,5	9,0–10,0

Luottolaitosten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arviointi

Luottolaitosvastapuolet luokitellaan 20 luokkaan asteikolla 1,0–12,0, joista luokkiin 11–12 luokitellaan maksukyvyttömät asiakkaat.

Luottolaitosvastapuolten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arvioinnissa on käytössä oma L-luokittelumalli, jonka rakenne vastaa yritysten R-luokittelumallia.

Luottoluokittelun pohjana oleva tilastollinen malli perustuu tilinpäätöstunnuslukuihin ja laadullisiin taustatietoihin. Luokitusta voidaan asiantuntijan toimesta korjata varoitusmerkein ja luokitukseen vaikuttaa usein myös pankkikonsernin emon tuki ja sovereign ceiling -periaate, jonka mukaan vastapuoli ei voi olla luottokelpoisuudeltaan toimintavaltiotaan parempi. Luottolaitosten luokitukset päätetään vähintään vuosittain.

OP Ryhmän ja Standard & Poor'sin (S&P) luottolaitosten luottoluokkien välinen vastaavuus

S&P Rating	AAA...AA+	AA...BBB+	BBB...BBB-	BB+...BB-	B+...B	B-...CCC
OP Ryhmä	1,0–2,0	2,5–4,5	5,0	5,5–7,0	7,5–8,0	8,5–10,0

Henkilöasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arviointi

Henkilöasiakkaiden sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä arvioidaan OP Ryhmässä sisäisellä 16-portaisella asteikolla A–F, joista luokassa F on maksukyvyttömät sopimukset.

Kaikkien henkilöasiakkaiden sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyys arvioidaan kuukausittain luottokannan luokittelumallilla. Luottokannan luokittelu perustuu asiakkaan perustietoihin, maksukäyttäytymiseen ja muihin asiointihistoriatietoihin. Näistä tiedoista laskettu pisteytys määrittää sopimuksen luottoluokan. Kullekin luottoluokalle on johdettu keskimääräiset maksukyvyttömyyden todennäköisyydet yhden vuoden aikaperiodille. Luottokannan luokittelumallia käytetään luottoriskin arvioinnissa ja pääomavaateen laskennassa.

OP Yrityspankin henkilöasiakkaiden vastuut luokitellaan ennen luottokannan luokittelumallia pääasiassa rahoitusyhtiötuotteiden hakemusvaiheen luokittelumalleilla. Hakemusvaiheen luokittelu tukee luottopäätöksentekoa, luottoriskin arviointia ja uusluotonannon hinnoittelua.

Luottoriskimallien käyttö vakavaraisuuslaskennassa

OP Ryhmällä on valvovan viranomaisen lupa käyttää luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA) yritys- ja luottolaitosvastuille, vähittäisvastuille ja oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin.

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa yritys- ja luottolaitosvastuille käytetään sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmää (FIRB). Tässä menetelmässä asiakkaan luottoriskin vakavaraisuusvaateeseen vaikuttaa OP Ryhmän sisäisillä luottoluokittelumalleilla tuotettu arvio asiakkaan maksukyvyttömyyden todennäköisyydestä (PD). Tappio-osuudelle (LGD) ja luottovastavarkertimelle (CF) käytetään viranomaisten standardiestimaatteja.

Vähittäisvastuiden vakavaraisuusvaade lasketaan sisäisten luottoluokitusten menetelmällä (AIRB), jossa vakavaraisuusvaateeseen vaikuttavat OP Ryhmän sisäisten luottoriskimallien PD-, LGD- ja EAD-arvot. Valtio- ja keskuspankkivastuille sekä pieneen osaan muita vastuuryhmiä (kuten Baltian vastuut ja OP-Korttiyhtiön vastuut) käytetään vakavaraisuuslaskennan standardimenetelmää. OP Ryhmän strategisille

sijoituksille käytetään PD/LGD-menetelmää, jossa PD-arvot perustuvat sisäisiin malleihin ja LGD-arvot standardiestimaatteihin, ja muille sijoituksille yksinkertaista menetelmää. Menetelmistä on kerrottu tarkemmin OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportissa.

Luottoriskimalleihin liittyvä päätöksenteko ja arviointi

Riskienhallintatoimikunnan hyväksymien malli- ja parametrimuutosten käyttöönotosta päättää tasehallintatoimikunta. Luottoriskimallien kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa liiketoiminnasta riippumaton riskienhallinta. Uusien mallien kehittämisessä sekä tuotannossa olevien mallien muutoksissa erotellaan riskienhallintatoimikunnan tekemä sisällön hyväksyminen tasehallintatoimikunnan tekemästä käyttöönottopäätöksestä. Mikäli malli- ja parametrimuutosten käyttöönotto edellyttää viranomaislupaa tai ilmoitusta viranomaiselle, Talous ja keskuspankki -toiminto hakee tarvittavat luvat ennen käyttöönottopäätöstä.

Luottoluokittelun ja luottoriskimallien toimivuutta seurataan ja valvotaan säännöllisesti. Monitoroinnin tarkoituksena on antaa ajantasainen kuva luottoriskimallien toimivuudesta ja laadusta arvioimalla mallin toimintaa määrällisten ja laadullisten tarkasteluiden avulla. Jos monitoroinnissa suoritettavien tarkasteluiden perusteella havaitaan mallin toimivuuden heikentyneen, voidaan havainto eskaloida riskienhallintatoimikunnan käsittelyyn. Lievemmissä tapauksissa voidaan monitoroinnin suosituksia antaa esim. mallin käyttöön liittyvän prosessin korjaamiseksi tai mallin toiminnan tarkemmaksi tutkimiseksi validoinnissa. Monitorointiin sisältyy aineiston, käytettyjen menetelmien, mallin rakenteen, muuttujien, mallin käytettävyyden ja käyttöprosessin analysointia IRBA-luvan piirissä olevien PD- ja LGD-mallien, luottovastavarkokertoimien (CF) sekä IFRS 9 -mallien osalta. OP Ryhmän riskienhallinta kerää myös liiketoiminnalta jatkuvaa palautetta luottoluokittelun toimivuudesta ja luottoriskimalleista.

Lisäksi mallien laatu varmistetaan vähintään kerran vuodessa OP Ryhmän riskienhallintatoimikunnan hyväksymien validointiohjeiden mukaisesti. Validointiohjeistus sisältää vaatimuksia myös kunkin mallin käyttöönoton yhteydessä tehtävälle laadunvarmistukselle. Validoinnissa testataan tilastollisilla testeillä mm. mallin erottelukykyä ja riskiestimaattien (PD, LGD ja EAD) oikeellisuutta. Lisäksi validointiin sisältyy laadullista arviointia, kuten käyttäjäpalautteen analysointia ja vertaisryhmäanalyysiä. Validoinnin tulokset ja mahdolliset toimenpidesuosittukset raportoidaan riskienhallintatoimikunnalle, joka päättää validoinnin perusteella tehtävistä kehitystoimenpiteistä.

OP Ryhmän sisäinen tarkastus varmistaa tarkastuksillaan validoinnin riippumattomuuden. Lisäksi se tarkastaa riskimallien kehittämisen prosessin sekä mallien oikean ja kattavan käytön riskiperusteisen arviointinsa perusteella.

Arvopaperistetut erät

OP Yrityspankki ei ole ollut alullepanijana tai järjestäjänä arvopaperistamisjärjestelyissä, mutta se on sijoittanut arvopaperistettuihin eriin. Arvopaperistamispositioiden riskipainotettujen erien yhteismäärän laskennassa on käytetty luottoriskin sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA) silloin, kun arvopaperistamispositio kuuluu vastuuryhmään, johon sovelletaan luottoluokitukseen perustuvaa arviointimallia.

Luottoriskien hallinta

OP Ryhmässä luottoriskiä hallitaan ryhmätason ohjeilla ja linjauksilla sekä laadullisilla ja määrällisillä riskitoleransseilla. Niitä tarkennetaan Riskipolitiikassa riskinoton linjauksilla ja limiiteillä, laadullisilla ja määrällisillä tavoitteilla sekä asiakasvalintaa, vakuuksia ja kovenantteja koskevilla periaatteilla. Määrälliset ja laadulliset tavoitetasot tasapainottavat liiketoimintatavoitteita ja maltillista riskinottohalukkuutta keskenään. Toleranssit ja limiitit asettavat riskinotolle ylärajat. Niiden avulla varmistetaan luottosalkun riittävä hajautuminen ja vältetään liian suurien riskikeskittymien syntyminen.

Luottoriskinhallinta perustuu huolelliseen asiakasvalintaan, asiakassuhteen aktiiviseen hoitoon, asiakkaan hyvään tuntemiseen, vahvaan ammattitaitoon ja kattavaan dokumentointiin. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa on päivittäinen luottoprosessi ja sen laatu. Luottoriskiä hallitaan myös tuotevalikoiman ja -ehtojen valinnalla. Uusluotonannon riskiä hallitaan harkituilla asiakasvalinnoilla, kovenanttiehdoin, vakuuksien sekä riskikeskittymiä välttämällä. Luottosalkun riskiä hallitaan hyvällä asiakkuuksien johtamisella ja ongelmatilanteiden ennakoivalla ja johdonmukaisella hoidolla.

Asiakkaan riittävä velanhoitokyky on kaiken luotonmyönnön edellytys. Takaisinmaksun varmistamiseksi vastuulle otetaan vakuuksia. Etenkin suurimpien yritysasiakkaiden osalta käytetään vakuuksien ohella myös kovenantteja, joilla varmistetaan tietojen saaminen yrityksen tilanteesta sekä mahdollisuus luottoehtojen, vakuusvaatimusten tai hinnoittelun uudelleenarviointiin riskitilanteen muuttuessa. Säännöllisesti päivitettävä, tarpeeksi konservatiivinen ja hyvin dokumentoitu vakuushallinta varmistaa luottoriskin hyvän hallinnan. Vakuuksien arviointiin ja kovenanttien

käyttöön on erilliset ohjeet. Eri vakuustyypeille on määritelty vakuuslajikohtaiset arvostusprosentit ja vakuusarvojen kehitystä seurataan säännöllisesti. Vakuuksien arvioinnissa käytetään riippumattoman arvioinnin ja varovaisen käyvän arvon periaatetta. Suhdanneherkinä pidettäviä vakuuksia arvioitaessa noudatetaan erityistä varovaisuutta. Asiakkaan ajautuessa ongelmiin tai vakuuden arvon muuttuessa merkittävästi tarkistetaan, onko vakuuden uudelleenarvioinnille tarvetta.

Ennakoitavissa oleviin ongelmiin reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskin määrää ja maksukäyttäytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan. Samassa yhteydessä arvioidaan myös asiakkaan luottoluokituksen muutostarve, luottotappion todennäköisyys sekä arvonalennuksen tarpeellisuus. Tämä merkitsee usein myös muutoksia luottopäätöstoissa.

Yritysassiakkaiden velanhoitokyvyn ja luottoriskin arvioinnissa hyödynnetään luottoluokittelujen lisäksi maksukäyttäytymistietoja, tilinpäätösanalyyssejä ja -ennusteita, yritysanalyyssejä ja toimialakatsauksia sekä pankkien asiakasvastaavien tekemiä luottokelpoisuusarvioita ja muita dokumentteja. Yritysassiakkaita voidaan suojautua koronnoiselta käyttäen korkokattoa tai korkoputkea.

Riskienhallinta valvoo ja raportoi säännöllisesti ryhmän ja sen yritysten riskiaseman kehitystä sekä riskipolitiikan linjausten toteutumista keskusyhteisön ja OP Yrityspankin johdolle osana säännöllistä riskienhallinnan raportointia. Merkittävät ja välittömät, liiketoiminnan jatkuvuutta, turvallisuutta tai mainetta vaarantavat tai vaarantaneet riskit raportoidaan välittömästi johdolle.

4.4 Likviditeettiriskit

Likviditeettiriski muodostuu maksuvalmiusriskistä, rakenteellisesta rahoitusriskistä, varainhankinnan keskittymäriskistä ja taseen sitoutuneisuudesta.

Maksuvalmiusriski on riski siitä, että OP Ryhmä ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista kassavirroista eikä vakuustarpeista ilman vaikutusta päivittäiseen toimintaan tai taloudelliseen tilaan. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Varainhankinnan keskittymäriski on riski siitä, että rahoitus vaikeutuu esimerkiksi yksittäiseen vastapuoleen, valuuttaan, instrumenttiin tai maturiteettiluokkaan kohdistuvasta

tapahtumasta johtuen. Taseen sitoutuneisuudella tarkoitetaan riskiä maksuvalmiuden turvaamiseksi ja varainhankinnan vakuudeksi käytettävien vapaiden vakuuksien vähentymisestä. Markkinalikvidisyys on riski, joka liittyy epävarmuuteen koskien saamisten markkina-arvoa.

OP Ryhmän keskeisin likviditeettiriskin lähde on pankkitoiminta, jossa rahoituksen sisään- ja ulosvirtaukset eivät ajoitu samanaikaisesti. Pankki altistuu tällöin jälleenrahoitusriskille johtuen pääasiassa maturiteetiltaan pitkän antolainauksen ja asiakaskäyttäytymisestä riippuvan talletusvarainhankinnan maturiteetin eroista ja saamisten likvidisyydestä. Samanaikaisesti pankki altistuu varainhankinnan keskittymäriskille talletus- ja tukkuvarainhankinnan vastapuolten, rahoituksen saatavuuden ja maturiteetin suhteen. Markkinalikvidisyyden puute voi pienentää pankin omistuksessa olevien likvidien varojen määrää.

Vakuutustoiminnan maksuvalmiusriskiä tarkastellaan yhtiöittäin vakuutusliiketoiminnan lähtökohdista lähtien. Vakuutusyhtiöiden sijoitusomaisuus toimii yhtiökohtaisesti vain ao. yhtiön maksuvalmiusriservinä. Maksuvalmiusriskin mittaaminen ja hoito kirjataan yhtiöiden sijoitussuunnitelmiin ja likviditeettivaatimukset otetaan huomioon sijoitussalkun allokaatiojakauksessa.

Likviditeettiriskien mittaaminen:

- Rakenteellista rahoitusriskiä mitataan sisään tulevien ja ulos maksettavien kassavirtojen erotuksena eri aikaluokissa. Lisäksi lasketaan sääntelyn mukaista pysyvän varainhankinnan vaatimuksen tunnuslukua (NSFR, Net Stable Funding Ratio), joka määrittelee, miten paljon pitää olla vakaita rahoituslähteitä suhteessa pysyvää varainhankintaa edellyttäviin eriiin. Tunnusluvun laskenta perustuu viranomaisten antamiin säännöksiin.
- Maksuvalmiusriskiä mitataan maksuvalmiusvaatimuksen (LCR, Liquidity Coverage Ratio) mukaisella tunnusluvulla, jonka laskenta perustuu viranomaisten antamiin säännöksiin. LCR edellyttää pankilta riittävää määrää likvidejä varoja, jotka kattavat pankista ulos suuntautuvat nettokassavirrat stressitilanteissa. Likviditeettireservin riittävyyttä arvioidaan myös sisäisin stressitestein.
- Varainhankinnan keskittymäriskiä mitataan laskemalla liukuvan 12 kuukauden ja liukuvan 3 kuukauden aikana eräänäytävä pitkäaikainen joukkovelkakirjalainamuotoinen varainhankinnan määrä sekä myös pitkäaikainen

keskuspankkirahoitus. Lisäksi seurataan vastapuoli- ja instrumenttikohtaisia keskittymiä.

- Taseen sitoutuneisuutta mitataan suhteuttamalla taseen kiinnitettyjä varoja taseen varojen ja vakuuksien yhteenlaskettuun määrään.

Useimmille edellä mainituille mittareille on asetettu myös toleranssi tai limiitti.

Stressiskenaarioiden vaikutusta ryhmän maksuvalmiuteen, tulokseen ja vakavaraisuuteen testataan säännöllisesti stressitesteillä osana ryhmän riskienhallintaprosessia.

Likviditeettiriskien hallinta

Likviditeettiriskien hallinta perustuu OP Ryhmän riskinottoa ja riskienhallintaa koskeviin periaatteisiin, riskipolitiikan linjauksiin sekä asetettuihin toleransseihin, tavoitetasoihin ja ryhmän limiitteihin, joista on johdettu ryhmän yhtiöille limiitit ja valvontarajat. Maksuvalmiuden hallintaa säätelevät myös Euroopan keskuspankin vähimmäisvaranto- ja maksuvalmiusluottojärjestelmiä koskevat määräykset.

Keskusyhteisön johtokunta vastaa OP Ryhmän likviditeettiriskien hallinnasta ja ohjaa maksuvalmiuden hallintaa valmiustasopohjaisen ohjausmallin mukaisesti. Markkinahäiriötilanteissa toimitaan likviditeetin hallinnan varautumissuunnitelman mukaisesti. Kullekin maksuvalmiuden valmiustasolle on määritetty ohjaus- ja seurantamenettelyt, jotka tiukentuvat valmiustason noustessa.

Kukin OP Ryhmään kuuluva yritys ohjaa likviditeetin hallintaansa keskusyhteisön asettamien toleranssien, limiittien, valvontarajojen ja ohjeiden sekä tili-, talletus- ja luottoehtojen määrittämistä puitteissa.

Keskusyhteisön johtokunta on hyväksynyt varainhankintasuunnitelman ja johtokunnan tasehallintatoimikunta on hyväksynyt likviditeetin varautumissuunnitelman, joka sisältää valmiustasopohjaisen maksuvalmiustilanteen ohjausmallin ja rahoituslähteet. OP Ryhmän likviditeettiasemaa hallitaan ennakoivalla rahoitusrakenteen suunnittelulla, maksuvalmiustilanteen seurannalla ja oikein mitoitettulla likviditeettireservillä, päivittäisen maksuvalmiuden suunnittelulla ja hoidolla, valmiustasopohjaisella varautumissuunnittelulla sekä tehokkaalla ja jatkuvalla likviditeettitilanteen ohjauksella.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiuttaan likviditeettireservillä ja varautumissuunnitelman mukaisilla rahoituslähteillä.

Likviditeettireservi ja varautumissuunnitelman erät on mitoitettu siten, että OP Ryhmän maksuvalmius säilyy myös pitkäaikaisessa stressitilanteessa. Reservin saamistodistuksia myymällä tai käyttämällä niitä vakuutena voidaan hankkia likviditeettiä ryhmän käyttöön. Likviditeettireservi muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin sekä keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista.

OP Ryhmän keskuspankkina toimiva OP Yrityspankki Oyj turvaa niin koko ryhmän kuin kunkin osuuspankin tai ryhmään kuuluvan yrityksen maksuvalmiuden. Ryhmän päivittäinen maksuvalmiuden hallinta on pankkitoimintaa harjoittavien yhtiöiden maksuvalmiuden hallintaa. OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden ja eläkeyhteisöjen maksuvalmius siirtyy pankkitilien kautta ryhmän kokonaislikviditeettiin. Kaikki muutokset ryhmään kuuluvien yhtiöiden maksuvalmiusasemassa toteutuvat muutoksina OP Yrityspankin maksuvalmiusasemassa. Koko OP Ryhmän pankkitoiminnan likviditeettireserviä hallitaan keskitetysti ryhmän keskuspankissa.

OP Ryhmän varainhankinnan suunnittelu perustuu ennakoivaan rahoitusrakenteen suunnitteluun ja likviditeettiriskille asetettuihin toleransseihin. OP Ryhmän varainhankinnan tärkeimmät lähteet ovat yleisötalletukset ja tukkuvarainhankinta. Tukkuvarainhankinnalla pyritään aktiivisesti ja ennakoivasti kattamaan rahoitustarpeet, jotka syntyvät taseen saatavien ja talletuskannan kasvuerosta, varainhankinnan erääntymisestä, muista sisäisistä tavoitteista ja luottoluokitustavoitteista. Terve rahoitusrakenne edellyttää, että luottokantaa ja ryhmän likviditeettireserviä rahoitetaan talletusvarainhankinnan ja lyhyen varainhankinnan ohella myös pitkällä tukkuvarainhankinnalla. Varainhankinnan hajauttamisella vähennetään ryhmän riippuvuutta yksittäisestä rahoituslähteestä sekä pienennetään varainhankinnan hintariskiä. Varainhankinta hajautetaan ajallisesti, maturiteeteittain, instrumentteittain ja asiakkaittain.

Jäsenpankit sijoittavat pankkikohtaiset talletusylijäämät pääosin keskusyhteisökonsernin tileille tai sen liikkeeseen laskemiin instrumentteihin, jotta ryhmän tukkuvarainhankinnan määrää ei kasvateta tarpeettomasti. OP Yrityspankki Oyj hoitaa keskitetysti ryhmän senior-ehtoisen ja oman pääoman ehtoisen tukkuvarainhankinnan, ja OP-Asuntoluottopankki Oyj asuntovakuudellisen tukkuvarainhankinnan.

OP Osuuskunta osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä on antanut jäsenluottolaitoksilleen talletuspankkien yhteenliittymälain mukaisen poikkeusluvan, jonka mukaan jäsenluottolaitoksiin ei

sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa mainittuja luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Asetuksen mukaista maksuvalmiutta valvotaan ja raportoidaan osuuspankkien yhteenliittymän tasolla.

Likviditeettiriskien raportointi

Likviditeettiriskien seuranta ja raportointi vaihtelevat reaaliaikaisesta neljännesvuosittaiseen liiketoiminnan luonteen ja laajuuden mukaisesti. Seuranta ja raportointi perustuvat ryhmän toleransseihin, limiitteihin ja tavoitearvoihin. Raportointimenettelyissä on yrityksistä ja raportointitasosta riippuen valmiudet päivittäisten kassavirtojen seurannasta (maksuvalmius) pitkän aikavälin rahoitusrakenteen seurantaan ja ennakkointiin (jälleenrahoitusriski).

Keskusyhteisön johtokunnalle likviditeettiriskeistä raportoidaan säännöllisesti, ja maksuvalmiustilanteen valmiustason noston myötä siirrytään tarvittaessa viikoittaiseen tai päivittäiseen tilanneraportointiin. Ryhmän yhtiöt raportoivat likviditeettiriskeistä hallituksille säännöllisesti vähintään asetettujen limiittien ja valvontarajojen tasolla.

4.5 Markkinariskit

Markkinariskien hallinnassa on tärkeää tunnistaa liiketoimintamallien markkinariskiulottuvuudet, tehdä riskit näkyviksi säännöllisellä raportoinnilla ja päättää aktiivisesti riskin kantamisesta tai kattamisesta.

Markkinariskejä syntyy pankkitoiminnan rahoitustaseesta (rahoitustaseen korkoriski ja optionaalisuudet), trading-toiminnasta, pankkitoiminnan ja vakuutustoiminnan pitkäaikaisesta sijoitustoiminnasta ja vakuutusyhtiöiden vakuutusvelasta.

Trading-toiminta on keskitetty OP Yrityspankin Markets-toimintoon. Sijoitustoimintaa harjoittavat OP Yrityspankki ja vakuutusyhtiöt.

OP Ryhmä käyttää johdannaisia sekä kaupankäynti- että suojaustarkoituksessa. Osuuspankit käyttävät johdannaisia vain suojaustarkoituksessa.

Markkinariskien ottamista ohjataan ja rajoitetaan riskinoton ja riskienhallinnan periaatteilla, niitä täydentävillä riskipolitiikoilla sekä toleransseilla ja limiiteillä sekä sijoitussuunnitelmien linjauksilla.

Pankkitoiminnan rahoitustaseen korkoriski

Pankkitoiminnan korkoriski on luonteeltaan rakenteellista rahoitustoiminnan korkotuottoon kohdistuvaa korkoriskiä. Rahoitustase muodostuu luotto- ja talletuskannasta sekä kotimaisesta ja ulkomaisesta tukkuvarainhankinnasta ja edellä mainittuja eriä suojaavista johdannaissopimuksista. Rahoitustaseeseen luetaan myös likviditeettireservi sekä muu sijoitusomaisuus. Rahoitustaseen markkinariskien hallinnan tavoitteena on suojata konsernin rahoituskatetta korkotason muutoksilta sekä sijoitusomaisuuden arvomuutosta luottoriskimarginaalien muutokselta. Rahoitustaseen hallinnassa ei oteta valuuttariskiä. Ryhmän keskuspankissa korkoriskiä ohjataan yhteismitallisen korkoriskiseurannan lisäksi vastuualuekohtaisin korkoriskilimiitein.

Trading-toiminta

Kaupankäynti johdannaisilla, valuuttatuotteilla, joukkolainoilla ja rahamarkkinatuotteilla on keskitetty OP Yrityspankin Markets-toimintoon. Otettuja riskejä ovat korkoriski eri valuutoissa, erityisesti EUR, USD ja SEK, valuuttariski, optioiden volatiliteettiriski ja luottospreadriski. Markets vastaa ryhmän valuuttaposition hoidosta ja tekee tarpeen mukaan valuuttakauppoja markkinoille.

Luottoriskin huomioimiseksi johdannaisten arvostuksia korjataan luottoriskin arvostusoikaisulla (CVA, Credit Valuation Adjustment). Arvostusoikaisun suuruuteen vaikuttaa johdannaisten luottoriskitön arvostus, korkotaso, korko-optioiden volatiliteetti, valuuttakurssit ja luottoriskin markkinahinta.

Ryhmän jäsenpankit tarjoavat luottoihin kytkettyinä velkakirjaehtoina johdannaissominaisuuksia: korkokattoja ja -putkia. Johdannaissominaisuuksista syntyvät riskit siirretään Marketsiin, joka kattaa ne markkinoille. Toimintaan liittyviä riskejä ovat korko- ja volatiliteettiriski. Joissakin tuotteissa asiakkaiden ennustetulla käyttäytymisellä on merkittävä vaikutus tuotteen hinnoitteluun ja riskin suojaamiseen. Jos asiakkaiden käytös kokonaisuutena poikkeaa merkittävästi ennustetusta, toteutuu asiakaskäyttätymisriski. Luottoihin kytkettyjen johdannaissominaisuuksien asiakaskäyttätymisriskiä seurataan vertaamalla toteutunutta asiakaskäyttätymistä mallin ennustamaan.

Markets vastaa strukturoitujen sijoitustuotteiden tarjoamisesta ryhmän myyntikanavien kautta asiakkaille. Tuotteet rakennetaan niin, että liikkeeseenlaskun hetkellä riski on katettu. Kun tuotteita ostetaan asiakkailta takaisin, avautuu avoin markkinariski. Riski riippuu tuotteen kohde-etuudesta ja voi olla esimerkiksi osake- tai luottokori.

Riskipolitiikka asettaa liiketoimintamalleille limiitit ja rajaukset. Marketsin riskiasemia hallitaan aktiivisen positioiden hoidon avulla ja käymällä aktiivista kauppaa markkinoilla. Marketsin riskin ja tuloksen seuranta on päivittäistä.

Trading-toiminnan markkinariskejä mitataan tilastollisella VaR-mittarilla (Value-at-Risk), jolla pyritään ennustamaan tappiota valitulla luottamustasolla ja aikahorisontilla sekä tuote- ja positiokohtaisilla herkkysmittareilla.

Pitkäaikaisen sijoitustoiminnan markkinariskit

Sijoitustoimintaa harjoittavat OP Yrityspankki ja vakuutusyhtiöt.

Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi OP Ryhmällä on likviditeettireservi, jota hallinnoi OP Yrityspankin keskuspankki. Likviditeettireservi muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamistodistuksista. Tämän lisäksi OP Yrityspankki sijoittaa kotimaisten yritysten joukkolainoihin. Molemmissa sijoitussalkuissa ansainta perustuu luottospreadriskin kantamiseen. Salkkujen luottospreadriskiä rajataan limiiteillä. Korkoriski suojataan johdannaisilla.

Vakuutusyhtiöissä sijoitustoiminnan tarkoitus on vakuutusvelan katteena toimiminen ja katteen tuottava sijoittaminen. Vakuutustoiminnan sijoitusomaisuuden allokaatiossa otetaan huomioon muun muassa vakuutusyhtiöiden rakenteellinen korkoriski ja vakuutusvelan asettamat muut vaatimukset sijoitusomaisuudelle ja sen likviditeetille. Vakuutusyhtiöiden markkinariskien hallinnassa onkin kyse koko taseen markkinariskien hallinnasta, joka käsittää sijoitukset, johdannaiset ja vakuutusvelan.

Vakuutusyhtiön hallitus määrittää sijoitussuunnitelmassa yhtiön strategisen tahtotilan taseen markkinariskien tasosta ja valtuuttaa sijoitusorganisaation hoitamaan sijoitustasetta sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen omaisuusluokkakuvausten, perusallokaation ja riskilimiittien rajoissa. Riskillisten sijoitusten määrää hallitaan riskipolitiikassa omaisuusluokakohtaisin rajoittein, riskillisten sijoitusten maksimimäärällä sekä sijoitussalkun kokonaisriskiä rajoittavalla maksimiriskitasolla.

Vakuutusyhtiöt allokoivat vakuutusvelan katteena olevista sijoituksista merkittävän osan euromääräisiin arvopapereihin, koska vakuutusvelka on lähes täysin euromääräinen. Sijoittamalla valuuttariskiä sisältäviin arvopapereihin (esim. kehittyvien markkinoiden

velkakirjat) tavoitellaan korkeampaa tuotto-odotusta ja markkinariskin hajautushyötyjä sijoitustaseeseen.

Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta voi käyttää johdannaissopimuksia markkinariskiltä suojautumiseen tai markkinanäkemyksen ottamiseen sijoitussuunnitelman asettamissa rajoissa. Sijoitustaseen sisältäessä korko-optiosopimuksia (esimerkiksi swaptiot) altistaa tämä sijoitustaseen volatiliteettiriskille. Lisäksi optiosopimukset tuovat korkotaseen korkoriskiprofiiliin konveksisuutta.

Sijoitustaseen osalta merkittävin markkinariski on osakkeiden hinnanmuutoksen vaikutus osakesijoitusten arvoon. Merkittävin osa osakeriskistä aiheutuu epälikvideistä sijoituksista ja likvideistä osakesijoituksista.

Vakuutusyhtiöiden kiinteistösijoitukset altistavat sijoitustaseen kiinteistöjen hintariskille. Kiinteistösijoituksilla pyritään saavuttamaan epälikvidiyspreemiota ja nostamaan sijoitustaseen tuotto/riski -suhdetta sekä tasaamaan sijoitusomaisuuden arvon vaihteluja.

Riskinottoa rajoitetaan riskipolitiikan mukaisilla limiiteillä ja riskinottoa koskevilla linjauksilla. Salkkujen riittävä hajautus varmistetaan liikkeeseenlaskijakohtaisilla rajoitteilla. Likviditeettireservin sijoituksia ohjaa lisäksi sijoituskohteiden kelpoisuus keskuspankkivakuutena.

Sijoitussalkkujen markkinariskejä mitataan tilastollisella VaR-mittarilla.

Vakuutusvelan markkinariskit

Vakuutusliiketoiminnassa rakenteellinen korkoriski aiheutuu vakuutusvelan arvostukseen liittyvästä korkoriskistä ja luottomarginaaliriskistä: korkojen lasku ja luottoriskimarginaalin kaventuminen nostavat vakuutusvelan nykyarvoa. Korkotaseen nettokorkoriski muodostuu sekä vakuutusvelan korkoriskistä että vakuutusvelan katteena olevien korkosijoitusten ja johdannaisuujojen riskiprofiilista.

Vakuutusvelan diskonttokäyrään sisältyy volatiliteettikorjaus, mikä altistaa korkotaseen luottomarginaaliriskille. Korkotaseen luottomarginaaliriskin tason kannalta oleellista on varojen ja velkojen riskiprofiilien yhdenmukaisuus.

Vakuutusyhtiön hallitus asettaa sijoitussuunnitelmassa yhtiön strategisen tahtotilan korkoriskin suojaustasosta ja suojan liikkumarajoista sekä valtuuttaa sijoitusorganisaation muokkaamaan korkosuojausta strategiansa mukaisesti vastaamaan muuttuvaa vakuutusvelan rakennetta ja markkinatilannetta.

Korkotaseen markkinariskejä rajoitetaan sijoitussuunnitelmassa liikkeeseenlaskija-, rahastosijoitus- ja korkoriskilimiiteillä.

4.6 Vahinkovakuutuksen vakuutusriskit

Vakuutustoiminnan riskit

Vakuutustoiminta perustuu riskin ottamiseen ja sen hallintaan. Merkittävimmät vakuutustoiminnan riskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutussuojan hankkimiseen ja vakuutusvelan riittävyteen. Vahinkovakuutuksessa vakuutusvelkariski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti. Biometrisiä riskejä muodostuu myös vahinkovakuutusyhtiöiden sellaisten vahinkovakuutusten myöntämisestä, joissa vakuutustapahtuman seurauksena maksetaan jatkuvaa eläkettä. Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vakuutusvelkaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä.

Vakuutusriskit

Vahinkovakuutuksen vakuutusriskit muodostuvat vahinko- ja varausriskistä. Vahinkoriski syntyy siitä, että vahinkoja tapahtuu keskimääräistä enemmän tai ne ovat poikkeuksellisen suuria. Tällöin vakuutusten tuleva kate poikkeaa ennakoitusta korvausmenojen kasvun johdosta. Varausriski johtuu siitä, että jo tapahtuneiden vahinkojen korvausmenot ovat suuremmat kuin tilinpäätöshetkellä ennakoitiin. Vakuutuskorvausten maksusuoritusten ajoitukseen liittyvä epävarmuus vaikuttaa myös korvausvastuun määrään. Kun vahinko on tullut tietoon, epävarmuutta voi edelleen liittyä sen suuruuteen. Merkittävin epävarmuus on kuitenkin tuntemattomien vahinkojen arviointi.

Lakisääteisissä vakuutuslajeissa henkilövahinkojen korvauksista suurimman osan muodostavat ansionmenetyskorvaukset ja sairaanhoitokustannusten korvaukset. Lakisäteisestä työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta korvataan tapaturmien lisäksi ammattitautitapaukset. Ammattitaudeille on ominaista vahinkojen hidas syntyminen. Tämän vuoksi ammattitautien tapauksessa korvausmenon arviointiin liittyy huomattavaa epävarmuutta.

Lakisäteisissä vakuutuslajeissa on ominaista, että vahingon sattumisesta kuluu usein pitkä aika siihen, kun vahinko on kokonaan maksettu. Tällaisesta vakuutusliikkeestä muodostuu pitkäaikainen kassavirta, jonka arviointiin vaikuttavat voimakkaimmin vakuutettujen kuolevuus, sairaanhoitokuluinflaatio sekä uudelleen sijoittuminen työelämäänsä. Työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa

vakuutusyhtiö ei kuitenkaan ole vastuussa ansionmenetyskorvausten indeksikorotuksista eikä sellaisista sairaanhoitokuluista, jotka maksetaan yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen. Nämä rahoitetaan ns. jakojärjestelmän kautta. Jakojärjestelmä on kunkin lakisäateisen vakuutuslajin erityislakeihin perustuva järjestely, jolla näissä laeissa määrättyjen korvausten, nk. jakojärjestelmäkorvausten, rahoittaminen on toteutettu. Jakojärjestelmästä ei kerry vakuutusyhtiölle oman pääoman muutokseen johtavaa taloudellista hyötyä tai haittaa.

Vapaaehtoisissa tapaturma- ja sairausvakuutuksessa yksittäiset vahingot ovat yleensä pieniä. Suurimmat vahingot voivat aiheutua katastrofissa, joissa vahingoittuu suuri määrä ihmisiä. Sairaanhoitokuluinflaatiolla on merkittävä vaikutus sairauskuluvakuutuksen kassavirtojen ennustamiseen niissä sairauksissa, joissa korvauksia maksetaan pitkään. Sairaanhoitokuluinflaatiota kasvattaa lääketieteen nopea kehittyminen ja lääkkeiden kallistuminen. Tuleviin kassavirtoihin vaikuttaa myös julkisen sairaanhoidon kehitys. Mikäli verovaroin rahoitetut julkisen sairaanhoidon palvelut vähenevät, voivat vakuutetut alkaa kattaa sairaudenhoitoaan yhä enemmän sairauskuluvakuutuksilla.

Ajoneuvo- ja kuljetusvakuutuksissa sääolojen vaihtelulla on suurin vaikutus sattuvien vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen. Tästä johtuen talvikautena korvausmeno on suurempi kuin kesäkautena. Suurimpia riskejä ovat kuljetusvakuutuksessa merikuljetusten ja tavaravarastojen synnyttämät riskikeskittymät. Lisäksi sääoloista, esimerkiksi myrskyistä ja tulvista sekä ajoneuvovakuutuksissa myös lumesta ja liukkaista talvikeleistä, aiheutuu maantieteellisesti laaja-alainen kumulaatoriski.

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa suurimmat yksittäiset riskit ovat yritysten tuotantolaitosten ja rakennusten palo-, luonnonilmiö- ja rikkoontumisvahinkoriskejä sekä näihin liittyviä keskeytysriskejä. Yksityistalouksien yksittäiset omaisuusriskit ovat pieniä, eikä niiden osalta yksittäisellä vahingolla ole olennaista vaikutusta vahinkovakuutuksen tulokseen. Yksityistalospuolella pääosa korvausmenosta aiheutuu vuoto-, palo- sekä murtovahingoista.

Suomessa luonnonkatastrofien riskiä on pidetty vähäisenä. Tutkimuksissa on kuitenkin saatu indikaatiota luonnonolosuhteiden muuttumisesta toiminta-alueellamme ainakin pidemmällä aikavälillä. Ennustettu lämpötilan nousu näkyy todennäköisesti kesä- ja talviolosuhteiden muuttumisena ja mm. sateiden ja tuulisuuden lisääntymisenä.

Vastuuvakuutuksen vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen vaikuttavat merkittävästi vahingonkorvausta säätelevä lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö.

Yksityishenkilöiden osalta vahinkojen vaikutukset tulokseen ovat pieniä. Lisäksi yksityishenkilöiden osuus luokan kokonaisriskistä on vähäinen. Yritysten vastuuvakuutuksista pääosa on tuote- ja toimintavastuuvakuutuksia. Vastuuvakuutuksen luonteeseen liittyy yleisesti vahinkojen hidastuminen ja selviäminen erityisesti Pohjois-Amerikan tuotevastuuvahingoissa.

Pitkäkestoisia vakuutus sopimuksia ovat rakennusvirhevakuutukset ja ainaisvakuutukset. Rakennusvirhevakuutukset ovat kaikki lakisääteisiä vakuutuksia, joissa vakuutustapahtuma edellyttää sekä rakennusvirhettä että rakennuttajan maksukyvyttömyyttä. Ainaisvakuutusten myöntäminen on lopetettu 1970-luvulla ja niiden vakuutusmäärät ja riskit ovat inflaation takia pieniä. Vakuutuksenottajat ovat pääasiassa yksityishenkilöitä.

Oman riskityyppinsä muodostaa luonnonkatastrofien tai ihmisen toiminnasta aiheutuneiden suuren katastrofien synnyttämä vahinkokumulaatio. Tällöin yksi ja sama katastrofitapahtuma aiheuttaa käytännössä samanaikaisesti korvattavia vahinkoja suureen määrään vakuutettuja riskejä, jolloin katastrofista aiheutuva kokonaiskorvausmeno voi nousta erittäin suureksi.

Myös tunnistamattomat taustatekijät voivat vaikuttaa vakuutusriskeihin. Esimerkkejä lähihistoriasta ovat asbestipölyaltistuksista aiheutuneet ammattitautitapaukset ja väestön oletettua voimakkaamman eliniän pitenemisen vaikutus lakisääteisten vakuutuslajien eläkekantaan.

Vakuutusriskien hallinta

Vakuutusriskien hallinnassa tärkeimmät tehtävät liittyvät riskien valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutus suojan hankkimiseen sekä korvausmenon kehittämisen seurantaan ja vakuutusvelan arviointiin. Vakuutusriskien merkitsemisessä ylin päättävä elin vuonna 2019 on ollut vakuutustoimikunta. Sen tehtävänä on ollut vahinkovakuutuksen vakuutusriskien hallinta. Vakuutustoimikunta teki vahvistettujen valtuuksien puitteissa vakuutusliikkeen merkitsemistä koskevia päätöksiä ja raportoi päätöksistään vakuutusasiakkaat - johtoryhmälle.

Päätökset asiakas- ja kohdevalinnasta sekä riskien hinnoittelusta tehdään UW-ohjeiden mukaisesti. Vakuutustoimikunta on hyväksynyt vaikutukseltaan merkittävimmät ja vaativimmat riskit. Pienempien riskien

osalta päätöksenteko on porrastettu riskin suuruuden tai vaikeusasteen perusteella useamman underwriterin tai esimiehen kanssa yhdessä päätettäväksi. Vakioiduissa vakuutuslajeissa päätöksenteko on järjestelmätuettu ja asiakas- ja kohdevalinnat tehdään erikseen hyväksytyjen ohjeiden määrittelemien valtuuksien puitteissa.

Vahinkovakuutusriskejä arvioidaan vakavaraisuuspääomavaateella (SCR, Solvency Capital Requirement) ja taloudellisella pääomavaateella. Arviota täydennetään stressitesteillä. Vakuutusriskien sitomaa taloudellista pääomavaadetta limitoidaan suhteessa ryhmän pysyviin omiin varoihin (sisäinen pääoma). Vakuutusriskien määrää rajoittaa osaltaan myös pääomasuunnitelmassa asetettu tavoite oman varallisuuden ja vakavaraisuuspääomavaateen suhteelle.

Riskinvalinta ja hinnoittelu

Riskinvalinnan ja hinnoittelun merkitystä korostetaan toimintamalleissa. Riskien suuruudelle ja laajuudelle on vakuutuslaji- ja riskikeskittymäkohtaisesti asetettu rajoitukset. Vahinkovakuutuksella on käytössä riskinvalintaa ja hinnoittelua tukevat keskitetty tietovarasto ja analysointisovellukset. Vakuutusehdoilla on olennainen rooli riskin rajoittamisessa. Lisäksi suoritetaan asiakas- tai lajikohtaisia riskianalyyssejä riskien rajoittamiseksi.

Jälleenvakuutus

Jälleenvakuutusperiaatteet ja omalla vastuulla pidettävän riskin vahinkokohtainen enimmäismäärä hyväksytään vuosittain vakuutusyhtiöiden hallituksissa. Käytännössä omalla vastuulla olevaa riskiä pidetään hallituksen hyväksymää enimmäismäärää alempana, jos se on jälleenvakuutus suojan hintataso huomioon ottaen perusteltua. Riskikohtaisten jälleenvakuutusten ja katastrofijälleenvakuutuksen omalla vastuulla oleva osuus on pääsääntöisesti enintään 5 miljoonaa euroa. Jälleenvakuutus vaikuttaa vakavaraisuuspääoman tarpeeseen. Jälleenvakuuttajaksi hyväksytään ainoastaan yhtiö, jonka luottokelpoisuusluokitus on riittävä. Jälleenvakuuttajan vastapuoliriskiä hallitaan jälleenvakuutuksen hajautuslimiiteillä. Riskienhallinta seuraa, että jälleenvakuutusohjelma ja jälleenvakuuttajien valinta on toteutettu jälleenvakuutusperiaatteiden mukaisesti ja raportoi havainnoistaan riskianalyysissä.

Riskikeskittymät

Paikalliset riskikeskittymät otetaan huomioon omaisuus- ja keskeytysriskien EML-arvioissa (Estimated Maximum Loss, suurin todennäköinen vahinko) ja

jälleenvakuutusuojaan sisältyvässä EML-murtumasuojassa. Toiminta-alueellamme ei ole merkittävää maanjäristysriskiä. Muiden luonnonilmiöriskien, kuten myrskyjen ja tulvien osalta Suomi on maantieteellisesti rauhallista aluetta. Katastrofikumulaatiovahinkojen varalta on kuitenkin varauduttu kattavalla katastrofijälleenvakuutusuojalla, jonka suuruus on mitoitettu vastaamaan kerran 200 vuodessa sattuvan katastrofivahingon laskennallista suuruutta. Katastrofikumulaatiosuojat kattavat sekä omaisuus- että henkilövahingot.

Vakuutusvelan arviointi

Vakuutusvelka lasketaan kuukausittain, sen oikeellisuus varmistetaan säännöllisellä prosessilla ja sen kehityksestä raportoidaan säännöllisesti.

Vakuutus sopimuksista aiheutuva vakuutusvelka määritetään arvioitujen tulevien kassavirtojen perusteella. Kassavirrat muodostuvat maksettavista korvauksista ja korvausten käsittelykustannuksista. Vakuutusvelan määrä on arvioitu turvaavasti niin, että se riittäisi vakuutus sopimuksista aiheutuvien veloitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vakuutusvelalle on ensin arvioitu odotusarvo, jonka päälle on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä.

Vakuutusvelan arviointiin liittyy aina epävarmuustekijöitä, jotka voivat johtua mm. vahinkokehityksen ennustamisesta, vahinkojen todentamisen viiveestä, kustannusinflaatiosta tai lainsäädännöllisistä muutoksista sekä yleisestä taloudellisesta kehityksestä. Vahinkovakuutus teettää muutaman vuoden välein ulkopuolisella aktuaarilla selvityksen yhtiön vakuutusvelan laskentaperusteiden ja vakuutusvelan määrän asianmukaisuudesta.

Eläkeuotoinen korvausvastuu muodostuu lähes kokonaan lakisääteisten lajien eläkkeistä. Eläkeuotoisen korvausvastuun laskennassa käytetään diskonttausta. Käytettävällä diskonttauskorolla on merkittävä vaikutus korvausvastuun määrään. Matalan korkotason vuoksi vahinkovakuutuksessa on alennettu diskonttaus korkoa.

Vastuullinen vakuutusmatemaatikko antaa vuosittain yhtiön hallitukselle selvityksen vakuutusvelan vaatimusten jatkuvasta noudattamisesta, vakuutusliikkeen luonteen asettamista vaatimuksista sekä aktuaaritoiminnon lausunnot vakuutuspolitiikasta ja jälleenvakuutusjärjestelyistä.

4.7 Vastapuoliriski

Vastapuoliriski voi liittyä johdannaissopimukseen, arvopaperi- ja valuuttakauppoihin (selvitysrisiki) tai jälleenvakuutus sopimukseen. Sijoitustoiminnassa velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan toteutuneesta maksukyvyttömyydestä johtuva luottotappio luetaan osaksi sijoitustoiminnan markkinariskiä. Luotonantoon liittyvää riskiä sopimusosapuolen takaisinmaksuveloitteen täyttämättä jättämisestä käsitellään luottoriskinä.

Vastapuoliriskiä syntyy keskusyhteisön yhtiöiden tekemistä johdannaissopimuksista, joissa vastapuolena on OP Ryhmän ulkopuolinen taho. Johdannaissopimuksia tehdään sekä suojaus- että kaupankäyntitarkoituksessa. Vastapuoliriskiä syntyy erityisesti kaupankäyntitarkoituksessa tehdyistä johdannaisista, jotka on tehty vastapuolten kanssa ilman vakuuksia. Osuuspankit tekevät vain suojaavia johdannaisia, joissa vastapuolena on OP Yrityspankki.

Jälleenvakuuttajien vastapuoliriskiä aiheutuu vakuustustoimintaan sisältyvän vakuutusrisikin rajoittamisesta jälleenvakuutus sopimuksilla. Riskienhallinta seuraa, että jälleenvakuutusohjelma ja jälleenvakuuttajien valinta on toteutettu jälleenvakuutusperiaatteiden mukaisesti ja raportoi havainnoistaan riskianalyyseissä.

OP Ryhmän johdannaissopimukset koostuu pääasiassa korkojohdannaisista, joissa johdannaissopimuksen vastapuolen luottokelpoisuuden ja korkotason välillä ei ole samansuuntaista korrelaatiota (nk. wrong way risk).

Vastapuoliriskien mittaaminen

Luotoissa sopimusten markkina-arvot pienenevät ajan kuluessa lyhennysten kautta. Tästä seuraa, että maksukyvyttömyyden aiheuttama suurin tappio on luoton jäljellä oleva pääoma ja kertynyt korko. Johdannaisten tilanne poikkeaa tästä siinä, että markkina-arvot voivat kasvaa juoksuaikana merkittävästi. Odotetun markkina-arvomutoksen ennustaminen on keskeinen tekijä vastapuoliriskien mittaamisessa.

Johdannaissopimusten vastapuoliriskiä mitataan laskemalla vastapuolen sopimuksille luottovasta-arvot, jonka kautta sopimuksista tulee yhteismitallisia luottojen kanssa. Luottovasta-arvo lasketaan yleensä ottamalla positiivinen osa asiakkaan sopimusten yhteenlasketuista markkina-arvoista ja lisäämällä lukuun markkina-arvopuskuri. Vastapuoliriski huomioidaan myös taloudellisessa pääomavaateessa osana luottoriskin mallia.

Vastapuoliriskiä mitataan käyvän arvon menetelmällä, jossa vastuuarvo muodostuu sopimuksen markkina-arvosta sekä arvioidusta potentiaalisesta tulevaisuuden luottoriskistä. Johdannaisvastapuolten tulosvaikutteinen markkinaehtoisesta luottoriskin arvostuksen oikaisu (CVA, Credit Valuation Adjustment) määritetään vastapuolitasolla. CVA kuvaa vastapuolen luottoriskin suojaamisen markkinahintaa ja on korjaus, joka arvostuksiin on tehtävä asiakkaan vastapuoliriskin huomioimiseksi. CVA sisältyy taloudellisen pääomavaateen laskentaan.

Jälleenvakuuttajien vastapuoliriskin suuruutta arvioidaan taloudellisella pääomavaateella ja vakavaraisuuspääomavaateella (SCR, Solvency Capital Requirement). Arvioita täydennetään stressitesteillä.

Vastapuoliriskien hallinta

Johdannaisten vastapuoliriskiä rajoitetaan vastapuolikohtaisilla johdannaislimiiteillä. Vastapuolten vastuurajat vahvistetaan kerran vuodessa, jolloin tarkistetaan johdannaislimiitin määrä ja vakuustilanne. Tämä hajauttaa riskiä, jolloin yhden asiakkaan maksukyvyttömyyden vaikutus OP Ryhmän taloudelliseen asemaan vähenee.

OP Ryhmä hallitsee johdannaispimuksista muodostuvaa vastapuoliriskiä konkurssinnettoutuksen mahdollistavilla johdannaisyleissopimuksilla, vakuuksilla sekä optionaalisilla eräännyttämisehdoilla (break clause). Johdannaispimuksista muodostuva vastapuoliriski nettoutetaan sekä vakavaraisuuslaskennassa että luottoriskilimiittien seurannassa.

Vastapuoliriskin merkitys on kasvanut 2000-luvun kansainvälisen finanssikriisin seurauksena. Pankkivastapuolten kanssa johdannaisten tehdään vakuudellisina. Lisäksi suuri osa finanssitoimijoiden välisestä johdannaiskaupasta on siirtynyt keskusvastapuoliselvitetäväksi. Vakuuksien käytöllä ja keskusvastapuoliselvityksellä on merkittävä vastapuoliriskiä alentava vaikutus.

Jälleenvakuuttajien vastapuoliriskejä hallitaan hajauttamalla riski usean hyvän luottoluokituksen omaavan vastapuolen kesken. Luottoluokituksia ja vastuumääriä koskevat rajoitukset kuvataan vakuutusyhtiöiden hallitusten hyväksymissä jälleenvakuutusperiaatteissa.

Riskienhallinta raportoi johdolle säännöllisesti vastapuoliriskeistä riskianalyyseissä.

4.8 Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski liittyy kaikkeen OP Ryhmän liiketoimintaan, sekä sisäiseen toimintaan että asiakasrajapinnassa tapahtuvaan liiketoimintaan. Operatiivinen riski on luonteeltaan laadullista riskiä, jota pyritään estämään huolellisen ja laadukkaan toiminnan avulla. Jokaisen ryhmän liiketoiminnan ja yhtiön vastuulla on järjestää oma toimintansa siten, että operatiivisen riskin negatiiviset seuraukset minimoidaan.

Merkittävimmät tunnistetut operatiiviset riskit liittyvät tietojärjestelmiin, liiketoiminnan prosesseihin, dokumentaation oikeellisuuteen sekä toiminnan resursointiin. Kolmansien osapuolten johtaminen ja ulkoistusten hallintaan liittyvä riskienhallinta on yksi kasvava operatiivinen riskin alue.

Operatiivinen riski voi ilmetä taloudellisina tappioina tai muina haitallisina seuraamuksina, kuten maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menetyksenä. Operatiivisen riskin toteutuminen voi aiheuttaa edellä mainittujen seurausten lisäksi myös oikeudellisia seurauksia, kuten sanktioita.

Operatiivista riskiä mitataan ja arvioidaan usealla eri tavalla ja tasolla, jotta varmistetaan operatiivisen riskin kattavasta tunnistamisesta ja hallinnasta. Riskejä mitataan ja arvioidaan seuraavilla tavoilla:

- OP ryhmässä liiketoiminnot kirjaavat operatiivisia riskitapahtumia toteutuneista ja nk. läheltä piti -tilanteista. Tavoitteena on varmistaa, että tapahtumat pystytään tilastoimaan ryhmätasolla ja raportoimaan johdolle ja viranomaisille.
- Kaikki OP Ryhmän uudet tuotteet, palvelut ja toimintamallit riskiarvioidaan. Liiketoiminnot arvioivat riskit keskusyhteisön riskienhallinnan hyväksymien menettelytapojen mukaisesti. OP Ryhmässä tarjotaan asiakkaille vain ryhmätasolla hyväksytyjä tuotteita ja käytetään vain ryhmätasolla hyväksytyjä liiketoimintamalleja.
- Vähintään vuosittain liiketoiminnot ja yhtiöt kartoittavat operatiiviset riskit, joita kohdistuu tai saattaa kohdistua OP Ryhmän toimintaympäristöön ja sen liiketoimintaan ja vastuisiin.
- Operatiivisten riskien arviointia täydentää riskienhallinnan vuosittain tekemä operatiivisen riskin stressitestaus. Stressitestien tuloksia analysoidaan ja hyödynnetään muun muassa taloudellisen pääomavaateen riittävyden arvioinnissa.

Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisten riskien hallinnalla varmistetaan, että operatiivinen toiminta on järjestetty asianmukaisesti eikä riskeistä aiheudu ennalta arvaamattomia taloudellisia menetyksiä tai muita haitallisia seuraamuksia, kuten maineen menetyksiä. Operatiivisten riskien laadullisen luonteen vuoksi niiltä ei voi koskaan suojautua täysin eikä niiden haitallisia vaikutuksia pystytä kaikissa tapauksissa estämään. Operatiivisten riskien hallinnalla ei myöskään aina pyritä riskin poistamiseen kokonaisuudessaan, vaan riskin hallitsemiseen siten, että riskitaso on hyväksyttävissä.

Operatiivisten riskien hallintaa ohjataan ryhmätasoisilla ohjeilla. Operatiivisille riskeille on asettu myös ryhmätasoisia rajoitteita, vuonna 2019 muun muassa laajavaikutteisille tietojärjestelmähäiriöiden lukumäärälle (MIM, Major Incident Management), toteutuneiden operatiivisten riskien euro-määrälle ja tietojärjestelmien käytettävyydelle.

Keskeinen työkalu operatiivisten riskien hallinnassa on huolellinen toiminta. OP ryhmässä korostetaan selkeitä vastuita ja henkilökohtaisen vastuun roolia operatiivisten riskien pienentämisessä.

Määrämuotoisten menettelytapojen ja yksittäisten riskien hallintakeinojen ohella toteutuneen operatiivisen riskin mahdollinen vaikutus voidaan keskusyhteisön harkinnalla siirtää ryhmän ulkopuolelle vakuuttamalla.

Operatiivisten riskien hallinnasta vastaavat ensisijaisesti liiketoiminnot ja yhtiöt itse sekä kunkin prosessin omistaja. Lisäksi ne vastaavat siitä, että operatiiviset riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niille määritellään toimivat ja riittävät hallintakeinot esimerkiksi soveltuvien kontrollien, valvonnalla ja tarvittaessa toteuttamalla riskin pienentämiseksi riittävät kehitystoimenpiteet.

Liiketoiminnan prosessien automatisoituessa kiinnitetään uusien tuotteiden ja liiketoimintamallien riskejä arvioitaessa huomiota hyvän pankki- ja vakuutustavan edellyttämien toimintatapojen noudattamiseen ja automatisoitujen kontrollien riittävyyteen.

Jatkuvuussuunnittelu on myös olennainen operatiivisen riskin hallintakeino. Kriittisten ja tärkeiden prosessien jatkuvuutta uhkaaviin riskeihin varaudutaan huolellisella jatkuvuussuunnittelulla.

Operatiivisista riskeistä raportoidaan sekä keskusyhteisön että yritysten johdolle säännöllisesti.

Turvallisuus- ja tietoturvariskien hallinta

Turvallisuustyö tähtää koko organisaation turvallisuuskulttuurin kasvattamiseen, tarvittavan turvallisuustason kehittämiseen ja ylläpitämiseen painottuen ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin sekä tehokkaaseen uhka- ja häiriötilanteiden hallintaan. Uhkatilanteissa henkilöturvallisuuden varmistaminen on aina ensisijainen tavoite ja omaisuuden sekä tiedon turvaaminen toissijainen.

OP Ryhmän turvallisuuden ohjausta, valvontaa ja kehittämistä hallitaan keskusyhteisön johtokunnan vahvistamalla Yritysturvallisuuspolitiikalla.

Kyberturvallisuutta johdetaan, valvotaan ja raportoidaan keskitetyllä kyberturvallisuuden viitekehyksellä. Tietoa käsiteltäessä varmistetaan aina tieto- ja kyberturvallisuus. Tietoturvallisuuden keinoin varmistetaan tiedon käytettävyys, eheys, luottamuksellisuus ja saatavuus teknisten ja hallinnollisten toimenpiteiden avulla. Tiedot suojataan asiattomalta pääsylvä ja laittomasti tai vahingossa tapahtuvalta tietojenkäsittelyltä. Tiedon omistaja luokittelee tiedon sen luottamuksellisuuden perusteella ja ryhtyy tarvittaviin suojaustoimenpiteisiin. Tiedon käyttöoikeudet ja -valtuudet myönnetään perustuen työtehtäviin. Tähän sisältyy myös mahdollisten vaarallisten työyhdistelmien määrittäminen ja niiden välttäminen.

Uhkien ja ulkoisten vaatimusten tunnistaminen tehdään järjestelmällisesti ja tarvittavat turvallisuustoimet suunnitellaan riskilähtöisesti. Turvallisuutta ylläpitäviä ja kehittäviä turvallisuustoimia valvotaan systemaattisesti.

4.9 Malliriski

Mallilla tarkoitetaan menetelmää, jolla lähtötiedot muunnetaan matematiikan, tilastotieteen tai asiantuntija-arvioiden pohjalta liiketoimintapäätöksiä ohjaavaksi tai taloudellista tai riskiasemaa koskevaksi kvantitatiiviseksi tiedoksi.

Malliriskin lähteet voidaan jakaa kolmeen kategoriaan: mallien kehitysvaiheen puutteisiin, mallien täytäntöönpanon puutteisiin sekä mallien käytön puutteisiin. Näihin kaikkiin liittyy yhteisiä riskilähteitä kuten puutteet datassa, matemaattisten menetelmien ja mallien välisten riippuvuuksien heikko tuntemus sekä puutteet liiketoiminnan, riskimittauksen ja sääntelyn tuntemisessa. Lisäksi puutteelliset tai epäselvät mallien hallinnan vastuut sekä puutteellinen dokumentointi kaikissa mallin elinkaaren vaiheissa johtavat kasvaneeseen riskiin ymmärtää mallien toiminta väärin.

Malleja käytetään riskien mittaamisessa, vakavaraisuuden viranomaisvaateen laskennassa, pääomatarpeen sisäisessä määrittelyssä, likviditeetin riittävyyden arvioinnissa, tase- ja tuloserien arvostamisessa sekä hinnoittelussa ja päätöksenteossa liiketoiminnassa. Mallit ryhmitellään käyttötarkoituksen mukaan malliriskin hallinnan toteuttamiseksi.

Kaikki OP Ryhmässä käytettävät mallit ovat ryhmäkohtaisia. Niiden keskeiset parametrit ja oletukset ovat yhtenevät ryhmässä ja sen yrityksissä. Riskienhallinnan riippumaton validointiyksikkö pitää yllä rekisteriä kaikista hyväksytyistä ja käyttöön otetuista malleista.

Ryhmittelyn lisäksi mallit luokitellaan laadullisesti niiden merkittävyyden mukaan, mikä mahdollistaa riskiperusteisen mallien hallinnan. OP Ryhmän käyttämien mallien tiedot ja arvio mallin merkittävyydestä rekisteröidään malli-inventaariin.

Mallin sisältämän epävarmuuden kvantifiointi koostuu datan puutteiden tunnistamisesta, mallin estimointivirheen arviosta ja mallin puutteiden määrittelystä. Näistä lähteistä nouseva mallin epävarmuus pyritään kvantifioimaan käyttäen soveltuvia menetelmiä.

Malliriskin hallinta

Malleihin liittyviä riskejä hallitaan ja rajoitetaan malliriskien hallintakehikkoon sisältyvillä menettelyillä. OP Ryhmän malliriskien hallintakehikko määrittelee mallien omistamiseen ja päätöksentekoon liittyvät vastuut sekä mallien kehittämisessä, käyttöön otossa, validoinnissa ja muussa laadunvarmistuksessa noudatettavat toimintatavat. Hallintamalli varmistaa laadukkaat ja asianmukaiset mallit, selkeät roolit ja vastuut sekä luotettavan hallinnon mukaiset käyttöönottopäätökset ja valvonnan.

Malliriskiä hallitaan selkeillä roolituksilla ja vastuiden määrittelyllä sekä varmistamalla riittävä kvantitatiivisten menetelmien osaaminen ja resursointi. Mallien kehittäminen eriytetään niiden validoinnista ja toisaalta mallien hyväksyminen niiden käyttöönottopäätöksistä. Kullekin mallille määritellään omistaja. Mallin omistaja vastaa mallin kehittämisestä, sen monitoroinnin järjestämisestä, validointien edellyttämän datan ja tämän laadun varmistamisesta sekä validointien perusteella tehtyjen kehittämistoimenpiteiden toteutuksesta.

Mallien kehittäminen perustuu ensisijaisesti omaan, laadukkaaksi todettuun historia-aineistoon tai riskiposition riskin mittaamiseen tai omaisuus- tai velkaerän arvostamiseen soveltuvaan

markkinainformaatioon. Mallin tulee soveltua mallinnettavan asian tarkasteluun ja täyttää sääntelyn vaateet. Yleisesti käytettyjä ja hyväksi todettuja mallinutusmenetelmiä ja malleja käytetään aina kun tällaisia on saatavilla. Mallien kehittämisessä pyritään tunnistamaan mallin puutteet sekä tilanteet, joissa malli toimii heikosti. Sääntely ja riskienhallinnalliset näkökulmat on otettava huomioon mallin kehittämisessä.

Riskienhallintatoimikunta hyväksyy sekä uudet mallit että tuotannossa olevien mallien muutokset. Hyväksynnässä varmistetaan mallin laadukkuus ja toimivuus sekä vaikutusanalyysien riittävyys suhteessa mallin käyttötarkoitukseen.

Riskienhallinnan periaatteiden mukaisiin käyttötarkoituseriin kuuluvien mallien käyttöönotto edellyttää voimassa olevaa riskienhallintatoimikunnan hyväksyntää, kattavaa vaikutusanalyysia sekä soveltuvin osin valvojan lupaa tai notifiointia. Liiketoiminnan hinnoittelu- ja päätöksentekomallien käyttöönotosta päättää soveltuva liiketoiminnan päätöksentekolin. Markkinahintaan arvostettavien erien arvostusmallien osalta päätöksen käyttöönotosta voi tehdä mallin omistaja, ellei riskienhallintatoimikunta mallin hyväksynnän yhteydessä linjaa toisin. Muiden mallien käyttöönotosta päättää tasehallintatoimikunta.

Mallin omistajalla (ja mallin mahdollisilla muilla käyttäjillä) on vastuu siitä, että kunkin mallin järjestelmätoteutus testataan ja todennetaan kattavasti ennen käyttöönottoa ja että mallia käytetään vain käyttötarkoitukseen, mihin se on kehitetty ja hyväksytty. Mallin käytön laajennus uuteen sovelluskohteeseen edellyttää aina uuden hyväksynnän ja päätöksen käyttöönotosta.

Mallien käytön arvioinnissa käytetään määrämuotoista ja säännöllistä monitorointia. Monitoroinnin laajuuden, yksityiskohtaisuuden ja frekvenssin on oltava oikeassa suhteessa mallin merkittävyyteen. Monitoroinnin toteutuksessa otetaan huomioon sääntelystä tulevat vaatimukset.

Mallien toimivuus arvioidaan säännöllisellä määrällisellä ja laadullisella tarkastelulla eli validoinnilla. Toimivuuden arvioinnissa otetaan huomioon mallin käyttötarkoitus ja sen merkittävyys. Riippumattomasta validoinnista vastaa riskienhallinnan validointiyksikkö. Muiden kuin riskienhallinnan periaatteiden mukaisiin käyttötarkoituseriin kuuluvien mallien toimivuus voidaan varmistaa muilla menettelyillä, kun sääntelyn vaatimukset täyttyvät.

Mallin elinkaaren jokaisessa vaiheessa kiinnitetään huomiota myös riittävään dokumentointiin ja

dokumentoinnille asetettujen sääntelyvaateiden toteutumiseen.

Riskienhallinta valvoo malliriskejä ja raportoi niistä johdolle. Se myös valvoo käytössä olevien mallien hyväksymisehtojen, validoinneista vahvistettujen toimenpiteiden ja toimivuuden seurannan toteutumista sekä validointien ajantasaisuutta. Valvonnan tulokset ml. mahdolliset poikkeamat raportoidaan säännöllisesti johdolle.

Ryhmän sisäinen tarkastus tarkastaa malliriskin hallintaa, mallien kehittämisen, monitoroinnin ja validoinnin prosesseja, yksittäisiä malleja mukaan lukien niiden kehittämis- ja validointihankkeet sekä mallien oikeaa ja kattavaa käyttöä riskiperusteisen arviointinsa perusteella.

4.10 Compliance-riskit

Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-toiminnan tavoitteena on varmistaa, että OP Ryhmän kaikissa yrityksissä noudatetaan lakeja, viranomaisten ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä OP Ryhmän ja yritysten omia sisäisiä toimintaperiaatteita ja ohjeita. Compliance-toiminnalla varmistetaan myös, että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia ja eettisesti hyväksyttäviä periaatteita ja toimintatapoja.

Compliance-riskin toteutuminen voi taloudellisen menetyksen lisäksi aiheuttaa myös muita haitallisia seuraamuksia kuten sanktioita. Tällaisia sanktioita ovat esimerkiksi yhteisösakko, erilliset velvoitteiden rikkomisesta seuraavat rikemaksut sekä viranomaisen antamat varoitukset ja huomautukset. Compliance-riskin seurauksena voi olla myös maineen tai luottamuksen heikkeneminen tai menettäminen.

Vastuu sääntelyn noudattamisesta ja noudattamisen valvonnasta OP Ryhmän yhtiöissä on ylimmällä ja toimivalla johdolla sekä kaikilla esimiehillä. Lisäksi jokainen OP Ryhmän yritysten palveluksessa oleva henkilö vastaa omalta osaltaan sääntelyn noudattamisesta.

Compliance-toiminnan ohjeistuksesta, neuvonnasta ja tuesta OP Ryhmässä vastaa liiketoiminnasta riippumaton compliance-organisaatio. Se avustaa ylintä ja toimivaa johtoa sekä liiketoimintaa säännösten noudattamukseen liittyvän riskin hallinnassa, valvoo säännösten noudattamista sekä kehittää omalta osaltaan sisäistä valvontaa. Keskusyhteisökonsernin yhtiöt ovat keskittäneet compliance-toiminnot keskitettyyn compliance-organisaatioon, minkä lisäksi keskusyhteisökonsernin merkittävimmillä yhtiöillä on omat compliance-officerit.

Compliance-riskien hallinta

Compliance-riskin hallinta on osa sisäistä valvontaa ja luotettavaa hallintoa ja sellaisena kiinteä osa liiketoiminnan johtamista sekä yrityskulttuuria. Compliance-riskiä hallitaan seuraamalla lainsäädännön kehitystä, ohjeistamalla, kouluttamalla ja konsultoidulla organisaatiota sääntelyn mukaisten toimintatapojen noudattamisessa sekä valvomalla organisaation menettelytapojen säännöstenmukaisuutta.

Compliance-riskejä tunnistetaan, arvioidaan ja raportoidaan säännöllisesti operatiivisten riskien hallinnan toimintamallin mukaisesti osana operatiivisten riskien riskikartoituksia. Compliance-toiminnassa tehdyistä havainnoista on raportoitu säännöllisesti liiketoimintasegmenteille ja keskusyhteisön johdolle.

4.11 Keskittymäriskit

OP Ryhmässä keskittymäriskejä muodostuu ensisijassa:

- Liiketoiminnan keskittymisestä alueellisesti Suomeen, mistä osoituksena nykyinen markkina-asema, tai muuhun yksittäiseen valtioon.
- Varainhankinnan vastapuolista tai ajoittumisesta (talletusvarainhankinta sekä lyhyt ja pitkä tukkuvarainhankinta).
- Asiakaskeskittymistä. Asiakaskohtaiset keskittymät syntyvät suurista vastuumääristä erilaisissa liiketoiminnoissa. Asiakas-, toimiala- ja sektorikeskittymiä syntyy luotonannosta, johdannaisliiketoiminnasta sekä sijoitustoiminnasta.
- Vakuutusyhtiöiden sijoitusten keskittymistä heikon likviditeetin kohteisiin, joiden tuotto-odotus on epälikvidiyden johdosta parempi.

Keskittymäriskien hallinta

Liiketoiminnan keskittymäriskien hallinta nivoutuu kiinteästi muuhun riskienhallintaan. Strategian riskien hallinnassa otetaan kantaa liiketoiminnan keskittyneisyyteen. Liiketoiminnan Suomi-keskeisyyteen varataan pääomia ryhmän taloudellisen pääomavaateen mallissa. Yrityssektorin suurimman toimialan vastuulle, suurimmille asiakasriskeille ja suurimpien asiakasriskien yhteismäärälle asetetaan limiitit. Kiinteistötoiminnan yhteenlaskettua osuutta yritys- ja asuntoyhteisövastuista rajoitetaan. Ryhmätasoiset luottoriskin asiakas- ja toimialakeskittymät sekä toimialojen riskillisyyden erot otetaan huomioon suurten vastuiden (EAD x LGD > 1,5 M€) taloudellisen pääomavaateen laskennassa. Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan riskillisille ja epälikvideille sijoituskohteille asetetaan enimmäisallokaatiot.

Varainhankinnan jatkuvan saatavuuden varmistamiseksi hyödynnetään eri rahoitusinstrumentteja ja hajautetaan varainhankinnan erääntymisrakennetta. Varainhankinnan lähteet hajautetaan myös maantieteellisesti sekä markkina- ja sijoittajakohtaisesti.

Maariski

OP Ryhmässä maariskiä syntyy pääosin pankkiliiketoiminnan maksuvalmiuden hoidosta (likviditeettireservi) ja vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnasta. Likviditeettireservin varoja sijoitetaan pääasiassa keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaaviin saamistodistuksiin, esimerkiksi valtionlainoihin tai kiinteistövakuudellisiin joukkovelkakirjalainoihin. Vakuutusyhtiöiden sijoituksissa merkittävä paino on valtioiden sekä korkean luottoluokituksen yritysten tai luottolaitosten joukkovelkakirjalainoilla.

Pankkiliiketoiminnassa maariskejä aiheutuu lisäksi liiketoiminnoista, joiden taustalla on asiakkaan tarve turvata ulkomainen saatavansa.

Maariskejä hallitaan määrittämällä eri maille muun muassa ulkoiseen luottokelpoisuusluokitukseen perustuvat maalimiitit, joiden avulla seurataan, ohjataan ja ennaltaehkäistään ryhmän maariskikeskittymiä. Limiittejä asetettaessa huomioidaan keskittymät suhteessa ryhmän pysyviin omiin varoihin.

4.12 Maineriski

OP Ryhmän kaikkeen toimintaan liittyy maineriskejä. Näitä ja mahdollisia kriisiihioita kartoitetaan ja identifioidaan systemaattisesti. Maineriskejä voi syntyä myös OP:sta riippumattomista syistä, esimerkiksi yleisesti toimialaan liittyvästä negatiivisista miellelyhtymistä tai toiminnasta.

OP Ryhmää ja sen yrityksiä käsittelevää julkisuutta ja julkisuuden määrän, sävyn ja näkyvyyden kehitystä seurataan säännöllisesti. OP Ryhmän ja pääkilpailijoiden maineen kehittymistä mitataan puolivuositaisella valtakunnallisella tutkimuksella, jonka tulokset analysoidaan suhteessa julkisuudessa esiintyneisiin ja mahdollisesti maineriskiä kasvattaviin tai ehkäiseviin teemoihin.

Maineriskeistä informoidaan johtoa säännöllisesti ja merkittävästä maineriskin toteutumisen uhasta raportoidaan välittömästi.

Maineriskin hallinta

Maineriskiä hallitaan ennakoivasti ja pitkäjänteisesti noudattamalla sääntelyä, finanssitoimialan hyviä käytäntöjä ja OP Ryhmän hyvän liiketavan periaatteita sekä korostamalla toiminnan ja siitä viestimisen avoimuutta. Lisäksi liiketoiminnalla on tärkeä rooli maineriskien tunnistamisessa ja ehkäisyssä. OP Ryhmässä noudatetaan kansainvälisiä taloudellisen ja sosiaalisen vastuun sekä ympäristövastuun periaatteita sekä kansainvälisiä sitoumuksia.

Maineriskejä minimoidaan ennakoivasti rakentamalla vahvaa yrityskuvaa aktiivisella ja läpinäkyvällä viestinnällä. Ryhmässä seurataan aktiivisesti ryhmän ja toimialan julkisuutta mediassa ja sosiaalisessa mediassa sekä ajankohtaisia puheenaiheita. Alan sekä ryhmän julkisuuskuvaa analysoidaan säännöllisesti myös osana likviditeetin hallinnan varautumissuunnitelmaa. Maineriskien realisoitumisen ja kriisitilanteiden varalta ryhmässä on rakennettu viestinnän toimintamalleja ja suunnitelmia ko. tilanteiden mahdollisimman hyvän hoidon varalta.

Johtoa ja asiantuntijoita mediakoulutetaan sekä perinteisen että sosiaalisen median osalta säännöllisesti. Mediakoulutuksessa kannustetaan aktiiviseen viestintään ja ohjataan toimimaan ryhmän arvojen mukaisesti eri kanavissa lakeja ja hyviä tapoja noudattaen. OP Ryhmän julkisuuskuvaan kohdistuvat ylilyönnit ja väärinkäsitykset pyritään tunnistamaan ja niihin puututaan.

Suunnitelmallisen viestinnän lisäksi ryhmän maineriskejä pyritään minimoimaan ryhmän yhteiskuntavastuuohjelman toteuttamisen kautta. Ryhmässä on käytössä hyvän liiketavan periaatteet (Code of Business Ethics). Ryhmässä noudatetaan myös kansainvälisiä taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun periaatteita sekä kansainvälisiä sitoumuksia.

4.13 Tulevan liiketoiminnan ja strategian riskit

Toimintaympäristön yleiset muutokset (megatrendit, juurisyyt) kuten ilmastonmuutos, demografinen kehitys sekä yhteiskuntarauha vaikuttavat asiakkaiden tarpeisiin ja preferensseihin. Toimintaympäristön muutokset yhdessä tieteellisen ja teknologisten innovaatioiden kanssa vaikuttavat pidemmällä aikavälillä finanssisektorin kysyntä- ja tarjontatilanteeseen.

Liiketoiminnan kannalta on olennaista, millä ehdoin ja millä volyyymeilla vuoden aikana solmitaan joko nykyisenkaltaisia tai kokonaan uudenlaisia sopimuksia. Asiakastoiminnan uusmyynnin ja uusien markkinatransaktioiden volyymit ja marginaalit vaikuttavat siten tulokseen merkittävästi. Nämä muodostavat tulevan liiketoiminnan riskit.

OP Ryhmä hallitsee tulevan liiketoiminnan riskejä strategisilla valinnoilla ja niiden tehokkuudella toimeenpanolla.

OP Ryhmässä toteutetaan yhteistä ryhmätason strategiaa, josta keskusyhteisön liiketoiminnot ja osuuspankit johtavat omat strategian toteutus suunnitelmat. Strategiassa määritellään OP Ryhmän arvot, perustehtävä, visio ja strategiset painopisteet sekä toimenpiteet strategisten valintojen saavuttamiseksi. Strategiset linjaukset käsitellään laajasti ryhmän sisällä ennen niiden vahvistamista ja toimeenpanoa.

OP Ryhmä on siirtymässä strategiaproessiin, jossa strategiaa muodostetaan, uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti. Strategisia oletuksia, painopisteitä ja toimenpiteitä täsmennetään jatkuvasti toimintaympäristön muuttuessa.

Strateginen suunnittelu yhdessä riskienhallinnan kanssa arvioi toimintaympäristöä ja tuottaa monipuolisia skenaarioita strategisten valintojen tekemisen tueksi. Strategisen joustavuuden arvioimiseksi ne nostavat esille myös seikkoja, jotka voivat asettaa OP Ryhmän ja sen yhtiöt suhteessa kilpailijoihin epäedulliseen asemaan strategian toteutuksessa.

Toimintaympäristön muutoksista ja strategian riskeistä raportoidaan säännöllisesti ja niihin liittyviä toimenpiteitä käsitellään ja seurataan keskusyhteisön ylimmässä johdossa. Muutostekijöiden merkittävyyden ja todennäköisyyden arviointiin osallistuu hallinnon, ylimmän johdon ja liiketoimintojen edustajia. Arvioinnin perusteella hallintoneuvosto vahvistaa merkittävät strategiset riskit ja niiden hallintakeinot.

Liite 3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset

Esittämistavan muutokset

Aiemmin korkokatteessa esitetyt kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien saamistodistusten ja johdannaisten korkotuotot ja -kulut on esitetty 1.1.2019 lähtien sijoitustoiminnan nettotuotoissa. Muutos on tehty takautuvasti. Vertailukauden 1–12/2018 korkokatteesta siirrettiin nettokorkoja yhteensä 10 miljoonaa euroa sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Muutoksen yhteydessä täsmennettiin myös korkokatteen sisällä olevien erien esittämistä.

Aiemmin muissa varoissa ja veloissa esitetyt kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien saamistodistusten ja johdannaisten siirtyvät korot on esitetty 1.1.2019 lähtien taseen johdannaissopimukset-erissä. Samalla tarkennettiin näiden sopimusten korkojen netotusmenettelyä. Muutos on tehty takautuvasti. Muutoksen seurauksena vertailukauden 31.12.2018 taseen vastaavien muut saamiset pienenevät 159 miljoonaa euroa, sijoitusomaisuus kasvoi 3 miljoonaa euroa ja johdannaissopimukset kasvoivat 171 miljoonaa euroa. Taseen vastattavien varaukset ja muut velat pienenevät 231 miljoonaa euroa, johdannaissopimukset kasvoivat 244 miljoonaa euroa ja yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat kasvoivat 2 miljoonaa euroa. Muutosten seurauksena taseen määrä kasvoi yhteensä 15 miljoonaa euroa 31.12.2018.

Korvausselvittelyn yhteydessä yhtiön haltuun otettu vahingoittunut omaisuus tai vahinkoihin liittyvät riidattomat regressisaamiset vähennetään vakuutusvelasta 1.1.2019 lähtien. Aiemmin erät, 62 miljoonaa euroa, esitettiin taseen muissa varoissa.

IFRS 16 -standardi Vuokrasopimukset

OP Yrityspankki otti käyttöön IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin 1.1.2019 lähtien. Uusi standardi muutti vuokralle ottajan kirjanpitokäsittelyä ja vaikuttaa konsernin operatiivisten vuokrasopimusten kirjanpitokäsittelyyn. Sen seurauksena lähes kaikki vuokralle ottajan vuokrasopimukset merkitään taseeseen, sillä operatiivisia vuokrasopimuksia ja rahoitusleasingsopimuksia ei enää erotella. Vuokralle antajan kirjanpitokäsittely pysyy olennaisin osin IAS 17 -standardin mukaisena.

OP Yrityspankki sovelsi siirtymässä rajoitetusti takautuvaa menetelmää, jolloin vertailutietoja ei oikaistu. Tämän valinnan johdosta seuraavat siirtymäsääntöjen käytännön apukeinot otettiin käyttöön arvioitaessa vuokralle otettuja sopimuksia:

- Soveltamisen aloittamisajankohtana ei arvioitu uudelleen, onko sopimus vuokrasopimus tai sisältyykö siihen vuokrasopimus.
- Aloittamisajankohtana vuokrasopimusvelka kirjattiin niistä vuokrasopimuksista, jotka olivat aiemmin IAS 17 -standardia soveltaen luokiteltu operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi.

Vuokrasopimusvelka kirjattiin siten, että se oli kirjaushetkellä jäljellä olevien vuokrien nykyarvo diskontattuna lisäluoton korolla. Käyttöoikeusomaisuuserä kirjattiin määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimusvelka oikaistuna kyseiseen vuokrasopimukseen liittyvillä etukäteen maksetuilla tai siirtyvillä vuokrilla, jotka olivat merkittyinä taseeseen 31.12.2018. Alkuvaiheen välittömiä menoja ei huomioitu käyttöoikeusomaisuuserän arvostamisessa.

- Vuokra-ajan määrittämisessä käytetään jälkiviisautta, jos sopimukseen liittyy jatkamis- tai päättämisoptioita.

Vuokralle otetut käyttöoikeusomaisuuserät esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja ne poistetaan pääsääntöisesti vuokra-aikana. Vastaava vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa ja niiden korkokulut korkokatteessa. Vuokrasopimukseen liittyvät palvelukorvaukset, jotka pääsääntöisesti erotetaan vuokranmäärästä, esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa. Palvelukorvauksen erottaminen tehdään käyttöoikeusomaisuuseräluokakohtaisesti.

OP Yrityspankin vuokralle otetut sopimukset ovat pääosin toimitilojen ja työsuhteautojen vuokrasopimuksia. OP Yrityspankki kirjasi käyttöönnotossa 1.1.2019 noin 7 miljoonan euron käyttöoikeusomaisuuserän ja vuokrasopimusvelan taseeseensa. Käyttöoikeusomaisuuserä oli 5 miljoonaa euroa 31.12.2019 (Liite: 23 Vuokrasopimukset).

Siirtymälaskelma	Milj. euroa
Liitetiedossa esitetyt operatiivisiin sopimuksiin liittyvät vuokravelvoitteet 31.12.2018	3
Operatiiviset vuokrasopimusvelvoitteet diskontattuna lisälainan korolla 31.12.2018	3
Jatkamisoptioiden erilaisesta käsittelystä johtuvat oikaisut	4
Vuokrasopimusvelka 1.1.2019	7
Vuokrasopimusvelka diskontattiin 31.12.2018 noteeratuilla lisäluoton koroilla, joiden painotettu keskiarvo oli 0,2%	
Käyttöoikeusomaisuuserät 1.1.2019	Milj. euroa
Toimitilat	6
Autot	0
ICT laitteet	1
Koneet ja laitteet	-
Käyttöoikeusomaisuuserät yhteensä	7

Uudet segmentit 1.1.2019

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto päätti 6.6.2018 OP Ryhmän keskusyhteisön johtokunnan uudesta työnjaosta, mikä muutti segmenttirakennetta vuoden 2019 alusta. OP Yrityspankki siirtyi julkaistavassa osavuosisiksaus- ja tilinpäätösraportoinnissa uusien segmenttien mukaiseen raportointiin vuoden 2019 ensimmäisestä osavuosisikauksesta lukien. Vertailuvuoden 2018 segmenttitiedot on oikaistu vastaamaan uutta segmenttijakoa.

Viitekorkouudistus

IASB julkaisi syyskuussa 2019 Viitekorkouudistus-asiakirjan, jolla muutettiin standardeja IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7. Muutokset hyväksyttiin Euroopan Unionissa 15.1.2020, ja muutoksia on sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Aikaisempi soveltaminen on sallittua. OP Ryhmä sovelsi IAS 39 -standardiin tehtyjä muutoksia jo tilikaudella 2019. Viitekorkouudistuksella on merkittävä vaikutus OP Ryhmän prosesseihin, ja ryhmä etenee muutoksissa viitekorkoja koskevan jatkuvuussuunnitelmansa mukaisesti. Viitekorkouudistuksen myötä ylijön viitekorko Eonia-korko lasketaan €STR-korosta lisäämällä korkoon 8,5 korkopisteen vakioero, kunnes Eonia-korko lakkaa 31.12.2021. Myös Euribor-koron määräytymisperiaatteet muuttuivat 2019 aikana. Eonia- ja Euribor-korkojen määräytymismenetelmien muutokset eivät vaikuta sopimusehtojen jatkuvuuteen. €STR-koron käyttöönottoon liittyy OP Ryhmässä järjestelmämuutoksia, prosessimuutoksia, muutoksia riski- ja arvostusmalleihin sekä kirjanpitoon. Suojauslaskennan osalta muutos tuo OP Ryhmässä helpotuksen muun muassa siihen, että rahavirran ja käyvän arvon suojauslaskentaa voidaan edelleen jatkaa huolimatta siitä, että alun perin suojattavaksi määritetyn viitekoron määräytymismenetelmä muuttuu. Rahavirran suojauslaskennassa tulevaisuuden rahavirtojen voidaan edelleen katsoa olevan erittäin todennäköisiä siltä osin, kun ne riippuvat viitekorosta.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 4. Korkokate

Milj. €	2019	2018
Korkotuotot		
Saamiset luottolaitoksilta		
Korot	17	23
Negatiiviset korot	11	14
Yhteensä	27	36
Saamiset asiakkailta		
Lainat	346	318
Rahoitusleasingsaamiset	31	27
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset	0	1
Negatiiviset korot	15	14
Yhteensä	392	359
Saamistodistukset		
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1	1
Käypään arvoon muiden laajantuloksen erien kautta kirjattavat	81	90
Jaksotettu hankintameno	0	0
Yhteensä	81	91
Johdannaissopimukset		
Käyvän arvon suojaus	-109	-112
Rahavirran suojaus	0	3
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	0	0
Muut	6	7
Yhteensä	-103	-103
Muut	5	3
Yhteensä	403	386
Korkokulut		
Velat luottolaitoksille		
Korot	88	68
Negatiiviset korot	66	68
Yhteensä	154	137
Velat asiakkaille	9	2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	171	146
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat	4	5
Muut	45	44
Yhteensä	49	49
Johdannaissopimukset		
Käyvän arvon suojaus	-164	-132
Muut	-115	-92
Yhteensä	-279	-224
Muut	5	4
Yhteensä	109	113

Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	294	274
Suojaavat johdannaiset	14	5
Suojauskohteiden arvonmuutokset	-13	-5
Korkokate yhteensä	295	274

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketut korkotuotot olivat yhteensä 420 miljoonaa euroa (395).

Liite 5. Vakuutuskate

Milj. €	2019	2018
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto		
Vakuutusmaksutulo	1 494	1 478
Jälleenvakuuttajien osuus	-2	0
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-14	-10
Jälleenvakuuttajien osuus	0	-3
Yhteensä	1 478	1 465
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto		
Maksetut korvaukset	-1 017	-951
Jälleenvakuuttajien osuus	21	30
Korvausvastuun muutos*	-79	-6
Jälleenvakuuttajien osuus	2	13
Yhteensä	-1 073	-915
Vahinkovakuutuksen muut erät	-4	-3
Vakuutuskate yhteensä	402	548

* Erään sisältyy vakuutusvelan laskuperustemuutosten seurauksesta 147 miljoonaa euroa (17).

Liite 6. Nettopalkkiotuotot

2019, milj. €	Yrityspankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni-eliminoinnit	Konserni yhteensä
Palkkiotuotot					
Luotonanto	46	0	0	-1	45
Talletukset	2		0	0	1
Maksuliike	24		0	-1	23
Arvopapereiden välitys	21		0		21
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	6		0		6
Rahastot	0		0		0
Omaisuudenhoito	13			0	13
Lainopilliset tehtävät	0				0
Takaukset	12		0	0	12
Vakuutusten välitys		13			13
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		22		0	21
Muut	13		0	0	13
Palkkiotuotot yhteensä	138	35	0	-2	171
Palkkiokulut					
Maksuliike	2	1	0	-1	2
Arvopapereiden välitys	8		0	0	7
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	2		1		2
Omaisuudenhoito	3	0	1		4
Vakuutustoiminta		62			62
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		8			8
Muut*	113	0	1	0	114
Palkkiokulut yhteensä	127	71	2	-1	199
Nettopalkkiotuotot yhteensä	11	-36	-2	-1	-28

* Erä sisältää 106 miljoonaa euroa jäsenosuuspankeille maksettuja palkkiokuluja johdannaiskaupasta.

2018, milj. €	Yrityspankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni-eliminoinnit	Konserni yhteensä
Palkkiotuotot					
Luotonanto	44	0	0	0	44
Talletukset	1		0	0	1
Maksuliike	22		0	-1	22
Arvopapereiden välitys	16				16
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	7		1		8
Rahastot	0		0		0
Omaisuudenhoito	13		0	0	13
Lainopilliset tehtävät	0		0	0	0
Takaukset	13		0	0	13
Vakuutusten välitys		12			12
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		19		0	19
Muut	13		0	0	13
Palkkiotuotot yhteensä	130	31	1	-2	160
Palkkiokulut					
Maksuliike	2	1	0	-1	2
Arvopapereiden välitys	6				6
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	1		1		1
Omaisuudenhoito	3	0	1		4
Vakuutustoiminta		64			64
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		7			7
Muut*	98	0	1	0	98
Palkkiokulut yhteensä	109	73	2	-1	183
Nettopalkkiotuotot yhteensä	21	-41	-1	-1	-23

* Erä sisältää 91 miljoonaa euroa jäsenosuuspankeille maksettuja palkkiokuluja johdannaiskaupasta.

Liite 7. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	2019	2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	36	35
Muut tuotot ja kulut	-9	2
Myyntivoitot ja -tappiot	58	24
Valuutta-arvostusvoitot ja -tappiot	3	8
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset*	2	-3
Yhteensä	91	65
Yhteensä	91	65
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Arvostusvoitot ja -tappiot	-1	-5
Korkotuotot ja -kulut	6	7
Yhteensä	4	2
Osakkeet ja osuudet		
Arvostusvoitot ja -tappiot	-5	3
Osinkotuotot	5	2
Yhteensä	0	6
Johdannaiset		
Arvostusvoitot ja -tappiot*	248	115
Korkotuotot ja -kulut	11	6
Yhteensä	259	121
Yhteensä	264	129
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	2	2
Arvostusvoitot ja -tappiot	-3	-3
Yhteensä	0	-1
Osakkeet ja osuudet		
Arvostusvoitot ja -tappiot	85	-12
Osinkotuotot	27	28
Yhteensä	112	17
Yhteensä	112	16
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi		
Saamistodistukset		
Korkotuotot		1
Arvostusvoitot ja -tappiot		0
Yhteensä		1
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	375	146

* Suojaavien johdannaisten nettotulos oli 2,5 miljoonaa euroa (-1,8).

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	27	26
Arvostusvoitot ja -tappiot	3	7
Vastike- ja hoitokulut	-19	-18
Muut	-4	-4
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	7	11

Jaksotettuun hankintamenuun kirjattavien nettotuotot
Lainat ja muut saamiset

Korkotuotot	5	5
Korkokulut	-1	-1
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-2	0
Lainat ja muut saamiset yhteensä	3	4

Vahinkovakuutuserät

Diskonttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset	-27	-28
--	-----	-----

Ajan kulumisesta johtuva vahinkovakuutuksen diskonttatun vakuutusvelan lisäys on diskonttauksen purkautuminen. Diskonttauksen purkautuminen lasketaan kuukausittain käyttäen edellisen kuukauden lopun diskonttauskorkoa ja kuukauden alun diskontattua vakuutusvelkaa. Diskonttauskorko oli 1,0 prosenttia (1,5).

Osakkuusyhtiöt

Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät	1	1
Yhteensä	1	1

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä **450** **200**

* Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamistodistuksista

Liite 8. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. €	2019	2018
Oman käytön kiinteistöjen myyntivoitot		0
Keskuspankkipalvelumaksut	5	4
OP Ryhmästä saadut muut tuotot	20	16
Leasingsopimukset	0	0
ICT-tuotot	2	2
Myyntivoitot		15
Muut	19	8
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	47	47

Liite 9. Henkilöstökulut

Milj. €	2019	2018
Palkat ja palkkiot	139	135
Muuttuva palkitseminen*	12	11
Eläkekulut	27	7
Maksupohjaiset järjestelyt	17	18
Etuuspohjaiset järjestelyt**	10	-11
Muut henkilösivukulut	6	7
Henkilöstökulut yhteensä	184	159

* Liite 44

** Liite 31

Henkilöstön lakisääteistä työeläketurvaa hoitavan OP-Eläkekassan edustajisto päätti 31.7.2018 noin 1 068 miljoonan euron eläkevastuun ja työeläketurvian hoidon siirtämisestä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle. Siirto toteutui 31.12.2018. Vastuiden siirrosta syntyi tulosvaikutteinen erä 34 miljoonaa euroa, mikä kirjattiin vuoden 2018 etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin.

Liite 10. Poistot ja arvonalentumiset

Milj. €	2019	2018
Poistot		
Rakennukset	6	6
Koneet ja kalusto	0	0
Yrityskaupan yhteydessä muodostuneet aineettomat hyödykkeet		18
Muut aineettomat hyödykkeet	38	38
Käyttöoikeusomaisuuserät	3	
Vuokralle annettu omaisuus	1	0
Muut	0	0
Yhteensä	48	62
Arvonalentumiset		
Oman käytön kiinteistöt	2	0
Tuotemerkki		4
Tietojärjestelmät	13	17
Yhteensä	15	21
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	63	83

Liite 11. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	2019	2018
ICT-kulut		
Tuotanto	137	114
Kehittäminen	67	62
Vuokratkulut		1
Lyhytaikaisten ja arvoltaan vähäisten vuokrasopimusten kulut	2	
Oman käytön kiinteistöjen kulut	6	13
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut*	40	39
Jäsenmaksut	1	2
Ostetut palvelut	34	50
Tietoliikenne	10	10
Markkinointi	13	13
Yhteiskuntavastuu	2	3
Vakuutus- ja varmuuskulut	4	4
Työvoiman vuokrauskulut (pl. ICT)	10	
Muut	59	58
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	386	369

* Erään sisältyy tilintarkastajille maksettuja palkkioita tilintarkastuksesta 337 000 euroa (250 000), tilintarkastuslain 1 luku 1 §:n ensimmäisen momentin 2 kohdassa tarkoitettuja toimeksiannoista 11 000 euroa (17 000), veroneuvonnasta 158 000 euroa (10 000) ja muista palveluista 178 000 euroa (104 000). KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut OP Yrityspankki -konserniin kuuluville yhtiöille olivat yhteensä 154 000 euroa (ei sis. ALV).

Kehittämismenot

Milj. €	2019	2018
Kehittämisen ICT-kulut	67	62
Oman työn osuus	1	1
Kehittämisen kulut tuloslaskelmalla yhteensä	68	63
Aktivoidut ICT-menot	38	34
Aktivoitu oman työn osuus	0	0
Aktivoidut kehittämismenot yhteensä	38	34
Kehittämismenot yhteensä	106	97
Poistot ja arvonalentumiset	49	57

Kehitysinvestoinneilla varmistetaan nykyisen liiketoiminnan kilpailukykyisyys ja jatkuvuus sekä toiminnan säädösten mukaisuus ja luodaan edellytyksiä uusille asiakaslähtöisille liiketoimintamalleille.

Liite 12. Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	2019	2018
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	-4	-21
Palautukset poistetuista saamisista	1	1
Odotettavissa olevat luottotappiot ** saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-47	9
Odotettavissa olevat luottotappiot** saamistodistuksista*	0	-1
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	-51	-13

* Vakuustoiminnan saamistodistusten odotettavissa olevat luottotappiot esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

** Tappiota koskeva vähennyserä on eritelty liitetiedossa 45 Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä.

Liite 13. Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)

Milj. €	2019	2018
Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevat sijoitustoiminnan nettotuotot IFRS 9 mukaan kirjattuna		
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Osakkeet ja osuudet		
Arvostusvoitot ja -tappiot	85	-28
Yhteensä (A)	85	-28
Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevat sijoitustoiminnan nettotuotot IAS 39 mukaan laskettuna		
Osakkeet ja osuudet		
Myyntivoitot ja -tappiot	34	-7
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-15	-2
Yhteensä (B)	19	-9
Väliaikaisen poikkeusmenettelyn (overlay approach) tuloslaskelma vaikutus (-A+B)	-66	19
Väliaikaisen poikkeusmenettelyn (overlay approach) laaja tuloslaskelma vaikutus -(-A+B)	66	-19

Liite 14. Tuloverot

Milj. €	2019	2018
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	92	45
Aikaisempien tilikausien verot	-2	3
Laskennalliset verot	-10	39
Tuloslaskelman verot	79	87
Yhteisön tuloveroprosentti	20,0	20,0

Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

Tulos ennen veroja	412	439
Verokannan mukainen osuus tilikauden tuloksesta	82	88
Edellisten tilikausien verot	-2	3
Verovapaat tuotot	-4	-11
Vähennyskelvottomat kulut ja Ky-muotoisten yhtymien tulo-osuudet	0	7
Käyttämättömien tappioiden uudelleenarviointi	0	1
Veron oikaisut	1	1
Muut erät	1	-1
Tuloslaskelman verot	79	87

Varoja koskevat liitetiedot

Liite 15. Käteiset varat

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Kassa	2	1
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa		
OP Yrityspankki Oyj:n vähimmäisvarantotalletus	767	703
Shekkilitit	11 145	11 535
Käteiset varat yhteensä	11 914	12 239

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti luottolaitokset joutuvat pitämään vähimmäisvarantoja (varantotalletus) kansallisissa keskuspankeissa. Varantotalletus on Euroopan keskuspankin ilmoittaman velvoiteprosentin mukainen osuus varantopohjasta. Varantopohjaan luetaan talletukset (laaja) sekä enintään kahden vuoden velkapaperit. Talletuksia toisilta varantovelvollisilta ei lueta varantopohjaan. Varantotalletus on tällä hetkellä yksi prosentti varantopohjasta. OP Ryhmässä luottolaitokset tekevät varantotalletuksen OP Yrityspankki Oyj:hin. OP Yrityspankki Oyj huolehtii ryhmän luottolaitosten valtuuttamana välittäjänä koko ryhmän talletusvelvollisuudesta Suomen Pankkiin.

Liite 16. Saamiset luottolaitoksilta

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	988	1 116
Yhteensä	988	1 116
josta alle 3 kuukauden saamiset luottolaitoksilta	987	1 112
Luotot ja muut saamiset		
Vaadittaessa maksettavat		
Muilta luottolaitoksilta	0	0
Yhteensä	0	0
Muut		
OP Ryhmän yhteisöiltä	8 072	8 501
Muilta luottolaitoksilta	67	110
Yhteensä	8 139	8 611
Tappiota koskeva vähennyserä*		
Muilta luottolaitoksilta	0	-1
Yhteensä	0	-1
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	9 126	9 726

* Tappiota koskeva vähennyserä on eritelty liitetiedossa 45 Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä.

Liite 17. Johdannaissopimukset

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	4 144	3 324
Valuuttajohdannaiset	238	145
Osake- ja indeksijohdannaiset	0	0
Luottojohdannaiset	10	3
Hyödykejohdannaiset	14	4
Yhteensä	4 407	3 476
Suojaavat johdannaissopimukset		
Käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	56	45
Valuuttajohdannaiset	412	142
Korkojohdannaiset		0
Yhteensä	468	187
Johdannaissopimukset yhteensä	4 874	3 663

Tase-erä sisältää johdannaissopimusten positiiviset arvonmuutokset ja maksetut preemiot.

Liite 18. Saamiset asiakkailta

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	16 292	15 575
Rahoitusleasingsaamiset*	2 340	2 154
Takaussaamiset	2	2
Muut saamiset	5 488	4 878
Yhteensä	24 122	22 609
Tappiota koskeva vähennyserä**	-293	-258
Saamiset asiakkailta yhteensä	23 829	22 351

* Rahoitusleasingsaamiset on eritelty liitetiedossa 23.

** Tappiota koskeva vähennyserä on eritelty liitetiedossa 45 Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä.

Liite 19. Sijoitusomaisuus

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 033	501
Osakkeet ja osuudet	23	36
Ostetut luotot ja muut saamiset		
Yhteensä	1 056	537
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset	42	46
Osakkeet ja osuudet (Overlay- lähestymistapa)	689	611
Osakkeet ja osuudet (muut kuin Overlay- lähestymistapa)	5	5
Yhteensä	737	662
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	14 899	14 730
Osakkeet ja osuudet	0	0
Yhteensä	14 899	14 730
Jaksotettu hankintameno		
Muut	59	32
Yhteensä	59	32
Sijoituskiinteistöt	339	320
Osakkuusyhtiöt		
Osakkuusyrietykset	76	72
Yhteisyrietykset	8	
Yhteensä	84	72
Sijoitusomaisuus yhteensä	17 174	16 353

Sijoituskiinteistöjen muutokset, milj. €	2019	2018
Hankintameno 1.1.	283	267
Hankitut liiketoiminnot		
Lisäykset	12	53
Vähennykset	-1	-38
Siirrot erien välillä	-1	1
Hankintameno 31.12.	292	283
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	38	37
Tilikauden käyvän arvon muutokset	3	4
Vähennykset	4	-2
Muut muutokset	1	-1
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	46	38
Kirjanpitoarvo 31.12.	339	320

Sijoituskiinteistöjen lisäykset ei sisällä hankinnan jälkeen toteutuneita aktivoituja menoja. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo sisältää velkaosuuden.

Operatiivisella vuokrasopimuksella vuokralle annettujen sijoituskiinteistöjen erittely on liitteessä 23.

Sijoituskiinteistöt eivät sisällä tällä tai edellisellä tilikaudella vakuudeksi saatuja kiinteistöjä.

Sijoituskiinteistöistä 89 prosenttia eli 302 miljoonaa euroa on arvioitu ulkopuolisen kiinteistöarvioitsijan avulla. Kaikki kiinteistöarvioitsijat ovat auktorisoituja (AKA).

Osakkuusyhtiöistä on kerrottu liitetiedossa 20 Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavien ja jaksotettuun hankintamenoan arvostettavien erien odotettavissa olevista luottotappioista on kerrottu liitetiedossa 45.

Liite 20. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset

Taseeseen merkityt määrät:

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Osakkuusyritykset	76	72
Yhteisyrietykset	8	
Yhteensä	84	72

Tuloslaskelmaan merkityt määrät:

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Osakkuusyritykset	1	1
Yhteensä	1	1

Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrietyksiin

OP Yrityspankki -konsernilla on kaksi (2) osakkuusyritystä ja yksi (0) yhteisyrietyty, jotka yksittäin tarkasteltuna eivät ole merkittäviä. Yllä olevassa taulukossa on esitetty OP Yrityspankki -konsernin osuus näiden osakkuusyritysten tuloksesta.

OP Yrityspankki -konsernin sijoituksille osakkuus- ja yhteisyrietyksiin ei ole noteerattua markkinahintaa eikä niihin liity ehdollisia velkoja. Yhteisyrietyksiin ei liity myöskään sellaisia tilinpäätökseen merkitsemättömiä sitoumuksia, jotka koskevat rahoituksen tai voimavarojen järjestämistä tai velvoitetta toisen sijoittajan omistusosuuden hankintaan tiettyjen vastaisten tapahtumien toteutuessa.

Liite 21. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomien hyödykkeiden muutokset, milj. €	Liikearvo	Tuote- merkit	Vakuutus- sopimuk- siin liittyvät asiakassuh- teet ja va- kuutusten hankinta- menot	Tieto- järjestelmät ja Muut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	421	166	282	394	1 263
Lisäykset				39	39
Vähennykset				-74	-74
Hankintameno 31.12.2019	421	166	282	359	1 228
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2019		-4	-272	-266	-541
Tilikauden poistot			-1	-36	-38
Tilikauden arvonalentumiset	-3			-11	-13
Vähennykset				73	73
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-3	-4	-273	-240	-519
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	419	162	9	119	709

Aineettomien hyödykkeiden muutokset, milj. €	Liikearvo	Tuote- merkit	Vakuutus- sopimuk- siin liittyvät asiakassuh- teet ja va- kuutusten hankinta- menot	Tieto- järjestelmät ja Muut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	422	179	291	368	1 261
Lisäykset				34	34
Vähennykset	-1	-13	-10	-9	-33
Hankintameno 31.12.2018	421	166	282	394	1 263
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018		-7	-262	-215	-484
Tilikauden poistot			-19	-36	-56
Tilikauden arvonalentumiset		-4		-17	-21
Vähennykset		7	10	3	19
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018		-4	-272	-266	-541
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	421	162	10	128	722

	31.12.2019	31.12.2018
	Kirjanpito- arvo	Kirjanpito- arvo
Tietojärjestelmät ja Muut aineettomat hyödykkeet, milj. €		
Tietojärjestelmät	79	102
Kehitettävät tietojärjestelmät	43	30
Muut	-4	-3
Yhteensä	119	128
Aineettomat hyödykkeet, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton, milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Liikearvo	419	421
Tuotemerkit	162	162
Yhteensä	581	583

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen tuotemerkkien vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, sillä ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

Liikearvo, milj.€

Segmentti	Hankittu liiketoiminta	31.12.2019	31.12.2018
	Pohjola-Yhtymä Oyj:n vahinkovakuutusliiketoiminnan		
Vakuutus	hankinta	406	409
Yrityspankki	Pohjola Finance Oy:n liiketoimintojen hankinta	13	13
Yhteensä		419	421

Liikearvon arvonalentumistestaus

Vuoden 2019 lopussa liikearvon määrä yhteensä oli 419 miljoonaa euroa, kun vuotta aikaisemmin se oli 421 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 aikana liikearvoa kirjattiin pois taseesta 2,6 miljoonaa euroa. Alaskirjaus kohdistui kokonaisuudessaan toteutettujen liiketoimintajärjestelyiden seurauksena päättyneeseen Excenta Oy:n työhyvinvoinnin liiketoimintaan.

Testausperiodin pituudeksi määritettiin IAS 36 -standardin mukainen 5 vuotta ja ennustekauden jälkeisten kausien rahavirtojen kasvuna käytettiin edellisen ennustekauden tai enintään 2 prosentin kasvuodotusta.

Rahavirtalaskelmassa on huomioitu verojen vaikutus. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden ennustettujen rahavirtojen oman pääoman tuottovaatimusten jälkeinen yli-/alijäämä on testauksessa diskontattu oman pääoman tuottovaatimusta vastaavalla diskonttokorolla. Diskonttokoron laskennan perusteena on käytetty toimialan markkinatietoa ja diskonttokorko kuvastaa tässä sijoittajien näkemystä liiketoiminnan riskeistä ja sijoitukseen sitoutuneen pääoman tuotto-odotuksesta. Laskelmissa käytetty diskonttokorko vahinkovakuutusliiketoiminnan rahavirtayksikössä oli 6,9 % (8,7%) ja rahoitusyhtiötuotteet rahavirtayksikössä 6,0% (8,1%). Arvonalentumistestaus vuonna 2019 osoitti, että testattavien rahavirtayksiköiden kerrytettävissä oleva rahamäärä ylitti niiden oman pääoman tuottovaatimuksen ja yli-/alijäämätuotto oli positiivinen kussakin testatussa rahavirtayksikössä, joten liikearvojen arvonalentumiskirjaustarvetta ei testauksen perusteella havaittu.

Liikearvon herkkyyshanalyysi

Rahavirtayksiköihin kohdistuva herkkyyshanalyysi suoritettiin kullekin rahavirtayksikölle erikseen perustuen kunkin rahavirtayksikön keskeisiin muuttujiin. Herkkyyttä tarkasteltiin yhden muuttujan muutoksena suhteessa ennusteissa käytettyihin arvoihin. Herkkyyshanalyysi ei sisällä kaikkien keskeisten muuttujien yhtäaikaista muutoksia. Lisäksi, herkkyyshanalyysistä johdettiin kunkin rahavirtayksikön keskeisen muuttujan suhteellinen muutos, joka aiheuttaisi liikearvon arvonalentumisriskin.

Keskeiset käytetyt oletukset laskettaessa rahavirtayksikön kerrytettävissä olevaa rahamäärää ja suhteellinen muutos, joka aiheuttaisi liikearvon arvonalentumisriskin.

Segmentti	Rahavirtayksikkö	Liikearvo, milj. €	Keskeiset muuttujat	Rahavirta- ennusteissa käytetty arvo, %	Arvon- alentumisriskin aiheuttama muutos, % yksikköä
Vakuutus	Vahinkovakuutusliiketoimi	406	Diskonttokorko,%	6,9	5,7
			Yhdistetty kulusuhde, %	89,8-92	7,1
			Sijoitustoiminnan nettotuotto, %	2,0	-1,9
Yrityspankki	Rahoitusyhtiötuotteet	13	Diskonttokorko,%	6,0	10,0
			Luottokannan kasvu, %	2,0-4,5	-59,0
			Kulujen kasvu, %	2,0-6,7	15,6

Tuotemerkkien arvonalentumistestaus

Tuotemerkkien arvonalentumistestaus on suoritettu erikseen Pohjola ja A-Vakuutus -tuotemerkeille. Rahavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat vahinkovakuutusliiketoiminnan liiketoimintajohdon hyväksymiin pitkän tähtäimen suunnitelmiin ja niistä johdettuihin ennusteisiin vuosille 2020-2024. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvuna käytettiin 2 prosentin kasvuodotusta. Arvonalentumistestauksen perusteella tuotemerkeille ei ole tarvetta tehdä arvonalentumiskirjauksia vuoden 2019 tilinpäätöksessä.

Asiakassuhteiden arvonalentumistestaus

OP Yrityspankki -konsernin asiakassuhteet on hankittu osana Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankintaa. Asiakassuhteista muodostuneet aineettomat hyödykkeet kirjattiin tasapoistoin kuluksi vuoden 2018 aikana.

Liite 22. Aineelliset hyödykkeet

Milj. €	31.12.2019					31.12.2018
Omassa käytössä olevat kiinteistöt						
Maa- ja vesialueet						10
Rakennukset						97
Yhteensä						107
Koneet ja kalusto						1
Muut aineelliset hyödykkeet						2
Käyttöoikeusomaisuuserät						5
Vuokralle annettu omaisuus						0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä						114
						117
			Muut		Aineelliset	
	Oman	Koneet	aineelliset	Vuokralle	hyödyk-	
	käytön	ja	hyödyk-	annettu	keet	
Aineellisten hyödykkeiden muutokset, milj.€	kiinteistöt	kalusto	keet	omaisuus	yhteensä	
Hankintameno 1.1.2019	148	27	2	1	179	
Lisäykset	3	1		0	4	
Vähennykset	-4	-48	0		-51	
Siirrot erien välillä	1				1	
Hankintameno 31.12.2019	148	-20	2	1	132	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2019	-34	-27	0	-1	-62	
Tilikauden poistot	-6	0			-6	
Tilikauden arvonalentumiset	-2				-2	
Vähennykset		47	0		48	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-41	20	0	-1	-22	
Käyttöoikeusomaisuuserät					5	
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	107	1	2	0	114	
	Oman	Koneet	Muut		Aineelliset	
	käytön	ja	aineelliset	Vuokralle	hyödyk-	
	kiinteistöt	kalusto	hyödyk-	annettu	keet	
Aineellisten hyödykkeiden muutokset, milj. €			keet	omaisuus	yhteensä	
Hankintameno 1.1.2018	139	31	3	2	175	
Lisäykset	10	0	0	0	11	
Vähennykset	0	-4	-1	-1	-6	
Siirrot erien välillä	0				0	
Hankintameno 31.12.2018	148	27	2	1	179	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-28	-30	0	-2	-60	
Tilikauden poistot	-6	0	0	0	-6	
Tilikauden arvonalentumiset	-1				-1	
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	0				0	
Vähennykset	0	3	0	1	4	
Muut muutokset	0				0	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-34	-27	0	-1	-62	
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	115	0	2	0	117	

Liite 23. Vuokrasopimukset

Käyttöoikeusomaisuuserät, milj. €	Toimitilat	Autot	IT-laitteet	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	6	0	1		7
Lisäykset	0	0	0	0	1
Vähennykset	1	0			1
Tilikauden poistot	-2	0	0	0	-3
Tilikauden arvon muutokset	-1	0			-1
Muut muutokset					
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	4	1	0	0	5

Vuokrasopimusvelat, milj. €	31.12.2019
* Kirjanpitoarvo	5
Sopimuksiin perustuvat maturiteetit	
< 1 vuotta	2
1-2 vuotta	1
2-3 vuotta	1
3-4 vuotta	0
4-5 vuotta	0
yli 5 vuotta	

* Liite 31 Varaukset ja muut velat

Tuloslaskelmaan merkityt erät, milj. €	31.12.2019
Korkokulut	0
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot	-3
Käyttöoikeusomaisuuserien arvonalentumiset	
Edelleen vuokrauksesta saadut vuokratuotot	1
Vuokrasopimusvelkoihin sisältyttämiin muuttuviin vuokriin liittyvät kulut	0
Muuttuvat vuokratulot	
Myynti- ja takaisinvuokraustapahtumista syntyvät voitot tai tappiot	
Lyhytaikaisten ja arvoltaan vähäisten vuokrasopimusten kulut	-2
Vuokrasopimuksista lähtevä rahavirta yhteensä	-6

Vuokralleantajan operatiiviset vuokrasopimukset

OP Yrityspankki -konsernin yritykset ovat antaneet vuokralle omistamiaan sijoituskiinteistöjä, joista kertyi vuokratuottoja 27 miljoonaa euroa (26).

Operatiivisten vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

Milj. €	31.12.2019
< 1 vuotta	55
1-2 vuotta	65
2-3 vuotta	41
3-4 vuotta	33
4-5 vuotta	18
yli 5 vuotta	13
Yhteensä	224

Milj. €	31.12.2018
< 1 vuotta	25
1-5 vuotta	70
yli 5 vuotta	86
Yhteensä	181

Rahoitusleasingsaamiset

OP Yrityspankki -konserni rahoittaa rahoitusleasingilla irtainta käyttöomaisuutta, kiinteistöjä ja muita tiloja.

Milj. €	31.12.2019
Rahoitusleasingsopimusten vuokrasaamisten maturiteettijakauma	
< 1 vuotta	663
1-2 vuotta	571
2-3 vuotta	429
3-4 vuotta	318
4-5 vuotta	156
yli 5 vuotta	300
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimukseen	2 436
Kertymätön rahoitustuotto (-)	-96
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	2 340

Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo

< 1 vuotta	632
1-2 vuotta	550
2-3 vuotta	415
3-4 vuotta	310
4-5 vuotta	151
yli 5 vuotta	283
Yhteensä	2 340

Milj. €	31.12.2018
Rahoitusleasingsopimusten vuokrasaamisten maturiteettijakauma	
< 1 vuotta	585
1-5 vuotta	1 336
yli 5 vuotta	326
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimukseen	2 246
Kertymätön rahoitustuotto (-)	-92
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	2 154

Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo

< 1 vuotta	557
1-5 vuotta	1 290
yli 5 vuotta	307
Yhteensä	2 154

Tuloslaskelmaan merkityt erät, Milj. €	31.12.2019
Korkotuotot rahoitusleasingsaamisista	31
Rahoitusleasingsopimuksista kertynyt myyntivoitto/-tappio	-1

Liite 24. Muut varat

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Maksujenvälityssaamiset	16	16
Eläkevarat	6	3
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		
Korot	90	131
Korot johdannaissaamisista	22	5
Muut vakuutustoiminnan erät	21	28
Muut	16	19
Johdannaissaamiset, keskusvastapuoliselvitys	1	3
Johdannaissopimusten CSA-saamiset	432	458
Arvopaperisaamiset	6	20
Saamiset ensivakuutustoiminnasta	290	318
Korvaustenhoitosopimukset	181	181
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	22	14
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuusta	7	8
Jälleenvakuuttajien osuus korvausvastuusta	98	97
Muut saamiset	124	189
Yhteensä	1 334	1 489

Liite 25. Verosaamiset ja -velat

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Tuloverosaamiset	16	35
Laskennalliset verosaamiset	35	31
Verosaamiset yhteensä	51	65

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Tuloverovelat	18	0
Laskennalliset verovelat	434	420
Verovelat yhteensä	452	421

Laskennalliset verosaamiset	31.12.2019	31.12.2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	2	3
Poistoista ja arvonalennuksista	0	0
Varauksista ja saamisten arvonalentumisista	11	15
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	13	10
Konserniyhdistelyistä	2	1
Muista väliaikaisista eroista	8	4
Netotettu laskennallisista veroveloista	-2	-2
Yhteensä	35	31

Laskennalliset verovelat	31.12.2019	31.12.2018
Verotuksellisista varauksista	296	294
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	9	-1
Rahavirran suojauksesta	0	0
Tasoisuuden eliminoinnista	62	66
Sijoitusten käypään arvoon arvostamisesta	30	26
Yritysostojen kauppahinnan kohdistuksesta	32	32
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	2	1
Konserniyhdistelyistä	1	1
Muista väliaikaisista eroista	5	5
Netotettu laskennallisista verosaamisista	-2	-2
Yhteensä	434	420
Laskennallinen verosaaminen (+)/-velka (-), netto	-399	-390
Laskennallisten verojen muutokset	31.12.2019	31.12.2018
Laskennalliset verosaamiset /-velat 1.1.	-390	-389
Laatimisperiaatteiden muutosten ja muiden oikaisujen vaikutus yhteensä		-2
Kirjattu tuloslaskelmaan		
Tappioiden vaikutus		
Varaukset ja saamisten arvonalentumiset	0	-1
Verotukselliset varaukset	-2	-33
Tasoisuuden eliminointi	4	-7
Sijoitusten arvonmuutokset ja myynnit	6	-2
Poistot ja arvonalentumiset		4
Yleiseen liikkeeseen laskettujen arvopapereiden jaksotuserot		0
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1	-3
Muut	-2	1
Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan		
Käyvän arvon rahasto		
Käyvän arvon arvostukset	-18	38
Rahavirran suojaukset	0	0
Siirrot tuloslaskelmaan	-2	5
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/(tappiot)	1	-5
Muut	3	2
Laskennalliset verosaamiset yhteensä 31.12., (+)/-velka (-), netto	-399	-390
Tuloverosaamiset, (+)/ -velka (-), netto	-1	34
Verosaamiset yhteensä, (+)/ -velka (-), netto	-401	-356

Sellaiset verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, olivat vuoden 2019 lopussa 14 miljoonaa euroa (18). Tappiot vanhenevat ennen vuotta 2029.

Baltian tytäryritysten jakamattomista voittovaroista 32 miljoonasta eurosta (22) ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varat on sijoitettu kyseisiin maihin pysyvästi.

Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot

Liite 26. Velat luottolaitoksille

Miij. €	31.12.2019	31.12.2018
Velat keskuspankeille	2 000	4 006
Velat luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset		
OP Ryhmän yhteisöille	634	305
Muille luottolaitoksille	8	24
Muut velat		
OP Ryhmän yhteisöille	788	700
Yhteensä	1 430	1 029
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset		
OP Ryhmän yhteisöille	11 561	9 809
Muille luottolaitoksille	342	730
Yhteensä	11 903	10 540
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille yhteensä	15 334	15 575

Liite 27. Johdannaissopimukset

Miij. €	31.12.2019	31.12.2018
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	3 437	2 866
Valuuttajohdannaiset	231	146
Osake- ja indeksijohdannaiset		0
Luottojohdannaiset	1	2
Muut	14	8
Yhteensä	3 683	3 023
Suojaavat johdannaissopimukset		
Käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	178	209
Valuuttajohdannaiset	21	55
Yhteensä	199	264
Johdannaissopimukset yhteensä	3 882	3 287

Tase-erä sisältää johdannaissopimusten negatiiviset arvonmuutokset ja saadut preemiot.

Liite 28. Velat asiakkaille

Mlj. €	31.12.2019	31.12.2018
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	70	140
Yritykset ja julkisyhteisöt	10 664	11 021
Yhteensä	10 733	11 161
Muut		
Yksityiset	0	0
Yritykset ja julkisyhteisöt	370	370
Yhteensä	370	370
Talletukset yhteensä	11 103	11 531
Muut rahoitusvelat		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	3	15
Yritykset ja julkisyhteisöt	0	
Yhteensä	3	15
Muut		
Yritykset ja julkisyhteisöt	4 396	4 876
Yhteensä	4 396	4 876
Muut rahoitusvelat yhteensä	4 400	4 890
Velat asiakkaille yhteensä	15 503	16 422

Liite 29. Vakuutusvelka

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Vahinkovakuutuksen vakuutusvelka	3 234	3 157
Yhteensä	3 234	3 157

Velat vahinkovakuutus sopimuksista ja jälleenvakuuttajien osuus

Milj. €	31.12.2019			31.12.2018		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Eläemuotoinen korvausvastuu	1 571	-4	1 567	1 510	-4	1 506
Muut tapauskohtaiset varaukset	197	-81	116	182	-69	113
Ammattitautien erillisvaraus	10		10	13		13
Kollektiivinen korvausvastuu	779	-13	766	761	-23	737
Varatut korvaustenhoitokulut	114		114	101		101
Vakuutusmaksuvastuu	584	-7	576	569	-8	561
Vastuuelan korkosuojat	-22		-22	21		21
Vahinkovakuutuksen vakuutusvelka yhteensä	3 234	-106	3 128	3 157	-104	3 053

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan vakuutusvelan ja jälleenvakuutus sopimuksista aiheutuvien saamisten muutokset

Milj. €	2019			2018		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
Korvausvastuu 1.1.	2 588	-97	2 491	2 557	-84	2 473
Maksetut korvaukset tilikaudella	-1 140	21	-1 119	-1 075	30	-1 045
Velan/saamisen muutos	1 219	-23	1 196	1 081	-42	1 039
Tilikaudella sattuneet vahingot	1 116	-24	1 092	1 121	-40	1 081
Lisäys (vähennys) edellisiin tilikausiin	-25	1	-24	-39	-2	-42
Diskonttokoron muutos	128		128			
Diskonttauksen purkautuminen	27		27	27		27
Korkosuojien arvonmuutos	-43		-43	25		25
Myydyt liiketoiminnot	0	0	0	-28		-28
Kurssivoitot (tappiot)	0		0	0		0
Korvausvastuu 31.12.	2 650	-98	2 552	2 588	-97	2 491
Jäljellä olevan sopimusajan velka						
Vakuutusvelka 1.1.	569	-8	561	585	-11	574
Lisäys	530	-7	523	539	-7	532
Vähennys	-516	8	-509	-528	10	-518
Myydyt liiketoiminnot				-27		-27
Diskonttauksen purkautuminen	1		1	1		1
Vakuutusvelka 31.12.	584	-7	576	569	-8	561
Vahinkovakuutuksen vakuutusvelka yhteensä	3 234	-106	3 128	3 157	-105	3 052

Vakuutus sopimusten jäljellä olevan sopimusajan vakuutusvelka on määritetty pääosin sopimuskohtaisesti pro rata parte temporis -säännöllä.

Vahinkovakuutus sopimuksista aiheutuvan vakuutusvelan määrittäminen

a) Käytetyt menetelmät ja oletukset

Vakuutusvelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutus sopimuksista aiheutuvien veloitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vakuutusvelalle on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä.

Eläkeluotoinen korvausvastuu on jatkuvana eläkkeenä maksettavien ansionmenetyskorvausten kassavirran diskontattu nykyarvo. Käytetty diskonttauskorko päätetään ottaen huomioon vallitseva korkotaso, lain edellyttämä turvaavuus, viranomaisen asettama diskonttauskoron yläraja sekä vakuutusvelkaa kattavalle omaisuudelle saatava kohtuullinen tuotto-odotus. Käytetty diskonttauskorko vuoden 2019 lopussa on 1,0 % (1,5 %). Kuolevuusmallina on käytetty Suomen väestötilastoon pohjautuvaa ikäkohorttikuolevuusmallia, joka olettaa havaitun elinikien pitenemisen trendin jatkuvan.

Korvausvastuuseen sisältyy asbestivastuita, jotka ovat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ammattitautitapauksia. Näiden korvausten kassavirtaennuste perustuu selvitykseen, jossa on otettu huomioon se, kuinka paljon asbestia on vuosittain käytetty raaka-aineena Suomessa, sekä se, miten eri asbestisairauksien latenssijat ovat jakautuneet. Asbestikorvausten kehittymistä seurataan vuosittain, ja toteutuma on noudattanut ennustetta hyvin.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämiseen on käytetty useita tilastollisia menetelmiä: Bornhuetter-Ferguson, Cape Cod ja Chain Ladder. Näitä sovellettaessa joudutaan menetelmän valinnan lisäksi tekemään myös muita valintoja kuten esimerkiksi päättämään, kuinka monen sattumisvuoden tilastoaineistoon niitä sovelletaan.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämisessä suurimmat riskit liittyvät

- Tulevan inflaation arvioimiseen (pl. lakisääteisten vakuutusten perusteella maksettavat ansionmenetys-korvaukset)
- Korvauskäytäntöjen ja lakimuutosten aiheuttamien muutosten oikaisemiseen korvausten kehityskolmioissa (eli antaako historia oikean kuvan tulevaisuudesta)
- Historiatietojen oikeellisuuteen kymmenien vuosien ajalta.

Kollektiivisesta korvausvastuusta ainoastaan eläkeluotoinen vastuu on diskontattu.

Kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa konsernin vahinkovakuutus sopimuskanta on jaettu useaan eri luokkaan riskin ja muun muassa maksettujen korvausten kassavirran maturiteetin perusteella. Jokaisessa luokassa kollektiivinen korvausvastuu lasketaan ensin kullakin yllä mainitulla tilastollisella menetelmällä. Näistä on valittu se, mikä sopii parhaiten tarkasteltavaan luokkaan. Valinnan kriteereinä on käytetty sitä, kuinka hyvin malli olisi ennustanut aikaisempien sattumisvuosien kehittymisen, sekä menetelmän antaman arvion herkkyyttä käytettävien tilastovuosien lukumäärälle. Valitun menetelmän antamaan odotusarvoon on lisätty varmuuslisä 2–10 %. Varmuuslisän määrään vaikuttaa tulevien kassavirtojen epävarmuus ja duraatio sekä historiatietojen laatu.

Lakisääteisen tapaturma- ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokulu- ja kuntoutuskorvausten kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa on otettu huomioon se, että yli 10 vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat korvaukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla.

Menetelmien ja oletusten muutosten vaikutus velan määrään	2019	2018
Milj. € (velan kasvu +/-pieneneminen -)		
Menetelmien ja oletusten muutosten vaikutus velan määrään	147	17
Yhteensä	147	17

b) Korvausten kehitys

Korvauskolmioissa on verrattu toteutuneita korvauskuluja aikaisempiin arvioihin. Korvauskehitystä kuvaavat kolmiot on laadittu vahinkojen sattumisvuosittain.

Korvauskehitys on esitetty kymmeneltä vuodelta pitkäaikaisia vastuita lukuun ottamatta. Korvauskolmiossa ei seurata poolien osuuksia. Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden pääoma-arvot on käsitelty, kuten ne olisi maksettu lopulliseksi vahvistamisen yhteydessä pääoma-arvon suuruisina. Pitkäaikaisten vastuiden eli lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden ja asbestivahinkojen osalta on esitetty vakuutusvelan riittävyttä koskevat tiedot.

Korvauskolmiot, bruttolike, milj. €

Sattumisvuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Arvio kokonaiskorvausmenosta											
0*	738	784	815	903	931	976	1 000	1 043	1 121	1 116	9 428
n+1	746	751	802	879	905	887	1 006	1 063	1 149		
n+2	744	752	805	861	920	902	995	1 078			
n+3	743	757	821	885	939	910	998				
n+4	750	771	836	891	929	912					
n+5	760	786	840	888	930						
n+6	771	785	840	900							
n+7	772	783	838								
n+8	779	784									
n+9	782										
Nykyinen arvio kokonaiskorvausmenosta											
	782	784	838	900	930	912	998	1 078	1 149	1 116	9 488
Kertyneet maksetut korvaukset											
	-744	-750	-796	-842	-872	-838	-911	-948	-940	-661	-8 301
Korvausvastuu vuosilta 2010 –2019											
	38	35	42	57	58	74	88	130	210	455	1 186
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta											247

* = Sattumisvuoden lopussa

Latenttien ammattitautien korvauskehitys, milj. €

Tilivuosi	Kollektiivinen korvausvastuu	Tunnetut eläkevastuut	Maksetut korvaukset	Korvauskulut	Perustemuutokset*	Riittävyys
2010	38	44	-3	0		0
2011	35	50	-3	-6	5	-2
2012	32	53	-4	-4	2	-1
2013	28	53	-4	-1	1	0
2014	22	53	-4	-2	2	0
2015	19	54	-4	-2	2	-1
2016	17	53	-5	-1	2	1
2017	14	53	-5	-3	3	0
2018	13	51	-6	-2		-2
2019	10	52	-5	-3	3	0

Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden kehitys, milj. €

Tilivuosi	Vuoden alussa	Vuoden lopussa	Uudet eläkepääomat	Maksetut eläkkeet	Perustemuutokset*	Riittävyys
2010	771	794	60	34		3
2011	794	895	66	35	77	7
2012	895	940	66	34	31	18
2013	940	965	51	37	23	12
2014	965	1 010	54	40	36	5
2015	1 010	1 046	53	44	30	2
2016	1 046	1080	54	49	31	3
2017	1 080	1141	54	52	75	16
2018	1 141	1145	56	54		-2
2019	1 145	1206	38	56	80	1

* Diskonttauskoron ja kuolevuusmallin muutosten vaikutus lopullisiin eläkepääomiin.

Korvauskolmiot, nettoliike, milj. €

Sattumisvuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Arvio kokonaiskorvausmenosta											
0*	693	721	796	861	897	957	992	1 019	1 081	1 092	9 110
n+1	707	697	782	829	868	877	1 000	1 026	1 109		
n+2	705	710	786	819	875	892	990	1 045			
n+3	705	714	804	843	887	898	994				
n+4	712	727	818	847	887	901					
n+5	721	741	823	847	885						
n+6	732	743	823	858							
n+7	734	742	822								
n+8	740	744									
n+9	743										
Nykyinen arvio kokonaiskorvausmenosta											
	743	744	822	858	885	901	994	1 045	1 109	1 092	9 194
Kertyneet maksetut korvaukset											
	-706	-709	-780	-803	-830	-828	-909	-932	-934	-658	-8 088
Korvausvastuu vuosilta 2010 –2019											
	38	35	42	55	56	73	86	113	175	434	1 106
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta											229

* = Sattumisvuoden lopussa

Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulujen muutos

Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut kasvoivat 104 miljoonaa euroa, edellisellä tilikaudella korvauskulut pienenevät 42 miljoonaa euroa. Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulun muutos kuvaa vakuutusvelan riittävyyttä, joka on vakuutusvelan turvaavuudesta johtuen keskimäärin positiivinen.

Liite 30. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Joukkovelkakirjalainat	11 955	10 121
Muut		
Sijoitustodistukset		105
Yritystodistukset	9 716	10 162
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat (SNP)	1 156	
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*	-101	-50
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	22 726	20 338

* OP Yrityspankki -konsernin hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Rahoituksen rahavirtojen velkojen muutosten täsmäytys taseen eriin

Milj. €	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	Velat, joilla
		on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
Tasearvo 1.1.2019	20 338	1 482
Rahoituksen rahavirtojen muutokset		
Joukkovelkakirjojen lisäykset	5 591	
Sijoitustodistusten lisäykset	75	
Yritystodistusten lisäykset	21 920	
Lisäykset yhteensä	27 587	
Joukkovelkakirjojen vähennykset	-2 899	
Sijoitustodistusten vähennykset	-182	
Yritystodistusten vähennykset	-22 714	
Vähennykset yhteensä	-25 795	0
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	1 792	0
Arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	595	-8
Tasearvo 31.12.2019	22 726	1 474
		Velat, joilla
	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
Tasearvo 1.1.2018	16 791	1 547
Rahoituksen rahavirtojen muutokset		
Joukkovelkakirjojen lisäykset	2 373	
Sijoitustodistusten lisäykset	141	
Yritystodistusten lisäykset	24 495	
Lisäykset yhteensä	27 009	
Joukkovelkakirjojen vähennykset	-2 022	
Sijoitustodistusten vähennykset	-121	
Yritystodistusten vähennykset	-21 346	
Pääomalainat vähennykset		-50
Vähennykset yhteensä	-23 489	-50
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	3 521	-50
Arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	27	-15
Tasearvo 31.12.2018	20 338	1 482

Pitkäaikaiset lainat ja korkosidonnaisuudet	Nimellis- määrä	Korko-%	Eräpäivä
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 255,000,000 Floating Rate Instruments due 14 January 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	299,7	GBPL3M + 0,215%	14.1.2020
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 240,000,000 Floating Rate Instruments due February 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	282,1	GBPL3M + 0,140%	28.2.2020
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 760,000,000 Floating Rate Instruments due 11 March 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	760,0	EUB3M + 0,280 %	11.3.2020
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 210,000,000 Floating Rate Instruments due March 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	246,8	GBPL3M + 0,140%	31.3.2020
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 250,000,000 Floating Rate Instruments due April 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	293,8	GBPL3M + 0,140%	30.4.2020
OP Corporate Bank plc Issue of HKD 850,000,000 Floating Rate Note due May 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	97,0	Kiinteä 2,140%	27.5.2020
OP Corporate Bank plc Issue of USD 200,000,000 Floating Rate Instruments due 5 June 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	178,0	USL3M + 0,150%	5.6.2020
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 250,000,000 Floating Rate Instruments due 18 June 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	293,8	GBPL3M + 0,100%	18.6.2020
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 200,000,000 Floating Rate Instruments due 8 July 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	235,1	GBPL3M + 0,140%	8.7.2020
OP Corporate Bank plc Issue of HKD 214,000,000 Floating Rate Note due September 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	24,5	Kiinteä 2,160%	18.9.2020
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 10 000 000 floating rate instruments due 13 November 2020 under EUR 20,000,000,000 programme for the Issuance of debt instruments	11,8	GBL3M + 0,850 %	13.11.2020
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.965 per cent. Instruments due 19 November 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Kiinteä 1,965 %	19.11.2020
OP Corporate Bank plc Japanese Yen Bonds JPY 28,500,000,000 - Third Series (2015)	233,7	Kiinteä 0,325 %	27.11.2020
OP Corporate Bank plc Japanese Yen Floating Rate Bonds JPY 1,500,000,000 - Third Series (2015)	12,3	JPL3M + 0,160 %	27.11.2020
OP Corporate Bank plc Issue of JPY 8,000,000,000 Fixed Rate Instruments due December 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	65,6	Kiinteä 1,405 %	3.12.2020
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 750,000,000 2 per cent. Instruments due 3 March 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	Kiinteä 2,000 %	3.3.2021
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 Floating Rate Instruments due May 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	EUB3M + 0,500 %	22.5.2021
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 200,000,000 Floating Rate Instruments due May 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	235,1	GBL3M + 0,340 %	30.5.2021
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 0.875 per cent. Instruments due 21 June 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Kiinteä 0,875 %	21.6.2021
OP Corporate Bank plc Issue of CHF 300,000,000 1.000 per cent. Instruments due 14 July 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	276,4	Kiinteä 1,000%	14.7.2021

OP Corporate Bank plc Issue of EUR 60,000,000 Floating Rate Instruments due 25 January 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	60,0	EUB3 + 0,750%	25.1.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 60,000,000 3.75 per cent. Instruments due 1 March 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	60,0	Kiinteä 3,750 %	1.3.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 1,000,000,000 0.75 per cent. Instruments due March 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	1 000,0	Kiinteä 0,750 %	3.3.2022
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 400,000,000 2.500 per cent. Instruments due 20 May 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	470,1	Kiinteä 2,500 %	20.5.2022
OP Corporate Bank plc Issue of SEK 2,600,000,000 Floating Rate Instruments due May 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	248,9	SES3M + 0,750%	31.5.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 200,000,000 Floating Rate Instruments due 13 June 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	300,0	EUB3M + 0,75 %	13.6.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Instruments due August 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	EUB3M + 0,50 %	17.8.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 0.375 per cent. Instruments due 11 Oct 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Kiinteä 0,375 %	11.10.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 0.375 per cent. Instruments due 29 Aug 2023 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Kiinteä 0,375 %	29.8.2023
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 0.55 per cent. Instruments due 5 Oct 2023 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Kiinteä 0,550 %	5.10.2023
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 20,000,000 1.097 per cent. Instruments due 16 February 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	20,0	Kiinteä 1,097 %	16.2.2024
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 0.375 per cent. Instruments due 26 February 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Kiinteä 0,375%	26.2.2024
June 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	15,0	Kiinteä 0,780 %	14.6.2024
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 0.375 per cent. Senior Non-Preferred Instruments due 19 June 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Kiinteä 0,375%	19.6.2024
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 0,725 per cent. Instruments due 20 June 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	10,0	Kiinteä 0,725 %	20.6.2024
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 20,000,000 0,55 per cent. Instruments due 30 Aug 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	20,0	Kiinteä 0,550 %	30.8.2024
OP Corporate Bank plc Issue of AUD 200,000,000 Floating Rate Senior Non-Preferred Instruments due 25 November 2024 under the AUD 3 000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	125,0	BBSW + 1,150%	25.11.2024
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 57,000,000 1.07 per cent. Notes due 2025 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	57,0	Kiinteä 1,070 %	12.5.2025
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 1.00 per cent. Instruments due 22 May 2025 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	500,0	Kiinteä 1,000 %	22.5.2025

OP Corporate Bank plc Issue of HKD 1,270,000,000 Floating Rate Note due September 2025 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	145,2	Kiinteä 3,001 %	4.9.2025
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 20,000,000 0.91 per cent. Fixed Rate Notes due 14 January 2026 under the EUR 20,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	20,0	Kiinteä 0,910%	14.1.2026
OP Corporate Bank plc Issue of HKD 663,000,000 2.88 per cent. Instruments due 21 January 2026 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	75,8	Kiinteä 2,880 %	21.1.2026
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 50,000,000 0.25 per cent. Fixed Rate Notes due 1 July 2026 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	Kiinteä 0,250%	1.7.2026
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.058 per cent. Instruments due 18 May 2027 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Kiinteä 1,058 %	18.5.2027
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 50,000,000 3.086 per cent. Instruments due 23 August 2027 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	Kiinteä 3,086 %	23.8.2027
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 25,000,000 1.00 per cent. Notes due 2027 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	25,0	Kiinteä 1,000 %	8.10.2027
OP Corporate Bank plc Issue of USD 60,000,000 3.692 per cent. Instruments due 15 Jun 2028 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	53,4	Kiinteä 3,692 %	15.6.2028
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.30 per cent. Instruments due 23 Oct 2028 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Kiinteä 1,300 %	23.10.2028
OP Corporate Bank plc Issue of USD 100,000,000 3.901 per cent. Instruments due 7 Dec 2028 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	89,0	Kiinteä 3,901 %	7.12.2028
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.310 per cent. Fixed Rate Instruments due 24 January 2029 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Kiinteä 1,310%	24.1.2029
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 19,000,000 1.005 per cent. Fixed Rate Instruments due 6 March 2029 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	19,0	Kiinteä 1,005%	6.3.2029
OP Corporate Bank plc Issue of NOK 200,000,000 3.80 per cent. Instruments due 27 May 2029 under the EUR 20,000,000,000 Programme for Debt Instruments	20,3	Kiinteä 3,800 %	27.5.2029
OP Corporate Bank plc Issue of AUD 197,000,000 2.440% per cent.	123,2	Kiinteä 2,440%	10.7.2029
OP Corporate Bank plc Issue of USD 50,000,000 Fixed Rate Senior Non-Preferred Instruments due 17 July 2029 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	44,5	Kiinteä 2,933%	17.7.2029
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 0.625 per cent. Senior Non-Preferred Instruments due 12 November 2029 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Kiinteä 0,625%	12.11.2029
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 0.53 per cent. Fixed Rate Instruments due 15 November 2029 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Kiinteä 0,530%	15.11.2029
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 30,000,000 1.70 per cent. Notes due 2030 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Kiinteä 1,700 %	21.8.2030
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 50,000,000 2.045 per cent. Instruments due 18 November 2030 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	Kiinteä 2,045 %	18.11.2030
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.865 per cent. Instruments due 27 January 2031 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Kiinteä 1,865 %	27.1.2031

OP Corporate Bank plc Issue of EUR 50,000,000 1.706 per cent. Instruments due 12 Dec 2033 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	Kiinteä 1,706 %	12.12.2033
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 30,000,000 3.068 per cent. Instruments due 21 March 2034 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Kiinteä 3,068 %	21.3.2034
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 30,000,000 Fixed Rate Notes due 2034 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Kiinteä 3,015 %	31.3.2034
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 40,000,000 Fixed Rate Notes due 2034 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	40,0	Kiinteä 3,000 %	11.4.2034
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 40,000,000 1.40 cent. Instruments due 16 March 2035 under the Eur 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	40,0	Kiinteä 1,400 %	16.3.2035
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 30,000,000 2.155 per cent. Instruments due 20 November 2035 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Kiinteä 2,155 %	20.11.2035
OP Corporate Bank plc Issue of JPY 2,500,000,000 1.30 per cent. Instruments due 27 November 2035 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	20,5	Kiinteä 1,300 %	27.11.2035

Korkoprosentti on liikkeeseenlaskuvaluutan mukainen korko. Eurovasta-arvot on laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän EKP:n keskipursia. OP Yrityspankki Oyj:n liikkeeseen laskemien strukturoitujen joukkovelkakirjalainojen nimellismäärä oli 1 130 miljoonaa euroa (1 163). Lainojen korko määräytyy korko-, osake-, osakeindeksi tms. kohde-etuuksien perusteella. Lainojen mahdollinen lisätuotto sijoittajalle on suojattu vastaavanlaisella johdannaisrakenteella.

Liite 31. Varaukset ja muut velat

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Varaukset		
Tappiota koskeva vähennys-erä	16	4
Uudelleenjärjestelyvaraus	4	3
Muut pakolliset varaukset		5
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	805	824
Siirtovelat		
Korkovelat	118	112
Korkovelat johdannaisista	1	-9
Muut siirtovelat	68	58
Johdannaisten CSA-velat	728	504
Eläkevelat	70	58
Vuokrasopimusvelat	5	
Arvopapereiden ostovelat	12	21
Ostolaskuvelat	20	14
Velat ensivakuutustoiminnasta	50	47
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	20	11
Korvaustenhoitosopimukset	162	209
Muut	69	37
Varaukset ja muut velat yhteensä	2 148	1 897

Varausten muutokset

Milj. €	Tappiota koskeva vähennys-erä	Uudelleenjärjestely	Muut	Yhteensä
1.1.2019	4	3	5	12
Varausten lisäykset	12	4	0	17
Käytetyt varaukset		-2	-4	-7
Käyttämättömien varausten peruutukset		-1	0	-1
31.12.2019	16	4		21

Milj. €	Tappiota koskeva vähennys-erä	Uudelleenjärjestely	Muut	Yhteensä
31.12.2017				
1.1.2018 IFRS 9 siirtymä	4			4
Varausten lisäykset		3	5	8
31.12.2018	4	3	5	12

Korvaustenhoitosopimukset

Korvaustenhoitosopimukset ovat sellaisia sopimuksia, jotka eivät ole vakuutus-sopimuksia, mutta joiden perusteella hoidetaan toisen täysomavastuullisen osapuolen puolesta korvausten maksaminen. Näistä merkittävimpiä ovat sellaiset captive-järjestelyt, joissa vakuutettu riski on jälleenvakuutettu kokonaan asiakkaan kanssa samaan konserniin kuuluvassa captive-yhtiössä, sekä lakisäätteisten tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuutusten eläkemuotoisten korvausten indeksikorotukset ja eräät muut korvausten korotukset sekä yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoitokorvaukset ja julkisen sektorin potilasvakuutus.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

OP Yrityspankki -konsernin eläkejärjestelyt on hoidettu OP-Eläkekassassa, OP-Eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä. Etuuspohjaisina järjestelyinä on käsitelty lisäeläkkeisiin liittyvät järjestelyt eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiössä sekä eläkekassassa hoidettu TyEL:n rahastoitu vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläke. Maksupohjaisena järjestelynä on käsitelty TyEL:n jakojärjestelmään suoritettavat maksut.

OP-Eläkekassa

OP-Eläkekassa on hoitanut vuoteen 2018 koko OP Yrityspankki -konsernin työnantajien henkilöstön lakisääteisen eläketurvan vakuuttamisen. 31.12.2018 OP Ryhmä siirsi 90,8 % OP-Eläkekassan eläkekannasta Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hoidettavaksi. Alustavan suunnitelman mukaan jäljelle jäänyt eläkevastuu siirtyy Ilmariselle myöhemmin, aikaisintaan vuoden 2020 lopussa. Tämä jäljelle jäävä osuus koostuu pääosin 31.12.2015 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta OP-Eläkekassaan siirretyistä Pohjola Vakuutuksen eläkevastuista. Lakisääteinen TyEL:n mukainen eläkejärjestelmä tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Työeläkejärjestelmän etuudet ovat vanhuuseläke, osittainen varhennettu vanhuuseläke, työuraeläke, työkyvyttömyys-eläke, perhe-eläke ja kuntoutusetuudet.

TyEL:n mukainen eläkejärjestelmä on osittain rahastoiva ja osittain jakojärjestelmään perustuva järjestely. Rahastointi tapahtuu henkilötasolla kunkin työsuhteen vakuuttaneessa eläkelaitoksessa.

OP-Eläkekassan toiminnan tavoitteena on hoitaa lakisääteisen eläketurvan vakuuttaminen siten, että vuodesta toiseen vakuutusmaksutaso säilyy tasaisena ja alittaa työeläkejärjestelmän keskimääräisen maksutason. Vuonna 2019 OP-Eläkekassan maksutaso oli 22,9% ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen maksutaso oli 24,4 %. OP-Eläkekassan toiminnan merkittävin riski liittyy siihen, että toteutunut sijoitusomaisuuden tuotto jäisi alle eläkejärjestelmän keskimääräisen toteutuneen sijoitustoiminnan tuoton. Riskin toteutuminen useampana vuotena peräkkäin johtaisi vakuutusmaksutason korottamiseen.

OP-Eläkekassan keskeisimmät vakuutusmatemaattiset riskit liittyvät korko- ja markkinariskiin, eläkkeiden tuleviin korotuksiin sekä eliniän systemaattiseen pitenemiseen. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään.

Eläkekassan on vakuutuskassalain mukaan sijoitettava varansa turvaavasti ja tuloa tuottavasti sekä kassan maksuvalmiutta silmällä pitäen. Eläkekassan on katettava kansallisen tilinpäätöskehikon mukaisesti eläkesitoumuksista aiheutuva vakuutusvelka. Vakuutusvelkaa katettaessa on otettava huomioon millaista vakuutustoimintaa vakuutuskassa harjoittaa ja tämän mukaisesti huolehdittava katteeseen kuuluvien varojen varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Eläkekassalle säädetään laissa erikseen vakavaraisuusraja, joka eläkekassan tulee kattaa vakavaraisuuspääomalla.

Sijoitustoiminnasta vastaa eläkekassan hallitus, joka hyväksyy eläkelaitokselle sen varojen sijoittamista koskevan sijoitussuunnitelman. Eläkelaitoksen vastuullinen aktuaari laatii vuosittain ennusteen vastuuvelan ja eläkemenojen kehityksestä. Tämän pohjalta sijoitusomaisuuden allokaatioissa otetaan huomioon vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitustoiminnalle turvaavuuden, tuottavuuden ja likviditeetin osalta sekä eläkekassan riskinkantokyky.

Lisäeläkkeet OP-Eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä

OP-Eläkesäätiö hoitaa OP Yrityspankki -konserniin kuuluvien työnantajien henkilöstölleen järjestämää lisäeläketurvaa. Eläkesäätiön tarkoituksena on myöntää eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluville työntekijöille vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä ja sairausavustusta sekä perhe-eläkettä heidän edunsaajilleen ja hautausavustusta. Lisäksi eläkesäätiö voi myöntää toimintapiiriin kuuluville kuntoutukseen liittyviä etuuksia. Lisäeläketurvan järjestäminen on vapaaehtoista, joten kaikki eläkekassaan kuuluvat työnantajat eivät automaattisesti kuulu eläkesäätiöön. Eläkesäätiön tarjoama lisäeläketurva on kokonaan rahastoitu.

OP-Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluu jokainen 20 vuotta täyttänyt henkilö, joka on yhtäjaksoisesti ollut kaksi vuotta TyEL:n mukaisessa työsuhteessa eläkesäätiöön kuuluvaan työnantajaan ja jonka työsuhde on alkanut ennen 1.7.1991. Eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika alkaa siitä ajankohdasta, jona hän työnantajan palveluksessa ollessaan täytti 23 vuotta. Eläkkeen perusteena olevalla palkalla tarkoitetaan samaan työsuhteeseen perustuvaa 31.12.2006 saakka voimassa olleen TEL:n mukaista eläkepalkkaa. OP-Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden eläkeikä vaihtelee 60–65 vuoden välillä riippuen siitä, mihin henkilöryhmään työntekijä eläkesäätiön sääntöjen mukaan kuuluu.

Toiminnan merkittävin riski liittyy siihen, että toteutunut sijoitusomaisuuden tuotto jäisi alle vähimmäistuottotavoitteen. Riskin toteutuessa useampana vuotena peräkkäin johtaisi se kannatusmaksujen perintään.

OP-Eläkesäätiön keskeisimmät vakuutusmatemaattiset riskit liittyvät korko- ja markkinariskiin, eliniän systemaattiseen pitenemiseen sekä inflaatoriskiin. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään.

Sijoitustoiminnasta vastaa eläkesäätiön hallitus, joka hyväksyy eläkelaitokselle sen varojen sijoittamista koskevan sijoitussuunnitelman. Eläkelaitoksen vastuullinen aktuaari laatii vuosittain ennusteen vastuuvelan ja eläkemenojen kehityksestä. Tämän pohjalta sijoitusomaisuuden allokaatiossa otetaan huomioon vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitustoiminnalle turvaavuuden, tuottavuuden ja likviditeetin osalta sekä eläkesäätiön riskinkantokyky.

Lisäeläkkeitä on järjestetty myös henkivakuutusyhtiöissä. Vuoden 2017 TyEL-muutoksen seurauksena tehty sopeutus kasvatti velvoitetta 9 miljoonaa euroa tilinpäätöksessä 2018.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot, milj. €	Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet		Eläkevarojen käyvät arvot		Nettovelat (-varat)	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Avaava tase 1.1.	260	423	-205	-333	55	90
Tuloslaskelmaan kirjatut etuuspohjaiset eläkekulut						
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	8	13			8	13
Korkokulu (-tuotto)	5	7	-4	-6	1	2
Järjestelyn supistamisen, muuttamisen, velvoitteen täyttämisen tai aiempaan työsuoritukseen perustuvan menon vaikutus	0	-162		137	0	-26
Hallintokulut			0	0	0	0
Yhteensä	13	-142	-4	131	9	-11
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut uudelleen määrittämisestä aiheutuvat tappiot (-voitot)						
johtuvat vakuutusmatemaattiset tappiot (voitot)	26	-21			26	-21
TyEL:n korkoeron tuotto ja vanhuus- eläkkeiden vastuun kasvu (netto) ja liiketoimintajärjestely	0	6	0	-6		
Kokemusperäiset tarkistukset	0	3			0	3
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan (- varan) nettokorkoon sisältyvää määrää (-)			-20	-5	-20	-5
Yhteensä	26	-12	-20	-11	7	-23
Muut						
Työnantajan suorittamat maksut*			-6	-2	-6	-2
Maksetut etuudet	-8	-10	8	10		
Yhteensä	-8	-10	2	8	-6	-2
Päättävä tase 31.12.	291	260	-226	-205	64	55

* sisältää OP-Eläkekassan vakavaraisuuspääoman ylitteen palautusta 3 (5) miljoonaa euroa.

Taseeseen kirjatut velat ja varat, milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Nettovelat/-varat (Eläkesäätiö)	-6	-3
Nettovelat/-varat (Eläkekassa)	43	34
Nettovelat (Muut eläkejärjestelyt)	27	24
Nettovelat yhteensä	70	58
Nettovarot yhteensä	-6	-3

Eläkekassan ja -säätiön varojen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti 31.12.2019, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet	18	0	9	27
Joukkovelkakirjalainat	51		1	52
Kiinteistöt			3	3
Sijoitusrahastot	24	8	51	84
Johdannaiset			0	0
Muut varat	15		1	16
Yhteensä	109	8	65	182

Eläkekassan ja -säätiön varojen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti 31.12.2018, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet	22	0	5	27
Joukkovelkakirjalainat	49	0	3	52
Kiinteistöt			5	5
Sijoitusrahastot	53	2	20	75
Johdannaiset	0	0		0
Muut varat	12		1	13
Yhteensä	136	2	33	172

Hierarkiatasoon 1 ryhmiteltyjen erien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen erien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineiden osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksyttävillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti määritettävissä. Hierarkiatasoon 3 luokitellut erät arvostetaan hinnoittelumallilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta.

Merkittävimpien varallisuuserien osuus järjestelyyn kuuluvien varojen koko käyvästä arvosta, %	31.12.2019	31.12.2018
Osakkeet ja osuudet	15	16
Finanssiala	0	0
Metsä	0	5
Kiinteistö	4	3
Muut	10	8
Joukkovelkakirjalainat	29	30
Valtionlainat	28	28
Muut	1	2
Kiinteistöt	1	3
Sijoitusrahastot	46	44
Osakerahastot	17	17
Korkorahastot	6	2
Kiinteistörahastot	18	19
Hedgerahastot	5	6
Johdannaiset	0	0
Korkojohdannaiset		0
Valuuttajohdannaiset	0	
Muut	9	8
Yhteensä	100	100

Eläkejärjestelyn varoihin sisältyy, milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Muita saamia OP Ryhmään kuuluvilta yrityksiltä	19	13
Yhteensä	19	13

Vuonna 2020 suoritettavien maksujen määrä etuus pohjaiseen eläkejärjestelyyn arvioidaan olevan 9 miljoonaa euroa. Etuus pohjaisen eläkevelvoitteen duraatio 31.12.2019 oli eläkekassassa 26,3 vuotta, eläkesäätiössä 14,8 vuotta ja muissa järjestelyissä 19,9 vuotta.

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset 31.12.2019	Eläkekassa	Eläkesäätiö	Muut
Diskonttauskorko, %	1,0	0,8	0,9
Tuleva palkankorotusolettama, %	2,3	2,1	2,1
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	0,5	1,5	1,5
Vaihtuvuus, %	3,0	0,0	0,0
Inflaatio, %	1,5	1,3	1,3
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika vuosina	23,0	7,0	8,0
Eliniän odote 65-vuotiaille henkilöille			
Miehet	21,4	21,4	21,4
Naiset	25,4	25,4	25,4
Eliniän odote 45-vuotiaille henkilöille 20 vuoden kuluttua			
Miehet	23,7	23,7	23,7
Naiset	28,1	28,1	28,1

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset 31.12.2018	Eläkekassa	Eläkesäätiö	Muut
Diskonttauskorko, %	1,9	1,7	2,0
Tuleva palkankorotusolettama, %	2,5	2,3	2,5
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	1,1	1,6	1,9
Vaihtuvuus, %	3,0	0,0	0,0
Inflaatio, %	1,7	1,5	1,7
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika vuosina	24,0	7,0	8,0
Eliniän odote 65-vuotiaille henkilöille			
Miehet	21,4	21,4	21,4
Naiset	25,4	25,4	25,4
Eliniän odote 45-vuotiaille henkilöille 20 vuoden kuluttua			
Miehet	23,7	23,7	23,7
Naiset	28,1	28,1	28,1

Herkkyyshanalyysi keskeisistä vakuutusmatemaattisista oletuksista 31.12.2019	Etuuspohjaisen eläkevastuun muutos			
	Eläkekassa		Eläkesäätiö	
	Milj. €	%	Milj. €	%
Diskonttauskorko				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	-20	-11,1	-2	-6,6
0,5 prosenttiyksikön lasku	23	13,2	3	7,4
Eläkkeiden korotukset				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	21	12,1	3	6,7
0,5 prosenttiyksikön lasku	-19	-10,8	-2	-6,3
Kuolevuus				
Eliniän odotuksen 1 vuoden kasvu	5	3,1	1	3,7
Eliniän odotuksen 1 vuoden lasku	-5	-3,0	-1	-3,5

Herkkyyshanalyysi keskeisistä vakuutusmatemaattisista oletuksista 31.12.2018	Etuuspohjaisen eläkevastuun muutos			
	Eläkekassa		Eläkesäätiö	
	Milj. €	%	Milj. €	%
Diskonttauskorko				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	-17	-10,8	-3	-6,2
0,5 prosenttiyksikön lasku	20	12,7	4	7,0
Eläkkeiden korotukset				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	18	11,7	3	6,3
0,5 prosenttiyksikön lasku	-17	-10,5	-3	-5,9
Kuolevuus				
Eliniän odotuksen 1 vuoden kasvu	5	3,0	2	3,3
Eliniän odotuksen 1 vuoden lasku	-5	-2,9	-2	-3,2

Liite 32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Pääomalainat	222	223
Muut		
Debentuurit	1 252	1 259
Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä	1 474	1 482

Pääomalojien pääasialliset lainaehdot ovat seuraavat:

1. Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko oli ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää valvojan viranomaisen luvalla vuosittain koron eräpäivänä 11.4.2010 alkaen. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2. Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää valvojan viranomaisen luvalla koron eräpäivinä 30.11.2010 alkaen. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3. Pohjola Vakuutus Oy:n pääomalaina

50 miljoonan euron eräpäivätön pääomalaina. Laina laskettiin liikkeeseen 17.6.2008 ja sen korko on 3 kuukauden euribor + 3,20 %. Koron maksut tapahtuvat neljännesvuosittain. Korko, jota ei voida maksaa koronmaksupäivänä sekä korko, jota Pohjola Vakuutus Oy ei ole voinut maksaa aikaisemmilta koronmaksupäiviltä, muodostavat yhdessä "Maksamattomat korot". Maksamattomille koroille kertyy korkoa lainaosuuksiin sovellettavan koron mukaisesti ja tämä kuhunkin koronmaksupäivään asti kertynyt lisäkorko lisätään maksamattomiin korkoihin kyseisenä koronmaksupäivänä. Kunnes maksamattomat korot on kokonaisuudessaan maksettu, liikkeeseenlaskija sitoutuu pidättäytymään osingon tai muun voiton jakamisesta tai omien osakkeiden hankinnasta. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2013. Lainan pääoma voidaan maksaa takaisin vain, mikäli lain vaatimat ehdot täyttyvät. Lainaa ei huomioida luottolaitoslain mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa. Vakuutusyhtiön vakavaraisuuslaskennassa laina voidaan hyödyntää täysimääräisesti.

4. Pohjola Vakuutus Oy:n pääomalaina

75 miljoonan euron pääomalaina. Laina laskettiin liikkeeseen 18.6.2015 ja sen korko on 3 kuukauden euribor + 2,60 %. Koron maksut tapahtuvat neljännesvuosittain. Korko, jota ei voida maksaa koronmaksupäivänä sekä korko, jota Pohjola Vakuutus Oy ei ole voinut maksaa aikaisemmilta koronmaksupäiviltä, muodostavat yhdessä "Maksamattomat korot". Maksamattomille koroille kertyy korkoa lainaosuuksiin sovellettavan koron mukaisesti ja tämä kuhunkin koronmaksupäivään asti kertynyt lisäkorko lisätään maksamattomiin korkoihin kyseisenä koronmaksupäivänä. Kunnes maksamattomat korot on kokonaisuudessaan maksettu, liikkeeseenlaskija sitoutuu pidättäytymään osingon tai muun voiton jakamisesta tai omien osakkeiden hankinnasta. Lainan eräpäivä on 18.6.2040, ellei liikkeeseenlaskija ole maksanut sitä lainan ehtojen mukaisesti ennen aikaisesta takaisin tätä aiemmin. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran 18.6.2020. Lainan pääoma voidaan maksaa takaisin vain, mikäli lain vaatimat ehdot täyttyvät. Lainaa ei huomioida luottolaitoslain mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa. Vakuutusyhtiön vakavaraisuuslaskennassa laina voidaan hyödyntää täysimääräisesti.

5. A-Vakuutus Oy:n pääomalaina 10 miljoonan euron pääomalaina. Laina laskettiin liikkeeseen 18.6.2015 ja sen korko on 3 kuukauden euribor + 3,10 %. Koron maksut tapahtuvat neljännesvuosittain. Korko, jota ei voida maksaa koronmaksupäivänä sekä korko, jota A-Vakuutus Oy ei ole voinut maksaa aikaisemmilta koronmaksupäiviltä, muodostavat yhdessä "Maksamattomat korot". Maksamattomille koroille kertyy korkoa lainaosuuksiin sovellettavan koron mukaisesti ja tämä kuhunkin koronmaksupäivään asti kertynyt lisäkorko lisätään maksamattomiin korkoihin kyseisenä koronmaksupäivänä. Kunnes maksamattomat korot on kokonaisuudessaan maksettu, liikkeeseenlaskija sitoutuu pidättäytymään osingon tai muun voiton jakamisesta tai omien osakkeiden hankinnasta. Lainan eräpäivä on 18.6.2040, ellei liikkeeseenlaskija ole maksanut sitä lainan ehtojen mukaisesti ennaikaisesti takaisin tätä aiemmin. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran 18.6.2020. Lainan pääoma voidaan maksaa takaisin vain, mikäli lain vaatimat ehdot täyttyvät. Lainaa ei huomioida luottolaitoslain mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa. Vakuutusyhtiön vakavaraisuuslaskennassa laina voidaan hyödyntää täysimääräisesti.

Debentuurit

1. Debentuurilaina 100 miljoonaa CHF (eurovasta-arvo 92 miljoonaa), joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 14.7.2021. Lainan korko on kiinteä 3.375% p.a.
2. Debentuurilaina 100 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 14.9.2021. Lainan korko on kiinteä 5.25% p.a.
3. Debentuurilaina 500 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 28.2.2022. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennaikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on kiinteä 5,75% p.a.
4. Debentuurilaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 82 miljoonaa), joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 3.7.2025. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennaikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on vaihtuva JPY Libor + 0,735%.
5. Debentuurilaina 3 500 miljoonaa SEK (eurovasta-arvo 335 miljoonaa), joka on 10 vuoden non-call 5 laina, mahdollisuus eräännyttää laina 25.8.2020, erääntyy 25.8.2025. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennaikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on vaihtuva Stibor + 1,60%.
6. Debentuurilaina 100 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 25.9.2025. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennaikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on kiinteä 2,405% p.a.

Lainat 1–6 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Lisäksi OP Yrityspankki Oyj on laskenut liikkeeseen 0,8 miljoonan euron arvosta tuottodebentuurilainoja liittyen OP Ryhmän johdon palkitsemiseen.

OP Yrityspankki Oyj:llä ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta. Lainojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon ero johtuu käyvän arvon suojauksen korkoriskiarvostuksesta.

Liite 33. Oma pääoma

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Omistajille kuuluva oma pääoma		
Osakepääoma	428	428
Rahastot		
Sidotut rahastot		
Ylikurssirahasto	519	519
Vararahasto	203	203
Käyvän arvon rahasto		
Rahavirran suojauksesta	0	0
Käypään arvoon arvostamisesta		
Saamistodistuksista	26	-3
Tappiota koskeva vähennyserä saamistodistuksista	5	6
Osakkeista ja osuuksista	0	
Osakkeista ja osuuksista (overlay approach)	38	-15
Muut sidotut rahastot	1	1
Vapaat rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	298	298
Muut vapaat rahastot	72	72
Kertyneet voittovarot		
Edellisten kausien voitto (tappio)	2 382	2 213
Kauden voitto (tappio)	328	346
Omistajien osuus omasta pääomasta	4 299	4 067
Määräysvallattomien omistajien osuus	74	80
Oma pääoma yhteensä	4 374	4 147

Osakepääoma ja osakkeet

Osakkeiden lukumäärä pysyi muuttumattomana 319 551 415 kpl. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,34 euroa (ei tarkka arvo). Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Esitetty osingonjako

Hallitus esittää, että tilikaudelta 2019 ei jaeta osinkoa, ja että tilikauden voitto kirjataan edellisten tilikausien voitto/tappio -tilille. Vertailukaudella osinkoa jaettiin 0,54 euroa osakkeelta eli yhteensä 173 miljoonaa euroa.

Rahastot

Ylikurssirahasto

Rahasto on muodostunut ennen 1.9.2006 voimassa olleiden säännösten aikana. Rahastoon kirjattuja eriä ovat olleet uusmerkinnässä osakkeista maksettu vasta-arvon ylittävä määrä sekä optio-oikeuteen perustuvasta osakemerkinnästä maksettu osakkeen vasta-arvon ylittävä määrä.

Ylikurssirahastoa voidaan alentaa noudattaen osakepääoman alentamista koskevia säännöksiä ja sitä voidaan käyttää osakepääoman korottamiseen. Syyskuussa ja marraskuussa 2006 optioilla merkittyjen osakkeiden kirjanpidollisen vasta-arvon ylittävä osa merkintähinnasta kirjattiin ylikurssirahastoon, koska yhtiökokouksen päätös optio-oikeuksien antamisesta oli tehty ennen uuden osakeyhtiölain voimaantuloa. Muutoin 1.9.2006 alkaen ylikurssirahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Vararahasto

Vararahasto on muodostunut sinne aikaisempina kausina siirretyistä voittovaroista sekä vuonna 1990 vararahastoon siirretyistä luottotappiovarauksista. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä. Vararahastoa voidaan käyttää myös osakepääoman korottamiseen ja sitä voidaan alentaa samalla tavoin kuin osakepääomaa. 1.9.2006 alkaen vararahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Käyvän arvon rahasto

Rahasto sisältää käypään arvoon muiden laajan tuloslaskelman kautta kirjattavien ja väliaikaisen poikkeusmenettelyn (overlay approach) piirissä olevien oman pääoman ehtoisten rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen. Rahastoon merkityt erät realisoituvat tuloslaskelmaan, kun arvopaperista luovutaan tai kirjataan arvonalennus. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu tappio kirjataan lisäämään käyvän arvon rahastoa. Rahastoon on kirjattu myös rahavirran suojaussuhteessa olevien korkojohdannaisten tehokkaaksi todennettu laskennallisilla veroilla oikaistu arvonmuutosnetto. Arvonmuutokset realisoituvat tuloslaskelmaan sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat

Milj. €	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	(overlay approach)	Rahavirran suojaus	
Tase 31.12.2017	117	45		2	164
IFRS 9 -siirtymän vaikutus 1.1.2018	-1	-45			-46
Avaava tase 1.1.2018	115	0		2	118
Käyvän arvon muutokset	-111	0	-20	1	-130
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-30		-3		-33
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset			5		5
Siirrot korkokatteeseen				-3	-3
Laskennalliset verot	28	0	4	0	32
Päättävä tase 31.12.2018	3		-15	0	-12

Käypään arvoon muun laajan
 tuloksen erien kautta kirjattavat

Milj. €	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2019	3	-15	0	-12
Käyvän arvon muutokset	52	41	0	93
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-17	12		-4
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		13		13
Siirrot korkokatteeseen			0	0
Laskennalliset verot	-7	-13	0	-20
Päättävä tase 31.12.2019	31	38	0	70

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli katsauskauden lopussa 87 miljoonaa euroa positiivinen ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 17 miljoonaa euroa. Vertailukauden lopussa käyvän arvon rahasto oli 15 miljoonaa euroa negatiivinen ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen oli 3 miljoonaa euroa. Tilikauden aikana käyvän arvon rahastoon kirjattiin väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltamisen johdosta oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 51 miljoonaa euroa (24) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 3 miljoonaa euroa (43). Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä tilikauden aikana oli käyvän arvon rahastossa 2 miljoonaa euroa.

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen, myyntitappioiden ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Muut sidotut rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin, joissa on määriteltä myös niiden käyttötarkoitus.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Vuonna 2009 toteutetulla osakeannilla kerätyt varat merkittiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Muut vapaat rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiökokouksen päätöksiin.

Kertyneet voittovarot

poistoeron sekä vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärän että etuusperusteisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/tappiot laskennallisella verolla vähennettynä.

Muut tasetta koskevat liitetiedot

Liite 34. Annetut vakuudet

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	79	59
Muut	3 496	5 775
Annetut vakuudet yhteensä*	3 575	5 834
Vakuudelliset johdannaisvelat	1 098	928
Vakuudelliset muut velat	2 093	4 072
Vakuudelliset velat yhteensä	3 191	5 000

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 6,4 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,5 miljardia euroa on päivän sisäisen limiitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 35. Saatut rahoitusvakuudet

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Saatujen vakuuksien käyvät arvot		
Muut	707	490
Yhteensä	707	490

Johdannaisista aiheutuvaa luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA- yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi arvopapereita tai käteistä. CSA-sopimukseen liittyvien, käteisenä saatujen vakuuksien määrä oli tilinpäätöshetkellä 707 miljoonaa euroa (490). Vakuudeksi saatuja arvopapereita ei tilinpäätöshetkellä ollut.

Liite 36. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Varat, milj. €	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupankäynti tarkoituksensa pidettävät	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	11 914					11 914
Saamiset luottolaitoksilta	9 126					9 126
Johdannaissopimukset			4 407		468	4 874
Saamiset asiakkailta	23 829					23 829
Saamistodistukset		14 899	1 033	42		15 975
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0	23	694		717
Muut rahoitusvarat	1 393					1 393
Rahoitusvarat						67 828
Muut kuin rahoitusvarat						1 297
Yhteensä 31.12.2019	46 262	14 899	5 463	737	468	69 126

Varat, milj. €	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupankäynti tarkoituksensa pidettävät	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	12 239					12 239
Saamiset luottolaitoksilta	9 726					9 726
Johdannaissopimukset			3 476		187	3 663
Saamiset asiakkailta	22 351					22 351
Saamistodistukset		14 730	501	46		15 278
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0	36	616		651
Muut rahoitusvarat	1 521					1 521
Rahoitusvarat						65 429
Muut kuin rahoitusvarat						1 296
Yhteensä 31.12.2018	45 838	14 730	4 013	662	187	66 725

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		15 334		15 334
Johdannaissopimukset	3 683		199	3 882
Velat asiakkaille		15 503		15 503
Vakuutusvelka		3 234		3 234
velkakirjat		22 726		22 726
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 474		1 474
Muut rahoitusvelat		1 991		1 991
Rahoitusvelat				64 143
Muut kuin rahoitusvelat				609
Yhteensä 31.12.2019	3 683	60 260	199	64 752

Velat, milj. €	Käypään arvoon		Suojaavat		Kirjanpito- arvo yhteensä
	tulosvaikuttaisesti kirjattavat	Muut velat	johdannaiset		
Velat luottolaitoksille		15 575			15 575
Johdannaissopimukset	3 023		264		3 287
Velat asiakkaille		16 422			16 422
Vakuutusvelka		3 157			3 157
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		20 338			20 338
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 482			1 482
Muut rahoitusvelat		1 779			1 779
Rahoitusvelat					62 038
Muut kuin rahoitusvelat					539
Yhteensä 31.12.2018	3 023	58 752	264		62 577

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo joulukuun lopussa oli n. 232 miljoonaa euroa (102) kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenuoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 37. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 31.12.2019, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	334	58	325	717
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	484	82	510	1 076
Johdannaissopimukset	11	4 789	74	4 874
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	12 470	1 556	874	14 899
Rahoitusinstrumentit yhteensä	13 299	6 485	1 783	21 566
Sijoituskiinteistöt			339	339
Yhteensä	13 299	6 485	2 121	21 905
Varojen käyvät arvot 31.12.2018, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	297	53	301	651
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	115	133	299	547
Johdannaissopimukset	0	3 606	57	3 663
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		23 181
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	11 873	2 666	191	14 730
Rahoitusinstrumentit yhteensä	12 286	6 459	848	19 592
Sijoituskiinteistöt			320	320
Yhteensä	12 286	6 459	1 168	19 912
Velkojen käyvät arvot 31.12.2019, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Muut		12		12
Johdannaissopimukset	9	3 841	32	3 882
Yhteensä	9	3 853	32	3 894
Velkojen käyvät arvot 31.12.2018, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	10	3 233	44	3 287
Yhteensä	10	3 234	44	3 287

Käypään arvoon arvostus

Johdannaiset

Listattujen johdannaisten hinta saadaan suoraan markkinoilta. OTC-johdannaisten arvostuksessa käytetään markkinoilla yleisesti käytössä olevia malleja ja menetelmiä. Näitä tarvitaan mm. korko ja -valuuttakäyrien ja volatiliiteettipintojen muodostamiseen sekä optioiden arvostukseen. Yleisesti näiden mallien syöttötiedot voidaan johtaa markkinoilta. Kuitenkin joidenkin sopimusten arvostuksessa joudutaan käyttämään malleja, joiden syöttötietoja ei voida havaita markkinoilta vaan ne joudutaan arvioimaan. Nämä sopimukset on luokiteltu tasolle 3.

Middle Office vastaa pankkitoiminnan johdannaisten käyvän arvon arvostuksista ja niissä käytetyn markkinadatan, arvostuskäyrien ja volatiliiteettipintojen laadusta ja luotettavuudesta osana päivittäistä arvostusprosessia ml. tason 3 arvostukset. Middle Office vertaa sopimustasolla arvostushintoja säännöllisesti CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin arvostuksiin ja selvittää tarvittaessa mahdolliset merkittävät arvostuserot.

Riskienhallinnan ohjaus on vastuussa uusien arvostusmallien ja menetelmien hyväksymisestä sekä arvostusprosessin valvonnasta. Arvostusten varmennus perustuu mm. arvostamiseen käyttäen vaihtoehtoisia lähteitä sekä markkinahinnoille että muille syöttötiedoille. Varmennusprosessissa arvostushintoja voidaan verrata CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin hintoihin. Lisäksi on mahdollista käyttää myös kolmansien osapuolten tarjoamia arvostuspalveluja.

Pankkitoimintaa liittyvät OTC-johdannaisten arvostuksessa huomioidaan kaupan osapuolten luottoriski. Luottoriskiä oikaistaan vastapuoliriskikorjauksella (ns. Credit Valuation Adjustment "CVA") sekä omalla luottoriskikorjauksella (ns. Debit Valuation Adjustment, "DVA"). CVA- ja DVA-arvostusoikaisut lasketaan vastapuolikohtaisesti.

CVA- ja DVA-oikaisut lasketaan simuloimalla johdannaisten markkina-arvoja ja maksukyvyttömyystilanteita perustuen pääsääntöisesti markkinoilta saataviin tietoihin. Maksukyvyttömyystodennäköisyyksien arvioinnissa hyödynnetään markkinadataa myös epälikvideillä vastapuolilla yhdistelemällä vastapuolet likvidiin markkinadataan.

Käyvän arvon hierarkia

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörssiissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen tasoryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)
Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Johdannais- sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2019	600	57	191	848
Tuloslaskelman nettotuotot	-265	18	0	-247
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			0	0
Hankinnat	93		2	95
Myynnit	-59		-8	-67
Lyhennykset	0		-4	-4
Siirrot tasoon 3	465		762	1 226
Siirrot tasosta 3			-69	-69
Päättävä tase 31.12.2019	834	74	875	1 783

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Johdannais- sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
Tase 31.12.2017	409	131	574	1 115
IFRS 9 -siirtymän vaikutukset 1.1.2018	270		-263	6
Avaava tase 1.1.2018	679	131	311	1 122
Tuloslaskelman nettotuotot	-406	-75	-1	-481
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			0	0
Hankinnat	107		1	108
Myynnit	-60		0	-60
Lyhennykset	-8		-5	-12
Siirrot tasoon 3	287		134	421
Siirrot tasosta 3			-250	-250
Päättävä tase 31.12.2018	600	57	191	848

Rahoitusvelat, milj. €	Johdannais- sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2019	44	44
Tuloslaskelman nettotuotot	-11	-11
Päättävä tase 31.12.2019	32	32

Rahoitusvelat, milj. €	Johdannais- sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2018	92	92
Tuloslaskelman nettotuotot	-48	-48
Päättävä tase 31.12.2018	44	44

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2019

Milj. €	Korkokate	Sijoitus- toiminnan nettotuotot	Laaja tulos- laskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-264	-1	0	-264
Realisoitumattomat nettotuotot	29		0	29
Nettotuotot yhteensä	-235	-1	1	-235

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2018

Milj. €	Korkokate	Sijoitus- toiminnan nettotuotot	Laaja tulos- laskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-411	6		-406
Realisoitumattomat nettotuotot	-26		0	-26
Nettotuotot yhteensä	-438	6	0	-432

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisen arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvomuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2019 aikana.

Herkkyysanalyysi epävarmuutta sisältävistä laskentaparametreista 31.12.2019

Instrumenttityyppi, milj. €	Saamiset	Velat	Nettosaldo	Herkkyysanalyysi	Jokseenkin mahdollinen käyvän arvon muutos
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat					
Joukkolainasijoitukset	510		510	51,0	10 %
Epälikvidit sijoitukset	57		57	8,6	15 %
Pääomarahastot**	145		145	14,5	10 %
Kiinteistö pääomarahastot***	123		123	24,6	20 %
Johdannaiset					
Indeksilainojen suojat ja strukturoidut johdannaiset sekä pitkän maturiteetin	74	-32	42	4,6	11 %
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Joukkolainasijoitukset	874		874	87,4	10 %
Sijoituskiinteistöt					
Sijoituskiinteistöt***	339		339	67,8	20 %

Herkkyysanalyysi epävarmuutta sisältävistä laskentaparametreista 31.12.2018

Instrumenttityyppi, milj. €	Saamiset	Velat	Nettosaldo	Herkkyysanalyysi	Jokseenkin mahdollinen käyvän arvon muutos
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat					
Joukkolainasijoitukset	299		299	29,9	10 %
Epälikvidit sijoitukset	48		48	7,2	15 %
Pääomarahastot**	132		132	13,2	10 %
Kiinteistö pääomarahastot***	121		121	24,2	20 %
Johdannaiset					
Indeksilainojen suojat ja strukturoidut johdannaiset sekä pitkän maturiteetin	57	-44	13	1,4	11 %
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Joukkolainasijoitukset	191		191	19,1	10 %
Sijoituskiinteistöt					
Sijoituskiinteistöt***	320		320	64,0	20 %

* Seuraavien stressiskenaarioiden: osakkeiden volatilitiitin (30%), osakkeiden osinkojen (30%), luottoriskipreemioiden (30%) ja merkittävien korrelaatiomuutosten yhteenlaskettu arvonmuutos

** Pääomarahastojen arvo riippuu pääasiassa kohdeyritysten tuloskehityksestä ja vastaavien listattujen yhtiöiden PE-kertoimista. Pääomarahastojen käyvän arvon kehitystä seurataan Total Value per Pid-in (TVPI) -kertoimella, joka on muuttunut keskimäärin 10 %.

*** Kiinteistö pääomarahastojen ja sijoituskiinteistöjen arvostuksessa käytetään pääsääntöisesti tuottoarvomenetelmää, jonka pääkomponentit ovat tuottovaade ja nettovuokrataso. Tuottovaateen muutos +/- 1 %-yksiköllä johtaa keskimäärin noin 20 %:n muutokseen käyvässä arvossa.

Vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot

Liite 38. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Takaukset	550	647
Takuuvastuut	1 882	1 668
Luottolupaukset	5 146	5 257
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	315	265
Muut	699	712
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	8 593	8 549

Liite 39. Ehdolliset velat ja varat

OP Ryhmään kuuluvat vakuutusyhtiöt merkitsevät vakuutussopimuksia poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimuksiin, jotka vahvistetaan vuosittain. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Vakuutusyhtiöt kirjaavat yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Liite 40. Johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2019

Mlj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset, josta	22 053	43 992	55 245	121 289	2 559	1 942
Keskusvastapuoliselitettävät	6 502	23 008	31 391	60 902	41	43
OTC-korko-optiot						
Call ja capit						
Ostetut	6 277	9 544	7 779	23 599	242	208
Asetetut	6 876	7 850	5 355	20 081	104	190
Put ja floorit						
Ostetut	3 278	5 050	4 218	12 546	168	68
Asetetut	3 332	6 722	2 403	12 458	70	50
OTC-korkojohdannaiset yhteensä	41 816	73 158	74 999	189 973	3 143	2 458
Korkofutuurit	1 134	938		2 072	0	0
Pörssijohdannaiset yhteensä	1 134	938		2 072	0	0
Korkojohdannaiset yhteensä	42 949	74 096	74 999	192 044	3 143	2 458
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	33 881	305		34 186	233	220
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	909	5 149	1 760	7 818	606	603
Valuuttaoptiot						
Call						
Ostetut	158	12		170	1	1
Asetetut	161	13		174	1	0
Put						
Ostetut	143	13		156	1	0
Asetetut	130	14		144	0	1
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	35 382	5 506	1 760	42 648	842	825
Valuuttajohdannaiset yhteensä	35 382	5 506	1 760	42 648	842	825
Osake- ja indeksijohdannaiset						
Osake-indeksiopiot						
Call						
Ostetut	1	2		3	0	
OTC-osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	1	2		3	0	
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	1	2		3	0	
Luottojohdannaiset						
Luottoriskinvaihtosopimukset	59	892	112	1 063	14	12
Luottojohdannaiset yhteensä	59	892	112	1 063	14	12
Muut						
Muut termiinit	3	3		5	0	0
Muut swap-sopimukset	231	432	18	681	67	38
Muut OTC-johdannaiset yhteensä	233	435	18	686	68	38
Muut johdannaiset yhteensä	233	435	18	686	68	38
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	78 624	80 931	76 889	236 444	4 067	3 333

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2018

Mlj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	21 091	42 938	53 949	117 979	1 705	1 415
Keskusvastapuoliselvitetävät	7 151	21 767	27 371	56 288	6	10
OTC-korko-optiot						
Call ja capit						
Ostetut	3 128	8 713	6 926	18 767	212	75
Asetetut	2 624	9 983	4 651	17 258	86	115
Put ja floorit						
Ostetut	4 637	5 717	2 823	13 177	116	56
Asetetut	4 360	6 281	1 771	12 412	59	50
OTC-korkojohdannaiset yhteensä	35 841	73 632	70 120	179 593	2 179	1 710
Korkofutuurit	3 850	3 280		7 129	0	0
Pörssijohdannaiset yhteensä	3 850	3 280		7 129	0	0
Korkojohdannaiset yhteensä	39 691	76 912	70 120	186 723	2 179	1 710
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	18 022	631	2	18 654	137	137
Koron- ja valuutanvaihto-sopimukset	2 699	4 269	2 928	9 896	798	817
Valuuttaoptiot						
Call						
Ostetut	180	17		197	1	1
Asetetut	239	24		262	1	1
Put						
Ostetut	316	24		340	2	1
Asetetut	299	21		319	1	2
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	21 754	4 986	2 930	29 669	939	959
Valuuttajohdannaiset yhteensä	21 754	4 986	2 930	29 669	939	959
Osake- ja indeksijohdannaiset						
Osakeindeksi-optiot						
Call						
Ostetut		3		3	0	0
OTC-osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä		3		3	0	0
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä		3		3	0	0
Luottojohdannaiset						
Luottoriskinvaihtosopimukset	15	189	2	206	4	9
Luottojohdannaiset yhteensä	15	189	2	206	4	9
Muut						
Muut termiinit	16	1		17	0	4
Muut swap-sopimukset	190	363	8	560	34	24
Muut optiot						
Call						
Ostetut	0			0		
Asetetut	0			0		
Put						
Ostetut	0			0		
Asetetut	0			0		
Muut OTC-johdannaiset yhteensä	207	364	8	579	34	28
Muut futuurit	0	0		1	0	0
Muut johdannaiset yhteensä	208	364	8	580	34	29
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	61 667	82 454	73 060	217 180	3 156	2 707

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2019

Mij. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset, josta	4 577	13 388	11 158	29 123	56	48
Keskusvastapuoliselitettävät	4 289	13 118	10 817	28 224	11	10
OTC-korkojohdannaiset yhteensä	4 577	13 388	11 158	29 123	56	48
Korkojohdannaiset yhteensä	4 577	13 388	11 158	29 123	56	48
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihto-sopimukset	2 609	1 448	654	4 711	166	130
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	2 609	1 448	654	4 711	166	130
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 609	1 448	654	4 711	166	130
Käyvän arvon suojauksen johdannaiset yhteensä	7 187	14 836	11 812	33 834	222	178

Suojauslaskennassa pidettävien johdannaissopimusten keskikorot - käyvän arvon suojaus 31.12.2019

	<1 v	1-5 v	>5 v	yhteensä
Korkojohdannaiset				
Keskusvastapuoliselitettävät	0,019	0,672	0,608	0,549
OTC korkojohdannaiset	3,419	3,959	2,666	3,239
Korkojohdannaiset yhteensä	0,062	0,727	0,662	0,602

Suojauslaskennassa pidettävien johdannaissopimusten keskikorot - käyvän arvon suojaus 31.12.2018

	<1 v	1-5 v	>5 v	yhteensä
Korkojohdannaiset				
Keskusvastapuoliselitettävät	0,616	0,488	0,771	0,591
OTC korkojohdannaiset	2,185	3,852	2,658	2,986
Korkojohdannaiset yhteensä	0,747	0,542	0,829	0,654

Suojauslaskennassa pidettävien johdannaissopimusten keskikorot - käyvän arvon suojaus 31.12.2019

	<1 v	1-5 v	>5 v	yhteensä
Koron- ja valuutanvaihto-sopimukset				
AUD			2,440	2,440
CHF		1,604		1,604
GBP		2,155		2,155
HKD	2,144		2,959	2,670
JPY	0,562		1,300	0,609
NOK			3,800	3,800
USD	1,691	2,219	3,611	2,747

Suojauslaskennassa pidettävien johdannaissopimusten keskikorot - käyvän arvon suojaus 31.12.2018

	<1 v	1-5 v	>5 v	yhteensä
Koron- ja valuutanvaihto-sopimukset				
GBP	0,910	2,231		2,000
JPY	0,434	0,562	1,300	0,518
USD		1,939	3,823	2,764

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - rahavirran suojaus 31.12.2019

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	<1 v	1-5 v	>5 v		Varat	Velat
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	7 374			7 374	241	17
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	7 374			7 374	241	17
Valuuttajohdannaiset yhteensä	7 374			7 374	241	17
Rahavirran suojauksen johdannaiset yhteensä	7 374			7 374	241	17
Suojauksen johdannaiset yhteensä	14 560	14 836	11 812	41 208	463	195

Suojauslaskennassa pidettävien johdannaissopimusten keskihinnat - rahavirransuojaus 31.12.2019

	<1 v	1-5 v	>5 v	yhteensä
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinit				
Average EUR:USD	1,120			1,120
Average EUR:GBP	0,878			0,878
Average EUR:CHF	1,101			1,101
Average EUR:HKD	8,879			8,879
Average EUR:SGD	1,534			1,534
Average EUR:AUD	1,625			1,625
Average EUR:NOK	10,108			10,108
Average EUR:CAD	1,473			1,473

Suojauslaskennassa pidettävien johdannaissopimusten keskihinnat - rahavirransuojaus 31.12.2018

	<1 v	1-5 v	>5 v	yhteensä
Korkojohdannaiset				
Keskusvastapuoliselvitettävät	0,602			0,602
OTC korkojohdannaiset				
Korkojohdannaiset yhteensä	0,602			0,602
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinit				
Average EUR:USD	1,165			1,165
Average EUR:GBP	0,894			0,894
Average EUR:CHF	1,153			1,153

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2018

Mili. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30
Keskusvastapuoliselvittävät	2 027	16 903	9 333	28 264	2	2
OTC-korkojohdannaiset yhteensä	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30
Korkojohdannaiset yhteensä	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihto-sopimukset	422	1 799	475	2 696	91	179
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	422	1 799	475	2 696	91	179
Valuuttajohdannaiset yhteensä	422	1 799	475	2 696	91	179
Käyvän arvon suojauksen johdannaiset yhteensä	2 961	19 252	10 154	32 367	136	209

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - rahavirran suojaus 31.12.2018

Mili. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset, josta	100			100	0	
Keskusvastapuoliselvittävät	100			100	0	
OTC-korkojohdannaiset yhteensä	100			100	0	
Korkojohdannaiset yhteensä	100			100	0	
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	6 843			6 843	35	39
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	6 843			6 843	35	39
Valuuttajohdannaiset yhteensä	6 843			6 843	35	39
Rahavirran suojauksen johdannaiset yhteensä	6 943	0		6 943	35	39
Suojauksen johdannaiset yhteensä	9 905	19 252	10 154	39 311	171	248

Johdannaiset yhteensä 31.12.2019

Mili. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	47 526	87 484	86 157	221 167	3 198	2 506
Keskusvastapuoliselvittävät	10 791	36 126	42 208	89 126	52	53
Valuuttajohdannaiset	45 365	6 954	2 414	54 733	1 250	972
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	1	2		3	0	
Luottojohdannaiset	59	892	112	1 063	14	12
Muut johdannaiset	233	435	18	686	68	38
Johdannaiset yhteensä	93 185	95 766	88 701	277 652	4 530	3 529

Johdannaiset yhteensä 31.12.2018

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	42 330	94 366	79 799	216 494	2 223	1 740
Keskusvastapuoliselvittävät	9 278	38 670	36 704	84 652	8	12
Valuuttajohdannaiset	22 176	6 784	3 404	32 365	1 031	1 138
johdannaiset		3		3	0	0
Luottojohdannaiset	15	189	2	206	4	9
Muut johdannaiset	208	364	8	580	34	29
Johdannaiset yhteensä	64 728	101 706	83 213	249 648	3 292	2 915

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka taseessa esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoutettu taseesta.

Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset nettoutetaan taseesta. Nettoutuksen vaikutukset on esitetty liitteessä 41. Muut johdannaissopimukset esitetään taseessa bruttomääräisenä. OP Yrityspankki -konsernin vakavaraisuuslaskennassa käytetään myös johdannaisten nettoutusta. Nettoutuksen vaikutukset vastapuoliriskien on esitetty liitetiedossa 72. Nettoutus pienentäisi OP Yrityspankki Oyj:n johdannaisten luottovasta-arvoa 6 934 miljoonaa euroa (4 099).

Liite 41. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Rahoitusvarat

31.12.2019, milj. €	Rahoitus- varojen brutto- määrä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Johdannais- yleissopi- mukset***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	6 753	-1 879	4 874	-2 303	-707	1 865

31.12.2018, milj. €	Rahoitus- varojen brutto- määrä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Johdannais- yleissopi- mukset***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 597	-934	3 663	-1 884	-490	1 289

Rahoitusvelat

31.12.2019, milj. €	Rahoitus- velkojen brutto- määrä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Johdannais- yleissopi- mukset***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	5 937	-2 055	3 882	-2 303	-654	925

31.12.2018, milj. €	Rahoitus- velkojen brutto- määrä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Johdannais- yleissopi- mukset***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 353	-1 066	3 287	-1 884	-703	700

* Ml. käteisvaroihin sisältyvä päivittäin selvitettyjen johdannaisten nettomäärä yht. -177 (-140) miljoonaa euroa.

** Käyvät arvot ilman kertyneitä korkoja

*** Käytäntönä on solmia johdannaisyleissopimukset kaikkien johdannaistapuolien kanssa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Finanssivastapuolten kanssa solmitut standardiehtoiset OTC-johdannaiskaupat selvitetään London Clearing House:n tai ICE Clear European kanssa EMIR-asetuksen (EU 648/2012) mukaisesti. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli, jonka kanssa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin).

Muut kahdenvälisesti selvittävät OTC-johdannaiset

Konsernin ja muiden asiakkaiden välisiin johdannaiskauppiin sekä sellaisiin johdannaiskauppiin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, konsernin omaa tai Finanssiala ry:n johdannaisyleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Muut liitetiedot

Liite 42. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä

Tilikauden aikana tapahtuneet muutokset tytäryrityksissä ja strukturoiduissa yhteisöissä

OP Yrityspankki Oyj osti OP Säilytys Oy:n OP Osuuskunnalta 31.8.2019. Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen sulautui Pohjola Vakuutus Oy:öön 31.10.2019.

Konsernitilinpäätöksen yhdistellyt merkittävät tytäryritykset 2019

Merkittäviä tytäryrityksiä ovat sellaiset yhtiöt, joiden toiminta vaatii toimiluvan sekä muut liiketoiminnan kannalta keskeiset yritykset. Kaikki konserniin yhdistellyt merkittävät tytäryritykset ovat kokonaan omistettuja, eikä niissä ole näin ollen merkittäviä määräysvallattomien omistajien osuuksia.

Yhtiö	Kotipaikka/ kotimaa	Omistusosuus osakkeista, %	Osuus äänivallasta, %
A-Vakuutus Oy	Helsinki	100,0	100,0
Pohjola Sairaala Oy	Helsinki	100,0	100,0
OP Finance AS	Viro	100,0	100,0
OP Finance SIA	Latvia	100,0	100,0
OP Säilytys Oy	Helsinki	100,0	100,0
Pohjola Vakuutus Oy	Helsinki	100,0	100,0
UAB OP Finance	Liettua	100,0	100,0

Konsernitilinpäätöksen on merkittävien tytäryhtiöiden lisäksi yhdistelty 1 (1) kpl muita tytäryrityksiä.

Konsernitilinpäätöksen yhdistellyt merkittävät tytäryritykset 2018

Yhtiö	Kotipaikka/ kotimaa	Omistusosuus osakkeista, %	Osuus äänivallasta, %
A-Vakuutus Oy	Helsinki	100,0	100,0
Pohjola Sairaala Oy	Helsinki	100,0	100,0
OP Finance AS	Viro	100,0	100,0
OP Finance SIA	Latvia	100,0	100,0
Pohjola Vakuutus Oy	Helsinki	100,0	100,0
UAB OP Finance	Liettua	100,0	100,0
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Helsinki	100,0	100,0

Konsernitilinpäätöksen yhdistellyt strukturoidut yhteisöt

OP Yrityspankki -konserni toimii sijoittajana erilaisissa sijoitusrahastoissa saadakseen sijoitustuottoja. Konsernin tilinpäätöksen yhdistellään kaksi (2) kiinteistörahastoa. Nämä rahastot on luokiteltu strukturoiduiksi yhteisöiksi, sillä konsernin määräysvalta ei perustu äänioikeuksiin vaan merkityksellisten toimintojen ohjaamiseen, altistumiseen rahaston muuttuviin tuottoihin sekä rahaston hallinnon järjestämiseen. Näihin rahastoihin liittyy myös määräysvallattomien omistajien osuudet.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ne strukturoidut yhteisöt, joissa on merkittävä määräysvallattomien osuus.

Nimi	Toimi- paikka	Pääasiallinen toimiala	Omistus-	Omistus-	Määräys-	Määräys-
			osuus, % 2019	osuus, % 2018	vallattomien osuus, % 2019	vallattomien osuus, % 2018
Real Estate Funds of Funds II Ky	Helsinki	Kiinteistörahasto	22,2	22,2	77,8	77,8
Real Estate Fund Finland III Ky	Helsinki	Kiinteistörahasto	24,5	24,5	75,5	75,5

Taloudellista informaatiota koskeva yhteenveto tytäryrityksistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus

Alla olevassa taulukossa on esitetty taloudellista informaatiota koskeva yhteenveto niistä tytäryrityksistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus. Taloudellinen informaatio vastaa tytäryrityksen tilinpäätöksissä esitettyjä lukuja, joihin on tehty mm. käyvän arvon oikaisuja vastaamaan OP Yrityspankki -konsernin laatimisperiaatteita. Esitetyt luvut ovat ennen sisäisten liiketapahtumien eliminointia.

Yhteenveto taseesta Milj. €	Real Estate Fund of Funds II Ky		Real Estate Fund Finland III Ky	
	2019	2018*	2019	2018
Rahavarat	0	4	2	1
Sijoitukset	10	21	297	287
Muut varat	1	1	2	4
Varat yhteensä	11	26	301	292
Rahoitusvelat			209	209
Muut velat		0	5	3
Velat yhteensä	0	0	214	212
Nettovarallisuus	11	25	87	80
Kertyneet määräysvallattomien omistajien osuudet	9	20	66	60
Yhteenveto laajasta tuloslaskelmasta	2019	2018	2019	2018
Liikevaihto	1	4	4	6
Jatkuvien toimintojen voitto tai tappio verojen jälkeen	3	3	3	5
Muut laajan tuloksen erät		-1		
Laaja tulos	3	2	3	5
Määräysvallattomien omistajien osuus laajasta tuloksesta	2	2	2	4
Määräysvallattomille omistajille maksetut voitto-osuudet	7	2	5	11
Yhteenveto rahavirroista				
Liiketoiminnasta kertynyt nettorahavirta	0	-2	6	28
Investointeihin käytetty nettorahavirta	14	19	-9	-83
Rahoitukseen käytetty nettorahavirta	-17	-14	4	36
Rahavarojen nettomuutos	-4	3	1	-19
Rahavarat tilikauden alussa	4	0	1	20
Rahavarat tilikauden lopussa	0	4	2	1

* Konsernin luvut

Yhteiset toiminnot

OP Yrityspankki -konsernin tilinpäätökseen yhdistellään yhteisinä toimintoina 44 (42) kiinteistöyhtiötä yhdistelemällä konsernin omistusosuutta vastaava osuus kiinteistöyhtiön omaisuuseristä. Luokittelu yhteisiin toimintoihin on tehty liiketoiminnan luonteen mukaisesti, vaikka konsernilla on määräysvalta osaan kiinteistöyhtiöistä. Kiinteistöyhtiöiden osakkeet oikeuttavat tiettyjen huoneistojen hallintaan, joista osa on OP Yrityspankki -konsernin omassa käytössä. Nämä huoneistot sisältyvät taseessa aineellisiin hyödykkeisiin liitetietoon 22. Kukin keskinäisen kiinteistöyhtiön osakas on vastuussa osuudestaan yhtiön lainoista. Loput kiinteistöyhtiöstä ovat sijoituskiinteistöjä ja ne sisältyvät liitetietoon 19.

Yhteenveto yhteisten toimintojen yhdistelyn tasevaikutuksesta

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Maa-alueet	43	41
Rakennukset	380	372
Varat yhteensä	423	413
Velat yhteensä	136	136

Merkittävimmät konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteiset toiminnot 2019

Nimi	Kotipaikka	Toimiala	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy STC Viinikkala	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	53,7
Kiinteistö Oy Kouvolan Karhut	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 1	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 2	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis I	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50,0
Kiinteistö Oy Koskitammi	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kuopion Isabella	Kuopio	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Oulun Kiilakivi	Oulu	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkatu 9	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Helsingin Frantzeninkatu 13	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Topeliuksenkatu 41b	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50,0
Kiinteistö Oy Asiakkaankatu 3	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Tuusulan Jatke	Tuusula	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Keskinäinen Kiinteistö Oy Marikko	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Helsingin Kaarlenkadun Fenno	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Koivuhaan Yrityskeskus	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Aleksis Kiven katu 21-23	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50,0

Merkittävimmät konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteiset toiminnot 2018

Nimi	Kotipaikka	Toimiala	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy STC Viinikkala	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	53,7
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 1	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 2	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis I	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50,0
Kiinteistö Oy Koskitammi	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kuopion Isabella	Kuopio	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Oulun Kiilakivi	Oulu	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkatu 9	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Helsingin Frantseninkatu 13	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Topeliuksenkatu 41b	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50,0
Kiinteistö Oy Asiakkaankatu 3	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Tuusulan Jatke	Tuusula	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Keskinäinen Kiinteistö Oy Marikko	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Helsingin Kaarlenkadun Fenno	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Koivuhaan Yrityskeskus	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0

Konsernitilinpäätökseen on merkitty osuus yhteisessä määräysvallassa olevista omaisuuseristä ja niihin kohdistuvista veloista.

Osuudet konsolidoimattomissa strukturoiduissa yhteisöissä

OP Ryhmään kuuluva OP-Rahastoyhtiö Oy hallinnoi OP-rahastoja. OP-Rahastoyhtiö Oy käyttää useissa hallinnoimissaan rahastoissa salkunhoitajana OP Varainhoito Oy:tä. Lisäksi ryhmään kuuluva OP Kiinteistösijoitus Oy hallinnoi useita kiinteistörahastoja. Useissa rahastoissa hallinnointiyhtiö ohjaa merkityksellisiä toimintoja tekemällä sijoituspäätökset rahaston sääntöjen mukaisesti. OP Ryhmän yrityksillä ei ole muissa em. yritysten hallinnoimissa rahastoissa sellaisia omistuksia, jotka altistaisivat ryhmän merkittävästi kohteen muuttuvalle tuotolle ja aiheuttaisivat siten konsolidointiveloitteen.

OP Yrityspankki -konsernin sijoitukset OP -rahastoihin sekä OP Kiinteistösijoitus Oy:n rahastoihin on merkitty taseessa sijoitusomaisuuteen. Konsernin tappioriski rajoittuu sijoituksen tasearvoon. Sijoitukset OP Yrityspankki -konsernin hallinnoimiin rahastoihin 31.12.2019 ovat yhteensä 88 miljoonaa euroa (104).

Liite 43. Lähipiiritapahtumat

OP Yrityspankki -konsernin lähipiiriin muodostavat emoyhtiö OP Osuuskunta, konserniin yhdistellyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja muut lähipiiriin kuuluvat yhteisöt. Hallintohenkilöihin luetaan OP Yrityspankki Oyj:n toimitusjohtaja, hallituksen jäsenet ja näiden läheiset perheenjäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP Osuuskunta -konsernissa.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Liiketapahtumat lähipiirin kanssa 2019

Tuhatta euroa	Emoyhtiö	Osakkuus- yhtiöt	Hallinto- henkilöt	Muut*
Luotot			49	5 974 270
Muut saamiset	112		49	150 501
Talletukset	426 254	141		4 375 968
Muut velat	1 014			464 945
Korkotuotot	815			-1 338
Korkokulut	3 418			104 148
Osinkotuotot	1			
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	924			4 167
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	258	0		32 033
Kaupankäynnin nettotuotot				65 735
Liiketoiminnan muut tuotot	678			6 573
Liiketoiminnan kulut	37 060			157 505
Vastuusitoumukset ja johdannaiset				
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Takuuvastuut				3 407
Johdannaissopimukset				
Nimellisarvot				7 249 601
Luottovasta-arvot				63 771
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat				
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			413	
Lähipiiriin omistamien				
Osakkeiden lukumäärä	319 551 415			

Liiketahtumat lähipiirin kanssa 2018

Tuhatta euroa	Emoyhtiö	Osakkuus- yhtiöt	Hallinto- henkilöt	Muut*
Luotot			55	6 101 037
Muut saamiset	61		55	108 846
Talletukset	425 907	307		3 106 589
Muut velat	1 220			277 792
Korkotuotot	643			53 827
Korkokulut	4 557			165 405
Osinkotuotot	1			
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	387			-2 324
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	417	0	0	36 392
Kaupankäynnin nettotuotot				16 747
Liiketoiminnan muut tuotot	14			4 848
Liiketoiminnan kulut	37 844			147 005

Vastuositoumukset ja johdannaiset
Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Takuuvastuut	3 389
--------------	-------

Johdannaissopimukset

Nimellisarvot	22 118 429
---------------	------------

Luottovasta-arvot	211 175
-------------------	---------

Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat

Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat	401
-------------------------------------	-----

Lähipiirin omistamien

Osakkeiden lukumäärä	319 551 415
----------------------	-------------

* Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP Osuuskunta-keskusyhteisökonsernissa.

Hallituksen palkkiot 2019

Hallituksen jäsenet eivät ole tilikauden 2019 aikana saaneet OP Yrityspankki -konsernin yhtiöiltä kuukausi- tai kokouspalkkioita eivätkä osake- tai osakeperusteisia palkkioita.

Toimitusjohtajalle 31.12.2019 päättyneeltä tilikaudelta maksetut palkat ja luontoisedut. Toimitusjohtajalle ei maksettu tulospalkkioita eikä johdon järjestelmän maksuja vuonna 2019.

Toimitusjohtaja Katja Keitaanniemi 413 160 euroa

Toimitusjohtajan toimitushteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Toimitusjohtajasopimuksen mukaan yhtiön tulee maksaa toimitusjohtajalle irtisanomisajan palkan lisäksi erokorvauksena kuuden (6) kuukauden kokonaispalkkaa vastaava määrä, jos yhtiö irtisanoo toimitusjohtajan tehtävästään tai toimitusjohtaja joutuu irtisanoutumaan tai purkamaan sopimuksen yhtiöstä johtuvasta syystä. Toimitusjohtajan toimitushteen päättyessä yhtiöstä johtuvista syistä on toimitusjohtajalla myös oikeus toimitushteen päättymisvuoden lyhyen ja pitkän aikavälin palkkiojärjestelmien palkkioihin, mikäli kyseisten järjestelmien ansaintakriteerit ja järjestelmien ehtojen mukaiset maksamisen edellytykset täyttyvät. Lisäksi toimitusjohtaja kuuluu johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmään (2017–2019), joka maksetaan vuosina 2020–2023.

Toimitusjohtajaa ja hallitusta koskevat eläkesitoumukset

Toimitusjohtaja kuuluu työntekijäin eläkelain TyEL:n piiriin, joka tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Eläkeikä on 63–68 vuotta henkilön oman valinnan mukaan. Toimitusjohtajalle on toimitusjohtajasopimuksessa määritelty 63 vuoden eläkeikä. Toimitusjohtajan lisäeläketurva on hoidettu OP-Henkivakuutuksen lisäeläkevakuutuksella. Hallituksen jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään hallitukseen aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta. OP Yrityspankki -konsernin eläkejärjestelyt on kuvattu tarkemmin liitetiedossa 31 Varaukset ja muut velat.

Toimitusjohtajan eläkekulut, tuhatta euroa	2019	2018
TyEL -järjestelyn eläkekulut*		27
Maksuperusteiset TyEL eläkekulut	104	
Maksuperusteiset lisäeläkekulut	83	32

* TyEL etuusperusteiden osan osalta on käytetty IFRS-kulua ja maksuperusteisen osana ko. henkilön maksun tasausosaa vähennettynä työntekijän maksuosuudella.

Liite 44. Muuttuva palkitseminen

Henkilöstörahassto

OP Ryhmän henkilöstörahasstoon kuuluvat OP Yrityspankista ja sen tytäryhtiöistä henkilöt, jotka eivät kuulu johdon järjestelmään tai Baltian toimintoihin.

OP Ryhmän henkilöstörahasstolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2019 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP Ryhmän tulos ennen veroja 60 %:n painolla, digitaalinen asiointi 20 %:n painolla, kohtaamisen NPS 15 %:n painolla ja bränditason NPS 5 %:n painolla. Henkilöstörahasstoon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2019 on noin 2,3 % (1,7 %) rahaston jäsenten palkkasummasta. Vuonna 2019 kirjattiin palkkioita yhteensä 2,9 miljoonaa euroa (2,0).

Pitkäaikaiset palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän palkitsemisjärjestelmät noudattavat finanssi- ja rahoitusalan sääntelyä ja perustuvat OP Ryhmän strategisiin tavoitteisiin.

OP Ryhmän muuttuvan palkitsemisen periaatteissa on huomioitu ryhmän riskiasema ja riskienhallintamenetelmät. Ansaintamittarien tavoitteet on mitoitettu niin, etteivät ne kannusta liialliseen riskinottoon. Pitkän aikavälin muuttuva palkitseminen perustuu OP Ryhmän strategisten tavoitteiden saavuttamiseen kun taas lyhyen aikavälin muuttuva palkitseminen perustuu ryhmään kuuluvan yhtiön tai liiketoimintayksikön tavoitteiden saavuttamiseen. Palkkioiden enimmäismäärät ovat kaikissa järjestelmissä rajattu.

Pitkän aikavälin ohjelma

OP Yrityspankki Oyj kuuluu OP Ryhmän yhteiseen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmään, jossa on OP Ryhmätasoiset tavoitteet. Ne ovat yhteneväiset koko ryhmän henkilöstön OP-Henkilöstörahaston tavoitteiden kanssa.

Johdon pitkän aikavälin palkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat OP Yrityspankissa ja sen tytäryhtiöissä toimivat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka kyseisen yhtiön hallitus tai OP Osuuskunnan johtokunta on nimennyt. Vuoden 2014–2016 järjestelmään kuuluu noin 270 (270) henkilöä ja vuoden 2017–2019 järjestelmään kuuluu noin 300 (310) henkilöä.

Järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Ansaintajakson 2014–2016 palkkiot maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2018–2020. Ansaintajakson 2017–2019 palkkiot maksetaan neljässä yhtä suuressa erässä vuosina 2020–2023. OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenille palkkio maksetaan kuudessa yhtä suuressa erässä vuosina 2020–2025.

Ansaintajaksolla 2014–2016 oli mahdollisuus ansaita vuosittain 2–8 kuukauden palkkaa vastaava palkkio vuositason ja tavoitteiden toteumat olivat noin 57 %. Ansaintajaksolla 2017–2019 on mahdollisuus ansaita 1–8 kuukauden palkkaa vastaava palkkio vuositason ja tavoitteiden toteumat olivat noin 13 %.

Pitkän aikavälin ohjelman ansaintamittarit

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen.

Vuoden 2014–2016 järjestelmän tavoitteiden asettamisessa huomioitiin Euroopan parlamentin ja neuvoston luottolaitosdirektiivi CRD4, joka rajaa muuttuvan palkitsemisen enimmäismäärän enimmillään henkilön kiinteän palkitsemisen suuruiseksi vuositason. Vuoden 2014–2016 järjestelmän tavoitteet perustuivat seuraaviin kriteereihin:

- OP Ryhmän tulos ennen veroja
- OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1)
- Keskittäjäasiakkaiden määrän kasvu

Vuoden 2017–2019 järjestelmän tavoitteet ovat voimassa olevan strategian mukaiset ja ne perustuvat seuraaviin kriteereihin:

- Ryhmän tulos ennen veroja
- Digitaalinen asiointi
- Kohtaamisten NPS
- Bränditason NPS

Ryhmätasoiset tavoitteet ovat yhtenevät johdon kannustinjärjestelmässä ja OP Ryhmän henkilöstörahastossa.

Pitkän aikavälin palkkion määräytyminen ja maksatus

Vuoden 2014–2016 järjestelmän alussa palkkio määriteltiin euromääräisesti ja järjestelmän perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OP:n liikkeeseen laskemina debenttuureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debenttuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Tilikauden aikana OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päätti muuttaa järjestelmän ehtoja niin, että palkkio maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä. Tällöin puolet palkkiosta maksetaan OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tai sen nimeämän palkitsemisvaliokunnan päättämään viiteinstrumenttiin sidottuna.

Vuoden 2017–2019 palkkio maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä.

Vuoden 2014–2016 järjestelmän palkkioiden maksun edellytyksenä on, että OP Ryhmän RAVA-vakavaraisuus on maksuhetkellä 1,30 tai sen yli. Vuoden 2017–2019 järjestelmän palkkion maksun edellytyksenä on, että OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus on maksuhetkellä yli EKP:n asettaman CET1-puskurin + 3 % ja OP Ryhmän LCR-tunnusluku on palkkion maksua edeltävän vuoden tilinpäätöksessä alle 110 %. Lisäksi edellytetään, että henkilö on OP Ryhmän palveluksessa maksuhetken saakka.

Järjestelmien kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetken asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin. Järjestelmistä kirjattu velka oli 31.12.2019 yhteensä 1,2 miljoonaa euroa (2,7).

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto tai sen nimeämä palkitsemisvaliokunta hallinnoi pitkän aikavälin järjestelmää ja valvoo sen noudattamista. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto voi harkintansa mukaan muuttaa järjestelmän ehtoja ja lykätä palkkion maksua erityisen painavista syistä.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päätti kesäkuussa 2019, että uutta johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän ansaintajaksoa ei aloiteta vuonna 2020. OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu jatkossa lyhyen aikavälin palkitsemisesta ja henkilöstörahasosta. Ryhmätasoiset strategiset tavoitteet tullaan huomioimaan lyhyen aikavälin palkitsemisen ja henkilöstörahasoston mittareissa.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä

Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on 6 tai 12 kuukautta. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät perustuvat vuosisuunnitelmasta johdettuihin yritys-, tiimi- tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja kattavat koko OP Yrityspankki -konsernin henkilöstön.

Palkkio on porrastettu vaativuusluokan mukaan ja palkkiomaksimit vastaavat 1–4 kuukauden palkkaa vuositasolla. Erikseen määritellyissä tehtävissä palkkiomaksimi voi enintään olla henkilön vuoden palkkaa vastaava summa.

Lyhyen aikavälin palkitsemisen ansaintamittarit

OP Yrityspankki-konsernissa tavoitteen saavuttamisen perusteena muodostuneeseen palkkioon sovelletaan kerrointa, joka perustuu OP Ryhmän tulokseen ennen veroja. Tulokorteilla olevat vuosisuunnittelusta johdetut tavoitteet päätetään liiketoiminnoissa/toiminnoissa.

Lyhyen aikavälin palkkion määräytyminen ja maksatus

Kuten pitkän aikavälin palkitsemisessa, palkkion maksun edellytyksenä on, että OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus on maksuhetkellä yli EKP:n asettaman CET1-puskurin + 3 % ja LCR-tunnusluku on palkkion maksua edeltävän vuoden tilinpäätöksessä alle 110 %. Lisäksi edellytetään, että henkilö on OP Ryhmän palveluksessa maksuhetken saakka. Osuuspankeissa palkkion maksun edellytyksenä on, että pankin asiakasliiketoiminta on voitollista.

Henkilön tulokortin perusteella ansaittua palkkiota alennetaan ennen palkkion maksua, mikäli ryhmässä tai tehtävässä noudatettavia sitovia sisäisiä ohjeita tai sääntelyn vaatimuksia ei ole huomioitu ja riskienhallinnallisia elementtejä on toteutunut. Mikäli rikkeet tai huolimattomuudet tulevat ilmi vasta palkkionmaksun jälkeen, voidaan palkkion alentamista tai takaisinperintää soveltaa myös takautuvasti.

Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetken asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää OP Ryhmän lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmän ehdot, vaativuusluokkien mukaiset palkkiomaksimit sekä rakenteellisen viitekehikon, jonka puitteissa OP Osuuskunnan johtokunta ja osuuspankkien hallitukset voivat valita järjestelmän mittarit ja asettaa näille tavoitteita.

Muuttuvan palkkion maksamisen viivästäminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta henkilöille, joiden toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö") on säädetty laissa Luottolaitostoiminnasta (610/2014). Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluu OP Yrityspankki-konsernissa mm. toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen osallistuvat henkilöt sekä sisäiseen valvontatoimeen kuuluvat henkilöt.

Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä sekä muuttuvan palkkion maksamista puoliksi muuna kuin käteissuorituksena, mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50 000 euroa. Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkioita tarkastellaan 50 000 euron lykkäysrajan suhteen kokonaisuutena huomioiden sekä pitkän että lyhyen aikavälin palkkiot.

Jos maksun viivästäminen euroraja ylittyy, osa palkkiosta maksetaan heti ja loput palkkion maksusta lykätään. Lykkäystilanteessa viivästettävä palkkio maksetaan kolmen seuraavan vuoden aikana (johtokunnan osalta seuraavan viiden vuoden aikana). Sanotussa lykkäystilanteessa muuttuvasta palkkiosta puolet maksetaan rahana ja puolet sidotaan OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tai sen nimeämän palkitsemisvaliokunnan päättämän viiteinstrumentin arvoon. Viiteinstrumenttiin sidottu palkkio maksetaan henkilölle vuoden odotusajan jälkeen.

Valvontatoimissa työskentelevien henkilöiden palkitseminen

Riippumattomissa valvontatoiminnoissa, kuten riskienhallinnassa, sisäisessä tarkastuksessa sekä compliance- ja aktuaari-toiminnoissa työskentelevien henkilöiden palkitsemisen tavoitteet eivät saa vaarantaa tehtävän riippumattomuutta. Muuttuvan palkkion tulee muodostua valvottavasta liiketoiminnasta riippumatta eikä riskienhallintajohtajan mittareissa saa olla suoria myynnillisiä tavoitteita. Suosituksena on myös, että tuloskortille valitaan jokin valvontatoimen suorittamista mittaava laadullinen mittari.

OP Ryhmän palkitsemisen seuranta

OP Ryhmä seuraa kokonaispalkitsemisen markkinaehtoisuutta saannöllisesti eri palkkatutkimusten avulla.

OP Osuuskunnan nimeämä palkitsemisvaliokunta seuraa vuosittain, miten maksetut palkkiot suhteutuvat OP Ryhmän menestykseen suhteessa vertailuyhtiöihin ja suhteessa asiakkaille maksettuihin palautuksiin. Myös ryhmätason sisäistä vertailua palkitsemisesta ja rakenteista tehdään säännöllisesti.

Muuttuvasta palkitsemisesta kirjatut kulut*

Milj. €	2019	2018
Henkilöstörahasto	3	2
Lyhyen aikavälin ohjelmat	10	8
Pitkän aikavälin ohjelmat:		
Vuoden 2014–2016 ohjelma	0	0
Vuoden 2017–2019 ohjelma	-1	1
Yhteensä	12	11

* Ilman sosiaalikulua

Lisätietoja palkitsemisjärjestelmistä on saatavilla www.op.fi > OP Ryhmä > Hallinnointi > Palkitseminen

Liite 45. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä

Luottoriskille alttiina olevat vastuut ja niiden tappiota koskeva vähennyserä

OP Yrityspankin luottoriskin muodostumista ja hallintaa on kuvattu liitteessä 2 kappaleessa 4. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan periaatteet on kuvattu liitteessä 1 kappaleessa 5.4 Arvonalentuminen.

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan jaksotettuun hankintamenoan arvostettaville saamisille sekä käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattaville saamistodistuksille (sijoitukset joukkovelkakirjalainoihin). Saamisia OP Yrityspankissa ovat luotot, valmuisluotot (esim. luotolliset tilit), leasing- ja factoringsaamiset. Lisäksi odotettavissa olevia luottotappioita lasketaan taseen ulkopuolisille erille kuten luottolupauksille, rahoituslimiiteille ja pankkitakauksille. Saamistodistukset sen sijaan ovat sijoituksia joukkovelkakirjalainoihin. Odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappioita koskeva vähennyserä taseeseen tai kun kyseessä on saamistodistukset, muun laajan tuloksen eriin.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrään vaikuttavat useat tekijät mm: vastuun määrä, vastuun voimassaoloaika, asiakkaan luottoluokka ja vakuuden arvo sekä tulevaisuuteen suuntautuva informaatio.

Seuraavassa taulukossa esitetään saamiset, jotka ovat alttiina luottoriskille ja joille lasketaan odotettavissa oleva luottotappio. Siinä taseen- ja taseen ulkopuoliset vastuut kuvaavat myös luottoriskille alttiina olevan vastuuden enimmäismäärää ottamatta huomioon vakuuksia tai muita luoton laatua parantavia järjestelyitä. Taseen ulkopuolinen vastuu edustaa pankkia sitovaa vastuun määrää tai takauksen määrää.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2019

Vastuut	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3	
		Muut kuin yli 30 pv erään- tyneet	Yli 30 pv erään- tyneet	Yhteensä		Vastuut yhteensä
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Yrityspankki	25 103	1 388	306	1 693	384	27 180
Saamiset asiakkailta yhteensä	25 103	1 388	306	1 693	384	27 180
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Yrityspankki	4 674	318	151	470	60	5 204
Nostovarot ja limiitit yhteensä	4 674	318	151	470	60	5 204
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Yrityspankki	7 011	1 216		1 216	70	8 297
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	7 011	1 216		1 216	70	8 297
Saamistodistukset						
Muu toiminta	12 259	93		93		12 352
Vakuutus	1 990	2		2	5	1 998
Saamistodistukset yhteensä	14 250	95		95	5	14 350
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	51 038	3 017	457	3 474	519	55 031

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 31.12.2019

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit*	Vaihe 1	Vaihe 2		Vaihe 3		Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erään-tyneet	Yli 30 pv erään-tyneet	Yhteensä		
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Yrityspankki	-25	-18	-3	-21	-248	-294
Saamiset asiakkailta yhteensä	-25	-18	-3	-21	-248	-294
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Yrityspankki	-2	-4		-4	-10	-16
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-2	-4		-4	-10	-16
Saamistodistukset***						
Muu toiminta	-2	-1		-1		-3
Vakuutus	-2	-0		0	-3	-5
Saamistodistukset yhteensä	-4	-1		-1	-3	-8
Yhteensä	-31	-24	-3	-27	-260	-318

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2019	Vaihe 1	Vaihe 2		Vaihe 3	Yhteensä	
		Muut kuin yli 30 pv erään-tyneet	Yli 30 pv erään-tyneet			Yhteensä
Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät						
Yrityspankki	36 788	2 922	457	3 379	514	40 681
Tappiota koskeva vähennyserä						
Yrityspankki	-27	-22	-3	-26	-258	-310
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Yrityspankki	-0,07 %	-0,77 %	-0,71 %	-0,76 %	-50,12 %	-0,76 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	36 788	2 922	457	3 379	514	40 681
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-27	-22	-3	-26	-258	-310
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,07 %	-0,77 %	-0,71 %	-0,76 %	-50,12 %	-0,76 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toimnta	12 259	93		93		12 352
Vakuutus	1 990	2		2	5	1 998
Tappiota koskeva vähennyserä						
Muu toimnta	-2	-1		-1		-3
Vakuutus	-2	0		0	-3	-5
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toimnta	-0,02 %	-0,81 %		-0,81 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,09 %	-18,51 %		-18,51 %	-53,78 %	-0,24 %
Saamistodistukset yhteensä	14 250	95		95	5	14 350
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-4	-1		-1	-3	-8
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,03 %	-1,18 %		-1,18 %	-53,78 %	-0,06 %

Sopimukset on ryhmitelty vastaamaan OP Ryhmän uutta segmenttijakoa 1.1.2019 alkaen. Vertailutiedot on oikaistu vastaavasti.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2018*

Vastuut	Vaihe 1	Vaihe 2		Yhteensä	Vaihe 3	
		Muut kuin yli 30 pv erään-tyneet	Yli 30 pv erään-tyneet		Vastuut yhteensä	
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Yrityspankki	22 997	1 257	283	1 540	360	24 897
Saamiset asiakkailta yhteensä	22 997	1 257	283	1 540	360	24 897
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Yrityspankki	4 443	512	139	651	86	5 180
Nostovarot ja limiitit yhteensä	4 443	512	139	651	86	5 180
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Yrityspankki	6 655	178		178	20	6 854
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	6 655	178		178	20	6 854
Saamistodistukset						
Muu toiminta	12 219	20		20		12 239
Vakuutus	2 321	195		195	6	2 522
Saamistodistukset yhteensä	14 540	215		215	6	14 761
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	48 636	2 162	422	2 584	472	51 692

* Laskennan piirissä olevien vastuiden määrää on täsmennetty uuden segmenttijaon myötä.

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 31.12.2018

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit*	Vaihe 1	Vaihe 2		Yhteensä	Vaihe 3	
		Muut kuin yli 30 pv erään-tyneet	Yli 30 pv erään-tyneet		Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Yrityspankki	-25	-25	-3	-28	-206	-259
Saamiset asiakkailta yhteensä	-25	-25	-3	-28	-206	-259
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Yrityspankki	-2	-1		-1	0	-4
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-2	-1		-1	0	-4
Saamistodistukset***						
Muu toimnta	-3	0		0		-3
Vakuutus	-2	-2		-2	-2	-6
Saamistodistukset yhteensä	-4	-2		-2	-2	-9
Yhteensä	-31	-29	-3	-32	-208	-272

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2018

	Vaihe 1	Vaihe 2		Vaihe 3	Yhteensä	
		Muut kuin yli 30 pv erään- tyneet	Yli 30 pv erään- tyneet			Yhteensä
Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät						
Yrityspankki	34 096	1 947	422	2 191	466	36 931
Tappiota koskeva vähennyserä						
Yrityspankki	-27	-26	-3	-30	-207	-263
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Yrityspankki	-0,08 %	-1,36 %	-0,74 %	-1,35 %	-44,32 %	-0,71 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	34 096	1 947	422	2 369	466	36 931
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-27	-26	-3	-30	-207	-263
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,08 %	-1,36 %	-0,74 %	-1,25 %	-44,32 %	-0,71 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toimnta	12 219	20		20		12 239
Vakuutus	2 321	195		195	6	2 522
Tappiota koskeva vähennyserä						
Muu toimnta	-3	0		0		-3
Vakuutus	-2	-2		-2	-2	-6
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toimnta	-0,02 %	-0,85 %		-0,85 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,08 %	-1,13 %		-1,13 %	-33,79 %	-0,24 %
Saamistodistukset yhteensä	14 540	215		215	6	14 761
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-4	-2		-2	-2	-9
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,03 %	-1,10 %		-1,10 %	-33,79 %	-0,06 %

Tappiota koskevan vähennyserän muutokset tilikauden aikana

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2019 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Arvonalentumisvaiheet on selostettu liitteessä 1 kohdassa 5.4.1.

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €

	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassa-oloaika	Koko voimassa-oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2019	27	30	207	263
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-1	9		8
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-4		7	3
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	-3		-3
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-7	9	2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		0	-2	-2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-1	-1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	8	4	6	19
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-4	-4	-7	-14
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	-4	40	37
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset			-2	-2
Odotettavissa olevat luottotappiot nettomuutos	0	-4	51	47
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2019	27	26	257	310

Siirroissa vaiheesta 1 vaiheeseen 3 verrataan rahoitusvaran nykyistä raportointihetken vaihetta 3 vuoden alun tilanteeseen. Näistä kuitenkin noin 90 prosenttia siirtyi vaiheeseen 3 vaiheen 2 kautta. Sopimus voi siirtyä suoraan vaiheeseen 3 ulkoisen maksuhäiriön takia.

Saamistodistukset, milj. €

	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassa-oloaika	Koko voimassa-oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2019	4	2	2	9
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	1		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		1	1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	-1		-1
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		0	0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1	0	0	1
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-2	-1	0	-3
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	-1	0	0	0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0			0
Odotettavissa olevat luottotappiot nettomuutos	0	-1	1	-1
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2019	4	1	3	8

Tappiota koskevan vähennyserän muutokset vuoden 2018 aikana

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2018 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassa-oloaika	Koko voimassa-oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2018	18	32	223	273
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-1	5		4
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		2	2
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	1	-4		-3
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-2	4	2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		1	-4	-4
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-2	-2
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	8	2	6	17
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-2	-5	-8	-16
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	3	2	16	22
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)				
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset	0		-30	-30
Odotettavissa olevat luottotappiot nettomuutos	9	-2	-16	-10
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2018	27	30	207	263

Kesäkuussa 2018 lainanhoitojoustot lisättiin merkittävän luottoriskin lisääntymisen laadulliseksi kriteeriksi, mikä kasvatti hieman siirtoja vaiheesta 1 vaiheeseen 2.

Siirroissa vaiheesta 1 vaiheeseen 3 verrataan rahoitusvaran nykyistä vuoden lopun vaihetta 3 vuoden alun tilanteeseen. Näistä kuitenkin noin 85 prosenttia (kts. default capture rate tunnusluku alla) on raportoitu vaiheessa 2 vuoden 2018 aikana, joten sopimukset ovat pääsääntöisesti ole siirtyneet vaiheeseen 3 vaiheen 2 kautta. Sopimus voi siirtyä suoraan vaiheeseen 3 ulkoisen maksuhäiriön takia.

Siirroissa vaiheesta 3 vaiheisiin 2 tai 1 verrataan vuoden alun vaihetta 3 vuoden lopun vaiheeseen kaksi tai yksi. Siirrot ovat tapahtuneet kuitenkin pääsääntöisesti vuoden 2018 sisällä 3 kuukauden viiveellä.

LGD (loss given default eli tappio-osuus maksukyvyttömyshetkellä) mallin sisältyviä riskiparametreja on kalibroitu tilikauden aikana mm. alentamalla toipumisosuutta -10%-yksikköä ja poistamalla se kokonaan konkurssissa olevilta yritys vastuilta. Tämä näkyy tappiota koskevan vähennyserän kasvuna.

Saamistodistukset, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassa-oloaika	Koko voimassa-oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2018	3	0	0	4
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	0		0
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		1	1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		0	0	0
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		0	0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1	2	1	4
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	0		-1
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset (netto)	0			0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	1			1
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset				
Muut oikaisut				
Odotettavissa olevat luottotappiot nettomuutos	1	2	2	5
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2018	4	2	2	9

Seuraavassa taulokossa on esitetty luottoluokittain saamisten taseen sekä taseen ulkopuoliset bruttomääräiset vastuut, vastuun määrää vakuuden vähentämisen jälkeen sekä tappiota koskeva vähennyserä. Luottoluokkia 1-12 käytetään yritysten ja julkisyhteisöjen luottoluokituksessa ja A-F kotitalouksien luottoluokittelussa. Luottoluokat on yhdistelty taulukkoon niin, että yritysasiakkaan luottoluokka 1 käsittää luottoluokat 1 ja 1,5 jne. Henkilöasiakkaissa luottoluokka A sisältää A+, A ja A- jne. OP Ryhmän luottoluokittelua on kuvattu liitteessä 2 kappaleessa 4.3.

31.12.2019

Milj. € Rating	Taseen vastuut			Taseen ulkopuolinen vastuu brutto			Netto vastuu vakuuden jälkeen			Tappiota koskeva vähennyserä		
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3
1	805			570			1 375			0		
2	2 397	8		1 725	7		3 679	15		0	0	
3	4 724	80		2 877	81		5 547	162		1	0	
4	3 694	203		1 560	42		3 118	180		1	0	
5	3 483	59		1 688	32		3 381	63		2	0	
6	4 037	221		1 623	63		2 888	0		4	1	
7	2 663	254		885	109		2 158	230		7	3	
8	1 378	379		651	1 254		1 541	1 419		9	7	
9	4	135		3	35		7	81		0	6	
10	0	79			55			48		0	4	
11	0		276	2		128	0		245	0		183
12			93			3			93			69
A	26	0		44	0		68	0		0	0	
B	376	2		36	1		401	3		0	0	
C	975	2		12	1		968	3		0	0	
D	522	17		9	2		515	19		1	0	
E	17	253		0	2		16	247		0	5	
F			15			0			15			5
Yhteensä	25 103	1 693	384	11 686	1 685	130	25 664	2 469	354	27	26	258

31.12.2018

Milj. € Rating	Taseen vastuut			Taseen ulkopuolinen vastuu brutto			Netto vastuu vakuuden jälkeen			Tappiota koskeva vähennyserä		
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3
1	1 460	6		474	8		311	6		1	0	
2	2 018	5		837	9		2 029	4		1	0	
3	3 519	39		2 198	36		3 121	30		1	0	
4	4 004	142		1 991	138		3 745	117		2	0	
5	3 080	82		2 004	59		2 578	65		3	0	
6	3 358	198		1 298	117		2 182	123		4	1	
7	2 440	295		1 114	118		1 830	177		7	3	
8	1 055	290		786	190		594	168		7	6	
9		157			91			65			6	
10		84			3			43			9	
11			208			33			180			111
12			140			0			132			91
A	28	0		24	0		5	0		0	0	
B	423	5		47	2		145	4		0	0	
C	1 072	7		13	1		450	4		0	0	
D	550	31		7	2		268	21		1	0	
E		198			2			114			5	
F			13			0			8			4
NA					9							
Yhteensä	23 006	1 540	360	10 792	784	33	17 259	942	320	27	30	207

Suurin osa luotoista on siirtynyt vaiheeseen 2 OP:n suhteellisen SICR mallin perusteella kaikissa luottoluokissa. Maksujen erääntyminen yli 30 päivää aiheuttaa siirron vaiheeseen 2 useimmin keski- ja heikomman tason luottoluokissa. Lainanhoitojoustot aiheuttavat siirron vaiheeseen 2 yritysasiakkailla useammin keski- ja heikomman tason luottoluokissa kun taas henkilöasiakkaissa ne vaikuttavat vaiheeseen 2 siirtoihin kaikissa luottoluokissa. Heikoimmat luottoluokat luokitellaan vaiheeseen 2 absoluuttisen luottoluokkarajan perusteella. Erityisesti heikoimmissa luottoluokissa on useampia syitä vaiheeseen 2 siirroille. Maksukyvyttömyys tunnistetaan ajantasaisesti ja se aiheuttaa välittömän siirron vaiheeseen 3.

OP Yrityspankki voi kirjata lopullisen luottotappion kokonaan tai osaksi rahoitusvaroista mutta kohdistaa niihin vielä tämän jälkeen perintätoimenpiteitä. Tällaisten rahoitusvarojen jäljellä oleva määrä oli 31.12.2019 13 (13) miljoonaa euroa.

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen (SICR)

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen todetaan järjestelmäteknisesti laatimisperiaatteissa (Liite 1 kappale 5.4.1) esitetyllä tavalla.

SICR:n mallin sopimusten luokittelu luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin on identtinen koko voimassaoloajan PD (probability at default eli maksukyvyttömyyden todennäköisyys) mallien kanssa. Luottoluokitukset ovat merkittävien PD mallien syöttötieto. Sekä nykyiset PD:t että kynnsarvo PD:t sisältävät tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota (alla).

SICR:n tehokkuutta arvioidaan jokaisena raportointipäivänä seuraavien tunnuslukujen avulla:

Maksukyvyttömyyden havainnointi asteella (Default capture rate) mitataan, kuinka moni sopimus oli vaiheessa 2 ennen kuin se siirtyi vaiheeseen 3. Tunnusluku oli 31.12.2019 90 prosenttia (85). Mitä korkeampi tunnusluku on, sitä paremmin SICR malli pystyy havaitsemaan luottoriskin merkittävän kasvun. Vaiheessa 2 olevien sopimusten suhteellinen osuus oli 8 prosenttia (8) koko ei-maksukyvyttömästä luottokannasta.

Odotettavissa olevan luottotappion laskentamalleihin sisällytetty tulevaisuuteen suuntautuva informaatio

SICR:n arviointi sekä odotettavissa olevan luottotappion laskenta sisältää tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota, OP Ryhmä on analysoinut millä makrotaloudellisilla muuttujilla on selittävä merkitys luottoriskin määrään.

Seuraavassa taulukossa on esitetty yhteenveto tärkeimpien malleissa käytettyjen viiden makrotaloudellisen muuttujan arvoista ajanjaksolta 2019–2048 (keskiarvo, minimi ja maksimi) kolmessa skenaariossa, joita on käytetty odotettavissa olevan luottotappion laskennassa. Näitä arvoja on käytetty kaikkiin tuoteryhmiin 31.12.2019.

Makrotaloudellinen muuttuja	Skenaario	Keskiarvo (%)	Minimi (%)	Maksimi (%)
BKT:n kasvu	Heikko	0,5	-1,5	1,4
	Perus	1,4	0,5	1,5
	Vahva	2,0	1,4	2,5
Työttömyys %	Heikko	8,7	6,5	9,0
	Perus	6,9	6,5	7,0
	Vahva	5,2	5,0	6,5
Investointien kasvu %	Heikko	0,5	-2,3	1,5
	Perus	1,4	0,4	1,9
	Vahva	2,3	1,5	4,8
Asuntojen hintaindeksi	Heikko	1,0	-2,5	1,5
	Perus	2,6	0,5	3,0
	Vahva	3,8	0,5	4,0
12kk Euribor	Heikko	0,6	-0,9	1,3
	Perus	1,6	-0,3	2,3
	Vahva	2,7	-0,3	3,3

Skenaarioiden todennäköisyyksien painot olivat 31.12.2019 Heikko 20 prosenttia, Perus 60 prosenttia ja Vahva 20 prosenttia.

Seuraavassa taulukossa esitetty yhteenveto tärkeimpien malleissa käytettyjen viiden makrotaloudellisen muuttujan arvoista ajanjaksolta 2018-2046 (keskiarvo, minimi ja maksimi) kolmessa skenaariossa, joita on käytetty odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Näitä arvoja on käytetty kaikkiin tuoteryhmiin.

Makrotaloudellinen muuttuja	Skenaario	Keskiarvo (%)	Minimi (%)	Maksimi (%)
BKT:n kasvu	Heikko	0,6	-0,7	2,5
	Perus	1,5	1,3	2,5
	Vahva	2,2	2,0	3,8
Työttömyys %	Heikko	8,8	7,6	9,0
	Perus	7,0	7,0	7,6
	Vahva	5,3	5,0	7,6
Investointien kasvu %	Heikko	0,7	-0,9	4,0
	Perus	1,7	1,5	4,0
	Vahva	2,6	2,0	7,0
Asuntojen hintaindeksi	Heikko	1,1	-2,0	1,5
	Perus	2,8	1,0	3,0
	Vahva	4,1	1,0	5,5
12kk Euribor	Heikko	1,2	-0,2	1,8
	Perus	2,0	-0,1	2,5
	Vahva	2,9	-0,1	3,3

Skenaarioiden todennäköisyyksien painot olivat 1.1.2018 Heikko 20 prosenttia, Perus 60 prosenttia ja Vahva 20 prosenttia. Skenaariot perustuvat OP Ryhmän ekonomistien tekemiin ennusteisiin. Ennusteissä huomioidaan myös ulkopuolisten laitosten kuten OECD:n, International Monetary Fundin, Suomen Pankin, Valtionvarainministeriön jne. tuottamat vastaavat ennusteet sekä akateemiset tutkimukset.

Käytettyjen makrotaloudellisten muuttujien järkevyyttä arvioidaan PD, LGD, EAD ja ennenaikaisen takaisinmaksun mallien toimivuuden tarkastelun yhteydessä.

Seuraavassa taulukossa esitetään olennaisten saamisten tappiota koskeva vähennyserä eri skenaarioissa arvonalentumisvaiheittain 31.12.2019.

Yritys- ja kotitalousasiakkaiden tappiota koskevat	Painotettu tappiota koskeva vähennyserä	Tappiota koskeva vähennyserä heikossa	Tappiota koskeva vähennyserä perusskenaariossa	Tappiota koskeva vähennyserä vahvassa
Vaihe 1	25	27	25	23
Vaihe 2	26	27	26	24
Vaihe 3	247	247	247	247
Yhteensä	298	301	298	295

Seuraavassa taulukossa esitetään olennaisten saamisten tappiota koskeva vähennyserä eri skenaarioissa arvonalentumisvaiheittain 31.12.2018.

Yritys- ja kotitalousasiakkaiden tappiota koskevat	Painotettu tappiota koskeva vähennyserä	Tappiota koskeva vähennyserä heikossa	Tappiota koskeva vähennyserä perusskenaariossa	Tappiota koskeva vähennyserä vahvassa
Vaihe 1	25	27	25	22
Vaihe 2	29	32	29	27
Vaihe 3	207	207	207	207
Yhteensä	261	266	261	256

Pääsääntöisesti tappiota koskeva vähennyserä on suurin heikossa skenaarioissa. Henkilöasiakkaiden luotot ovat pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisia, joten korkotason nousulla on suuri vaikutus PD parametreihin. Tämän takia henkilöasiakkaissa vaiheen 1 tappiota koskeva vähennyserä on korkein vahvassa skenaariossa koska siinä vahvimmin vaikuttaa 12 kuukauden Euribor korko PD:n muutoksen kautta. Henkilöasiakkaissa vaiheen 2 sopimuksilla tappiota koskeva vähennyserä on sen sijaan korkein heikossa skenaariossa mikä johtuu koko voimassaoloajan LGD parametrin kehityksestä. Yritysiakkaissa kaikki riskiparametrit vaikuttavat samansuuntaisesti niin, että tappiota koskeva vähennyserä on selkeästi suurin heikossa skenaariossa. Vaiheen 3 LGD malli on riippumaton makrotaloudellisista tekijöistä mutta merkittävä osa vaiheen 3 vastuista arvioidaan kassavirtapohjaisella asiantuntija-arviolla, jossa huomioidaan myös tulevaisuuteen suuntautuva informaatio.

Herkkyyshanalyysi

Herkkyyshanalyysillä kuvataan tappiota koskevan vähennyserän herkkyyttä makrotaloudellisten tekijöiden muutoksille. Alla esitetty analyysi kuvaa ainoastaan jokseenkin mahdollista talouden heikkenemistä eikä lainkaan talouden noususuhdannetta. Lisäksi kaikki herkkyyshanalyysin eri komponentit eivät taloudellisessa taantumassa välttämättä kehity yhdessä herkkyyshanalyysissä esitetyllä tavalla.

Merkittävimmät makromuuttajat riskiparametreissa ja vastuuryhmissä ovat 12 kuukauden Euribor korko, investointien kasvuaste ja BKT:n kehitys. Herkkyyshanalyysissä käytetyt muutokset ovat 1 % -yksikön kasvu 12 kuukauden Euribor korossa, 6 % -yksikön lasku investoinnin kasvuasteessa ja 3,5 % -yksikön lasku BKT:n kasvuasteessa. Luvut kuvastavat siis nykyistä heikompaa suhdannetta ja ovat kaikki tappiota koskevaa vähennyserää kasvattavia ja perustuvat seuraaviin asioihin. Ensinnäkin verrattuna mallinnusperiodiin 2008-2016, korkotaso ja sen ennusteet ovat selkeästi matalammalla ja BKT sekä investointien kasvuaste sekä niiden ennusteet huomattavasti korkeammalla eli suhdannetilanne on historiaan nähden hyvä. Herkkyyshanalyysissä käytettyjen muutoksien tasot perustuvat muuttajien käyttäytymiseen historiallisella periodilla, ja muutokset vastaavat karkeasti keskihajonnan suuruista muutosta.

Herkkyyshanalyysi tehdään vain vaiheen 1 ja 2 sopimuksille. Herkkyyshanalyysissä ei huomioida merkittävän luottoriskin kasvun (SICR) myötä tapahtuvia vaiheen 1 ja 2 välisiä siirtymiä. Koko voimassaoloajan PD:n muutokset stressatussa skenaariossa huomioidaan vain tappiota koskevan vähennyserän laskukaavan PD-estimaateissa eikä PD:n muutosten vaikutuksia SICRin kautta huomioida herkkyyshanalyysissä.

Seuraavassa taulukossa esitetään kotitalouksien ja yritysasiakkaiden ryhmien 31.12.2019 tappiota koskevan vähennyserän muutoksen herkkyyks kun taloudellinen tilanne heikkenee korkotason, investointien kasvuasteen ja BKT:n muutosten yhteisvaikutuksesta:

Ryhmä Vaihe	Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2019	Tappiota koskevan vähennyserän herkkyysanalyysi*	Suhteellinen muutos
Kotitaloudet			
Vaihe 1	2	2	7 %
Vaihe 2	5	6	7 %
Yritysiakkaat			
Vaihe 1	23	36	60 %
Vaihe 2	20	30	45 %
Yhteensä	50	74	47 %

* 1% -yksikön 12 kk Euribor koron kasvu, 6 % -yksikön investoinnin kasvuasteen lasku ja 3,5 %- yksikön BKT:n kasvun lasku kaikissa skenaarioissa.

Seuraavassa taulukossa esitetään kotitalouksien ja yritysasiakkaiden ryhmien 31.12.2018 tappiota koskevan vähennyserän muutoksen herkkyyks kun taloudellinen tilanne heikkenee korkotason, investointien kasvuasteen ja BKT:n muutosten yhteisvaikutuksesta:

Ryhmä Vaihe	Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2018	Tappiota koskevan vähennyserän herkkyysanalyysi*	Suhteellinen muutos
Kotitaloudet			
Vaihe 1	2	2	7 %
Vaihe 2	5	5	7 %
Yritysiakkaat			
Vaihe 1	24	34	41 %
Vaihe 2	25	37	51 %
Yhteensä	55	78	47 %

* 1% -yksikön 12 kk Euribor koron kasvu, 6 % -yksikön investoinnin kasvuasteen lasku ja 3,5 %- yksikön BKT:n kasvun lasku kaikissa skenaarioissa.

Tappiota koskevat vähennyserät määräytyvät pitkälti ensimmäisten vuosien perusteella, jolloin herkkyyksanalyysin tulosten kannalta olennaisia ovat simuloitujen skenaarioiden ensimmäiset vuodet.

Korkotason 1 % -yksikön nousu nostaa tappiota koskevan vähennyserän määrää sekä henkilö- että yritysasiakkaissa. Investointien kasvuasteen heikkeneminen nostaa tappiota koskevan vähennyserän määrää yritysasiakkaissa sekä PD:n että LGD:n muutosten kautta. BKT:n kasvulla on negatiivinen suhde tappiota koskevan vähennyserän määrään kaikkien mallikomponenttien kautta. BKT:n kasvun heikkeneminen kasvattaa sekä henkilöasiakkaiden että yritysasiakkaiden PD:n arvoja. Lisäksi se vaikuttaa LGD:n kautta siten, että BKT:n lasku heikentää asuntovakuuksien käyvän arvon kehitystä, joka vaikuttaa vaiheen 2 sopimuksiin.

Analyysi osoittaa, että merkittävimmät suhteelliset ja absoluuttiset muutokset kohdistuvat yritysasiakkaisiin, jossa vaiheen 1 ja 2 sopimusten tappiota koskevat vähennyserän määrät kasvavat yli 50%. Henkilöasiakkaissa muutokset ovat huomattavasti alhaisempia kuin yritysasiakkaiden kohdalla koska niiden riskiparemetrien estimaatit eivät ole niin herkkiä talouden suhdanteille.

Arvon alentumisvaiheen 3 taseessa olevien vastuiden vertailu järjestämättömiin saataviin (non-performing)

Arvon alentumisvaiheen 3 vastuut ovat luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja. Seuraavassa taulukossa on selostettu tämän määritelmän ja viranomaismääräysten järjestämättömien saatavien (non-performing) määritelmän eroavaisuudet:

Milj. €	31.12.2018	Taseen vastuu	Tappiota koskeva vähennys
Arvon alentumisvaihe 3		384	248
Määritelmien välinen ero*		6	
Terveet (performing) lainanhoitojoustolliset saamiset (vaihe 2)		106	1
Muut erot		-3	-3
Ongelmasaamiset (liitetieto 48)		493	245

* Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/227 Liite 5 osa 2: 155, 157, 176

Milj. €	31.12.2018	Taseen vastuu	Tappiota koskeva vähennys
Arvon alentumisvaihe 3		360	206
Määritelmien välinen ero*		-4	0
Terveet (performing) lainanhoitojoustolliset saamiset (vaihe 2)		53	6
Muut erot		-55	-2
Ongelmasaamiset (liitetieto 48)		354	210

* Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/227 Liite 5 osa 2: 155, 157, 176

Liite 46. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Ei merkittäviä tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia.

Riskienhallinnan liitetiedot

Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet on kuvattu liitetiedossa 2. Yrityspankkitoiminnan ja muun toiminnan riskiasema on esitetty liitetiedoissa 48–55 ja vakuutustoiminnan riskiasema liitetiedoissa 56–67. OP Yrityspankki -konsernin Pilari III vakavaraisuustiedot julkaistaan osana OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraporttia. OP Yrityspankki -konsernista esitetään omat varat, omien varojen vähimmäisvaatimus sekä johdannaissopimukset ja vastapuoliriski liitetiedoissa 68–72.

Liite 47. OP Yrityspankki -konsernin vastuiden maajakauma

Pääosa OP Yrityspankki -konsernin maavastuista on EU-maissa. Vastuut sisältävät kaikki tase-erät sekä taseen ulkopuoliset erät ja ne perustuvat vakavaraisuudessa käytettyihin arvoihin.

OP Yrityspankki -konsernin maajakauma 31.12.2019, milj. €

Maantieteellinen jakautuminen	Valtio- ja keskuspankki-vastuut	Luotto-laitos-vastuut	Yritys-vastuut	Vähittäis-vastuut	Oman pääoman ehtoiset sijoitukset*	Vakuudelliset saamistodistukset**	Muut	Yhteensä
Suomi	15 033	12 192	30 512	3 025	446	520	392	62 122
Baltia	438		2 642	1			9	3 091
Muut Pohjoismaat	98	256	1 423	13	9	1 609	0	3 408
Saksa	1 816	338	139	23	1	1 679	30	4 027
Ranska	64	498	200	80	15	1 014		1 872
Iso-Britannia		652	39	48	19	378		1 136
Italia		3	37	7				47
Espanja		35	13	0				48
Muut EU-maat	1 840	314	509	104	76****	945		3 787
Muu Eurooppa		50	101	3	13	5		172
USA		111	41	189	9	11		361
Venäjä		10	3	0				12
Aasia		243	50	5		6		303
Muut maat	32	143	93	16	340****	1 181	679	2 483
Yhteensä	19 321	14 845	35 803	3 514	928	7 348	1 111	82 870

* Sisältää myös korkorahastoja 27 miljoonaa euroa.

** Muodostuu RMBS-, ABS- ja Covered Bond -sijoituksista.

*** Sisältää pääosin sijoituksia muissa EU-maissa Eurooppa-rahastoihin ja muissa maissa Emerging Markets- ja Global-rahastoihin.

OP Yrityspankki -konsernin maajakauma 31.12.2018, milj. €

Maantieteellinen jakautuminen	Valtio- ja keskuspankki- vastuut	Luotto- laitos- vastuut	Yritys- vastuut	Vähittäis- vastuut	Oman pääoman ehtoiset sijoitukset*	Vakuudel- liset saamis- todistuk- set**	Muut	Yhteensä
Suomi	14 367	12 225	29 104	2 997	409	523	397	60 022
Baltia	271	0	2 121	1			6	2 399
Muut								
Pohjoismaat	149	263	1 404	22	1	1 680	0	3 519
Saksa	2 092	147	47	33	2	1 362		3 683
Ranska	182	323	205	70	14	808		1 601
Iso-Britannia		696	84	88	18	415		1 300
Italia		6	24	5				35
Espanja		27	9	0				36
Muut EU-maat	1 633	308	474	90	108***	1 054		3 667
Muu Eurooppa		102	107	1	15	5		231
USA		137	33	207	14	8		400
Venäjä		42	3					45
Aasia		279	40	19				337
Muut maat	31	65	209	30	266***	1 192	447	2 241
Yhteensä	18 725	14 620	33 864	3 564	847	7 048	850	79 517

* Sisältää myös korkorahastoja 40 miljoonaa euroa.

** Muodostuu RMBS-, ABS- ja Covered Bond -sijoituksista.

*** Sisältää pääosin sijoituksia muissa EU-maissa Eurooppa-rahastoihin ja muissa maissa Emerging Markets- ja Global-rahastoihin.

Yrityspankkitoiminnan ja muun toiminnan riskiasema

Liitetiedoissa esitetyissä jaotteluissa on käytetty Tilastokeskuksen luokittelua, joka osin poikkeaa toimintakertomuksen riskiasemassa käytetystä luokittelusta.

Liite 48. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset

31.12.2019, milj. €	Ei arvonalennettu (brutto)	Tappiota koskeva vähennyserä	Tase-arvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain			
Yritykset	19 766	274	19 492
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 986	1	9 986
Kotitaloudet	2 233	15	2 219
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	342	3	339
Julkisyhteisöt	920	1	920
Yhteensä	33 249	294	32 955

31.12.2018, milj. €	Ei arvonalennettu (brutto)	Tappiota koskeva vähennyserä	Tase-arvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain			
Yritykset	18 338	241	18 097
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 503	2	10 501
Kotitaloudet	1 966	10	1 956
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	368	3	364
Julkisyhteisöt	1 162	3	1 159
Yhteensä	32 337	259	32 078

31.12.2019, milj. €	Ei arvonalennettu (brutto)	Pääomärästöt	Rästikorot	Tappiota koskeva vähennyserä
Ongelmasaamiset sektoreittain				
Yritykset	444	110	8	238
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset				
Kotitaloudet	33	3	0	5
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	16	0	0	3
Julkisyhteisöt				
Yhteensä	493	114	8	245

31.12.2018, milj. €	Ei arvonalennettu (brutto)	Pääomärästit	Rästikorot	Tappiota koskeva vähennyserä
Ongelmasaamiset sektoreittain				
Yritykset	315	71	7	203
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0	0		0
Kotitaloudet	28	2	0	5
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	12	0		2
Julkisyhteisöt		0		
Yhteensä	354	73	7	210

Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot

31.12.2019, milj. €	Terveet ("performing") saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestämättömät ("non-performing") saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Tappiota koskeva vähennyserä	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		126	126	110	16
Todennäköisesti maksamatta jäävät		241	241	124	117
Lainanhoitojoustot	106	20	126	12	115
Yhteensä	106	387	493	245	247

Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot

31.12.2018, milj. €	Terveet ("performing") saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestämättömät ("non-performing") saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Tappiota koskeva vähennyserä	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		86	86	83	3
Todennäköisesti maksamatta jäävät		194	194	115	79
Lainanhoitojoustot	53	22	75	12	62
Yhteensä	53	301	354	210	145

Yli 90 pv erääntyneenä saamisena raportoidaan jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Todennäköisesti maksamatta jäävinä sopimuksina raportoidaan heikoimpien luottoluokkien (henkilöasiakkailta F ja muilla 11–12) sopimukset. Lainanhoitojoustoina raportoidaan saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyystä johtuen. Uudelleen neuvoteltujen saamisten lainaehtoja on helpotettu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuen esimerkiksi myöntämällä lyhennysvapaa, jonka kesto on 6–12 kk. Lainanhoitojoustot ovat ECL-laskennan vaiheissa 2 tai 3.

Tunnusluku, %	2019	2018
Tappiota koskeva vähennyserä, % ongelmasaamisista	49,8 %	59,1 %

Rahoitusvarat, joihin sovelletaan arvonalentumista ja joihin liittyvä suoritus on viivästynyt

31.12.2019, milj. €	Vuorokautta				Yhteensä
	Alle 30	30-90	yli 90-180	Yli 180	
Erääntyneet saamiset	297	41	18	24	379

31.12.2018, milj. €	Vuorokautta				Yhteensä
	Alle 30	30-90	yli 90-180	Yli 180	
Erääntyneet saamiset	99	33	4	22	159

Liite 49. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys

Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys

Milj. €	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Luottotappiot ja arvonalentumiset, brutto	-82	-75	-69	-83	-49	-13	-51
Palautukset	45	49	40	46	36	1	1
Luottotappiot ja arvonalentumiset, netto	-37	-25	-29	-37	-12	-13	-51

Liite 50. Saadut vakuudet vakuuslajeittain

Milj. €	31.12.2019	Osuus, %	31.12.2018	Osuus, %
Kohdevakuus	2 983	28,1	2 659	26,5
Kiinteistö- tai vuokraoikeuskiinnitys toimisto- tai teollisuuskiinteistöön	2 716	25,6	2 542	25,3
Julkisyhteisön takaus	2 237	21,1	2 342	23,3
Osakkeet ja osuudet, muut	1 000	9,4	1 011	10,1
Kiinteistö- tai vuokraoikeuskiinnitys asuinkiinteistöön	375	3,5	352	3,5
Muu vakuus	350	3,3	299	3,0
Osakkeet, asunto-osakeyhtiöt ja asuinkäytössä olevat kiinteistöyhtiöt	329	3,1	274	2,7
Yrityskiinnitys	289	2,7	265	2,6
Saatavavakuudellinen rahoitus	213	2,0	192	1,9
Pankkitakaus	126	1,2	113	1,1
Yhteensä	10 618	100,0	10 051	100,0

Saadut vakuudet vakuuslajeittain on laskettu pankin hallussa olevien vastuille kohdistettujen vakuuksien vakuusarvojen perusteella. Vakuusarvon laskennan perustana on vakuuden käypä arvo, josta vakuusarvo saadaan varovaisesti arvioitujen vakuuslajikohtaisten arvostusprosenttien perusteella. Vastuut ylittäviä vakuusarvoja ei ole otettu lukuihin mukaan.

Liite 51. Varainhankinnan rakenne

Milj. €	31.12.2019	Osuus, %	31.12.2018	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	15 334	27,9	15 575	28,9
Velat asiakkaille				
Talletukset	11 103	20,2	11 531	21,4
Muut	4 400	8,0	4 890	9,1
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Sijoitustodistukset ja ECP:t	9 716	17,7	10 266	19,1
Joukkovelkakirjat	11 854	21,5	10 071	18,7
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat (SNP)	1 156	2,1		
Velat, joilla huonompi etuoikeus	1 474	2,7	1 482	2,8
Yhteensä	55 036	100,0	53 816	100,0

Liite 52. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

31.12.2019, milj. €	alle 3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	11 910					11 910
Saamiset luottolaitoksilta	3 667	2 346	3 043	70		9 126
Saamiset asiakkailta	4 723	3 617	12 238	1 585	1 666	23 829
Sijoitusomaisuus						
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat	357	150	158	75	1	741
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi		2	10			12
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	904	989	5 821	5 226		12 940
Varat yhteensä	21 560	7 105	21 271	6 956	1 667	58 559
Velat luottolaitoksille	2 496	567	5 937	6 334		15 334
Velat asiakkaille	14 644	307	121	431		15 503
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	7 497	5 477	7 363	2 058	330	22 726
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	50	374	782	182	85	1 474
Velat yhteensä	24 687	6 726	14 203	9 004	415	55 036
Takaukset	59	147	191	0	152	550
Takuuvastuut	290	608	406	30	548	1 882
Luottolupaukset	5 146					5 146
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	102	117	96			315
Muut	501	1	2	195		699
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	6 098	874	695	226	700	8 593

31.12.2018, milj. €	alle 3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	12 218					12 218
Saamiset luottolaitoksilta	4 313	2 326	2 936	151		9 726
Saamiset asiakkailta	3 925	2 739	11 989	2 112	1 586	22 351
Sijoitusomaisuus						
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat	167	145	146	37	5	501
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään			12			12
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	229	535	7 068	4 407		12 239
Varat yhteensä	20 852	5 745	22 151	6 707	1 591	57 047
Velat luottolaitoksille	2 344	456	7 120	5 655		15 575
Velat asiakkaille	14 837	814	303	468		16 422
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	7 406	4 234	6 990	1 357	350	20 338
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		140	1 077	179	85	1 482
Velat yhteensä	24 587	5 644	15 490	7 660	435	53 816
Takaukset	90	122	389	1	44	647
Takuuvastuut	267	426	459	29	486	1 668
Luottolupaukset	5 257					5 257
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	66	127	72			265
Muut	505	2	1	204		712
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	6 185	678	922	234	531	8 549

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat varat muodostuvat saamistodistuksista, jotka voidaan myydä koska tahansa. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvat saamistodistukset voidaan tarvittaessa myydä. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin varoihin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvat saamistodistukset on kuitenkin esitetty taulukossa jäljellä olevan juoksuajan perusteella määräytyvässä aikaluokassa. Velkojen nimellispääomat on esitetty eräänymisen mukaisissa luokissa. Kaupankäynnin velat esitetään lyhyimmässä maturiteettiluokassa. OP Yrityspankki -konsernin rahoitusriskin hallinnassa käytetään valuuttatermiinejä sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Näiden nettovaikutus eurovasta-arvoiseen rahoitusriskiin ei ole merkittävä, joten niitä ei ole erikseen esitetty.

Lyhyimpään maturiteettiluokkaan sisältyvien vaadittaessa maksettavien velkojen määrä oli 12,2 miljardia euroa (12,2).

Liite 53. Likviditeettireservi

Likviditeettireservi esitetään Muu toiminta segmentissä.

Likviditeettireservin maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 31.12.2019, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa*	12 909	1 950	2 264	2 329	1 400		20 852	83,4
Aa1-Aa3	274	382	509	428	440	0	2 033	8,1
A1-A3	6	5	21	8	0		40	0,2
Baa1-Baa3	4	48	106	94	22	1	275	1,1
Ba1 tai alempi	0	22	76	22	16		136	0,5
Sisäisesti luokiteltu**	1 108	282	224	37	11		1 661	6,6
Yhteensä	14 300	2 689	3 200	2 918	1 889	1	24 996	100,0

* ml. Talletukset keskuspankissa

** PD <= 0,40 %

Likviditeettireservin (pl. Talletukset keskuspankissa) keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika on 4,0 vuotta.

Likviditeettireservin maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 31.12.2018, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa*	12 499	2 254	2 088	1 383	1 018		19 243	84,6
Aa1-Aa3	38	529	520	661	376	0	2 125	9,3
A1-A3	23	23	9	4		2	62	0,3
Baa1-Baa3	18	56	60	110	19	3	265	1,2
Ba1 tai alempi	5	34	11	61	15		127	0,6
Sisäisesti luokiteltu**	400	81	310	123			914	4,0
Yhteensä	12 983	2 978	2 998	2 342	1 428	5	22 735	100,0

* ml. Talletukset keskuspankissa

** PD <= 0,40 %

Likviditeettireservin (pl. Talletukset keskuspankissa) keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika on 4,2 vuotta.

Liite 54. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan

31.12.2019, milj. €	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3-12 kk	1-2 v	2-5v	yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	11 910						11 910
Saamiset luottolaitoksilta	3 214	2 861	2 668	289	76	19	9 126
Saamiset asiakkailta	5 563	8 180	6 232	394	2 070	1 390	23 829
Sijoitusomaisuus							
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat	159	198	150	19	139	76	741
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi			2	10			12
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	960	565	906	608	4 675	5 226	12 940
Varat yhteensä	21 807	11 805	9 957	1 320	6 959	6 711	58 559
Velat luottolaitoksille	4 898	3 376	1 331	180	1 479	4 070	15 334
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	0				12	0	12
Velat asiakkaille	13 563	1 273	667				15 503
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4 012	6 362	5 643	1 074	3 501	2 135	22 726
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	82	506	51	193	542	100	1 474
Velat yhteensä	22 554	11 517	7 692	1 447	5 533	6 305	55 048

Veloista vaadittaessa maksettavia eriä oli yhteensä 12,2 miljardia euroa ja ne muodostuivat lähinnä yleisön talletuksista.

31.12.2018, milj. €	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3-12 kk	1-2 v	2-5v	yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	12 218						12 218
Saamiset luottolaitoksilta	4 386	2 730	2 257	170	148	35	9 726
Saamiset asiakkailta	6 191	6 920	5 656	381	1 901	1 303	22 351
Sijoitusomaisuus							
Kaupankäyntitarkoituk- sessa pidettävät rahoitusvarat	51	131	151	23	103	42	501
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi				1	10		12
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	630	342	439	1 690	4 731	4 407	12 239
Varat yhteensä	23 475	10 123	8 503	2 266	6 893	5 787	57 047
Velat luottolaitoksille	2 270	3 154	1 396	3 183	2 019	3 552	15 575
Velat asiakkaille	14 028	1 427	791	176			16 422
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 915	6 765	5 347	595	3 292	1 423	20 338
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	79	513	51		739	100	1 482
Velat yhteensä	19 293	11 859	7 586	3 954	6 049	5 075	53 816

Veloista vaadittaessa maksettavia eriä oli yhteensä 12,2 miljardia euroa ja ne muodostuivat lähinnä yleisön talletuksista.

Liite 55. Korko- ja markkinariskin herkkyyshanalyysi

Taseen korkoriski

Valuutta, milj. €	-200bp		+200bp	
	2019	2018	2019	2018
EUR	29	33	-32	-33
GBP	-1	-1	1	1
USD	0	1	0	-1
Muut valuutat	13	1	14	1

GBP- ja USD-valuuttojen riskit on ilmoitettu eurovasta-arvoina. Muiden valuuttojen euromääräiset riskit on laskettu itseisarvoina yhteen. Korkoriski lasketaan päivittäin kassavirtojen nykyarvon muutosherkkyytenä korkokäyrän 2 %-yksikön yhdensuuntaiselle muutokselle.

Markkinariskin herkkyyshanalyysi

Milj. €		2019	2018
Korkovolatiliteetti*		10bp	3
Valuuttavolatiliteetti*		10 %-yksikköä	0
Luottoriskipreemio**		10bp	-53

* Kaupankäyntisalkku

** Pitkäaikainen sijoitusomaisuus

Vakuutustoiminnan riskiasema

Liite 56. Vahinkovakuutustoiminnan riskinotto

Vahinkovakuutuksen tulee täyttää viranomaisten asettamat vakavaraisuusvaatimukset. Viranomaiset asettavat vakavaraisuusvaatimuksensa pääasiassa yhtiötasolla. EU direktiiveihin perustuen kaikilla vahinkovakuutusyhtiöllä on vähimmäispääomavaatimus ja vakavaraisuuspääomavaatimus.

Omien varojen suhdetta vakavaraisuuspääomaan kuvataan vakavaraisuussuhteeksi, joka kuvaa yhtiön mahdollisuutta kattaa odottamattomia riskejä. Vakavaraisuuteen liittyvät luvut ovat tilintarkastamattomia.

Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus, milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Hyväksyttävä oma varallisuus	1 008	818
Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)		
Markkinariski	457	421
Vakuutusriski	564	281
Vastapuoliriski	38	36
Operatiivinen riski	45	45
Hajautushyödyt ja vaimennusvaikutus	-405	-162
Yhteensä	699	621
Puskuri SCR:ään	309	197
SCR-suhde, %	144 %	132 %
SCR-suhde, % ilman siirtymäsäännöksiä	144 %	132 %

Liite 57. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys

Oheisessa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuspääomaan:

Riskimuuttuja	Kokonaismäärä vuonna 2019, milj. €	Muutos riskimuuttujassa	Vaikutus omaan pääomaan, milj. €	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen
Maksutuotot*	1 478	kasvaa 1 %	15	paraneee 1,0 %-yksikköä
Korvauskulut*	1 196	kasvaa 1 %	-12	heikkenee 0,8 %-yksikköä
Suurvahinko yli 5 milj. €		1 kappale	-5	heikkenee 0,3 %-yksikköä
Henkilöstökulut*	112	kasvaa 8 %	-9	heikkenee 0,6 %-yksikköä
Toimintokohtaiset kulut*/**	212	kasvaa 4 %	-8	heikkenee 0,6 %-yksikköä
Inflaatio kollektiivisessa korvausvastuussa	778	kasvaa 0,25 %-yksikköä	-5	heikkenee 0,4 %-yksikköä
Elinikä diskontatussa vakuutusvelassa	2 024	kasvaa 1 vuotta	-48	heikkenee 3,1%-yksikköä
Diskonttokorko diskontatussa vakuutusvelassa	2 024	laskee 0,1 %-yksikköä	-28	heikkenee 1,8 %-yksikköä

* Liukuva 12 kuukautta

** Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja.

Liite 58. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia

Vakuutusmaksutulon jakautuminen EML* luokittain yritysten omaisuusvakuutuksessa

Omaisuusvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden EML* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. €	5-20	20-50	50-100	100-500
2019	11	9	6	12
2018	10	10	8	10

* EML = Estimated Maximum Loss, kohdekohtainen maksimivahingon määrä

Vakuutusmaksutulon jakautuminen TSI* luokittain yritysten vastuuvakuutuksessa

Vastuuvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden TSI* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. €	2-4	4-10	10-30	30-90
2019	4	4	7	2
2018	4	3	6	3

* TSI = Total Sum Insured, kokonaisvakuutusmäärä

Rakennusvirhevakuutuksen vakuutusmäärät

Rakennusvirhevakuutuksen volyymia kuvaa vakuutussopimusten vakuutusmäärä. Vakuutusmäärän brutto- ja nettoluvut on eritelty oheisessa taulukossa. Rakennusvirhevakuutuksen vakuutuskausi on 10 vuotta.

Milj. €	Brutto		Netto*	
	2019	2018	2019	2018
Rakennusvirhevakuutus	1 852	1 802	1 852	1 802

* Vakuutusyhtiön vastuulla jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen, ennen vastavakuuksia

Liite 59. Suurvahinkojen kehitys

Havaittujen suurvahinkojen lukumäärät havaitsemisvuosittain vuosilta 2015–2019

Vahinkovakuutuksessa seurataan tiiviisti suurvahingoista aiheutuvaa korvausmenoa. Tämä korvausmeno selittää merkittävän osuuden vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta. Lisäksi suurvahingoista aiheutuvan korvausmenon seurannalla voidaan havaita riskeissä tai niiden valinnassa tapahtuneita muutoksia. Tässä tarkastelussa suurvahingoiksi on luokiteltu vahingot, joiden brutto- tai nettomäärä on yli kaksi miljoonaa euroa. Suurvahinkoja tapahtuu eniten omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa. Lakisääteisissä vakuutuksissa suurvahinkoriski on pieni suhteessa vakuutuslajin suureen volyymiin.

Bruttomäärä							
yli 2 milj. euron vahinkojen lukumäärä	Laki-sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeus-turva	Pitkä-kestoiset	
2015	1			5			
2016				5			
2017				7			
2018				17	3		
2019	2			9	3		
Korvaukset yhteensä					222 milj. €		
Bruttomäärä korvaukset yhteensä milj. euroa							
2015–2019	6			193	23		
Nettomäärä							
yli 2 milj. euron vahinkojen lukumäärä	Laki-sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeus-turva	Pitkä-kestoiset	
2015	1			5			
2016				5			
2017				7			
2018				15	3		
2019	2			9	3		
Korvaukset yhteensä					163 milj. €		
Nettomäärä korvaukset yhteensä milj. euroa							
2015–2019	6			137	23		

Liite 60. Vakuutusliikkeen kannattavuus

Vakuutusmaksutuottojen (brutto ja netto) sekä yhdistetyn kulusuhteen (netto) kehitys

Vakuutusmaksutuotoilla kuvataan vakuutusluokan volyymiä. Sen avulla voidaan arvioida vakuutusluokan merkittävyyttä kokonaisuuden kannalta. Vastaavasti yhdistetyn kulusuhteen (CR) avulla voidaan arvioida vakuutusluokan tuloksen vaihtelua sekä vakuutusluokan kannattavuutta. Yhdistetty kulusuhde on esitetty erikseen oikaistuna kertaluonteisilla erillä, jotka kohdistuvat aikaisempiin vakuutuskausiin.

2019, milj. €	Brutto VM-tuotto	Netto VM-tuotto	Netto CR*	Netto** CR*
Lakisääteiset	443	442	123 %	90 %
Muu tapaturma ja sairaus	286	286	91 %	91 %
Kasko ja kuljetus	308	307	97 %	97 %
Omaisuus ja keskeytys	390	357	91 %	91 %
Vastuu ja oikeusturva	88	84	91 %	91 %
Pitkäkestoiset	4	3	75 %	75 %
Yhteensä	1 520	1 478	102 %	92 %
2018, milj. €	Brutto VM-tuotto	Netto VM-tuotto	Netto CR*	Netto** CR*
Lakisääteiset	442	440	89 %	89 %
Muu tapaturma ja sairaus	272	272	94 %	94 %
Kasko ja kuljetus	302	301	95 %	95 %
Omaisuus ja keskeytys	398	365	90 %	90 %
Vastuu ja oikeusturva	89	84	97 %	97 %
Pitkäkestoiset	4	3	60 %	60 %
Yhteensä	1 507	1 465	92 %	92 %

* Yhdistetty kulusuhde (Combined ratio) lasketaan jakamalla korvauskulujen (netto) ja vakuutusliikkeen liikekulujen summa vakuutusmaksutuotoilla (netto). Aineettomien oikeuksien poistoja ei ole otettu huomioon.

** Kertaluonteiset vakuutustekniseen laskelmaan vaikuttavat muutokset eliminoitu

Liite 61. Vakuutusvelan luonnetta kuvaavia tietoja

Velan luonnetta kuvaavia tietoja	2019	2018
Velat vakuutus sopimuksista (netto, milj. €)		
Latentit ammattitaudit	10	13
Muu	3 118	3 040
Yhteensä (ennen siirtoja)	3 128	3 053
Velan duraatio (vuosina)		
Diskontattu vakuutusvelka	15,2	14,4
Diskontaamaton vakuutusvelka	2,2	2,2
Yhteensä	10,5	9,9
Diskontatun velan määrä (netto, milj. €)		
Tunnettu eläkemuotoinen korvausvastuu	1 620	1 552
Kollektiivinen korvausvastuu	368	338
Vakuutusmaksuvastuu	40	41
Yhteensä	2 029	1 932

Liite 62. Vakuutusvelan arvioitu maturiteettijakauma

31.12.2019, milj. €	0-1 v	1-5 v	5-10 v	10-15 v	yli 15 v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu*	417	118	23	7	11	576
Korvausvastuu						
Diskontaamaton	294	219	60	12	4	590
Diskontattu	95	427	365	297	778	1 962
Vakuutusvelka yhteensä**	807	763	449	316	794	3 128

* Sisältää diskontattua vastuuta 40 miljoonaa euroa.

** Ilman vakuutusvelan korkoriskiä suojaavien johdannaisten arvoa.

31.12.2018, milj. €	0-1 v	1-5 v	5-10 v	10-15 v	yli 15 v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu*	406	117	22	6	10	561
Korvausvastuu						
Diskontaamaton	296	213	58	11	4	584
Diskontattu	97	473	358	285	694	1 908
Vakuutusvelka yhteensä**	799	804	438	302	708	3 053

* Sisältää diskontattua vastuuta 41 miljoonaa euroa.

** Ilman vakuutusvelan korkoriskiä suojaavien johdannaisten arvoa.

Liite 63. Vahinkovakuutuksen sijoitusten jakauma

Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma	31.12.2019		31.12.2018	
	Käypä arvo milj. €*	%	Käypä arvo milj. €*	%
Rahamarkkinat yhteensä	547	14	173	5
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	541	14	167	4
Johdannaiset***	6	0	5	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 644	67	2 857	77
Valtiot	447	11	498	13
Investment Grade	1 669	42	1 895	51
Kehittyvät markkinat ja High Yield	253	6	243	7
Strukturoidut sijoitukset****	275	7	222	6
Osakkeet yhteensä	426	11	360	10
Suomi	116	3	60	2
Kehittyneet markkinat	172	4	147	4
Kehittyvät markkinat	67	2	76	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	6	0	1	0
Pääomasijoitukset	65	2	76	2
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	35	1	28	1
Hedge-fund rahastot	35	1	28	1
Kiinteistösijoitukset yhteensä	300	8	312	8
Suorat kiinteistöt	159	4	157	4
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	141	4	155	4
Yhteensä	3 952	100	3 730	100

* Sisältää siirtyvät korot

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää vakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 64. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskien herkkyyshanalyysi

Alla olevassa taulukossa on selvitys sijoitusriskien herkkyyksistä sijoitusluokittain. Vakuutusvelan laskentaan liittyvän diskonttauskoron herkkyysharkastelu on esitetty vakuutusvelan liitteessä 57. Sijoitusten ja vakuutusvelan muutosten vaikutukset kumoavat toisiaan.

Sijoitusluokat	Kanta käyvin arvoin, milj. €		Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, milj. €	
	31.12.2019				31.12.2019	31.12.2018
Joukkolainat ja korkorahastot*	3 191		Korko	1 %-yksikkö	85	115
Osakkeet**	390		Markkina-arvo	10 %	35	39
Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet	71		Markkina-arvo	10 %	7	8
Kiinteistöt	300		Markkina-arvo	10 %	30	31
Valuutta	69		Valuutan arvo	10 %	15	19
Luottoriskipreemio***	3 191	Luottoriskimarginaali		0,1 %-yksikköä	36	34
Johdannaiset	6	Volatiliteetti		10 %-yksikköä	1	4

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset, vaihtovelkakirjalainat ja korkojohdannaiset

** Sisältää hedge fund -rahastot ja osakejohdannaiset

*** Sisältää jvk- ja vvk-lainat sekä rahamarkkinasijoitukset mukaan lukien kehittyneiden valtioiden liikkeelle laskemat jvk-lainat ja korkojohdannaiset

Liite 65. Vahinkovakuutuksen korkosijoitusten riskiasema

Koron muutoksista aiheutuvaa markkinariskiä seurataan luokittelemalla sijoitukset instrumenteittain duraation mukaan. Vakuutusvelan korkoriskiä tasaavaa vaikutusta ei ole esitetty taulukossa, koska vakuutusvelasta vain osa on diskontattu hallinnollisella korolla (liite 29).

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, milj. €* <hr/>	31.12.2019	31.12.2018
0–1 vuotta	730	421
>1–3 vuotta	631	673
>3–5 vuotta	498	781
>5–7 vuotta	440	432
>7–10 vuotta	172	353
>10 vuotta	110	161
Yhteensä	2 582	2 821
Modifioitu duraatio	4,0	4,3
Efektiiivinen korko, %	1,6	1,7

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat ja korkorahastot

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2019*, milj. €

Vuotta	0–1	1–3	3–5	5–7	7–10	10–	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	2	45	57	49	28	79	261	10,1
Aa1–Aa3	520	148	28	24	12	0	732	28,3
A1–A3	76	179	114	145	61	10	584	22,6
Baa1–Baa3	81	216	231	199	53	15	794	30,8
Ba1 tai alempi	46	41	36	9	6	7	145	5,6
Sisäisesti luokiteltu	5	1	32	15	13	0	66	2,6
Yhteensä	730	631	498	440	172	110	2 582	100,0

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2018*, milj. €

Vuotta	0–1	1–3	3–5	5–7	7–10	10–	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	3	62	378	45	110	85	682	24,2
Aa1–Aa3	200	94	55	49	47	8	453	16,0
A1–A3	77	181	144	109	55	48	613	21,7
Baa1–Baa3	112	296	177	186	126	18	915	32,4
Ba1 tai alempi	31	34	25	14	9	2	114	4,0
Sisäisesti luokiteltu	0	6	3	29	6		45	1,6
Yhteensä	421	673	781	432	353	161	2 821	100,0

* Ei sisällä luottojohdannaisia.

Maturiteetti on ilmoitettu juoksuajan loppuun. Jos paperilla on Call-mahdollisuus, maturiteetti on ilmoitettu ensimmäiseen mahdolliseen Call-päivään saakka.

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus Moody's:n luokituksen mukaan on A2.

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika on 3,6 vuotta (laskettu Call-päivän ja eräpäivän perusteella).

Liite 66. Vahinkovakuutuksen sijoitusten valuuttariski

Valuuttapositio, milj. €	31.12.2019	31.12.2018
USD	51	86
SEK	0	4
JPY	0	0
GBP	1	1
Muut	23	57
Yhteensä*	76	147

* Valuuttapositio on 1,9 % (3,9) sijoituskannasta. Valuuttapositio lasketaan yksittäisten valuuttojen itseisarvojen summana.

Liite 67. Vahinkovakuutuksen sijoitusten vastapuoliriski

Luottoluokitusjakauma, Moody's -vastaavuus, milj. €	31.12.2019		31.12.2018	
	Sijoitus*	Vakuutus**	Sijoitus*	Vakuutus**
Aaa	261		682	
Aa1–Aa3	732	16	453	24
A1–A3	584	50	613	38
Baa1–Baa3	794		915	0
Ba1 tai alempi	145	0	114	
Sisäisesti luokiteltu	66	43	45	43
Yhteensä	2 582	109	2 821	106

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot.

** Sisältää jälleenvakuuttajien osuuden vakuutusvelasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta.

Vakavaraisuus

Liitteissä 68–72 on esitetty kooste Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (CRR) mukaisista tiedoista konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta (ns. Pilari III tiedot). Tiedot perustuvat konsolidoituun luottolaitosvakavaraisuuteen, joten vakavaraisuustiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia muihin julkaistuihin OP Yrityspankki -konsernia koskeviin tietoihin. Täydelliset Pilari III tiedot on julkaistu OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportissa.

OP Yrityspankki Oyj:n luottolaitosvakavaraisuuden pohjana oleva konsolidointiryhmä muodostuu OP Yrityspankki -konsernin yhtiöistä pl. vakuutusyhtiöt ja niiden tytäryhtiöt.

Sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA) on käytetty vähittäis-, luottolaitos- ja yritysvastuisiin sekä oman pääoman ehtoihin sijoituksiin. Standardimenetelmää (SA) käytetään muihin vastuuryhmiin.

OP Ryhmän näkemyksen mukaan merkittävimmät luottolaitosvakavaraisuuteen vaikuttavat avoimet sääntely- ja valvontaympäristön muutokset ovat EKP:n sisäisten mallien (IRBA) läpikäynnistä (TRIM) mahdollisesti aiheutuvat valvojan asettamat velvoitteet ja uudesta maksukyvyttömyyden määritelmästä aiheutuvat valvojan asettamat

Uuden maksukyvyttömyyden määritelmän mukainen prosessi tunnistaa maksukyvyttömyyksiä aikaisempaa herkemmin mm. julkisten maksuhäiriöiden perusteella ja henkilöasiakkaissa laajentamalla maksukyvyttömyyden velallisen kaikkiin vastuihin. Uudistuksen odotetaan lisäävän maksukyvyttömyyshavaintojen määrää ja heikentävän luottoriskiparametrejä. OP Ryhmä soveltaa ns. kaksivaiheista käyttöönottoa, jossa ensimmäisessä vaiheessa muutetaan maksukyvyttömyyden määritelmä suunnitelman mukaan maaliskuussa 2020 ja myöhemmin toisessa vaiheessa kalibroidaan luottoriskiparametrit. Uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönotosta aiheutuvan valvojan veloitteen arvioidaan heikentävän OP Ryhmän CET1-vakavaraisuutta 0,7 prosenttiyksikköä ensimmäisessä vaiheessa. Vakavaraisuusvaikutuksessa on huomioitu myös määritelmämuutoksesta aiheutuva tilinpäätöksen odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) kasvu, jonka arvioidaan olevan alle 5 prosenttia ECL:n kokonaismäärästä

EKP:n sisäisten mallien (IRBA) läpikäynnin (TRIM) vaikutukset yritysvastuisiin ovat vielä avoimena. Vaikutuksiin odotetaan tarkennusta vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Liite 68. Omat varat

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
OP Yrityspankki -konsernin oma pääoma	4 374	4 147
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-202	-6
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	0	0
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	4 171	4 141
Aineettomat hyödykkeet	-51	-63
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-26	-29
Hallituksen esittämä voitonjako		-173
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-112	-105
Ydinpääoma (CET1)	3 982	3 772
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	82	90
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	82	90
Ensisijainen pääoma (T1)	4 064	3 862
Debentuurilainat	811	944
ECL - odotetut tappiot ylijäämä	26	47
Toissijainen pääoma (T2)	837	990
Omat varat yhteensä	4 900	4 852

Ydinpääoma oli tilikauden lopussa 4,0 miljardia euroa (3,8). Ydinpääomaan ei lueta vakuutusliiketoiminnan tulosta.

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä. Vakavaraisuuden ja vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa ei ole sovellettu IFRS9-siirtymäsäännöstä.

Liite 69. Omien varojen vähimmäisvaatimus

Yritys- ja luottolaitosvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmää (FIRB). FIRB-menetelmässä käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen, kun taas tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CF) ovat viranomaiskaavan määrittelemiä standardiestimaatteja. Vähittäisvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA), jossa käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen, tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CF) ovat sisäisesti estimoituja.

Oman pääomanehtoisten sijoitusten vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa voidaan käyttää eri menetelmiä. PD/LGD-menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä lasketaan käyttämällä sisäiseen luottoluokitukseen perustuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) ja viranomaiskaavan määrittelemää tappio-osuutta (LGD). Yksinkertaisessa menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä saadaan kertomalla kukin sijoitus riskipainolla, joka määräytyy sijoituksen tyyppin perusteella.

Operatiivisten riskien ja markkinariskien vakavaraisuusvaatimuksen laskentaan on käytetty standardimenetelmää.

Milj. €	31.12.2019		31.12.2018	
	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski	1 900	23 753	1 777	22 216
Standardimenetelmä	215	2 687	197	2 458
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	5	59	5	62
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	2	19	2	23
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta			0	0
Saamiset laitoksilta	1	8	1	6
Saamiset yrityksiltä	203	2 540	184	2 299
Vähittäissaamiset	1	8	0	6
Kiinteistövakuudelliset vastuut			2	29
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	1	14	1	11
Oman pääoman ehtoiset vastuut	1	8		
Muut erät	2	31	2	22
Sisäisten luokitusten menetelmä (IRB)	1 685	21 066	1 581	19 758
Saamiset laitoksilta	82	1 023	87	1 083
Saamiset yrityksiltä	1 132	14 148	1 056	13 198
Vähittäissaamiset	138	1 725	113	1 416
Kiinteistövakuudelliset vähittäissaamiset	1	15	4	50
Muut vähittäissaamiset	137	1 710	109	1 365
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	302	3 772	298	3 725
PD/LGD-menetelmä	295	3 688	295	3 688
Yksinkertainen menetelmä	7	83	3	37
Pääomasijoitukset	2	20	2	23
Muut	5	64	1	14
Arvopaperistetut erät	4	46	4	46
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	28	353	23	291
Selvitys-/toimitusriski	0	0		
Markkinariski, standardimenetelmä	105	1 309	106	1 319
Saamistodistukset	105	1 308	105	1 308
Osakkeet	0	0	0	0
Hyödykkeet	0	1	1	11
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	111	1 387	103	1 285
Vastuun arvonoiikaisuun liittyvä riski	15	191	14	175
Muut riskit	1	11		
Kokonaisriski	2 132	26 651	2 000	24 996

* Pääomavaade = Riskipainotetut saamiset * 0,08

Kokonaisriski oli tilikauden lopussa 26,7 miljardia euroa (25,0) eli 6,6 prosenttia suurempi kuin viime vuodenvaihteessa. Luottoriskin keskimääräiset riskipainot pysyivät ennallaan, ja erityisesti yritysluottokanta kasvoi vuodenvaihteesta.

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,7 miljardia euroa OP Ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista.

Valtiovastuiden riskipainotetuista eristä 59 miljoonaa euroa (62) on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 prosentin riskipainolla ydinpääomista vähentämisen sijaan.

Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 40 miljoonaa euroa (37).

Liite 70. Vakavaraisuuden tunnusluvut

	31.12.2019	31.12.2018
Suhdeluvut, %		
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,9	15,1
Tier 1 vakavaraisuussuhde	15,2	15,5
Vakavaraisuussuhde	18,4	19,4
Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %		
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,9	15,1
Tier 1 vakavaraisuussuhde	14,9	15,1
Vakavaraisuussuhde	18,1	19,1
Pääomavaatimus, milj. €		
Omat varat	4 900	4 852
Pääomavaatimus	2 824	2 642
Puskuri pääomavaatimukseen	2 077	2 210

Pääomavaatimus muodostuu minimivaateesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Liite 71. Yritysvastuut toimialoittain

31.12.2019, milj. €	Vastuun määrä	Riski-painotetut erät	Erään-tyneet vastuut	Arvon-alentuneet vastuut	Arvon-alentumiset	Vastuun määrän %- jakauma
Kauppa	4 371	1 894	7	2 044	7	12,0
Palvelut	3 944	2 408	28	2 326	16	10,8
Energia	3 877	1 114	38	2 455	34	10,7
Muiden kiinteistöjen hallinta	2 936	1 812	9	2 051	6	8,1
Rahoitus- ja vakuustointiminta	2 864	1 294	4	1 729	1	7,9
Muu teollisuus	2 522	1 441	12	584	29	6,9
Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	2 294	697	10	566	7	6,3
Asuntojen vuokraus ja hallinta	2 221	597	33	1 214	11	6,1
Rakentaminen	2 166	1 163	120	717	38	6,0
Kuljetus ja varastointi	1 559	916	17	959	6	4,3
Metsäteollisuus	1 385	660	119	769	89	3,8
Maa-, metsä- ja kalatalous	1 346	700	6	925	4	3,7
Informaatio ja viestintä	1 235	453	11	406	8	3,4
Metalliteollisuus	975	803	22	425	9	2,7
Elintarviketeollisuus	697	394	6	340	6	1,9
Omien kiinteistöjen kauppa	603	272	0	316	0	1,7
Vesi- ja jätehuolto	353	156	0	183	0	1,0
Kemianteollisuus	273	106	0	86	0	0,7
Kaivostoiminta ja louhinta	217	116	25	80	21	0,6
Yhteensä	36 377	17 149	473	18 289	301	100,0

31.12.2018, milj. €	Vastuun määrä	Riski-painotetut erät	Erään-tyneet vastuut	Arvon-alentuneet vastuut	Arvon-alentumiset	Vastuun määrän %-jakauma
Kauppa	4 032	1 909	2	2 169	8	11,6
Energia	3 933	1 223	38	3 113	34	11,3
Palvelut	3 532	2 168	4	2 401	6	10,2
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	2 638	1 151	0	1 766	3	7,6
Muu teollisuus	2 583	1 234	22	1 234	8	7,4
Muiden kiinteistöjen hallinta	2 516	1 416	1	2 097	6	7,3
Asuntojen vuokraus ja hallinta	2 215	633	11	1 584	5	6,4
Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	2 181	616	19	1 204	9	6,3
Rakentaminen	2 004	1 159	30	1 200	15	5,8
Kuljetus ja varastointi	1 427	811	12	1 035	6	4,1
Metsäteollisuus	1 311	629	124	1 003	91	3,8
Maa-, metsä- ja kalatalous	1 042	530	5	572	3	3,0
Informaatio ja viestintä	973	377	6	639	4	2,8
Elintarviketeollisuus	921	465	6	672	7	2,7
Metalliteollisuus	912	636	41	587	17	2,6
Omien kiinteistöjen kauppa	818	375	0	630	0	2,4
Muut toimialat	599	325	3	81	8	1,7
Kemianteollisuus	393	170		268	0	1,1
Vesi- ja jätehuolto	337	151	0	242	0	1,0
Kaivostoiminta ja louhinta	314	110	27	277	21	0,9
Yhteensä	34 681	16 089	353	22 774	252	100,0

Tässä liitteessä yritysvastuisiin on luettu mukaan myös vähittäisvastuisiin luettavat pk-yrityksiä. Toimialajako on tilastokeskuksen uusimman toimialajajottelun (TOL 2008) mukainen.

Eräänntyneet vastuut ovat standardimenetelmässä vastuita, joiden korot tai pääomat ovat olleet maksamatta yli 90 päivää. FIRB-menetelmässä eräänntyneet vastuut ovat maksukyvyttömiä asiakkaiden vastuita. Maksukyvyttömiä ovat luottoluokkiin 11-12 tai F kuuluvat asiakkaat.

Liite 72. Johdannaissopimukset ja vastapuoliriski

Johdannaissopimuksista aiheutuva luottoriski määritellään luottovasta-arvona, joka perustuu johdannaissopimusten päivittäiseen markkina-arvostukseen.

Asiakasliimiittien koot määritellään johdannaissopimusten pääomien ja arvioitujen voimassaoloaikojen perusteella.

Johdannaissopimuksista muodostuva vastapuoliriski muodostuu saamisista, joita OP Ryhmällä voi olla kaupankäyntivastapuoliaan kohtaan vastapuolten maksukyvyttömyyshetkellä. Vastapuoliriskiä mitataan OP Ryhmässä käyvän arvon menetelmällä, jossa vastuuarvo muodostuu sopimuksen markkina-arvosta sekä arvioidusta potentiaalisesta tulevaisuuden luottoriskistä. Käyvän arvon menetelmän mukaista vastuun määrää käytetään vakavaraisuuden viranomaisvaateen ja taloudellisen pääomavaateen laskennassa.

OP Ryhmä hallitsee johdannaissopimuksista muodostuvaa vastapuoliriskiä konkurssinettoutuksen mahdollistavilla johdannaissopimuksilla, vakuuksilla sekä optionaalisilla eräännyttämishedoilla. Johdannaissopimuksista on kirjalliset ulkopuolisen oikeudellisen asiantuntijan lausunnot nettoutuksen sitovuudesta kunkin johdannaissopimuksen kotivaltioiden lainsäädännössä. OP Ryhmä nettouttaa johdannaissopimuksista muodostuvan vastapuoliriskin sekä vakavaraisuuslaskennassa että luottoriskilimiittien seurannassa. Johdannaissopimuksia ohjataan enenevässä määrin myös keskusvastapuoliselvitykseen.

Yritysvastapuolten vastuurajat vahvistetaan kerran vuodessa, jolloin myös tarkistetaan johdannaissopimusten vakuustilanne.

Pankkivastapuolten johdannaissopimuksista aiheutuva luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA-yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex-sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi käteistä tai arvopapereita. Täsmäytykset vastapuolten välillä tehdään päivittäin. Muiden takauksien ja vakuuksien osalta noudatetaan samaa käytäntöä kuin luottoriskeissä.

OP Ryhmän S&P-ratingin putoaminen AA-:sta A:han 31.12.2019 olisi aiheuttanut 55 miljoonan euron lisävakuusvaateen. Vertailuvuonna ratingin putoaminen olisi aiheuttanut 59 miljoonan euron lisävakuusvaateen.

Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta voi syntyä sekä rahoitustoiminnan että kaupankäyntivaraston eristä. Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta lasketaan muun muassa OTC-johdannaisille sekä takaisinosto- ja myyntisopimuksille.

Vastapuoliriskin sopimustyyppit, 31.12.2019, milj. €	Positiivinen käypä bruttoarvo	Nettou- tuksesta saatavat hyödyt	Nykyhetken nettoutettu luottoriski	Hallussa olevat vakuudet	Nettoluot- toriski
Johdannaissopimukset	5 835	1 890	3 945	707	3 239
Yhteensä	5 835	1 890	3 945	707	3 239

Vastapuoliriskin sopimustyyppit, 31.12.2018, milj. €	Brutto- vastuuarvo	Nettou- tuksesta saatavat hyödyt	Nykyhetken nettoutettu luottoriski	Hallussa olevat vakuudet	Nettoluot- toriski
Johdannaissopimukset	4 207	1 337	2 870	490	2 380
Yhteensä	4 207	1 337	2 870	490	2 380

Emoyhtiön tilinpäätös, FAS

Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

Milj. €	2019	2018
Korkotuotot	371	408
Leasingtoiminnan nettotuotot	25	24
Korkokulut	-104	-156
Korkokate	292	277
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	0	203
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä		195
Muista yrityksistä	0	8
Palkkiotuotot	131	128
Palkkiokulut	-129	-111
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	135	162
Arvopaperikaupan nettotuotot	103	128
Valuuttatoiminnan nettotuotot	32	33
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	7	21
Suojauslaskennan nettotulos	1	0
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	34	26
Hallintokulut	-173	-158
Henkilöstökulut	-56	-56
Palkat ja palkkiot	-48	-51
Henkilösivukulut	-7	-5
Eläkekulut	-5	-3
Muut henkilösivukulut	-2	-2
Muut hallintokulut	-117	-102
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-14	-18
Liiketoiminnan muut kulut	-44	-42
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenuun kirjattavista rahoitusvaroista	-50	-23
Liikevoitto	191	466
Tilinpäätössiirrot	-11	-165
Tuloverot	-36	-23
Tilikauden verot	-34	-22
Aikaisempien tilikausien verot	1	0
Laskennallisen verovelan muutos	-3	-2
Tilikauden voitto	144	278

Tase

Vastaavaa			
Milj. €		31.12.2019	31.12.2018
Käteiset varat		11 910	12 217
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		11 726	11 429
Muut		11 726	11 429
Saamiset luottolaitoksilta		9 126	9 722
Vaadittaessa maksettavat		987	1 112
Muut		8 139	8 610
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		22 249	20 851
Muut		22 249	20 851
Leasingkohteet		1 555	1 478
Saamistodistukset		2 068	1 368
Julkisyhteisöiltä		677	48
Muilta		1 391	1 320
Osakkeet ja osuudet		20	12
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		1 028	1 025
Johdannaissopimukset		4 852	3 604
Aineettomat hyödykkeet		34	45
Aineelliset hyödykkeet		4	4
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet		0	0
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		2	2
Muut aineelliset hyödykkeet		2	2
Muut varat		514	771
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		155	202
Laskennalliset verosaamiset		11	15
Vastaavaa yhteensä		65 252	62 743

Vastattavaa	31.12.2019	31.12.2018
Miij. €		
Vieras pääoma		
Velat luottolaitoksille	15 334	15 575
Keskuspankeille	2 000	4 006
Luottolaitoksille	13 334	11 568
Vaadittaessa maksettavat	1 430	1 029
Muut	11 903	10 540
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	16 013	16 531
Talletukset	11 750	11 777
Vaadittaessa maksettavat	11 380	11 407
Muut	370	370
Muut velat	4 264	4 754
Vaadittaessa maksettavat	3	15
Muut	4 261	4 740
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 860	20 420
Joukkovelkakirjalainat	13 144	10 154
Muut	9 716	10 266
Johdannaispimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	3 865	3 254
Muut velat	1 593	1 359
Muut velat	1 593	1 359
Siirtovelat ja saadut ennakot	155	148
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 339	1 347
Pääomalainat	87	88
Muut	1 252	1 259
Vieras pääoma yhteensä	61 158	58 635
Tilinpäätössiirtojen kertymä	1 471	1 460
Poistoero	276	244
Verotusperusteiset varaukset	1 195	1 215
Oma pääoma		
Osake- tai osuuspääoma	428	428
Osakepääoma	428	428
Ylikurssirahasto	524	524
Muut sidotut rahastot	160	157
Vararahasto	164	164
Käyvän arvon rahasto	-4	-7
Rahavirran suojauksesta	0	0
Käypään arvoon arvostamisesta	-4	-7
Vapaat rahastot	331	331
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	308	308
Muut rahastot	23	23
Edellisten tilikausien voitto	1 036	931
Tilikauden voitto	144	278
Oma pääoma yhteensä	2 623	2 649
Vastattavaa yhteensä	65 252	62 743

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	8 767	8 359
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	3 123	2 593
Takaukset ja pantit	2 808	2 328
Muut	315	265
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	5 644	5 766
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	4	5
Muut	5 640	5 761

Rahavirtalaskelma, FAS

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden voitto	144	278
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	216	-21
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 445	-2 589
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	76	-353
Saamiset luottolaitoksilta	471	-67
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1 538	-2 280
Leasingkohteet	25	13
Saamistodistukset	-687	77
Osakkeet ja osuudet	-9	-2
Johdannaissopimukset	-216	-86
Muut varat	433	107
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-654	-1 235
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	-414	1 470
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-518	-2 518
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	251	-11
Muut velat	26	-176
Maksetut tuloverot	-21	-57
Saadut osingot	0	203
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-1 761	-3 421
Investointien rahavirta		
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	-3	0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-2	-5
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	-1	1
B. Investointien rahavirta yhteensä	-5	-3
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset		-50
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	27 588	27 005
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-25 743	-23 480
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-173	-211
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 672	3 263
D. Valuuttakurssien muutosten vaikutus rahavaroihin	-338	-75
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C+D)	-432	-236
Rahavarat tilikauden alussa	13 330	13 565
Rahavarat tilikauden lopussa	12 898	13 330
Rahavarojen muutos	-432	-236
Saadut korot	1 261	1 224
Maksetut korot	1 056	1 010

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Erät joihin ei liity maksutapahtumaa		
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-1	2
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	338	75
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	-4	-23
Poistot, poistieron ja vapaaehtoisten varausten muutos	25	182
Saamisten arvonalentumiset	50	24
Muut	-192	-280
Erät jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa		
Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0	0
Oikaisut yhteensä	216	-21
Rahavarat		
Käteiset varat	11 910	12 217
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	987	1 112
Yhteensä	12 898	13 330

Emoyhtiön (OP Yrityspankki Oyj) tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Yleistä

OP Yrityspankki Oyj on suomalainen luottolaitos, jonka liiketoiminta-alueita on Yritysassiakkaat ja Keskuspankki. Muu toiminta sisältää hallinnolliset toiminnot.

OP Yrityspankki Oyj on osa OP Ryhmää, joka tällä hetkellä muodostuu 147 osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta sekä muista jäsenluottolaitoksista. OP Ryhmän jäsenluottolaitoksiin kuuluvat OP Yrityspankki Oyj, Helsingin Seudun Osuuspankki, OP Korttityhtiö Oyj ja OP Osuuskunnan jäsenosuuspankit.

OP Yrityspankki Oyj:n emoyhtiö on OP Osuuskunta, jonka konsernitilinpäätökseen OP Yrityspankki-konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OP Osuuskunnan tilinpäätöksestä on saatavissa käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki. OP Ryhmän tilinpäätös on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai yhtiön toimipisteestä osoitteesta Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki. OP Yrityspankki Oyj yhdistellään myös OP Yrityspankki-konserniin. Jäljennös OP Yrityspankki-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai yhtiön toimipisteestä Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti jäsenluottolaitokset, mukaan lukien OP Yrityspankki Oyj ja OP Osuuskunta vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että laissa määritellyt selvitystilän edellytykset täyttyvät, OP Osuuskunnalla on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan ylimääräisiä maksuja viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettujen loppusummien perusteella.

OP Yrityspankki Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity katuosoite on Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki. OP Yrityspankki Oyj:n rekisteröity postiosoite on PL 308, 00013 OP.

2. Laatimisperusta

OP Yrityspankki Oyj:n kansalliseen sääntelyyn perustuva tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi.

OP Yrityspankki Oyj:n tilinpäätös on esitetty miljoonina euroina ja se on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuja rahoitusvaroja, käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvaroja sekä

suojauskohteita (suojatun riskin osalta) käyvän arvon suojauksessa sekä johdannaisinstrumentteja, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Aiemmin korkokatteessa esitetyt kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien saamistodistusten ja johdannaisten korkotuotot ja -kulut on esitetty 1.1.2019 lähtien arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotoissa. Muutos on tehty takautuvasti. Vertailukauden 1–12/2019 korkokatteesta siirrettiin nettokorkoja yhteensä 5 miljoonaa euroa arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottoihin. Muutoksen yhteydessä täsmennettiin myös korkokatteen sisällä olevien erien esittämistä.

Aiemmin muissa taseen siirtosaamisissa ja -veloissa esitetyt kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien saamistodistusten ja johdannaisten siirtyvät korot on esitetty 1.1.2019 lähtien taseen johdannaissopimukset-erissä. Samalla tarkennettiin näiden sopimusten korkojen nettoutusmenettelyä. Muutos on tehty takautuvasti. Muutoksen seurauksena vertailukauden 31.12.2018 taseen vastaavien siirtosaamiset ja maksetut ennakoit pienentyivät 141 miljoonaa euroa ja johdannaissopimukset kasvoivat 141 miljoonaa euroa. Taseen vastattavien siirtovelat ja saadut ennakoit pienenevät 214 miljoonaa euroa ja johdannaissopimukset kasvoivat 214 miljoonaa euroa.

3. Ulkomaan rahan määräiset erät

OP Yrityspankki Oyj:n tilinpäätös laaditaan euroina, joka on tilinpäätöksen esittämismuoto. Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskipäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan valuuttakurssivoittoa tai -tappiointa tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

4. Rahoitusinstrumentit

4.1 Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla, tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen.

Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten niiden käypä arvo on määritelty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Epälikvideille tuotteille on tyypillistä, että hinnoittelumallilla laskettu hinta poikkeaa toteutuneesta kauppahinnasta. Toteutunut kauppahinta on kuitenkin paras osoitus tuotteen käyvästä arvosta. Toteutuneen kauppahinnan ja markkinahintoja käyttävän hinnoittelumallin avulla lasketun hinnan erotuksena saatu tulos, Day 1 profit/loss, jaksotetaan

tuloslaskelmaan sopimuksen voimassaoloajalle tai sitä lyhemmälle ajalle ottaen huomioon tuotteen rakenne ja vastapuoli. Jaksottamatta oleva osuus tuloutetaan kuitenkin heti, mikäli tuotteelle on saatavilla aito markkinahinta tai markkinoille muodostuu vakiintunut hinnoittelukäytäntö. OP Yrityspankki Oyj:n taseessa ei ole merkittävää määrää epälikvidejä rahoitusvaroja.

4.2 Rahoitusvarat- ja velat

4.2.1 Jaksotettu hankintameno

Jaksotettu hankintameno on se määrä, johon rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka on arvostettu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, vähennettynä lyhennyksillä, lisättynä tai vähennettynä alkuperäisen määrän ja erääntyvän määrän välisen erotuksen kertyneillä, efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketuilla jaksotuksilla ja, kun on kyse rahoitusvaroista, oikaistuna tappiota koskevalla vähennyserällä.

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan odotettavissa olevana voimassaoloaikana saatavaksi tai suoritettavaksi arvioituiden maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräisen kirjanpitoarvon tai rahoitusvelan jaksotetun hankintameno suuruiseksi. Efektiivistä korkoa laskettaessa rahavirrat arvioidaan ottamalla huomioon rahoitusinstrumentin kaikki sopimusehdot ilman odotettavissa olevia luottotappioita ("ECL"). Laskelma sisältää kaikki sellaiset sopimusosapuolten välillä suoritettavat tai saatavat palkkiot ja korkopisteet, jotka ovat kiinteä osa efektiivistä korkoa, transaktiomenot sekä kaikki muut yli- tai alikurssit. Palkkioita, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin korkoa, ovat esim. lainan nostoon liittyvät toimisto- ja järjestelypalkkiot, ja ne jaksotetaan rahoitusinstrumentin odotettavissa olevalle juoksuajalle tai lyhemmälle ajanjaksolle, jos se on asianmukaista. Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 -standardin mukaisesti, ja näitä ovat esim. lainan hoitoon liittyvät palkkiot.

Arvioituihin rahavirtoihin sisällytetään odotettavissa olevat luottotappiot, kun lasketaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroille, joiden katsotaan alkuperäisenä kirjaamisajankohtana olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (ns. "POCI").

Korkotuotot

Korkotuotot on laskettu soveltamalla efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräiseen kirjanpitoarvoon, paitsi silloin, kun kyseessä ovat:

- ostetut tai alun perin myönnetty luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat, joiden osalta sovelletaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenuun
- rahoitusvarat, jotka eivät ole ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja, mutta joista on

myöhemmin tullut luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (tai jotka ovat vaiheessa 3). Näiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenoön (eli nettomääräiseen kirjanpitoarvoon odotettavissa olevan luottotappion vähentämisen jälkeen).

4.2.2 Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvostetaan rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Välittömästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen rahoitusvarasta kirjataan odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä, jos rahoitusvara arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön tai käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta. Tämä aiheuttaa tuloslaskelmaan kirjanpidollisen tappion äskettäin myönnettyistä tai äskettäin ostetuista rahoitusvaroista.

4.3 Rahoitusvarojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

OP Yrityspankki Oyj luokittelee rahoitusvarat seuraaviin ryhmiin:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat (FVTPL)
- Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat (FVOCI)
- Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat.

4.3.1 Luotot ja saamistodistukset

Luottojen ja saamistodistusten luokittelu ja myöhempi arvostaminen riippuvat seuraavista tekijöistä:

- a) OP Yrityspankki Oyj:n liiketoimintamallista rahoitusvarojen hallinnoinnissa
- b) rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista.

Näiden tekijöiden perusteella OP Yrityspankki Oyj luokittelee luotot ja saamistodistukset kolmeen seuraavaan arvostusryhmään:

- 1) Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Erän kirjanpitoarvo sisältää odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän, ja korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä korkotuottoihin.
- 2) Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan keräämällä sopimukseen perustuvia

rahavirtoja ja myymällä rahoitusvaroja. Lisäksi sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Muutokset käyvässä arvossa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Arvonalentumisvoitot tai -tappiot sekä valuuttakurssivoitot tai -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, siirretään käyvän arvon rahastoon kertynyt voitto tai tappio luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi eräksi sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu korko kirjataan korkotuottoihin.

- 3) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia rahoitusvaroja pidetään kaupankäyntitaroituksessa, tai kun rahoitusvara ei täytä jaksotettuun hankintamenoön tai käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien kriteereitä. Voitot ja tappiot kirjataan sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Liiketoimintamalli

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, miten OP Yrityspankki Oyj hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. OP Yrityspankki Oyj:ssä liiketoimintamallin ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat pelkästään sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä vai sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä sekä rahavirroista, jotka saadaan myymällä rahoitusvara, vai onko kyseessä kaupankäynti. Kaupankäyntiliiketoimintamalliin kuuluvat rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintamallia arvioidessaan OP Yrityspankki Oyj ottaa huomioon tulevat toimenpiteet liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi. Arviointiin kuuluu aikaisempi kokemus rahavirtojen keräämisestä, kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan yhteisön johtoon kuuluville avainhenkilöille, kuinka riskejä hallitaan ja kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan. Esimerkiksi OP Yrityspankki Oyj:n myöntämiä yritysluottoja pidetään hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi. Lisäksi OP Yrityspankki Oyj:n likviditeettireservisalkun liiketoimintamallin tavoitteena on kerätä sopimukseen perustuvia rahavirtoja sekä rahoitusvarojen myynti.

Liiketoimintamallin muutos

Liiketoimintamallin muutoksia odotetaan tapahtuvan harvoin sisäisten tai ulkoisten muutosten seurauksena, ja niiden täytyy olla OP Yrityspankki Oyj:n toiminnan kannalta merkittäviä. Liiketoimintamallin muutoksista päättää OP Osuuskunnan johtokunta. Liiketoimintamalli muuttuu silloin, kun OP Yrityspankki Oyj hankkii tai luovuttaa jonkin liiketoiminta-alueen tai lopettaa sen toiminnan. Liiketoimintamallin muutos dokumentoidaan asianmukaisesti ko. liiketoimintayksikön toimesta, ja se käsitellään Taloudessa ja Riskienhallinnassa sen kirjanpitovaikutusten selvittämiseksi (ml. vaikutukset ECL:ään). Yhteisön liiketoimintamallin tavoitteen muutos täytyy toteuttaa ennen luokittelun muutospäivää.

Luokittelun muutosta sovelletaan prospektiivisesti luokittelun muutospäivästä eteenpäin. Luokittelun muutospäivä on seuraavan raportointikauden ensimmäinen päivä, jota ennen päätös luokittelun muutoksesta on tehty. Aikaisempia raportointikausia ei oikaista takautuvasti.

Seuraavassa taulukossa esitetään erilaisten luokittelujen muutosten kirjanpitovaikutukset:

Alkuperäinen arvostusluokka	Uusi arvostusluokka	Kirjanpitovaikutus
Jaksotettu hankintameno	FVTPL	Käypä arvo määritellään luokittelun muutospäivänä. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän aikaisemman jaksotetun hankintamenon ja käyvän arvon välisestä erosta mahdollisesti aiheutuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.
FVTPL	Jaksotettu hankintameno	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi bruttomääräinen kirjanpitoarvo. Efektiivinen korko määritellään luokittelun muutospäivän käyvän arvon perusteella.
Jaksotettu hankintameno	FVOCI	Rahoitusvaroihin kuuluvan erän aikaisemman jaksotetun hankintamenon ja käyvän arvon välisestä erosta mahdollisesti aiheutuva voitto tai tappio kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Efektiivistä korkoa ja odotettavissa olevien luottotappioiden määrää ei oikaista luokittelun muutoksen seurauksena.
FVOCI	Jaksotettu hankintameno	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi jaksotettu hankintameno. Aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt voitto tai tappio kuitenkin poistetaan omasta pääomasta ja kirjataan oikaistamaan rahoitusvaroihin kuuluvan erän käypää arvoa luokittelun muutospäivänä. Efektiivistä korkoa ja odotettavissa olevien luottotappioiden määrää ei

		oikaista luokittelun muutoksen seurauksena.
FVTPL	FVOCI	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi kirjanpitoarvo. Efektiivinen korko määritellään luokittelun muutospäivän käyvän arvon perusteella.
FVOCI	FVTPL	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi kirjanpitoarvo. Aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt voitto tai tappio siirretään luokittelun muutoksesta johtavana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi luokittelun muutospäivänä.

Rahavirtaominaisuudet

Silloin kun OP Yrityspankki Oyj:n liiketoimintamalli on muu kuin kaupankäynti, OP Yrityspankki Oyj arvioi, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa. Perustyyppisessä lainanhoitojärjestelyssä sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua ("SPPI"), jossa koron merkittävimmät osatekijät ovat korvaus rahan aika-arvosta, luottoriskistä, lainananton liittävistä riskeistä ja voittomarginaalista. Valtaosa OP Yrityspankki Oyj:n rahoitusvaroista on perustyyppisiä lainanantojärjestelyjä.

OP Yrityspankki Oyj:n kaikki henkilöasiakkaille myönnetty luotot ja osa yritysasiakkaiden luotoista sisältävät mahdollisuuden ennenaikaiseen takaisinmaksuun. Ehdot ovat kuitenkin yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa, koska ennen eräpäivää maksettava määrä vastaa sopimuksen mukaista nimellismäärää ja kertynyttä (mutta maksamatonta) sopimuksen mukaista korkoa, joka voi sisältää lisäkorvauksen sopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä.

Saamistodistusten rahavirtaominaisuudet testataan Bloombergin SPPI-työkalulla, jonka antaman palautteen pohjalta joko hyväksytään tai hylätään SPPI-testi ilman lisätutkimuksia (palautteena pass/fail) tai tutkitaan rahavirtaominaisuudet OP:n sisäisen ohjeistuksen mukaisella tavalla ennen luokittelupäätöstä (palautteena "further review required"). Menetelmä tunnistaa sopimusehdoista useita eri elementtejä, jotka vaikuttavat siihen, täytyykö SPPI-määrittäminen.

Silloin kun sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat alttiina esim. osakkeiden hintojen tai lainanottajan taloudellisen tuloksen muutoksille, ei kyseessä ole perustyyppinen lainanantojärjestely, ja tällaiset rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Tyypillisesti tällaisia ovat erilaiset rahastosijoitukset, jotka eivät täytä oman pääoman

määritelmää IAS 32:n mukaisesti liikkeeseenlaskijan tilinpäätöksessä.

Rahoitusvaroihin sisältyviä kytkettyjä johdannaisia ei eroteta pääsopimuksesta, vaan ne huomioidaan sopimukseen perustuvien rahavirtojen kokonaisarvioinnissa.

Jos rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudatettua liiketoimintamallia muutetaan, voidaan rahoitusvaroja joutua uudelleenluokittelemaan. Uudelleenluokittelua sovelletaan eittakautuvasti luokittelun muutospäivästä lähtien. Tällaisia muutoksia odotetaan tapahtuvan hyvin harvoin.

4.3.2 Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Oman pääoman ehtoiset instrumentit ovat instrumentteja, jotka osoittavat oikeutta osuuteen yhtiön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Tyypillisesti tällaisia ovat osakesijoitukset.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

4.3.3 Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttaminen

Maksusuunnitelman muutoksia tehdään normaaliin asiakassuhteen hoitoon kuuluvana toimenpiteenä, mutta myös tilanteissa, joissa asiakkaan maksukyky on heikentynyt. Tällöin heikentyneestä maksukykyä joudutaan antamaan myönnytys lainaehtoihin – esimerkiksi lyhennysvapaa – rajoitetuksi ajaksi. Yleensä näissä tilanteissa lainan sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia, eivätkä ne johda kyseisen lainan taseesta pois kirjaamiseen. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Jos lainaehtoihin tehtävät muutokset ovat merkittäviä tai laina muutoin neuvotellaan uudelleen, OP Yrityspankki Oyj kirjaa alkuperäisen lainan pois taseesta ja kirjaa samalla taseeseen muutetun uuden lainan. Tällöin muutoksen tekemisajankohta on lainan alkuperäinen kirjaamisajankohta, kun muutettuun lainaan sovelletaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia. Tyypillisesti tämä tarkoittaa, että tappiota koskevan vähennyserän määrä vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevia luottotappioita. OP Yrityspankki Oyj luokittelee muutoksen syyt ja vakavuusasteet sisäisellä luokituksella, jolla seurataan, onko taseesta pois kirjaamiseen yhteydessä ollut näyttöä siitä, että muutettu laina on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Tällöin se kirjataan alun perin myönnettynä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneena rahoitusvaroihin kuuluvana eränä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmalliseen omaisuuserään on tehty huomattava muutos.

Muutoin rahoitusvaroihin kuuluvat erät kirjataan pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai kun OP Yrityspankki Oyj siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän

toiselle osapuolelle ja siirto täyttää taseesta pois kirjaamisen edellytykset.

4.4 Arvonalentuminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenuon arvostettavista ja käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavista tase-eristä (muut kuin oman pääoman ehtoiset instrumentit) sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan jokaisena raportointipäivänä, ja ne kuvastavat:

- vinoutumatonta ja todennäköisyyksillä painotettua rahamäärää, joka määritetään arvioimalla mahdollisten tulevien vaihtelualue
- rahan aika-arvoa ja
- järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on raportointipäivänä saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja ja joka koskee toteutuneita tapahtumia, vallitsevia olosuhteita ja ennusteita tulevista taloudellisista olosuhteista.

4.4.1 Sopimusten luokittelu kolmeen arvonalentumisvaiheeseen

Sopimukset luokitellaan kolmeen eri vaiheeseen. Eri vaiheet kuvastavat luoton laadun heikkenemistä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

- Vaihe 1: sopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL.
- Vaihe 2: sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan koko voimassaoloajan ECL.
- Vaihe 3: maksukyvyttömät sopimukset, joille lasketaan myös koko voimassaoloajan ECL.

Lisäksi sopimukset, jotka on alun perin myönnetty arvoltaan alentuneina, ovat aina koko voimassaoloajan odotetun tappion laskennan piirissä (POCI).

Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

OP Yrityspankki Oyj:ssä sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa (IRB). Maksukyvyttömyyttä arvioidaan OP Yrityspankki Oyj:n sisäisellä maksukäyttäytymiseen perustuvalla luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti, kun taas yritysasiakkaissa tarkastellaan asiakaskokonaisuutta. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun on todennäköistä, ettei asiakas maksa luottovelvoitteitaan täysimääräisesti ilman, että OP Yrityspankki Oyj turvautuu toimiin (esim. vakuuden realisointiin), tai viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Maksukyvyttömyyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömyyden määritelmää. Tämän jälkeen maksukäyttäytymisen luokka palautuu 6 kuukauden viiveellä.

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan sekä laadullisilla että määrällisillä kriteereillä. Lainanhoitojousto pidetään laadullisena kriteerinä. Muut laadulliset tekijät koostuvat erilaisista luottoriskin mittareista (esim. kovenanttirikkomuksista), ja ne huomioidaan luokittelumalleissa tai maksukäyttäytymisen luokan arvioinnissa.

OP Yrityspankki Oyj on sisällyttänyt suhteellisia ja absoluuttisia kynnysarvoja luottoriskin merkittävän luottoriskin määrällisen lisääntymisen määrittämiseen ottaen huomioon kaikki järjellä ja perusteltavissa oleva informaatio.

Määrällinen muutos arvioidaan koko voimassaoloajan PD-lukujen (PD-käyrä) suhteellisen muutoksen perusteella. Alkuperäinen koko voimassaoloajan PD-käyrä lasketaan luoton myöntöhetkellä huomioiden makroekonomiset tekijät. Seuraavaksi määritellään luonnollinen hyväksyttävä vaihteluväli sille, milloin luottoriskin ei katsota lisääntyneen merkittävästi lainan jäljellä olevan maturiteetin aikana. Hyväksyttävä vaihteluväli on mallinnettu erikseen henkilö- ja yritysasiakkaille. Tuloksena saadaan ns. kynnysarvokäyrä, johon kunakin raportointipäivänä verrataan senhetkistä jäljellä olevaa koko voimassaoloajan PD-käyrää: jos kynnysarvo ylittyy, luottoriski on kasvanut merkittävästi ja luotosta kirjataan koko luoton juoksuajalle laskettu luottotappio. Tämän suhteellisen muutoksen rajan lisäksi edellytetään, että luottoluokassa on tapahtunut heikennys alkuperäisestä, jotta siirtyminen koko voimassaoloajan ECL-lasketaan ei tapahdu vain ajan kulumisen perusteella. Lisäksi heikoimpiin luottoluokkiin sovelletaan absoluuttista luottoluokan rajaa.

Edellä mainittujen kriteerien lisäksi rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet yli 30 päivää tai luottoon on myönnetty lainanhoitojousto.

OP Yrityspankki Oyj ei ole soveltanut luottoriskin merkittävän lisääntymisen arvioinnissa IFRS 9 -standardin sallimaa siirtymäsääntöä alhaisen luottoriskin olettamasta niille sopimuksille, joille ei ilman kohtuuttomia kustannuksia ja työmäärää saada laskettua alkuperäistä koko voimassaoloajan PD:tä.

OP Yrityspankki Oyj seuraa säännöllisesti, miten tehokkaasti edellä mainitut kriteerit havaitsevat luottoriskin merkittävän lisääntymisen ennen kuin sopimukseen perustuvat maksut ovat

erääntyneet yli 30 päivää, ja että sopimukset eivät yleensä siirry arvonalentumisvaiheesta 1 suoraan arvonalentumisvaiheeseen 3, ja tekee suhteellisen muutoksen laskutapaan tarvittavat kalibroinnit.

4.4.2 Laskentamenetelmät

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan pääosin järjestelmäperusteisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyys/tappio-osuus -menetelmällä (PD/LGD-menetelmä) sopimuskohtaisesti kaikille henkilö- ja yritysasiakkaiden vastuille. Tämän lisäksi suurimmille vaiheessa 3 oleville yritys vastuille käytetään asiantuntija-arvioon perustuvaa kassavirtaperusteista ECL-laskentamenetelmää.

4.4.2.1 PD/LGD-menetelmä

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla probability of default (PD) x loss given default (LGD) x exposure at default (EAD) kaikille portfolioille sopimuskohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä. PD kuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä alla kuvatun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisesti. LGD kuvaa tappio-osuutta maksukyvyttömyyshetkellä, ja siihen vaikuttaa mm. vakuuksien ja erilaisten takauksien määrä ja tyyppi. EAD kuvaa vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä sisältäen taseessa olevan vastuun (pääoman ja kertyneen koron) sekä odotetun käytön taseen ulkopuolisista eristä maksukyvyttömyyshetkellä.

ECL-laskenta perustuu kolmeen eri skenaarioon. Riskiparametrit PD, LGD ja EAD lasketaan vuosikohtaisesti kussakin skenaariossa. Vuosittaiset ECL-luvut diskontataan raportointipäivään, ja eri skenaarioiden luvuista lasketaan todennäköisyyksillä painotettu ECL. Diskonttaustekijänä käytetään sopimuksen efektiivistä korkoa tai sen arviota. Sopimuksen jäljellä oleva maturiteetti on rajoitettu laskennassa maksimissaan 30 vuoteen.

Sopimuksen koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (lifetime PD) mallit on tehty erikseen henkilöasiakkaille ja yritysasiakkaille. PD-malleihin vaikuttaa keskeisesti sopimuksen luottoluokka, luoton ikä (henkilöasiakkaat) sekä mallin alasegmentti, joka määräytyy yritysasiakkaille luokittelumallin perusteella ja henkilöasiakkaille tuotetyypin perusteella. Lisäksi PD-estimaatit ovat riippuvaisia makrotaloudellisista tekijöistä ja niiden ennusteista kussakin skenaariossa.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista: 1) maksukyvyttömyystilasta toipumisen todennäköisyydestä, 2) vakuudellisesta palautusosuudesta ja 3) vakuudettomasta palautusosuudesta. Eri komponenttien arvot riippuvat keskeisesti tuotetyypistä, toimialasta (yritykset) ja vakuustyyppistä. Makrotaloudelliset tekijät ja niiden ennusteet vaikuttavat kahteen ensimmäiseen komponenttiin.

Sopimuksen koko voimassaoloajan vastuu maksukyvyttömyyshetkellä (lifetime EAD) perustuu

tuotetyypistä riippuen sopimuksen mukaisiin kassavirtoihin, odotettuun käyttöasteeseen, ennenaikaisen takaisinmaksun todennäköisyyteen ja maturiteettimalliin.

Sopimuksen voimassaoloajan määrittäminen

Sopimuksen voimassaoloaika on velkakirjalainoilla sopimuksen mukainen maturiteetti, joka ottaa huomioon maksusuunnitelman mukaiset lainan lyhennykset. Ennenaikaisen takaisinmaksun mallia sovelletaan vakuudellisiin velkakirjalainoihin (pl. maksukyvyttömät), mutta se ei lyhennä sopimuksen maturiteettia vaan huomioidaan osana sopimuksen EAD:tä.

Valmiusluotot (esim. luottokortit) ovat toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia, ja niille on mallinnettu odotettu maturiteetti. Mallinnettu maturiteetti riippuu tuotetyypistä ja luottoluokasta, ja se on keskimäärin n. 15 vuotta.

Tulevaisuuteen suuntautuva informaatio

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuva informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. OP Yrityspankki Oyj:n ekonomistit päivittävät makroekonomiset skenaariot neljännesvuosittain, ja ne ovat samoja, joita muutoinkin käytetään OP Yrityspankki Oyj:n taloudellisessa vuosisuunnittelussa. Makroekonomiset ennusteet kattavat 5 vuotta, ja ne on ekstrapoloitu 30 vuoteen asti tuotantofunktiota käyttäen. Käytetyt makroekonomiset tekijät ovat: BKT:n kasvu, työttömyysaste, investointien kasvu, inflaatio, ansiotason muutos ja 12 kk Euribor -korko. Lisäksi asuntojen hintaindeksiä käytetään LGD-malleissa. Käytettäviä skenaarioita on kolme: perus, vahva ja heikko. Skenaarioille on myös arvioitu toteutumisen todennäköisyydet.

Makroekonomisten ennusteiden laatiminen ja niiden heijastaminen tulevaisuuteen aina 30 vuoteen saakka sisältää suuren määrän epävarmuutta, ja siten toteutuneet tulokset voivat merkittävästi poiketa ennustetusta. OP Yrityspankki Oyj on analysoinut, että ECL-laskennassa käytettävien riskiparametrien komponenttien ja makroekonomisten tekijöiden muutoksen suhde ei ole lineaarinen. Näin ollen makroekonomiset ennusteet edustavat OP Yrityspankki Oyj:n parasta näkemystä mahdollisista skenaarioista ja lopputulemista.

4.4.2.2 Asiakaskohtainen asiantuntija-arvioon perustuva kassavirtaperusteinen ECL-menetelmä

Suurimmille R-rating mallin piirissä oleville vaiheessa 3 oleville yritysvaluille lasketaan ECL asiantuntija-arviona asiakaskohtaisesti kassavirtaperusteisella menetelmällä. Asiantuntija-arvio laaditaan rating- tai luottopäätöksen yhteydessä.

Laskennassa hyödynnettävä eteenpäin katsova informaatio on osa luottoanalytiikan laatimaa yrityksen luottokelpoisuusarviota ja rating-esitystä, jossa otetaan kantaa liiketoiminnan, markkinoiden, kilpailutilanteen sekä ennustetun kassavirran kehitykseen. Laskennassa otetaan huomioon myös makrotaloudellisten muuttujien vaikutusta kuvaavat skenaariot

(vahva, perus ja heikko), ja niiden perusteella lasketaan asiakkaan painotettu odotettu luottotappio. Skenaarioiden määrittelyssä hyödynnetään PD/LGD-mallissa käytettyjä skenaarioita.

Kun asiakaskohtaisessa asiantuntija-arvioon perustuvassa ECL-laskennan piirissä oleva asiakas ei enää täytä maksukyvyttömän kriteereitä ja se on rating-prosessin yhteydessä tunnistettu ja luokiteltu "terveeksi" vastapuoleksi, se poistuu tämän menetelmän piiristä ja palautuu normaalin PD/LGD-mallin mukaiseen odotetun luottotappion laskennan piiriin.

4.4.3. Saamistodistusten arvonalentuminen

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu tappio kirjataan tulosvaikutteisesti ja oikaisemaan käyvän arvon rahastoa.

OP Yrityspankki Oyj käyttää saamistodistusten odotetun tappion laskennassa kahta toisistaan erillistä mallia. Ensisijaisena mallina käytetään Bloombergin mallia. Niille joukkovelkakirjalainoille, joita Bloombergin malli ei ECL:n kullakin määrittäshetkellä tue, käytetään OP:n omaa luottoluokitustietoihin pohjautuvaa mallia.

4.4.3.1 Bloombergin malli

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaavalla $PD \times LGD \times EAD$ kaikille portfolioille ostoeräkohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevasta luottotappioista raportointipäivänä.

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) pohjana käytetään pörssiinoteerattujen yhtiöiden tapauksessa Mertonin distance-to-default (DD) -mallia, jonka antama tulos muunnetaan PD-arvoksi mallin historiallisen toteuman perusteella. Lukua oikaistaan yhtiöiden tilinpäätöstiedoista poimituilla taseen vahvuutta, likviditeettiriskiä ja tuloksetekokykyä kuvaavilla tunnusluvuilla. Näitä tunnuslukuja puolestaan on normalisoitu taseen ulkopuolisten erien arvioidun vaikutuksen mukaan.

Yksityisten yhtiöiden tapauksessa PD-mallinnus perustuu yhtiön saatavilla olevista tilinpäätöstiedoista kerättyihin tunnuslukuihin ja sektorille mallinnettuun keskimääräiseen riskiin.

Maksukyvyttömyyden määritelmä on yhtenevä kansainvälisten valvojen edellyttämän maksukyvyttömyyden määritelmän kanssa ja käsittää konkurssit, maksujen suorittamatta jättämisen, ongelmalliset uudelleenjärjestelyt ja valtion pakkolunastukset.

LGD-mallin toipumisosuus perustuu maksukyvyttömien saamisten historiallisiin toipumisosuuksiin. Toipumisosuus määritellään maksukyvyttömän saamisen kauppahinnasta, ja siinä huomioidaan etuoikeus maksuihin, liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus, toimialan luonne, suhdannesykli, vakuustyyppi, alue jne.

4.4.3.2 Luottoluokitustietoihin pohjautuva malli

Mallissa haetaan ostoerille sekä hankintahetken että raportointihetken luottoluokitukset ja konvertoidaan ne PD-luvuiksi. Ensisijaisesti käytetään ulkoisten luottoluokitusten keskiarvoja, toissijaisesti sisäistä luottoluokitusta, mikäli ulkoisia luokituksia ei ole.

PD:t vastaavat historiallisia toteutuneita maksukyvyttömyyksiä luottoluokitusluokittain kullekin aikavälille luottoluokituksen antohetkestä. Historiadata, johon määritetty vastaavuus pohjautuu, on kattava ja pitkältä aikaväliltä. LGD:t vastaavat myös tutkittuja historiallisia toteutuneita sijoitus-/vakuuslajeittain (senioriteetti, covered bond-status) eikä niitä erikseen arvioida liikkeeseenlaskija -tai sijoituskohtaisesti. Koska ulkoiset luottoluokitukset mittaavat PD:n sijaan kokonaisluottoriskiä (ECL), vaikuttaa niiden tapauksessa LGD ainoastaan ECL:n jakautumiseen PD- ja LGD-komponenttien välillä.

4.4.3.3 Saamistodistusten luokittelu arvonalentumisvaiheisiin

Molemmissa laskentamalleissa luottoriskin merkittävä lisääntyminen todetaan yhdenmukaisin kriteerein, samoin siirrot vaiheeseen 3.

Vaiheeseen 2 siirretään sellaiset sijoitukset, joiden yhden vuoden PD on kaksinkertaistunut siten, että prosenttiyksiköissä muutos on vähintään 0,2 %, sijoitukseen on myönnetty lainanhoitojousto tai sen maksut ovat yli 30 päivää erääntyneet. Vaiheeseen 3 luokitellaan maksukyvyttömään liikkeeseenlaskijaan liittyvät sijoitukset, jos sen maksut ovat erääntyneet yli 90 päivää tai jos asiakas on ongelma-asiakas.

4.4.4 Taseen ulkopuolisten erien arvonalentuminen

Useisiin OP Yrityspankki Oyj:n tarjoamiin tuotteisiin kuuluu vakiona tai jossain elinkaaren vaiheessa nostovara, limiitti tai muu taseen ulkopuolinen luottositoumus. Esimerkiksi valmiusluottoihin, kuten luottokortteihin ja luotollisiin tileihin, sisältyy sekä laina että sitoutuminen nostamattomaan osuuteen. Lisäksi OP Yrityspankki Oyj on myyjäosapuolena erilaisissa takauksissa kuten rahoitustakauksissa sekä muissa kaupallisissa tai viranomaistakauksissa, joihin kaikkiin sovelletaan IFRS 9 -standardin arvonalentumisen sääntöjä. Luottositoumusten ja takauksopimusten osalta alkuperäisen kirjaamisen katsotaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia sovellettaessa tapahtuneen päivänä, jona OP Yrityspankki Oyj:stä tulee peruuttamattoman sitoumuksen osapuoli. Näin ollen odotetun tappion laskennassa huomioidaan vain OP Yrityspankki Oyj:tä sitovat erät.

Näille erille lasketaan odotettu tappio samoilla periaatteilla kuin luotoille. Samoin luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan samoin perustein. Tällaisille tuotteille mallinnetaan EAD, joka ennustaa vastuiden määrää maksukyvyttömyshetkellä. Se sisältää sekä käyttöasteen että luottovasta-arvokertoimen. Lisäksi toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille sovelletaan maturiteettimallia. Mallissa huomioidaan tilanteet, joissa OP Yrityspankki Oyj:llä on sopimukseen perustuva mahdollisuus vaatia takaisinmaksua ja peruuttaa nostamatonta osuutta koskeva sitoumus, mutta se

rajoita altistumista luottotappioille sopimuksen mukaisena irtisanomisaikana.

4.4.5 Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen

Pääsääntöisesti odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappiota koskeva vähennyserä lainan kirjanpitoarvon vähennykseksi erilliselle tilille. Kun on kyse luottositoumuksista ja takauksopimuksista, tappiota koskeva vähennyserä kirjataan varaukseksi. Niihin tuotteisiin, joihin sisältyy sekä lainasaaminen (ts. rahoitusvaroihin kuuluva erä) että sitoumus nostamattomaan osuuteen (ts. luottositoumus), eikä OP Yrityspankki Oyj:n ole mahdollista yksilöidä nostamatonta osuutta koskevaan sitoumukseen liittyviä odotettavissa olevia luottotappioita erillään rahoitusvaroja koskevasta komponentista, luottositoumukseen liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan yhdessä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tappiota koskevan vähennyserän kanssa.

4.4.6 Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Lopullisen luottotappion kirjaaminen on taseesta pois kirjaamiseen johtava tapahtuma. Silloin kun rahoitusvaroihin kuuluvaa erää ei voida kohtuudella odottaa saavan perityksi kokonaan tai osaksi, kirjataan lopullinen luottotappio pienentämään suoraan rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräistä kirjanpitoarvoa.

Laina kirjataan pois taseesta, kun vakuudet on realisoitu tai kun konkurssipesän loppukokous on pidetty, velkajärjestely tai yrityssaneeraus on päättynyt tai kun perintä on lopetettu. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi.

4.5 Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

4.6 Rahoitusvelkojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat.

Rahoitusvelat luokitellaan jakotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosaikataulotteisesti. Kaupankäyntivelkoihin luokitellaan myös velvoitteet toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty mutta jotka eivät ole omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksi myynti).

OP Yrityspankki Oyj ei ole alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosaikataulotteisesti arvostettavaksi.

Rahoitusvelat (tai rahoitusvelan osa) poistetaan taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa – toisin sanoen, kun

sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Jos OP Yrityspankki Oyj vaihtaa rahoitusvelkoja alkuperäisten lainanantajien kanssa ja jos niiden ehdot poikkeavat huomattavasti toisistaan, vaihtoa on käsiteltävä alkuperäisen rahoitusvelan kuoletuksena. Tällöin syntyneet menot tai palkkiot kirjataan osana kuolettamisesta johtuvaa voittoa tai tappiota. Jos vaihtoa tai muutosta ei käsitellä kirjanpidossa kuoletuksena, lasketaan muutetun rahoitusvelan jaksotettu hankintameno uudelleen diskonttaamalla muutetut sopimusperusteiset rahavirrat käyttämällä alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Rahoitusvelan jaksotetun hankintameno muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Syntyneillä menoilla tai palkkioilla oikaistaan velan kirjanpitoarvoa, ja ne kirjataan kuluiksi ehdoiltaan muuttuneen velan jäljellä olevana juoksuaikana. OP Yrityspankki Oyj ei ole tehnyt rahoitusvelkojen vaihtoja olemassa oleviin rahoitusvelkoihin.

4.7 Nettoutus

Taseessa nettoutetaan sellaiset rahoitusvarat ja -velat, joissa OP Yrityspankki Oyj:llä on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa, ja se aikoo toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. Taseessa nettoutetaan keskusvastapuoliselvityksessä olevat OTC-korkojohdannaiset, jotka selvitetään päivittäisessä selvitysprosessissa London Clearing Housen tai ICE Clear European kanssa. Selvitystapana käytetään setteld-to-market (STM) käytäntöä.

4.8 Johdannaissopimukset

Johdannaiset jaetaan suojaaviin ja ei-suojaaviin johdannaissopimuksiin. Sekä ei-suojaavat että suojaavat johdannaiset merkitään aina taseeseen käypään arvoon. Ei-suojaavien koronvaihtosopimuksien korkokertymä merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot siirtosaamiin ja -velkoihin. Ei-suojaavien korko-, luotto-, valuutta- osake- ja hyödykejohdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot. Positiiviset arvonmuutokset ja johdannaissopimuksista maksetut preemiomaksut kirjataan varoiksi erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset arvonmuutokset ja johdannaissopimuksista saadut preemiomaksut kirjataan erään Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitaroituksessa pidettävät velat.

Keskusvastapuoliselvityksessä olevien OTC-korkojohdannaisten käyvät arvot selvitetään päivittäin käteis suorituksella. Taseessa nämä selvitetty johdannaiset netotetaan ja ne näkyvät nettona käteisvarojen muutoksena. Muut johdannaiset esitetään taseessa bruttoperiaatteella, jolloin positiiviset arvonmuutokset esitetään Johdannaissuoroina ja negatiiviset arvonmuutokset Johdannaissuoroina.

Riskienhallinta on laatinut suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määrittellä suojaavaksi.

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernin emoyhtiössä OP Yrityspankki Oyj:ssä voidaan suojaautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojaattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

OP Yrityspankki Oyj:ssä tehdään johdannaissopimuksia, joilla tosiasiaa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä näitä kriteerejä.

4.9 Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain. Suojaavien ja suojaattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tekoheikellä ja suojausperiodin aikana vertailemalla suojaavan instrumentin ja suojaattavan erän käypien arvojen tai rahavirtojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

4.9.1 Käyvän arvon suojauslaskenta

Korkoriskin käyvän arvon suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (kuten keskuspankkivelat, omat emissiot ja eräät määräaikaistalletusten emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. Käyvän arvon portfoliosuojausmallia sovelletaan tiettyjen korkoputkiluottojen korkoriskin suojaukseen. Suojausinstrumentteina käytetään korko-optioita, koronvaihtosopimuksia sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia (OTC swap -sopimuksia).

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana suojatun riskin osalta käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojaattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan Korkokatteeseen.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan instrumentin ja suojaattavan erän arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman korkokatteeseen ja arvopaperikaupan nettotuottoihin. Suojaussuhteesta aiheutuva mahdollinen tehottomuus voi aiheutua suojaavan instrumentin ja suojaattavan erän rahavirtojen ajallisesta eriaikaisuudesta ja se kirjataan vastaavasti edellä mainittuihin eriin.

4.9.2 Rahavirran suojauslaskenta

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen ja velkojen korkorahavirtoja. Lisäksi rahavirran suojausta käytetään korkosidonnaisuuksittain määritellyn luottokannan tulevien korkovirtojen suojaukseen. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihtosopimuksia.

Johdannaispimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Suojaussuhteesta aiheutuva mahdollinen tehottomuus voi aiheutua suojaavan instrumentin ja suojattavan erän rahavirtojen eriaikaisuudesta ja se kirjataan tuloslaskelman korkokatteeseen. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulokseen sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

5. Leasingkohteet

Vuokralle annettu omaisuus sekä leasingkohteiden ennakkomaksut kirjataan poistamattomaan hankintamenoon ja esitetään tase-erässä Leasingkohteet. Leasingkohteet poistetaan pääsääntöisesti annuiteettimenetelmän mukaisesti.

Leasingsopimuksin vuokralle annettujen hyödykkeiden vuokratuotot vähennettynä leasingkohteista tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla kirjataan tuloslaskelman erään Leasingtoiminnan nettotuotot. Erään luetaan lisäksi leasingkohteista kirjatut arvonalentumistappiot ja leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot, asiakkailta perityt palkkiot sekä muut leasingsopimuksista välittömästi johtuvat tuotot ja kulut. Muut leasingtoiminnasta johtuvat tuotot ja kulut luetaan tuotto- tai kuluerän luonnetta vastaavaan tuloslaskelman erään.

6. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon. Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2–10 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti 5 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä.

Kehittämismenot aktivoidaan, jos niiden odotetaan tuottavan tuloa useampana tilikautena. Aktivoidut kehittämismenot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Mikäli vaikutusaikaa ei voida arvioida luotettavalla tavalla, kehittämismenot poistetaan enintään kymmenessä vuodessa. Tutkimusmenot kirjataan tilikaudella kuluksi.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

7. Aineelliset hyödykkeet

7.1 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton ja/tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus (alle viisi prosenttia pinta-alasta) on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon. Maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin voidaan tehdä arvonorotuksia, jos niiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä suurempi. Alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan vain, jos on todennäköistä, että kiinteistöstä näin saatu taloudellinen hyöty on alun perin arvioitua suurempi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen liitetiedoissa esitetty käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomituksen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Rakenteilla olevien sijoituskiinteistöjen käypä arvo voidaan esittää vain, mikäli niiden käypä arvo on luotettavasti määritettävissä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja -tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

7.2 Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä toimitila-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määritettäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon. Kiinteistöjen

perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen osalta arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Viitteitä arvon alentumisesta ovat merkittävä markkina-arvon alentumien, todisteet epäkuranttiudesta tai fyysisestä vahingoittumisesta. Jos omassa käytössä olevan kiinteistön todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus kirjataan arvonalennuksena kuluksi.

Kiinteistöihin voi kohdistua arvonkorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonkorotusrahastoon. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

7.3 Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	30–50 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Atk-laitteistot	3–5 vuotta
Autot	6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä. Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

8. Työsuhde-etuudet

8.1 Eläke-etuudet

OP Yrityspankki Oyj:n työntekijöiden lakisääteinen eläketurva on hoidettu Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään Henkilöstökulut. Eläkevastuut ovat kokonaisuudessaan katettu.

OP Yrityspankki Oyj:n henkilöstön lakisääteistä työeläketurva hoitavan OP-Eläkekassan edustajisto päätti vuonna 2018 eläkevastuun siirtämisestä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hoidettavaksi. Siirto toteutui vuoden 2018 lopussa. Ylimääräisen vakavaraisuuspääoman palautus esitetään vuoden 2018 tuloslaskelman henkilöstökulujen eläkekuluissa.

8.2 Johdon pitkäaikainen palkitseminen

OP Yrityspankki Oyj:ssä on käytössä johdon lyhyt- ja pitkäaikainen palkitsemisjärjestelmä, joiden perusteella niihin kuuluvat henkilöt voivat saada joko pelkästään rahana tai OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tai sen nimeämän palkitsemisvaliokunnan päättämään viiteinstrumenttiin sidottuna ja rahan yhdistelemänä. Palkkiota maksetaan ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana tehdystä työsuorituksesta. Palkitsemisjärjestelmien arvioitu maksimimäärä lasketaan järjestelmän myöntämishetkellä. Kuluksi kirjattava määrä jaksetaan henkilöstökuluihin ja siirtovelkoihin oikeuden syntymisajanjakson kuluessa.

Saavutettujen tavoitteiden mukaisesti toteutuneen palkkion määrä tarkistetaan neljännesvuosittain. Alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdolliset vaikutukset kirjataan henkilöstökuluna tuloslaskelmaan, ja vastaava oikaisu tehdään siirtovelkoihin.

8.3 Henkilöstörahasto

OP Yrityspankki Oyj kuuluu OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi.

9. Pakolliset varaukset

Velvoitteen perusteella kirjataan tuloslaskelmaan ja taseeseen pakollinen varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä mutta toteutumisajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi velvoitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen velvoitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

10. Viranomaismaksut

OP Yrityspankki Oyj maksaa eri viranomaismaksuja. Talletussuojasta vastaa Rahoitusvakausvirasto. Pankkivalvonnasta vastaa Euroopan keskuspankki. Menettelytapa- ja makrovalvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Kriisintarkaisusta vastaa EU:n kriisintarkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). Viranomaismaksut kirjataan vuoden alussa kokonaisuudessaan liike toiminnan muihin kuluihin.

Vakausmaksu

Vakausmaksuja kerätään euroalueen kriisintarkaisurahastoon (Single Resolution Fund, SRF) vuoteen 2023 asti siten, että rahaston tavoitetaso, vähintään 1 prosenttia korvattavien talletusten määrästä, saavutetaan. Kriisintarkaisurahastoa hallinnoi EU:n kriisintarkaisuneuvosto, joka päättää myös vakausmaksujen määrästä. SRF varmistaa, että rahoitussektori rahoittaa rahoitusjärjestelmän vakauttamisen. Vakausmaksu määräytyy pankin merkittävyden ja riskiprofiilin perusteella.

Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU vaatimukset. Sääntöjensä nojalla vanha talletussuojarahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen talletussuojarahastoon siinä suhteessa, kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa. Rahoitusvakausrahasto määrää maksun OP Ryhmälle mutta laskuttaa sen suoraan vanhalta talletussuojarahastolta.

Rahoitusvakausviraston hallintomaksu

Rahoitusvakausviraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

Euroopan keskuspankin valvontamaksu

OP Ryhmä OP Yrityspankki Oyj mukaan lukien on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa. EKP:n valvontamaksu määräytyy pankin merkittävyden ja riskiprofiilin perusteella. EKP määrää valvontamaksun OP Ryhmän keskusyhteisölle, joka jakaa sen OP Ryhmän jäsenpankeille.

11. Pääomalainat

Pääomalaina merkitään omaksi eräkseen taseen erään Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla. Vakavaraisuuslaskelmassa pääomalainat luetaan ensisijaisiin omiin varoihin. Pääomalainalle saadaan maksaa korkoa voitonjakokelpoisten varojen puitteissa

12. Tilinpäätössiirrot

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Veroperusteiset varaukset sisältävät tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä veroperusteisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan.

13. Tuloverot

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OP Yrityspankki Oyj:n tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan tilinpäätökseen sisältyvistä kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joita ei kirjata tuloslaskelmaan, ei myöskään laskennallisen veron muutosta kirjata tuloslaskelmaan vaan omaan pääomaan.

14. Tuloutuseriaatteet

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan efektiivisen koron menetelmällä. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksuista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan

palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen.

15. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimitit sekä arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

OP Yrityspankki Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot

Sisällysluettelo

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1. Korkotuotot ja korkokulut
2. Leasingtoiminnan nettotuotot
3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista
4. Palkkiotuotot ja -kulut
5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
6. Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot
7. Suojauslaskennan nettotulos
8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
9. Liiketoiminnan muut tuotot
10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomi
11. Liiketoiminnan muut kulut
12. Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista, taseen ulkopuolisista sitoumuksista sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot
13. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alue

Tasetta koskevat liitetiedot

14. Saamiset luottolaitoksilta
15. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
16. Rahoitusleasingisopimuksin vuokralle annettu omaisuus
17. Saamistodistukset
18. Tappiota koskeva vähennyserä
19. Osakkeet ja osuudet
20. Johdannaissopimukset
21. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä muutokset
22. Muut varat
23. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
24. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
25. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
26. Muut velat
27. Pakolliset varaukset
28. Siirtovelat ja saadut ennakot
29. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
30. Oma pääoma
31. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelpoiset varat
32. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juok
33. Taseen luokittelu
34. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
35. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velk

Muut liitetiedot

36. Muuttuva palkitseminen
37. Annetut vakuudet
38. Eläkevastuut
39. Rahoitusleasing ja muut vuokravastuut
40. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
41. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päätty
42. Henkilöstö ja toimitilien jäsenet sekä
43. Omistukset muissa yrityksissä
44. Maakohtaiset tiedot
45. Notariaattitoiminta

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot

Liite 1. Korkotuotot ja -kulut

Milj. €	2019	2018
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	27	36
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	361	332
Saamistodistuksista	81	91
Johdannaissopimuksista	-103	-53
Kaupankäynnin eristä	6	57
Suojauslaskennasta	-109	-110
josta rahavirran suojaus	0	3
Muista	5	2
Yhteensä	371	408
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	0	1
josta vaiheeseen 3 kirjattujen rahoitusvarojen korkotuotot	0	0
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	157	139
Veloista yleisölle ja julkisyhteisölle	4	-3
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	171	146
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	-279	-174
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	46	46
Muista	5	2
Yhteensä	104	156

Konserni- ja osakkuusyrittäiltä saadut korkotuotot ja niille suoritettavat korkokulut

Milj. €	2019		2018	
	Tytär- yrittäiltä	Osakkuus- yrittäiltä	Tytär- yrittäiltä	Osakkuus- yrittäiltä
Korkotuotot	8		13	
Korkokulut	6		5	

Liite 2. Leasingtoiminnan nettotuotot

Milj. €	2019	2018
Vuokratuotot	343	317
Suunnitelman mukaiset poistot	-316	-291
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	0	1
Palkkiotuotot	2	2
Muut välittömät tuotot	0	0
Muut välittömät kulut	-4	-4
Yhteensä	25	24

Liite 3. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Milj. €	2019	2018
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0	8
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä		195
Yhteensä	0	203

Liite 4. Palkkiotuotot ja -kulut

Milj. €	2019	2018
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	40	41
Talletuksista	2	1
Maksuliikenteestä	24	22
OmaisuuDENhoidosta	12	13
Lainopillisista tehtävistä	0	0
Arvopaperinvälityksestä	21	16
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	6	7
Takauksista	12	13
Muista	14	14
Yhteensä	131	128
Palkkiokulut		
Maksetut toimitusmaksut	2	2
Arvopaperivälitys ja liikkeellelasku	6	5
Osakkeiden palkkionpalautukset	4	4
Muut	117	101
Yhteensä	129	111

Liite 5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotto 2019

Milj. €	Korkotuotot ja -kulut	Myyntivoitot ja -tappiot	Käyvän arvon muutokset	Muut erät	Yhteensä
Saamistodistuksista	-23	1	1		-20
Osakkeista ja osuuksista		2			2
Muista		1	-4		-4
Johdannaissopimuksista	17		174	-67	125
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0	0	0		0
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-5	4	171	-67	103
Valuuttatoiminnan nettotuotot					32
Tuloslaskelmaerä yhteensä					135

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotto 2018

Milj. €	Korkotuotot ja -kulut	Myyntivoitot ja -tappiot	Käyvän arvon muutokset	Muut erät	Yhteensä
Saamistodistuksista	-17	-3	-2		-22
Osakkeista ja osuuksista		16			16
Muista		-2	1		-1
Johdannaissopimuksista	12		68	55	136
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0	0	0		0
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-5	10	68	55	128
Valuuttatoiminnan nettotuotot					33
Tuloslaskelmaerä yhteensä					162

Liite 6. Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Milj. €	2019	2018
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	3	-2
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	4	23
Yhteensä	7	21
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	7	21

Liite 7. Suojauslaskennan nettotulos

Milj. €	2019	2018
Suojausinstrumenttien nettotulos	12	4
Suojauskohteiden nettotulos	-11	-4
Yhteensä	1	0

Liite 8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Milj. €	2019	2018
Muut tuotot	0	0
Yhteensä	0	0

Liite 9. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. €	2019	2018
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä		0
Keskuspankkipalvelutuotot	5	4
Muista	29	22
Yhteensä	34	26

Liite 10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Milj. €	2019	2018
Suunnitelman mukaiset poistot	13	14
Arvonalentumiset	0	4
Yhteensä	14	18

Liite 11. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	2019	2018
Vuokrakuluista	1	2
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0	0
Muista	43	40
Yhteensä	44	42

OP Ryhmän sisäiset palveluveloitukset on siirretty muihin kuluihin.

Liite 12. Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista, taseen ulkopuolisista sitoumuksista sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot

31.12.2019, Milj. €	Brutto	Peruutukset	Tulos- laskelmaan kirjattu
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista sekä taseen ulkopuolisista eristä			
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1	46	47
Lopulliset luottotappiot	4		4
Palautukset poistetuista saamisista	-1		-1
Yhteensä	4	46	50
Odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	4	46	50

31.12.2018, Milj. €	Brutto	Peruutukset	Tulos- laskelmaan kirjattu
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista sekä taseen ulkopuolisista eristä			
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2	0	2
Lopulliset luottotappiot	21		21
Palautukset poistetuista saamisista	0		0
Yhteensä	23	0	23
Odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	23	0	23

Liite 13. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain

31.12.2019, Milj. €	Yritysassiakkaat	Muu	Yhteensä
Tuotot*	645	-45	600
Liikevoitto	276	-66	210
Varat	30 549	34 703	65 252
Velat	17 252	43 922	61 158
Henkilömäärä, lkm	654	55	709

31.12.2018, Milj. €	Yritysassiakkaat	Muu	Yhteensä
Tuotot*	613	204	817
Liikevoitto	302	164	466
Varat	23 118	39 625	62 743
Velat	12 816	45 818	58 635
Henkilömäärä, lkm	641	52	693

* Tuotot sisältävät seuraavat tuloslaskelman erät: korkokate, tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot, suojauslaskennan nettotuotot, sijoituskiinteistöjen nettotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot yhteenlaskettuina.

Tasetta koskevat liitetiedot

Liite 14. Saamiset luottolaitoksilta

Milj. €		31.12.2019	31.12.2018
Vaadittaessa maksettavat			
	Talletukset	887	1 054
	Muut	101	58
Yhteensä		987	1 112
Muut kuin vaadittaessa maksettavat			
	OP Ryhmän yhteisöiltä	5 556	5 605
	Muut	2 582	3 005
Yhteensä		8 139	8 610
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä		9 126	9 722

OP Yrityspankki Oyj:llä ei ole muita kuin vaadittaessa maksettavia saamisia keskuspankeilta.

Liite 15. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Milj. €	31.12.2019 (netto)	Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2019	31.12.2018 (netto)	Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2018	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain					
	Yritykset ja asuntoyhteisöt	14 946	-262	13 998	-233
	Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	814	0	711	0
	Julkisyhteisöt	429	0	701	0
	Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	325	-3	348	-11
	Kotitaloudet	2 183	-12	1 945	-3
	Ulkomaat	3 552	-11	3 147	-8
Yhteensä		22 249	-288	20 851	-255
	josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	11		11	

Tase-erään sisältyy luottoja 0,00 miljoonaa euroa, joille ei tulouteta korkoa (0,00). Ongelmasaamiset on esitetty konsernin liitetiedoissa "Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset".

Liite 16. Rahoitusleasingisopimuksin vuokralle annettu omaisuus

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Ennakkomaksut	37	33
Koneet ja kalusto	1 080	984
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	396	415
Muu omaisuus	41	45
Yhteensä	1 555	1 478

Liite 17. Saamistodistukset

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2019

Milj. €	Keskus- pankki- rahoitukseen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etu- oikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	140	713	854	42
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	140	701	842	30
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	11 585	1 355	12 940	
Yhteensä	11 726	2 068	13 794	42

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2018

Milj. €	Keskus- pankki- rahoitukseen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etu- oikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	108	451	558	43
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	108	439	547	32
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	11 321	918	12 239	
Yhteensä	11 429	1 368	12 797	43

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2019

Milj. €	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	335	519	854
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	323	519	842
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	12 181	759	12 940
Yhteensä	12 516	1 278	13 794

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2018

Milj. €	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	244	314	558
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	233	314	547
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	12 056	183	12 239
Yhteensä	12 300	497	12 797

Saamistodistukset vaadetyypeittäin, Milj. €	31.12.2019	Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2019	31.12.2018	Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2018
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Kuntatodistukset	57		17	
Yritystodistukset	412		273	
Sijoitustodistukset	10		0	
Muut joukkovelkakirjalainat	374		268	
Yhteensä	854		558	
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat				
Kuntatodistukset	588			
Sijoitustodistukset	0		0	
Vaihtovelkakirjalainat				
Muut joukkovelkakirjalainat	12 352	3	12 239	3
Yhteensä	12 940	3	12 239	3

31.12.2019 OP Yrityspankki Oyj:n kaikille saamistodistuksille on kerrytetty kirjanpidossa korkoa.

Liite 18. Tappiota koskeva vähennyserä

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset

Mij. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	koko voimassaolo- aika	koko voimassaolo- aika	
Tappioita koskeva vähennyserä 1.1.2019	3	0		3
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	1		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2				
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1				
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset	0			0
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1			-1
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset	0			0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset	0			0
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset				
Muut oikaisut				
Nettotulosvaikutus yhteensä	0	1		0
Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2019	2	1		3

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset

Mij. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	koko voimassaolo- aika	koko voimassaolo- aika	
Tappioita koskeva vähennyserä 1.1.2018	1	0		2
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	0		0
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2				
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1				
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset	1	0		1
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	0		-1
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset	0			0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset	0			0
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset				
Muut oikaisut				
Nettotulosvaikutus yhteensä	1	0		1
Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2018	3	0		3

Liite 19. Osakkeet ja osuudet

31.12.2019, Milj. €	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		20	20
josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		20	20
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		0	0
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		1 028	1 028
Yhteensä		1 048	1 048
31.12.2018, Milj. €	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		12	12
josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		12	12
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		0	0
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		1 025	1 025
Yhteensä		1 037	1 037
Milj. €	31.12.2019	31.12.2018	
Osakkeet ja osuudet sektoreittain			
Yritykset ja asuntoyhteisöt		7	4
Rahoitus ja vakuutuslaitokset		1 021	1 021
Ulkomaiset yhteisöt		21	12
Yhteensä		1 048	1 037

Liite 20. Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset – käyvän arvon suojaus 2019

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1–5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	4 577	13 388	11 158	29 123	56	48
Koronvaihtosopimukset	4 577	13 388	11 158	29 123	56	48
Valuuttajohdannaiset	2 609	1 448	654	4 711	166	130
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 609	1 448	654	4 711	166	130

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset – rahavirran suojaus 2019

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1–5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	0	0		0	0	
Koronvaihtosopimukset	0			0		
Valuuttajohdannaiset	7 374			7 374	241	17
Valuuttatermiinit	7 374			7 374	241	17

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 2019

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1–5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	43 982	73 862	74 087	191 930	3 515	2 836
Futuuri- ja termiinisopimukset	1 134	938		2 072	0	0
Optiosopimukset	20 795	29 267	19 754	69 817	586	519
Ostetut	10 142	14 623	11 996	36 761	410	278
Asetetut	10 653	14 644	7 758	33 056	176	240
Koronvaihtosopimukset	22 053	43 657	54 333	120 042	2 929	2 317
Valuuttajohdannaiset	35 349	5 506	1 760	42 615	801	779
Termiinisopimukset	33 848	305	0	34 154	230	221
Optiosopimukset	591	53		644	2	2
Ostetut	301	26		326	1	1
Asetetut	291	27		318	1	1
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	909	5 149	1 760	7 818	606	603
Osakejohdannaiset	191	307	18	515	54	24
Optiosopimukset	1	2		2	0	
Ostetut	1	2		2	0	0
Muut swap-sopimukset	190	306	18	514	54	24
Muut johdannaiset	214	191	0	405	18	18
Termiinisopimukset	3	3		5	0	0
Optiosopimukset						
Ostetut	0			0		
Asetetut	0			0		
Muut swap-sopimukset	153	14		167	14	13
Luottojohdannaiset	59	174	0	233	4	4

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä. Kertyneiden korkojen osuus esitetään siirtosaamisissa ja -veloissa.

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 2018

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30
Koronvaihtosopimukset	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30
Valuuttajohdannaiset	422	1 799	475	2 696	91	179
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	422	1 799	475	2 696	91	179

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset - rahavirran suojaus 2018

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	100			100		
Koronvaihtosopimukset	100			100		
Valuuttajohdannaiset	6 843			6 843	35	39
Valuuttatermiinit	6 843			6 843	35	39

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 2018

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	41 512	77 030	69 471	188 013	2 362	1 851
Futuuri- ja termiinisopimukset	3 850	3 280		7 129		
Optiosopimukset	16 571	31 172	16 171	63 913	475	298
Ostetut	8 713	14 772	9 750	33 234	330	131
Asetetut	7 858	16 400	6 421	30 679	145	167
Koronvaihtosopimukset	21 091	42 579	53 300	116 971	1 887	1 553
Valuuttajohdannaiset	21 776	4 986	2 930	29 691	892	904
Termiinisopimukset	18 044	631	2	18 676	136	137
Optiosopimukset	1 033	86		1 119	4	5
Ostetut	496	41		537	3	2
Asetetut	537	45		582	1	3
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 699	4 269	2 928	9 896	751	761
Osakejohdannaiset	131			490	30	20
Optiosopimukset		3		3		
Ostetut		3		3		
Muut swap-sopimukset	131	349	8	487	30	20
Muut johdannaiset	94	201	2	299	8	17
Termiinisopimukset	16	1		18		4
Optiosopimukset				2		
Ostetut	1			1		
Asetetut	1			1		
Muut swap-sopimukset	63	10		73	4	4
Luottojohdannaiset	15	189	2	206	4	9

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä. Kertyneiden korkojen osuus esitetään siirtosaamisissa ja -veloissa.

Tässä liitetiedossa johdannaissopimukset on esitetty bruttomääräisinä. Nettoutus pienentäisi OP Yrityspankki Oyj:n johdannaisten luottovasta-arvoa 6 934 miljoonaa euroa (4 330).

Liite 21. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä muutokset tilikauden aikana
Aineettomat hyödykkeet

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
ICT-menot	27	40
Muut aineettomat hyödykkeet	7	6
Yhteensä	34	45

Aineelliset hyödykkeet

31.12.2019, Milj. €	Sijoituskiinteistöt		
	Omassa käytössä olevat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistöomistukset			
Maa- ja vesialueet		0	0
Rakennukset	0		
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	2	2	3
Yhteensä	2	2	3

Muut aineelliset hyödykkeet

2

31.12.2018, Milj. €	Sijoituskiinteistöt		
	Omassa käytössä olevat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistöomistukset			
Maa- ja vesialueet		0	0
Rakennukset	0		
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	2	2	3
Yhteensä	2	2	3

Muut aineelliset hyödykkeet

2

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Milj. €	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.2019	12	166	1	3	49
+ lisäykset tilikautena		1		0	0
- vähennykset tilikautena		-70		0	-47
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot		-13		0	0
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset		0		0	
kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa		71			47
- kertyneet poistot tilikauden alussa	-12	-117		-1	-48
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa		-4	-1	0	
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	0	34	0	2	2

Milj. €	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.2018	12	162	1	3	50
+ lisäykset tilikautena		5		0	0
- vähennykset tilikautena				0	-1
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot		-14		0	0
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset				0	
kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa					0
- kertyneet poistot tilikauden alussa	-12	-104		-1	-48
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa			-1	0	
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset		-4			
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	0	45	0	2	2

Liite 22. Muut varat

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Arvopapereiden myyntisaamiset	6	20
Maksujenvälityssaamiset	16	16
Johdannaissopimukset	6	6
Johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalisaamiset	1	3
Myyntisaamiset	7	199
Päästöoikeudet	3	21
Muut varat	474	507
Yhteensä	514	771

Muut varat erä "muut" sisältää CSA-vakuussaatavia 432 miljoonaa euroa (458).

Liite 23. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Korot		
Korkosaamiset	125	159
Maksetut korkoennakot	0	2
Yhteensä	125	161
Muut		
Muut maksetut ennakkomaksut	1	0
Muut siirtosaamiset	29	40
Yhteensä	30	40
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	155	202

Liite 24. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2019, Milj. €	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	11	0	11
Muista väliaikaisista eroista	2	2	0
Yhteensä	13	2	11

31.12.2018, Milj. €	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	14	0	14
Muista väliaikaisista eroista	2	2	1
Yhteensä	17	2	15

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat ovat pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatusta myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista sekä rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksista kirjattuja laskennallisia verosaamisia ja -velkoja.

Arvonkorotukset 31.12.2019

Taseeseen ei sisälly arvonkorotuksia (-).

Tilinpäätössiirtojen kertymä

31.12.2019, Milj. €	Tasearvo	Laskennalliset verovelat	Netto
Poistoero	276	55	220
Verotusperusteiset varaukset	1 195	239	956
Yhteensä	1 471	294	1 177

31.12.2018, Milj. €	Tasearvo	Laskennalliset verovelat	Netto
Poistoero	244	49	196
Verotusperusteiset varaukset	1 215	243	972
Yhteensä	1 460	292	1 168

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään.

Liite 25. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	Kirjanpitoarvo 31.12.2019	Nimellisarvo 31.12.2019	Kirjanpitoarvo 31.12.2018	Nimellisarvo 31.12.2018
Sijoitustodistukset			105	105
Joukkovelkakirjalainat	13 144	13 150	10 154	10 145
Muut	9 716	9 733	10 162	10 173
Yhteensä	22 860	22 883	20 420	20 423

Liite 26. Muut velat

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Maksujenvälitysvelat	805	824
Arvopapereiden ostovelat	12	21
Johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalivelat		
Muut	776	514
Yhteensä	1 593	1 359

Muut velat erä "muut" sisältää CSA-vakuusvelkoja 707 miljoonaa euroa (490).

Liite 27. Pakolliset varaukset

Milj. €	Uudelleenjärjestely	Yhteensä
1.1.2019		
Varausten lisäykset	11	11
31.12.2019	11	11
1.1.2018		
Varausten lisäykset	6	6
31.12.2018	6	6

Uudelleenjärjestelyvaraus aiheutuu henkilöstövähennyksistä syntyvistä kuluista.

Liite 28. Siirtovelat ja saadut ennakot

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Korot		
Korkovelat	120	119
Saadut korkoennakot	4	4
Yhteensä	124	123
Muut		
Muut saadut ennakkomaksut		
Vuosilomapalkkavelat	8	8
Verovelat		
Muut siirtovelat	23	18
Yhteensä	31	26
Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä	155	148

Liite 29. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Milj. €		Kirjanpitoarvo 31.12.2019	Nimellisarvo 31.12.2019	Kirjanpitoarvo 31.12.2018	Nimellisarvo 31.12.2018
	Pääomalainat	87	90	88	90
	Debentuurit	1 252	1 209	1 259	1 210
	Yhteensä	1 339	1 299	1 347	1 300

Perpetuaalit ja debentuurit

1. Debentuurilaina 100 miljoonaa CHF (eurovasta-arvo 92 miljoonaa), joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 14.7.2021. Lainan korko on kiinteä 3,375 % p.a.
2. Debentuurilaina 100 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 14.9.2021. Lainan korko on kiinteä 5,25 % p.a.
3. Debentuurilaina 500 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 28.2.2022. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennaikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on kiinteä 5,75% p.a.
4. Debentuurilaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 82 miljoonaa), joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 3.7.2025. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennaikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on vaihtuva JPY Libor + 0,735%.
5. Debentuurilaina 3 500 miljoonaa SEK (eurovasta-arvo 335 miljoonaa), joka on 10 vuoden non-call 5 laina, mahdollisuus eräännyttää laina 25.8.2020, erääntyy 25.8.2025. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennaikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on vaihtuva Stibor + 1,60%
6. Debentuurilaina 100 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 25.9.2025. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennaikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on kiinteä 2,405% p.a.

Lainat on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Lisäksi OP Yrityspankki Oyj on laskenut liikkeeseen yhteensä 0,8 miljoonaa euroa tuottodebentuurilainaa liittyen OP Ryhmän johdon palkitsemiseen.

Pääomalainat

Ensisijaisiin omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat

1) Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko oli ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamiselvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla vuosittain koron eräpäivänä alkaen 11.4.2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamiselvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla koron eräpäivinä 30.11.2010 alkaen. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridi on laina 1.

OP Yrityspankki Oyj:llä ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkouksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta.

Lainojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon ero johtuu käyvän arvon suojauksen korkoriskiarvostuksesta.

Liite 30. Oma pääoma

Mij. €	Oma pääoma			Oma pääoma 31.12.2019
	1.1.2019	Lisäykset	Vähennykset	
Oma pääoma yhteensä	2 649			2 623
Osakepääoma	428			428
Ylikurssirahasto	524			524
Muut sidotut rahastot	157		3	160
Vararahasto	164			164
Käyvän arvon rahasto	-7		3	-4
Käypään arvoon arvostamisesta	-7		3	-4
Rahavirran suojauksesta	0		0	0
Vapaat rahastot	331			331
Sijoitetun vapaan	308			308
Muut rahastot	23			23
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	931	105		1 036
Tilikauden voitto tai tappio		144		144

Käyvän arvon rahaston muutokset

Mij. €	Tilikauden			Tilikauden päätyessä 31.12.2019
	alussa 1.1.2019	Lisäykset	Vähennykset	
Saamistodistukset	-7	9	6	-4
Laskennalliset verot	2		1	1
Osakkeet ja osuudet	0	0		0
Laskennalliset verot				
Muut	0	0	0	0
Rahavirran suojaus	0	0	0	0
Laskennalliset verot	0	0		0
Yhteensä	-7	9	6	-4

Mij. €	Oma pääoma		Lisäykset	Vähennykset	Oma pääoma 31.12.2018
	1.1.2018	IFRS 9 1.1.2018			
Oma pääoma yhteensä	2 698				2 649
Osakepääoma	428				428
Ylikurssirahasto	524				524
Muut sidotut rahastot	242				157
Vararahasto	164				164
Käyvän arvon rahasto	79	-2		84	-7
Käypään arvoon arvostamisesta	77	-2		82	-7
Rahavirran suojauksesta	2			2	0
Vapaat rahastot	331				331
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	308				308
Muut rahastot	23				23
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	1 172	-31		211	931
Tilikauden voitto tai tappio			278		278

Käyvän arvon rahaston muutokset

Milj. €	Tilikauden alussa 1.1.2018	IFRS 9 1.1.2018	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan siirretty	Tilikauden päätyessä 31.12.2018
Saamistodistukset	75	0	3	105	23	-7
Laskennalliset verot	-19	0	21			2
Osakkeet ja osuudet	2	-2				0
Laskennalliset verot	0	0	0			0
Muut	2		1	3		0
Rahavirran suojaus	3		1	3		0
Laskennalliset verot	-1		0			0
Yhteensä	79	-2	25	108	23	-7

Liite 31. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelpoiset varat

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Oma pääoma		
Sidottu oma pääoma	1 111	1 109
Vapaa oma pääoma	1 512	1 540
Oma pääoma yhteensä	2 623	2 649
Jakokelpoiset varat		
Vapaa oma pääoma	1 512	1 540
Aktivoidut kehittämismenot	-34	-45
Jakokelpoiset varat yhteensä	1 477	1 495

Liite 32. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

31.12.2019, Milj. €	Alle 3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	341	860	5 269	5 255	1
Saamiset luottolaitoksilta	3 666	2 346	3 043	70	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 390	3 269	11 077	1 023	1 490
Saamistodistukset	923	302	778	65	
Varat yhteensä	10 320	6 777	20 167	6 413	1 491
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 496	567	5 937	6 334	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	15 290	171	121	431	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	7 502	5 511	7 440	2 076	330
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		375	781	182	
Velat yhteensä	25 289	6 625	14 280	9 023	330

31.12.2018, Milj. €	Alle 3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	158	412	6 542	4 314	2
Saamiset luottolaitoksilta	4 311	2 327	2 936	148	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 746	2 571	11 306	1 988	1 240
Saamistodistukset	240	275	715	136	3
Varat yhteensä	8 456	5 584	21 499	6 586	1 245
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 344	456	7 120	5 637	19
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	15 082	814	167	468	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	7 412	4 251	7 044	1 364	350
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		90	1 077	179	
Velat yhteensä	24 838	5 611	15 408	7 648	369

Muut kuin määräaikaistalletukset sisältyvät maturiteetti luokkaan "alle 3 kk".

Liite 33. Taseen luokittelu

31.12.2019, Milj. €	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon vaikutteisesti kirjattavat*	Myytavissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpito-arvo yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	11 910				11 910
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	9 126				9 126
Johdannaissopimukset		4 384		468	4 852
Saamiset asiakkailta	23 804				23 804
Saamistodistukset		854	12 940		13 794
Osakkeet ja osuudet		20	1 028		1 048
Muut saamiset	718	0			718
Varat yhteensä	45 558	5 258	13 968	468	65 252

31.12.2019, Milj. €	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon vaikutteisesti kirjattavat *	Jaksotettu hankintameno	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpito-arvo yhteensä
Velat luottolaitoksille			15 334		15 334
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)		12			12
Johdannaissopimukset		3 653		199	3 852
Velat asiakkaille			16 013		16 013
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			22 860		22 860
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			1 339		1 339
Muut velat			3 219		3 219
Velat yhteensä		3 665	58 764	199	62 629

31.12.2018, Milj. €	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon vaikutteisesti kirjattavat*	Myytavissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpito-arvo yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	12 217				12 217
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	9 722				9 722
Johdannaissopimukset		3 276		187	3 463
Saamiset asiakkailta	22 329				22 329
Saamistodistukset		558	12 239		12 797
Osakkeet ja osuudet		12	1 025		1 037
Muut saamiset	1 178	0			1 178
Varat yhteensä	45 446	3 846	13 264	187	62 743

31.12.2018, Milj. €	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon vaikutteisesti kirjattavat *	Jaksotettu hankintameno	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpito-arvo yhteensä
Velat luottolaitoksille			15 575		15 575
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)		0			0
Johdannaissopimukset		2 776		264	3 040
Velat asiakkaille			16 531		16 531
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			20 420		20 420
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			1 347		1 347
Muut velat			3 181		3 181
Velat yhteensä		2 776	57 054	264	60 094

* Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja sijoituskiinteistö.

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo joulukuun lopussa oli 232 miljoonaa euroa (102) kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenuoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 34. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit
31.12.2019, Milj. €

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	179	187	496	861
Johdannaissopimukset	1	4 777	74	4 852
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	10 781	2 329	859	13 968
Varat yhteensä	10 960	7 293	1 428	19 681
Velat				
Johdannaissopimukset	1	3 819	32	3 852
Velat yhteensä	1	3 819	32	3 852

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit
31.12.2018, Milj. €

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	88	169	302	559
Johdannaissopimukset	0	3 406	57	3 463
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	9 762	3 339	163	13 264
Varat yhteensä	9 850	6 914	522	17 286
Velat				
Johdannaissopimukset	10	2 987	44	3 040
Velat yhteensä	10	2 987	44	3 040

Käyvän arvon hierarkia

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu OP Yrityspankki Oyj:n OTC-johdannaiset, yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostuspäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen tasoryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Usein tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Mij. €	31.12.2019	31.12.2018
Kauden nettotuotot tasolta 3		
Realisoituneet nettotuotot	696	-134
Realisoitumattomat nettotuotot	29	-26
Nettotuotot yhteensä	724	-161

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät Pohjolan liikkeeseen laskemiin strukturoituihin jvk-lainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisen arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Liite 35. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät

31.12.2019, Milj. €	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Josta	
			Tytär- yrityksiltä	Osakkuus- yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	8 992	134		
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21 508	741	784	
Saamistodistukset	13 458	336		
Johdannaissopimukset	4 620	232	2	
Muu omaisuus	15 198	33	1 037	
Varat yhteensä	63 777	1 475	1 824	
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	14 899	434		
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	15 430	584	646	0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11 747	11 113	34	
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	3 709	156	6	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	830	509		
Muut velat	1 745	3	0	
Velat yhteensä	48 359	12 798	686	0

31.12.2018, Milj. €	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Josta	
			Tytär- yrityksiltä	Osakkuus- yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	9 602	120		
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	20 243	608	679	
Saamistodistukset	12 269	528		
Johdannaissopimukset	3 343	119	1	
Muu omaisuus	15 815	95	1 221	
Varat yhteensä	61 272	1 471	1 901	
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	14 896	679		
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	15 690	841	246	0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11 788	8 632	34	
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	2 944	96	4	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	837	510		
Muut velat	1 653	68	1	
Velat yhteensä	47 809	10 825	285	0

Muut liitetiedot

Liite 36. Muuttuva palkitseminen

Henkilöstörahasto

OP Yrityspankki Oyj kuuluu OP Ryhmän henkilöstörahastoon. OP Ryhmän henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2019 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP Ryhmän tulos ennen veroja 60 %:n painolla, digitaalinen asiointi 20 %:n painolla, kohtaamisten NPS 15 %:n painolla ja bränditason NPS 5 %:n painolla. Henkilöstörahastoon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2019 on noin 2,3 % (1,7 %) rahaston jäsenten palkkasummasta. Vuonna 2019 kirjattiin palkkioita yhteensä 0,9 miljoonaa euroa (0,5).

Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmät noudattavat finanssi- ja rahoitusalan sääntelyä ja perustuvat OP Ryhmän strategiaan sekä vuosisuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin. OP Ryhmän palkitsemisen periaatteissa on huomioitu ryhmän riskiasema ja riskienhallintamenetelmät. Ansaintamittarien tavoitteet on mitoitettu niin, etteivät ne kannusta liialliseen riskinottoon. Palkkioiden enimmäismäärät ovat kaikissa järjestelmissä rajattu. Palkkioiden maksamiseen liittyy OP Ryhmän vakavaraisuuteen ja maksuvalmiusvaateeseen sekä yrityksen voitollisuuteen ja henkilön työ- tai toimisuhteen voimassaoloon liittyviä ehtoja.

Pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä

Johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmässä palkitseminen perustuu OP Osuuskunnan hallintoneuvoston asettamien OP Ryhmän strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Palkitsemisjärjestelmän piiriin kuuluvat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. Järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Johdon pitkän aikavälin järjestelmässä ja henkilöstörahastossa on samat mittarit.

Ansaintajakson 2014-2016 palkkiot maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2018-2020. Ansaintajakson 2017-2019 palkkiot maksetaan neljässä yhtä suuressa erässä vuosina 2020-2023. Palkkiot maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä.

Järjestelmien kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetkeen asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin. Järjestelmistä kirjattu velka oli 31.12.2019 yhteensä -0,6 miljoonaa euroa (0,4).

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päätti kesäkuussa 2019, että uutta johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän ansaintajaksoa ei aloiteta vuonna 2020. OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu jatkossa lyhyen aikavälin palkitsemisesta ja henkilöstörahastosta. Ryhmätasoiset strategiset tavoitteet tullaan huomioimaan lyhyen aikavälin palkitsemisen ja henkilöstörahaston mittareissa.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät

Lyhyen aikavälin palkitsemisessä ansaintajakso on 6 tai 12 kuukautta. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät perustuvat vuosisuunnittelusta johdettuihin yritys-, toiminto-, tiimi- tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja kattavat koko OP Ryhmän henkilöstön. Keskusyhteisössä tavoitteiden saavuttamisen perusteella muodostuneeseen palkkioon sovelletaan kerrointa, joka perustuu OP Ryhmän tulokseen ennen veroja. Palkkiot maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä.

Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetkeen asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin.

Järjestelmistä kirjattu velka oli 31.12.2019 yhteensä 5,1 miljoonaa euroa (4,8).

Muuttuvan palkkion maksamisen viivästäminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta henkilöille, joiden toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö") on säädetty laissa Luottolaitostoiminnasta (610/2014). Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluu OP Ryhmässä mm. toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen osallistuvat henkilöt sekä sisäiseen valvontatoimen kuuluvat henkilöt.

OP Ryhmän tai siihen kuuluvan yrityksen riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä sekä muuttuvan palkkion maksamista puoliiksi muuna kuin käteissuorituksena, mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50.000 euroa. Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkiota tarkastellaan 50.000 euron lykkäysrajan suhteen kokonaisuutena huomioiden sekä pitkän- että lyhyen aikavälin palkkiot. Jos maksun viivästäminen euroraja ylittyy, osa palkkiosta maksetaan heti ja loput palkkion maksusta lykätään. Lykkäystilanteessa viivästettävä palkkio maksetaan kolmen tai viiden seuraavan vuoden aikana. Sanotussa lykkäystilanteessa muuttuvasta palkkiosta puolet maksetaan rahana ja puolet sidotaan OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tai sen nimeämän palkitsemisvaliokunnan päättämään viiteinstrumentin arvoon. Viiteinstrumenttiin sidottu palkkio maksetaan henkilölle vuoden odotusajan jälkeen.

Muuttuvasta palkitsemisesta kirjatut kulut*

Milj. €	2019	2018
Henkilöstörahasto	1	1
Lyhyen aikavälin ohjelmat	5	5
Pitkän aikavälin ohjelmat:		
Vuoden 2014–2016 ohjelma	0	0
Vuoden 2017–2019 ohjelma	-1	0
Yhteensä	5	6

* Ilman sosiaalikulua

Liite 37. Annetut vakuudet

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Muut	3 493	5 775
Annetut vakuudet yhteensä*	3 493	5 775
Vakuudelliset johdannaisvelat	1 034	887
Vakuudelliset muut velat	2 029	4 032
Vakuudelliset velat yhteensä	3 063	4 919

*Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 6,4 miljardin euron arvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,5 miljardia euroa on päivän sisäisen limiitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Muut omasta puolesta annetut vakuudet ovat maksuvalmiuden ylläpitämiseksi vaadittavia vakuuksia.

Liite 38. Eläkevastuut

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu	3	3

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva on hoidettu Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa ja lisäeläketurva Eläkesäätiössä tai vakuutusyhtiöissä.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään Henkilöstökulut. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

Liite 39. Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot

OP Yrityspankki Oyj:lla ei ole merkittäviä leasingvuokra- ja muita vuokravastuita. Sopimukset ovat pääasiassa henkilökunnan leasingautoja ja pituudeltaan kolme vuotta.

Liite 40. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	Tytär- yritysten puolesta	Osakkuus- yritysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2019			8 767	8 767
	Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		3 123	3 123
		Takaukset ja pantit	2 808	
		Muut	315	
	Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		5 644	5 644
		Luottolupaukset	5 146	
		Muut	498	
<hr/>				
Milj. €	Tytär- yritysten puolesta	Osakkuus- yritysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2018			8 359	8 359
	Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		2 593	2 593
		Takaukset ja pantit	2 328	
		Muut	265	
	Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		5 766	5 766
		Luottolupaukset	5 257	
		Muut	509	

Liite 41. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

OP Yrityspankki Oyj:n sitoumukset pääomasijoitusrahastoihin olivat vuoden lopussa 4,3 (4,7) miljoonaa euroa. Edellä mainitut sitoumukset sisältyvät liitetieto 40 sitoumuksiin.

Välitystoimintaan liittyviä asiakasvaroja oli -0,4 (4,3) miljoonaa euroa, jotka sisältyvät tase-erään Velat yleisölle ja julkisyhteisöille.

Välitystoimintaan liittyviä ostovelkoja oli 91,2 (126,1) miljoonaa euroa ja myyntisaamisia 90,9 (121,8) miljoonaa euroa.

Liite 42. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2019	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	622	15
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	14	-16
Määräaikainen henkilöstö	71	22
Yhteensä	707	21

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2019	Palkat ja palkkiot, miljoonaa euroa
Hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa Katja Keitaanniemi	0
	0

Hallituksen jäsenet eivät ole tilikauden 2019 aikana saaneet OP Yrityspankki -konsernin yhtiöiltä kuukausi- tai kokouspalkkioita eivätkä osake- tai osakeperusteisia palkkioita.

Toimitusjohtajalle Katja Keitaaniemelle maksetut palkat ja palkkiot tilikaudella 2019 olivat 413 160 euroa.

Toimitusjohtajan toimsuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Toimisopimuksen mukaan yhtiön tulee maksaa toimitusjohtajalle irtisanomisajan palkan lisäksi erokorvauksena kuuden (6) kuukauden kokonaispalkkaa vastaava määrä, jos yhtiö irtisanoo toimitusjohtajan tehtävästään tai toimitusjohtaja joutuu irtisanoutumaan tai purkamaan sopimuksen yhtiöstä johtuvasta syystä. Toimitusjohtajan toimsuhteen päättyessä yhtiöstä johtuvista syistä, on toimitusjohtajalla myös oikeus toimsuhteen päättymisvuoden lyhyen ja pitkän aikavälin palkkiojärjestelmien palkkioihin, mikäli kyseisten järjestelmien ansaintakriteerit ja järjestelmien ehtojen mukaiset maksamisen edellytykset täyttyvät. Yhtiön hallituksen päätöksen mukaisesti OP Yrityspankki noudattaa OP Ryhmän johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmää. OP Ryhmän yhteinen johdon kannustejärjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden ansaintajaksoista. Järjestelmän piiriin kuuluu toimitusjohtaja ja muut hallituksen vahvistamat henkilöt. Pitkän aikavälin järjestelmän 2017–2019 järjestelmän mukaiset palkkiot vuosina 2020–2023.

Toimitusjohtaja kuuluu työntekijäin eläkelain TyEL:n piiriin, joka tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Eläkeikä on 63–68 vuotta henkilön oman valinnan mukaan. Toimitusjohtajalle on toimitusjohtajasopimuksessa määritetty 63 vuoden eläkeikä. Toimitusjohtajan lisäeläketurva on hoidettu OP-Henkivakuutuksen lisäeläkevakuutuksella. Hallituksen jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään hallitukseen aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta.

Toimielinten jäsenille myönnetyt luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2019

OP Yrityspankki Oyj ei ollut myöntänyt hallituksen jäsenille luottoja tai takauksia 31.12.2019 eikä 31.12.2018.

Eläkesitoumukset

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään näihin toimielimiin aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta.

Tilintarkastajille maksetut palkkiot, euroa	2019	2018
Tilintarkastuksesta	178 060	130 168
Toimeksiannoista	1 240	
Veroneuvonnasta	152 270	8 297
Muista palveluista	177 410	103 609
Yhteensä	508 980	242 074

KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut olivat yhteensä 330 920 euroa (111 906).

Lähipiiri

OP Yrityspankki Oyj:n lähipiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen sekä näiden aviopuoliset tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset. Lisäksi lähipiiriin kuuluu OP Osuuskunta, jonka omistus OP Yrityspankki Oyj:stä on 100 %. Lähipiiritapahtumat koostuvat maksetuista palkoista ja palkkioista sekä tavanomaisista liiketapahtumista OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen kanssa.

Omistukseen perustuvat liiketapahtumat, Milj. €	2019	2018
Luotot ja muut saamiset	0	0
Talletukset ja muut velat	-427	-427
Korkotuotot ja -kulut, netto	-1	0
Osinkotuotot	0	0
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut, netto	16	14

Eristä ei ole kirjattu merkittäviä odotettavissa olevia luottotappioita.

Liite 43. Omistukset muissa yrityksissä

Tytäryritykset, 31.12.2019	Omistus- osuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Pohjola Vakuutus Oy Helsinki	100	530	217
A-Vakuutus Oy Helsinki	100	77	9
Pohjola Sairaala Oy Helsinki	100	11	3
OP Säilytys Oy Helsinki	100	3	1
Kaivokadun PL-hallinto Oy Helsinki	100	5	0
OP Finance AS Viro	100	11	2
OP Finance SIA Latvia	100	14	2
UAB OP Finance Liettua	100	19	5

Omistusyhteisyhtiöiden tiedot per 31.12.2019. OP Yrityspankki Oyj:llä ei ole omistuksia yrityksissä, joissa OP Yrityspankki Oyj:llä olisi rajoittamaton vastuu.

Liite 44. Maakohtaiset tiedot

OP Yrityspankki Oyj:llä on pankkitoimintaa harjoittavat sivuliikkeet Virossa, Latviassa ja Liettuaissa. Lisäksi OP Yrityspankki Oyj:llä on Virossa, Latviassa ja Liettuaissa rahoitusyhtiötoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt.

Nimi		Kotipaikka
OP Corporate Bank plc Estonian Branch	sivuliike	Viro
OP Corporate Bank plc Latvian Branch	sivuliike	Latvia
OP Corporate Bank plc Lithuanian Branch	sivuliike	Liettua
OP Finance AS	tytäryritys	Viro
OP Finance SIA	tytäryritys	Latvia
UAB OP Finance	tytäryritys	Liettua

Taloudellista asemaa koskevat tiedot, Milj. €				31.12.2019
	Viro	Latvia	Liettua	Yhteensä
Liiketoiminnan tuottojen yhteenlaskettu määrä	13	14	21	47
Liikevoiton tai -tappion yhteenlaskettu määrä ennen veroja	3	4	13	20
Tilikauteen kohdistuvien tuloverojen yhteenlaskettu määrä	0	0	2	2
Henkilöstön yhteenlaskettu määrä henkilötyövuosina	35	27	38	100

Taloudellista asemaa koskevat tiedot, Milj. €				31.12.2018
	Viro	Latvia	Liettua	Yhteensä
Liiketoiminnan tuottojen yhteenlaskettu määrä	11	10	16	36
Liikevoiton tai -tappion yhteenlaskettu määrä ennen veroja	4	3	7	14
Tilikauteen kohdistuvien tuloverojen yhteenlaskettu määrä	0	0	1	1
Henkilöstön yhteenlaskettu määrä henkilötyövuosina	127	75	92	294

Liite 45. Notariaattitoiminta

OP Yrityspankki Oyj tarjoaa yleisölle sijoituspalveluita. Arvopapereiden säilytys- ja selvitys- ja säilytysyhteisöpalvelut (Custody - liiketoiminta) siirtyi OP Yrityspankista OP Säilytykseen 1.11.2019 alkaen jolloin kaikki OP Yrityspankissa olevat säilytysasiakkaat ja asiakkaiden säilytykset siirrettiin OP Säilytykseen. OP Säilytys Oy on OP Yrityspankki Oyj:n omistama yhtiö, yhtiöllä on sekä sijoituspalvelu- että säilytysyhteisötoimilupa. OP Yrityspankki Oyj:llä ei ole hallussa täyden valtakirjan perusteella tai muun sopimuksen perusteella olevia varoja.

Konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot

OP Yrityspankki Oyj:n emoyhtiö on OP Osuuskunta, jonka konsernitilinpäätökseen OP Yrityspankki –konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OP Osuuskunnan tilinpäätöksestä on saatavissa käyntiosoitteessa Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

OP Yrityspankki Oyj yhdistellään OP Yrityspankki –konserniin. Jäljennös OP Yrityspankki –konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai yhtiön toimipisteestä Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä 4. päivänä helmikuuta 2020

Timo Ritakallio
puheenjohtaja

Vesa Aho

Olli-Pekka Saario

Pasi Sorri

Jarmo Viitanen

Katja Keitaanniemi
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 12. päivänä helmikuuta 2020

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Juha-Pekka Mylén
KHT

Tilintarkastuskertomus

OP Yrityspankki Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet OP Yrityspankki Oyj:n (y-tunnus 0199920-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti.
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 11.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Saamiset asiakkailta (konsernitilinpäätöksen liitteet 1, 4, 12, 18 ja 45)

- Saamiset asiakkailta, yhteensä 23,8 mrd. euroa, on OP Yrityspankin konsernitaseen merkittävin erä muodostaen 34,5 % taseen loppusummasta. Saamisista kertyvä korkotuotto oli yhteensä 0,3 mrd. euroa.
- OP Yrityspankki on soveltanut saamisten arvonalentumisten kirjaamiseen 1.1.2018 alkaen IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* – standardia.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytetään oletuksia, arvioita ja johdon harkintaa, jotka liittyvät mm. odotettavissa olevien luottotappioiden todennäköisyyden ja määrän, sekä luottoriskin merkittävän kasvun laskentaan.
- Saamisten tasearvon merkittävydestä, arvostamisessa käytettävien laskentamenetelmien monimutkaisuudesta ja johdon harkinnasta johtuen saamiset asiakkailta on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.
- Olemme arvioineet luotonannon ohjeistuksen noudattamista sekä saamisten ja korkojen kirjaamiseen ja valvontaan liittyviä periaatteita ja kontrolleja. Luottoprosessin ja luottokannan tarkastuksessa on hyödynnetty data-analyysejä.
- Olemme arvioineet odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamenetelmiä ja laskennassa käytettyjä keskeisiä oletuksia, sekä testanneet odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaprosessiin ja luottoriskimalleihin liittyviä kontrolleja. Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n IFRS- ja rahoitusasiantuntijoita.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on myös sisältynyt korkotuottojen analysointia suhteessa lainasaamisten ja korkomarginaalien kehitykseen.
- Lisäksi olemme arvioineet OP Yrityspankin saamia ja odotettavissa olevia luottotappioita koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Sijoitusomaisuus ja johdannaissopimukset (konsernitilinpäätöksen liitteet 1, 2, 3, 7, 17, 19, 27 ja 55)

- Sijoitusomaisuuden tasearvo on 17,2 mrd euroa käsittäen pääasiassa käypään arvoon arvostettavia sijoituksia. Johdannaissopimukset ovat yhteensä 4,9 mrd euroa ja johdannaissopimukset 3,9 mrd euroa koostuen kaupankäynti- ja suojaustarkoituksessa pidettävistä sopimuksista. Johdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöksessä käypään arvoon.
- Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, OP Yrityspankin omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Sijoitusten ja johdannaisten käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkintaa erityisesti niiden instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista.
- Sijoitusomaisuus ja johdannaissopimukset käsittävät monipuolisesti korko-, valuutta-, hyödyke- ja osakeinstrumentteja ja niiden arvot voivat vaihdella merkittävästi markkinaolosuhteista riippuen.
- Sijoitusomaisuuden ja johdannaissopimusten ollessa huomattavan määräisiä ja niiden arvostamiseen liittyessä epälikvidien tuotteiden osalta myös johdon harkintaa, on kyseisten erien arvostaminen määriteltävä tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.
- Olemme arvioineet OP Yrityspankin soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta sekä testanneet sijoitusomaisuuden ja johdannaissopimusten kirjanpitoa ja arvostamista muun muassa data-analyysien avulla.
- Johdannaissopimusten osalta olemme arvioineet kirjanpitokäsittelyn asianmukaisuutta suhteessa IFRS-säännösten vaatimuksiin.
- Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme verranneet sijoitusomaisuuden ja johdannaisten arvostamisessa käytettyjä käypiä arvoja markkinanoteerauksiin ja muihin ulkoisiin hintalähteisiin.
- Olemme myös perehtyneet OP Yrityspankin sijoituksiinsa soveltamiin arvonalennusperiaatteisiin ja –menetelmiin.
- Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta ja johdannaissopimuksia koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Vakuutusvelka (konsernitilinpäätöksen liitteet 1, 5 ja 29)

- Vakuutusvelka on OP Yrityspankin konsernitaseessa 3,2 mrd. euron velkaerä, jonka määrittämisessä käytetään erilaisia vakuutusmatemaattisia oletuksia ja laskentamenetelmiä.
- Vakuutusvelan laskenta perustuu useista eri tietojärjestelmistä saataviin tietoihin ja näiden tietojen yhdistelyyn. Tietokannat
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällytetty vakuutusvelan kirjaamiseen ja laskentaan liittyvien periaatteiden arviointia. Aktuaari-asiantuntijamme on selvittänyt vakuutusvelan laskennassa käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta sekä verrannut käytettyjä oletuksia muun

-
ovat laajoja ja järjestelmien käsittelemät tietomäärät suuria. — Vakuutusvelan korkoriskiä hallitaan johdannais- ja korkoinstrumenteilla, jotka arvostetaan tilinpäätöksessä käypään arvoon.— Vakuutusvelan tasearvon merkittävyyden ja sen laskentaan liittyvien vakuutusmatemaattisen mallien monimutkaisuuden johdosta vakuutusvelka on määritelty tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.	muassa toimialan kehitykseen ja markkinainformaatioon. — Olemme perehtyneet vakuutusvelan laskennassa hyödynnettävien lähtötietojen oikeellisuuden sisäiseen valvontaan ja arvioineet vakuutusvelan laskennassa käytettäviä kontrolleja.— Olemme selvittäneet vakuutusvelan korkoriskin suojauksen periaatteita sekä suojaavien johdannaisinstrumenttien kirjanpitokäsittelyn asianmukaisuutta. Lisäksi olemme arvioineet vahinkovakuutusyhtiöissä tilikaudella toteutetun diskonttokoron alentamisen ja vastaavien suojaavien johdannaisten arvonmuutosten kirjanpitokäsittelyä.— Lisäksi olemme arvioineet vakuutusvelkaa koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Taloudelliseen raportointiin liittyvä kontrolliympäristö ja tietojärjestelmät

- OP Yrityspankki on ulkoistanut merkittävän osan taloudellisen raportoinnin prosessista ja tietojärjestelmistä emoyhteisö OP Osuuskunnalle sekä sen tytäryhteisöille.
- OP Yrityspankki -konsernin tilinpäätöksen oikeellisuuden kannalta keskeiset raportointiprosessit ovat järjestelmäriippuvaisia. Tietojärjestelmien merkitys on keskeinen niin jatkuvuuden ja häiriötilanteiden hallinnan kuin taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden näkökulmasta. Taloudellisen raportoinnin tietojärjestelmäympäristöllä sekä yksittäisten tietojärjestelmien sovelluskontrolleilla on siten merkittävä vaikutus valittavaan tilintarkastustapaan.
- OP Yrityspankki -konsernin tilinpäätöksen perustuessa laajaan määrään tietovirtoja lukuisista eri järjestelmistä, olemme määritelleet taloudellisen raportoinnin järjestelmäympäristön tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.
- Olemme muodostaneet käsityksen taloudelliseen raportointiin liittyvistä tietojärjestelmistä ja järjestelmien kontrolliympäristöstä sekä testanneet taloudellisen raportoinnin sisäisten kontrollien tehokkuutta.
- Tarkastus on kohdistunut myös keskeisten tietovirtojen ja transaktioiden käsittelyn valvontaan, muutoshallintaan ja järjestelmien väliseen tiedonsiirtoon sekä ulkoistusten hallintaan.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt merkittävässä määrin aineistotarkastustoimenpiteitä sekä data-analyysyjä taloudellisen raportoinnin eri osa-alueisiin liittyen.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

— Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2002 alkaen yhtäjaksoisesti 18 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 12. helmikuuta 2020

KPMG OY AB

Juha-Pekka Mylén
KHT